

לאומי | דוחות כספיים

30.09.2023

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות < מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

משפחת לאומי מתייחדת עם זכרם של קרוביהם של עובדי ובוגרי הבנק שנרצחו ונהרגו במלחמה

עילאי נועם בן מוחה ז"ל
אחיה של בר בן מוחה

עמיר ומתי וייס ז"ל
אחיו וגיסתו של רביב וייס

דנית כהן ז"ל
אחותה של שיראל כהן

ליאור סימינוביץ ז"ל
בנו של ירון סימינוביץ

ג'ני ניסימבויס ז"ל
אחותו של סטיבן ז'ילין

איתי סעדון ז"ל
בנה של ליאת שדה-סעדון

ינון פליישמן ז"ל
בנו של בנימין פליישמן

עדן גז ז"ל
בתה של עליזה גז

יהי זכרם ברוך

מתקפת הטרור ב-7 באוקטובר היא מהקשות שחוותה מדינת ישראל. ממדי ההרס, הנפגעים והאכזריות הבלתי נתפסת פערו חור ענק בלבבות של כולנו.

בנק לאומי, כגוף העסקי המוביל במשק, הבין כבר באותו יום מר ונמהר את גודל השעה, החל להיערך למתן מענה מותאם ורגיש ללקוחותיו – ויצא בשורת מהלכים משמעותיים למען אלו שנפגעו באותה מתקפה נוראית.

גיבשנו תוכנית עסקית מותאמת לצורכי השעה, תוך ניהול סיכונים מוקפד ואחראי של ההון ושל כריות הנזילות, עם שמירה על המשכיות עסקית – ודגש מיוחד על פתיחה מלאה של סניפי ומוקדי הבנק.

במקביל, פרסמנו תוכנית הקלות מקיפה לטובת לקוחותינו ויצאנו בשורה של יוזמות חשובות בתחום האחריות החברתית, בין השאר: הכרזנו על ליווי מתמשך של בארי החל ממתן מענה לצרכים מיידיים ועד לשיקום מלא של הקיבוץ. בנוסף, הובלנו מיזם במסגרתו אנו מממנים שנת לימודים אקדמית מלאה עבור סטודנטים שהתנדבו לסייע לחקלאים בקטיף.

אנו מבינים שלדוחות כספיים שמצביעים על איתנות פיננסית ושמעידים על חוסנו של הבנק, בייחוד בעת מלחמה – ישנה חשיבות יתרה.

ואולם, יש דברים חשובים מאלו. בשעה קשה זו למדינה, אנחנו מציבים כערך עליון את הדאגה ואת הליווי לעובדינו שאיבדו את היקרים להם מכל מאז תחילת המלחמה. אין יום ואין שעה שבה ליבנו לא עימם, והבטחתנו להם היא אחת: משפחת לאומי תהא תמיד לצידכם.

כולנו משפחה אחת, כולנו עם אחד.

יחד ננצח.

חנן פרידמן
מנכ"ל בנק לאומי

שמואל (מולי) בן צבי
יו"ר דירקטוריון בנק לאומי

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2023
תוכן העניינים

עמוד	
7	דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה
א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	
12	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
15	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה
ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	
16	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
16	שינויים עיקריים בתקופה החולפת
21	שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים
23	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
34	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
48	מגזרי פעילות - גישת הנהלה
53	מגזרי פעילות פיקוחיים
60	חברות מוחזקות עיקריות
ג. סקירת הסיכונים	
61	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
62	סיכוני אשראי
90	סיכוני שוק
95	סיכון הנזילות וסיכון המימון
97	סיכונים תפעוליים
98	סיכון אקלים וסביבה
99	סיכונים אחרים
ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים	
101	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
104	בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
105	דירקטוריון

106	Certification הצהרה
דוחות כספיים	
108	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
109	דוח רווח והפסד מאוחד
110	דוח מאוחד על הרווח הכולל
111	מאזן מאוחד
112	דוח על השינויים בהון מאוחד
118	דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
121	פירוט הביאורים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים	
א. ממשל תאגידי	
250	שינויים בדירקטוריון
250	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
251	השליטה בבנק
251	מינויים ופרישות
252	מבנה ארגוני
252	הסכמים מהותיים
253	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
261	דירוג אשראי
ג. נספחים	
262	שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית
269	מילון מונחים
280	אינדקס

דין וחשבון של הדיסקטוריון וההנהלה

דוח הדיסקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2022, למעט כמפורט [בביאור 1](#) לדוחות הכספיים. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2022](#).

התפתחויות עיקריות במשק¹

רקע כללי

לאחר תאריך הדוח, ביום 7 באוקטובר 2023, נפתחה מתקפה רחנית על מדינת ישראל, ובפרט על אוכלוסייתה האזרחית, בעקבות מתקפה זו מדינת ישראל הכריזה על פתיחת מלחמת "חרבות ברזל". למלחמה צפויה להיות השפעה שלילית משמעותית על הכלכלה הישראלית, בפרט כל עוד הלחימה נמשכת, וכפועל יוצא מכך על ביצועיו של הבנק. ישנו פוטנציאל כלכלי שלילי ניכר, ברקע האפשרות להסלמה נוספת של הדברים לגזרות נוספות, ובכל מקרה מדובר באירוע הצפוי לפגוע באופן מהותי, בפרט בזמן הלחימה, בפעילות הכלכלית ובשוקים הפיננסיים של ישראל. חומרת ההשפעה תלויה, בין היתר, במשך הזמן של המלחמה ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר. ענפי הפעילות אשר נראה שנפגעו במידה רבה יחסית כוללים: תיירות, תרבות ופנאי, חקלאות, בנייה, מסחר ועוד. לאחר המלחמה, צפוי תהליך של שיקום אזרחי וביטחוני, שיבוא לידי ביטוי בהוצאה הציבורית, בהשקעות בנכסים קבועים, שירותי בריאות ושירותים סוציאליים, ובהיקף הצריכה הפרטית.

המשק העולמי

ב-10 באוקטובר 2023, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF) את תחזיותיה לשנת 2023. ביחס לתחזית קודמת מחודש יולי 2023, לא חל שינוי משמעותי בהערכות הצמיחה העולמית של הקרן. נציין כי תחזיות הצמיחה לחלק מהכלכלות עודכנו מעט כלפי מעלה אך הן נותרו נמוכות יחסית. קרן המטבע צופה האטה בקצב התרחבות הפעילות העולמית במהלך שנת 2023. תחזית זו משקפת את ההשפעה הממתנת על הצמיחה של תהליך העלאת הריבית בקרב מרבית הבנקים המרכזיים ברחבי העולם, שעשו זאת במטרה להתמודד עם האצת האינפלציה, תוך התמודדות עם ההשפעות השליליות של המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. כמו כן, קרן המטבע ציינה שתחזיותיה משקפות מצב של "נחיתה רכה" לכלכלה הגלובלית, כלומר התמתנות האינפלציה תוך פגיעה מתונה יחסית בפעילות הכלכלית, זאת בדגש על המשק האמריקאי. כמו כן, קרן המטבע התייחסה להפחתת הסיכון למערכת הבנקאית העולמית בהשוואה לתחזית מחודש אפריל, אם כי, סיכון זה עודנו קיים. עוד במסגרת ההערכות העדכניות של קרן המטבע, ישנה התייחסות למגמת הירידה באינפלציה הכללית במדינות רבות, אולם הירידה באינפלציית הליבה (ללא מזון ואנרגיה) הינה איטית והדרגתית יותר.

לפי תחזיות הצמיחה הנוכחיות, תוצר המשק העולמי צפוי להתרחב בכ-3.0% בשנת 2023. באשר למשקים המערביים הגדולים בעולם, המשק האמריקאי, צפוי לצמוח בכ-2.1% (עדכון של 0.3 נקודת האחוז כלפי מעלה ביחס לתחזית מחודש יולי 2023) ואילו אזור האירו בכ-0.7%, תחזית המשקפת עדכון של 0.2 נקודת האחוז כלפי מעלה. באשר למשק הישראלי, קרן המטבע צופה צמיחה של 3.1% בשנת 2023 לעומת תחזית של 2.5% מחודש אפריל 2023. יש להדגיש כי תחזית זו גובשה לפני פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", והיא אינה מביאה בחשבון את ההשלכות השליליות הצפויות של המלחמה על הפעילות הכלכלית בישראל. שיעור הצמיחה של ישראל לשנת 2023 צפוי להיות נמוך יותר.

צמיחה עולמית/שיעור שינוי ריאלי

מקור: IMF - World economic outlook/October 2023

2022	2023	
3.5%	3.0%	עולם
2.1%	2.1%	ארה"ב
3.3%	0.7%	אזור האירו
1.0%	2.0%	יפן
4.1%	0.5%	בריטניה
3.0%	5.0%	סין

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך, IMF.

האינפלציה עלתה במהלך שנת 2022 במדינות רבות, לשיעורים שלא נצפו שנים ארוכות, בין היתר, עקב עודף בביקוש המצרפי, על רקע התאוששות הפעילות הכלכלית בעקבות מגפת הקורונה ובתמיכת הממשלות ולאור המגבלות אשר החריפו על צד ההיצע, בהן השפעות משמעותיות של המלחמה בין רוסיה ואוקראינה על מחירי הסחורות. במהלך המחצית השנייה של 2022, עם הפחתת ההשפעה של הגורמים שצוינו, ועל רקע תהליך הצמצום המוניטרי ברחבי העולם, החלה האינפלציה להתמתן, תהליך אשר נמשך גם במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2023. נציין כי בארה"ב התהליך נעצר במהלך הרבעון השלישי של השנה, בין היתר, על רקע עליית מחירי האנרגיה ובלוימה של הירידה במחירי השירותים. בארה"ב, קצב עליית המחירים השנתי עמד בספטמבר 2023 על כ-3.7%, שיעור נמוך בהשוואה לדצמבר 2022 (כ-6.5%) ולשיא מיוני אשתקד (כ-9.1%), אך גבוה ביחס ליוני 2023 (כ-3.0%). באזור האירו האינפלציה הגיעה לשיא של כ-10.6% בחודש אוקטובר 2022, ועמדה בספטמבר 2023 על כ-4.3%, ובבריטניה האינפלציה עמדה על כ-6.7% בספטמבר 2023, לאחר שהגיעה לשיא של כ-11.1% בחודש אוקטובר 2022. מנגד, שיעור אינפלציית הליבה (ללא מזון ואנרגיה) ירד בארה"ב במידה מתונה יותר, כמו גם באזור האירו ובבריטניה.

בנקים מרכזיים רבים המשיכו בתהליך העלאות הריבית. ועדת השוק הפתוח של הבנק המרכזי של ארה"ב החליטה החל בחודש מרס 2022, וברוב הישיבות מאז ועד ספטמבר 2023, על העלאת הריבית לטווח קצר. בהחלטת הריבית של חודש מאי 2023, הועלתה הריבית ב-0.25%, חלף העלאות של 0.50%-0.75% במרבית הישיבות הקודמות, אשר בעקבותיה הריבית עלתה לטווח 5.00%-5.25%. בישיבה מחודש יולי 2023 הוחלט להעלות את הריבית ב-0.25% לטווח 5.25%-5.50%, אשר נותר ללא שינוי גם לאחר ההחלטה מחודש נובמבר 2023. כמו כן, נציין כי ב-1 באוגוסט 2023 חברת דירוג האשראי Fitch הפחיתה את הדירוג של ארה"ב מ-AAA ל-AA+, על רקע עלייה בגירעון התקציבי. ב-10 בנובמבר 2023 חברת דירוג האשראי Moody's שינתה את אופק הדירוג של ארה"ב מ"ציב" ל"שלילי", בעוד הדירוג נותר ברמה של Aaa.

הבנק המרכזי של אזור האירו המשיך בתהליך העלאת הריבית, ובהחלטה של חודש ספטמבר 2023 הריבית הועלתה ב-0.25% נוספים לרמה של 4.50%, ונותרה ברמה זו גם לאחר ההחלטה של אוקטובר 2023. הבנק המרכזי של אנגליה העלה בחודש אוגוסט השנה את הריבית ב-0.25% נוספים לרמה של 5.25%, והותיר אותה ללא שינוי בהחלטה מנובמבר 2023. כמוהם עשו בנקים מרכזיים רבים, כולל בנק ישראל, אשר החל בהעלאת הריבית בחודש אפריל 2022.

בסוף חודש פברואר 2022, פרצה מלחמה בין רוסיה לאוקראינה ובעת הנוכחית היא נמשכת. נראה שלאור מאפייני קשרי הסחר בין מדינות אלה לבין ישראל, הרי שתתכן השפעה ישירה על המשק הישראלי רק בענפים בודדים, שיש להם תהליכי ייצור באוקראינה וברוסיה ו/או שיש להם לקוחות עיקריים במדינות אלו. ההשפעות העקיפות המתמשות כבר כעת כתוצאה מתהליכים גלובליים, הינן ההשלכות של פגיעה בצמיחה העולמית, כפי שחוזה קרן המטבע הבינלאומית גם לשנת 2023, לצד השפעות של העלייה החדה במחירי הסחורות המיובאות לישראל (לדוגמא, בתחום המזון) והעלייה החדה במחירי האנרגיה בעולם המשפיעות על המחירים בארץ. עם זאת, יש לציין שההשפעות על המחירים פחתו במידה ניכרת. מעבר לכך, אי הוודאות הגוברת המשפיעה לרעה על השווקים הפיננסיים בעולם ובישראל, משפיעה על שווי הנכסים וכפועל יוצא גם על מצבם של משקי בית ועסקים בישראל.

המשק הישראלי

חומרת גורמי הסיכון במשק

שנת 2023 התאפיינה בהתגברות מידת הסיכונים למשק הישראלי. זאת, על רקע האירועים החקיקתיים והחברתיים שהתרחשו בישראל במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה. בעת הנוכחית, הסיכון העיקרי לפעילות הכלכלית והפיננסית בישראל נובע מהמלחמה והשלכותיה. ברקע הדברים, חברות דירוג האשראי המובילות בעולם פרסמו התייחסויות ונקטו בפעולות לגבי דירוג האשראי של ישראל וצפי הדירוג.

ביום 1 למרס 2023, חברת Fitch אשררה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ עם אופק יציב.

ביום 14 לאפריל 2023, הודיעה חברת הדירוג Moody's על שינוי צפי דירוג האשראי של מדינת ישראל מחיובי ליציב, תוך השארת הדירוג ברמה של A1. בדוח של Moody's צוין שהשינוי משקף את ההערכות לגבי ההשפעות הכלכליות של האירועים הציבוריים - חקיקתיים וחברתיים בישראל.

חברת S&P פרסמה במהלך מאי 2023 דוח על דירוג האשראי של מדינת ישראל. החברה הותירה את דירוג האשראי ואופק הדירוג ללא שינוי, ברמה של AA- עם אופק יציב. הדוח כולל התייחסות לסיכונים הפוליטיים, חברתיים וביטחוניים שעלולים להשפיע על אופק הדירוג ו/או דירוג האשראי בעתיד.

בתאריך 29 למאי 2023, חברת Fitch פרסמה סקירה וניתוח של כלכלת ישראל ופרטה את נושא תוואי התקציב הצפוי של ישראל וההשפעות האפשריות של האירועים הציבוריים - חקיקתיים וחברתיים בישראל.

בסוף חודש יולי 2023 אושר בכנסת ונכנס לתוקף תיקון לחוק יסוד: השפיטה. בסמוך לאחר מכן, פרסמו חברות הדירוג Moody's ו-S&P דוחות מיוחדים, בהם הודגשו הסיכונים לכלכלת ישראל מהמשך תהליך החקיקה.

בתאריך 17 לאוקטובר 2023 חברת הדירוג Fitch הודיעה על כך שמדינת ישראל נוספה לרשימת "מעקב דירוג שלילי". רשימה זו מיועדת למקרים שבהם חלו שינויים פתאומיים ומהותיים העלולים להוביל בתוך פרק זמן קצר יחסית להרעה בדירוג האשראי. בתאריך 19 לאוקטובר 2023, חברת Moody's הודיעה על מהלך דומה לזה של חברת Fitch עם "מעקב דירוג שלילי". צירופה של ישראל לרשימות מעקב "שליליות" אלו בא על רקע ההרעה הגיאופוליטית והפוטנציאל להסלמה משמעותית וממשכת שעלולים להוביל להפחתת דירוג האשראי. שינויים אלו ישימים לא רק לחוב של מדינת ישראל, אלא גם לחברות פרטיות בישראל, לרבות במערכת הבנקאית.

בתאריך 24 לאוקטובר 2023, חברת הדירוג S&P הודיעה על שינוי צפי דירוג האשראי של מדינת ישראל מציב לשלילי, תוך הותרת הדירוג ברמה של AA-. זאת, על רקע פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", וההשלכות השליליות שצופה החברה למשק הישראלי בשנים 2023-2024. בדוח של S&P צוין שהחברה עשויה להוריד את הדירוג של ישראל במידה שהמלחמה תתרחב באופן שיגדיל את הסיכונים הביטחוניים והגיאופוליטיים איתם ישראל מתמודדת, ו/או אם הפגיעה בצמיחה הכלכלית, בפרופיל הפיסקאלי ובמאזן התשלומים תתברר כמשמעותית יותר מהחזוי.

להיעדר השפעת הורדת דירוג מדינת ישראל על יחסי הלימות של הבנק ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

הצמיחה במשק הישראלי

התוצר המקומי הגולמי צמח ברבעון השלישי של שנת 2023 ב-2.8%, במונחים שנתיים, לעומת הרבעון הקודם, לאחר צמיחה מהירה יותר של 3.1% ו-3.3%, במונחים שנתיים, בשני הרבעונים הראשונים של שנת 2023, בהתאמה. רמת התוצר המקומי הגולמי ברבעון השלישי של שנת 2023 גבוהה ב-3.4% לעומת הרבעון השלישי של שנת 2022. עליית התוצר ברבעון השלישי נתמכה בחלקה בעלייה בצריכה הציבורית, תוך האצה בקצב, ובעליות מתונות יותר בצריכה הפרטית ובהשקעות בנכסים קבועים. עלייה חדה נרשמה גם ביצוא הסחורות והשירותים.

שוק העבודה המשיך לשקף פעילות כלכלית איתנה, ועל פי הערכת בנק ישראל שוק העבודה מוסיף להיות הדוק ומצוי בסביבת תעסוקה מלאה. שיעור האבטלה בהגדרה הרגילה (בלתי מועסקים בגילאי 15 ומעלה) היה בחודש ספטמבר 2023 ברמה של 3.2%, זאת לעומת רמה של 4.2% בדצמבר 2022, ורמה של 3.8% בספטמבר 2022.

ביום 23 באוקטובר 2023, בנק ישראל עדכן את התחזית המאקרו כלכלית. על אף פרוץ המלחמה, העדכון היה מינורי בלבד. על פי התחזית, ובהנחה שהמלחמה תתרכז בזירה הדרומית בלבד ותוגבל לרבעון האחרון של 2023, התוצר יצמח ב-2.3% וב-2.8%, בשנים 2023 ו-2024 בהתאמה. יש לציין שתחזית אגף הכלכלה של בנק לאומי לצמיחה בשנת 2024 הינה נמוכה יותר, ועומדת על כ-1%.

בנק ישראל מצוין שהתחזית הנוכחית והערכת הסיכונים, מבוססות על ניתוח אירועים ביטחוניים מן העבר לצורך גיבוש אומדנים להשפעות הכלכליות של המלחמה הנוכחית. אולם, נראה שיש מעט מקרים מן העבר, אם בכלל, הניתנים להשוואה לחומרת האירוע הנוכחי שהינה קיצונית. לפי בנק ישראל, צפויה העמקת החולשה של הצריכה הפרטית, פגיעה בהון הפיזי וביכולת לעבוד באזורי הלחימה ובאזורים מאוימים עם שיבושים בייצור ובשרשראות האספקה. ההשקעה בענפי המשק צפויה להיפגע עקב מכלול גורמים. ההשקעה בבנייה צפויה להיפגע בשל הגבלות על כניסת עובדים. יצוא שירותי התיירות צפוי להיפגע בצורה ממושכת. לבסוף, האבטלה בגילאי העבודה העיקריים צפויה לעלות בחלקה הראשון של שנת 2024.

תקציב המדינה ומימון

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 הסתכמה פעילות הממשלה בגירעון תקציבי מצטבר של כ-4.1 מיליארד ש"ח לעומת עודף של כ-33.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2022.

מלחמת "חרבות ברזל" צפויה להוביל לעלייה חדה בגירעון התקציבי בתקופה הקרובה, לנוכח הצפי לירידה חדה בהכנסות הממשלה ולגידול חד בהוצאותיה. הגירעון לשנת 2023 צפוי להיות גבוה משמעותית מהיעד לשנה זו, שעומד על 1.1% תוצר, זאת כתלות במשך הזמן של המלחמה ובהיקפה. הגירעון בשנת 2024 צפוי גם כן להיות גבוה מהתחזיות המוקדמות.

סחר חוץ ונתוני יצוא השירותים

הגירעון המסחרי של ישראל, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-24.3 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-31.1 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בגירעון מקורו בירידה מהירה יותר של היבוא לעומת היצוא. ירידת היבוא מקורה בעיקר בירידה של יבוא חומרי גלם וירידה מתונה יותר בקבוצת היבוא של מוצרי צריכה. זאת, ברקע הירידה במחירי הסחורות בעולם במחצית הראשונה של שנת 2023, לצד היחלשות הביקושים הגלובליים.

נתוני יצוא השירותים לשמונת החודשים הראשונים של שנת 2023 (ינואר-אוגוסט) מצביעים על ירידה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. זאת, עקב ירידה ביצוא של שירותי תחבורה, ומנגד, יצוא השירותים העסקיים, שמרביתם של ענפי ההייטק, רשם עלייה מתונה. מלחמת "חרבות ברזל" צפויה להכביד על פעילות יצוא הסחורות והשירותים של ישראל בחודשים הקרובים.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, פוחת השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-8.7%, ביחס לאירו פוחת השקל בשיעור של כ-8.0% ואילו ביחס לסל המטבעות נרשם פחות של כ-5.0%.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2023, על כ-198.6 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-194.2 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2022. העלייה ביתרות מוסברת בעיקר בשערך. בתקופה זו בנק ישראל לא התערב בשוק המט"ח.

בנק ישראל מצוין כי מתחילת שנת 2023 השקל נחלש לעומת מרבית המטבעות העיקריים בעולם, תוך שהתנודתיות בשער החליפין גבוהה, ומפרוץ המלחמה חל פחות משמעותי נוסף. לאור השפעות המלחמה ולצורך ייצוב השווקים הכריז בנק ישראל ביום 9 באוקטובר 2023 על תכנית למכירת מט"ח בהיקף של עד 30 מיליארדי דולרים. בנק ישראל מדגיש כי הוא יפעל בתקופה הקרובה בשוק ככל שיידרש על מנת למתן את התנודות בשער השקל ולספק את הנזילות הנדרשת להמשך הפעילות הסדירה של השווקים. בנוסף, ובמידת הצורך, אספקת הנזילות לשוק תתבצע גם על ידי הפעלת מנגנוני עסקאות SWAP של בנק ישראל בשוק בסכום של עד 15 מיליארד דולר.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, ב-2.9%, ואילו ב-12 החודשים אשר הסתיימו בחודש ספטמבר 2023, הסתכמה עלייתו ב-3.8%, קצב החורג מתחום יעד יציבות המחירים (1%-3%), אך נמוך מהשיא שנרשם בחודש ינואר 2023 (5.4%). המדד ללא מחירי האנרגיה עלה ב-2.9% ו-3.7%, בהתאמה. העלייה של מדד המחירים לצרכן בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 הייתה מתונה יותר בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, אשר במהלכה עלה המדד ב-4.3%. ההסברים העיקריים לעלייה המהירה באינפלציה, הם התאמות מחירים רוחביות לעלייה בסביבת האינפלציה, וגורמים נוספים אשר השפעתם התמתנה במידה ניכרת בחודשים האחרונים, בהם: התרחבות הביקושים במשק (אשר בחלקם היו "כבושים") לאור פתיחתו המלאה והשיפור בשוק העבודה הבא לידי ביטוי בעלויות שכר בחלק מענפי המשק, לצד התגברות המגמות העולמיות של התייקרות חומרי גלם ותובלה ("השפעות היצע"), בפרט מחירי מזון ואנרגיה, בהשפעת המלחמה בין רוסיה ואוקראינה אך גם בשל צווארי בקבוק בשרשראות האספקה בעולם ובפרט בסין.

בטווח הזמן הקצר צפויה המלחמה ליצור השפעות מנוגדות, חלקן יתמכו בעליית האינפלציה, וחלקן יפעלו לריסונה. בתקופה שלאחר המלחמה, השלכות הירידה בביקושים וההאטה הצפויה בפעילות המשק, צפויות, להערכתנו, לרסן את האינפלציה.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, ב-3.2%.

ברבעון השלישי של שנת 2023 ריבית בנק ישראל נותרה ברמה של 4.75%, ללא שינוי מהרבעון הקודם.

בישיבת הוועדה המוניטרית מיום 23 באוקטובר 2023, ציינה הוועדה המוניטרית כי על רקע המלחמה, מדיניות הוועדה המוניטרית מתמקדת בייצוב השווקים והפחתת אי הוודאות, והפעילה תכניות למכירת מט"ח ולאספקת נזילות בשוקי החלף והריפוי. תוואי הריבית והפעלת כלים מוניטריים נוספים יקבעו בהלימה עם תכלית זו ובהתאם להתפתחות המלחמה ולנתוני הפעילות והתפתחות האינפלציה, זאת על מנת להמשיך ולתמוך ביציבות השווקים ובהשגת יעדי המדיניות ובצרכי המשק.

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-3.7%, לאחר ירידה של כ-15.5% בשנת 2022. על אף העלייה המתונה, יש לציין כי שוק המניות הושפע בתקופת הדוח מהשלכות האינפלציה, שנתורה גבוהה מיעד יציבות המחירים בישראל ובמדינות רבות בעולם המפותח, שהביאה להימשכות תהליך העלאת ריבית על ידי בנקים מרכזיים בעולם, כולל בישראל. כמו כן, חוסר הוודאות הפוליטי בישראל, ברקע האירועים הציבוריים - חקיקתיים וחברתיים, תרם, כפי שנראה, אף הוא לחולשת שוק המניות.

עם תחילת הרבעון הרביעי של שנת 2023, בימים שלאחר פתיחת המלחמה, השווקים הפיננסיים הגיבו בירידות שערים, ובהתגברות מדדי הסיכון של המשק הישראלי, תוך היחלשותו של החליפין של השקל. ככל שהלחימה תימשך, מגמה זו עלולה להימשך.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-2.024 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-11.8% ביחס לרמתו הממוצעת בשנת 2022.

מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בכ-0.9% ומדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות ירד בשיעור של כ-0.6%.

מדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, בכ-3.7%.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

בהמשך למפורט [בביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#) באשר להסכם המיזוג בין Bank Leumi Corporation עם ("BLC") Valley National Bancorp ("Valley"). מספרי ההשוואה לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 המוצגים בדוח דירקטוריון זה כוללים את תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2022 של בנק לאומי ארה"ב בסעיפים השונים, אלא אם צוין מפורשות אחרת. כאמור, החל מרבעון שני 2022 רושם הבנק רווחי אקוויטי בגין ההשקעה ב-Valley.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 16.ב.](#)

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2023	
17.0 ^(ט)	16.3	13.6	14.9	13.6 ^(א)	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ^(א)
1.2	1.1	1.0	1.1	1.4	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לנכסים ממוצעים ^(ה)
2.72	2.59	3.08	2.55	3.07	יחס הכנסות ^(א) לנכסים ממוצעים ^(ה)
37.5	39.9	31.4	39.1	32.3	יחס יעילות
1.97	1.91	2.33	2.04	2.27	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ^(ה)
0.53	0.54	0.54	0.52	0.55	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ^(ה)
32.7	31.9	33.6	36.3	33.0	שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים
2.21	2.13	2.63	2.30	2.51	הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM) ^(א)
0.89	0.82	1.07	0.85	1.05	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^(ב) ^(ד)
0.33	0.33	0.34	0.33	0.34	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה ^(ג) ^(ד)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023	
11.46	11.41	11.30	יחס הון עצמי רובד ^(ח)
14.29	14.28	14.42	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(ח)
6.36	6.34	6.73	יחס מינוף ^(ח)
131	127	130	יחס כיסוי נזילות ^(ח)
128	126	118	יחס מימון יציב נטו (NSFR)
7.1	6.8	7.5	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק למאזן

ראה הערות בעמוד הבא.

להלן מדדי איכות אשראי עיקריים (ב-%)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2022	2023
שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	0.11	0.07	0.13	0.95
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	0.25	0.22	0.25	0.83
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור	1.26	1.26	1.28	1.47
שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו צובר או בפיקוד של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	0.70	0.70	0.52	0.78
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)	0.03	0.03	0.07	0.17

(א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
(ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

(ג) על בסיס שנתי.

(ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.

(ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים. למידע נוסף ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

(ו) למידע נוסף בנוגע ליחס כיסוי נזילות ראה פרק [חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם](#).

(ז) למידע נוסף בנוגע ליחס המינוף ראה פרק המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימוני הון, סעיף [ההון והלימוני הון](#).

(ח) לפרטים נוספים, ראה פרק [הון והלימוני הון](#).

(ט) תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון בנטרול הרווח מעסקת המיזוג עם Valley הנה כ-15.6%.

(י) כולל תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

(יא) תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון הושפעה ברבעון השלישי של שנת 2023 מגידול מהותי בהוצאות להפסדי האשראי כתוצאה מאומדן ההשפעה הצפויה של המלחמה, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר, [הוצאות בגין הפסדי אשראי](#).

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023	2022	2023	
במיליוני ש"ח					
7,709	5,383	5,201	1,782	1,767	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ^(א)
13,211	9,438	12,147	3,414	3,935	הכנסות ריבית, נטו
498	185	1,715	99	991	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5,018	3,362	3,884	855	1,401	הכנסות שאינן מריבית
3,535	2,674	2,801	872	963	מזה: עמלות
6,835	5,106	5,034	1,671	1,722	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,935	2,964	2,612	998	852	מזה: משכורות והוצאות נלוות
<u>רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בשקלים חדשים):</u>					
5.14	3.62	3.38	1.15	1.15	רווח נקי בסיסי ומדולל

(א) הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הושפע ברבעון השלישי של שנת 2023 מגידול מהותי בהוצאות להפסדי האשראי כתוצאה מאומדן ההשפעה הצפויה של המלחמה, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר, [הוצאות בגין הפסדי אשראי](#).

להלן נתונים עיקריים מהמאזן

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023	
במיליוני ש"ח			
699,166	704,117	700,761	סך כל הנכסים
186,569	183,625	101,311	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
82,950	79,672	131,379	ניירות ערך
384,782	383,023	417,261	אשראי לציבור, נטו
649,723	656,068	648,238	סך כל התחייבויות
557,084	546,706	544,519	מזה: פיקדונות הציבור
22,306	25,427	16,068	פיקדונות מבנקים
27,805	27,613	27,569	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
49,438	48,044	52,518	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
<u>נתונים נוספים:</u>			
29.3	30.6	31.5	מחיר למניה (בשקלים חדשים)
111.52	88.44	112.35	דיבידנד למניה (באגרות) ^{(א)(ב)}

(א) על פי מועד ההכרזה.
(ב) נתון מצטבר לתקופה.

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן – החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "אומדן", "תרחיש", "עשוי", "יכול", "יהיה", "אופטימי", "פסימי" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות, למצב הגיאופוליטי והביטחוני בארץ ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות את התממשותן של תחזיות אלה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי וודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

שינויים עיקריים בתקופה החולפת

מלחמת "חרבות ברזל"

לאחר תאריך הדוח, ביום 7 באוקטובר 2023, נפתחה מתקפה רחנית על מדינת ישראל, ובפרט על אוכלוסייתה האזרחית, בעקבות מתקפה זו מדינת ישראל הכריזה על פתיחת מלחמת "חרבות ברזל". ירי הטילים שהגיע עד למרכז הארץ, פינוי יישובים בדרום הארץ וצפונה, גיוס המילואים הנרחב והשבתת מערכת החינוך, כל אלו הביאו לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי. למלחמה צפויה להיות השפעה שלילית משמעותית על הכלכלה הישראלית, בפרט כל עוד הלחימה נמשכת, וכפועל יוצא מכך על ביצועיו של הבנק. ישנו פוטנציאל כלכלי שלילי ניכר, ברקע האפשרות להסלמה נוספת של הדברים לגזרות נוספות, ובכל מקרה מדובר באירוע הצפוי לפגוע באופן מהותי, בפרט בזמן הלחימה, בפעילות הכלכלית ובשווקים הפיננסיים של ישראל. חומרת ההשפעה תלויה, בין היתר, במשך הזמן של המלחמה ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר. ענפי הפעילות אשר נראה שנפגעו במידה רבה יחסית כוללים: תיירות, תרבות ופנאי, חקלאות, בנייה, מסחר ועוד. לאחר המלחמה, צפוי תהליך של שיקום אזרחי וביטחוני, שיבוא לידי ביטוי בהוצאה הציבורית, בהשקעות בנכסים קבועים, שירותי בריאות ושירותים סוציאליים, ובהיקף הצריכה הפרטית.

למידע נוסף ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק](#).

על רקע הפוטנציאל הכלכלי השלילי של המלחמה, הועלתה רמת החומרה של סיכון מאקרו המקומי מ"בינונית-גבוהה" ל"גבוהה". כמו כן, לנוכח המצב המאקרו כלכלי, בדגש על פוטנציאל השפעת הלחימה ומגמת עליית הריבית המתמשכת, הועלתה רמת החומרה של סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים וביטחונות מ"בינונית" ל"בינונית-גבוהה".

לאומי, שהינו מפעל חיוני לשעת חירום, פועל בהתאם לתכניות ההמשכיות העסקית שלו וממשיך לספק שירותים פיננסיים באמצעות מערך הסניפים, המוקדים הטלפוניים ופלטפורמות דיגיטליות, תוך שבוצעה התאמה להרחבת העבודה מרחוק על מנת לתת מענה לצרכים הנוכחיים ולאפשר המשכיות עסקית מלאה בכלל היחידות.

במהלך החודשים אוקטובר ונובמבר 2023 פרסם בנק ישראל מספר הוראות ודגשים פיקוחיים לאור פרוץ המלחמה, ביניהם מכתב המפקח על הבנקים לראשי הבנקים מיום 12 באוקטובר 2023 ובו דגשים של הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית והצעדים שעל הבנקים לנקוט לאור המלחמה, מתווה לסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות המלחמה (ראה להלן "מתווה בנק ישראל") דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור מיום 26 באוקטובר 2023 ותכנית מוניטרית להקלת תנאי האשראי לעסקים קטנים וזעירים מיום 6 בנובמבר 2023. ביום 12 בנובמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים ובו ביקש מהבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישה עצמית של מניות לתקופה הקרובה וזאת על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק.

למידע מפורט והרחבה של כלל הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד](#).

הקלות במסגרת ההתמודדות עם השלכות המלחמה

על רקע מלחמת "חרבות ברזל" ועל מנת להקל על לקוחות הבנקים להתמודד עם השלכותיה, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 15 באוקטובר 2023 וביום 8 בנובמבר 2023 מתווה לתקופה של שלושה חודשים להקלה על נטל האשראי והעמלות בשלושה מגזרי פעילות (משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי), תוך הבחנה בין אוכלוסייה המתגוררת במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה, אוכלוסייה שפונתה מביתה על ידי גורם מדינתי רשמי (לרבות אוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ), משרתי המילואים ומגויסי צו 8, ובעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה או לחטופים או לנעדרים ("קבוצת הלקוחות במעגל הראשון") לבין יתר לקוחות הבנקים ("קבוצת הלקוחות במעגל השני"). המתווה האמור יקרא להלן "מתווה בנק ישראל".

הבנק אימץ את מתווה בנק ישראל, ויישם הקלות נוספות ללקוחותיו, הכל - כמפורט להלן:

הקלות בתחום המשכנתאות

(א) פטור מתשלומי משכנתא לשלושה חודשים ללקוחות בעלי משכנתא בלאומי המתגוררים ביישובי העוטף (עד 7 ק"מ מגבול עזה) או שהנכס ששעבדו לטובת הבנק להבטחת ההלוואה נמצא באחד מאותם היישובים (בהתייחס לדירת מגורים בלבד, דירה ראשונה של הלקוחות ולקוחות משפרי דיור);

(ב) הקפאת תשלומי משכנתא לתקופה של עד חמישה חודשים, ללא ריבית, ללקוחות לאומי המתגוררים בקו העימות בדרום ובצפון או שהנכס ששעבדו להבטחת ההלוואה נמצא באותם יישובים, מגויסי מילואים בצו 8, בעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה, לחטופים או נעדרים ושוטרי משטרת ישראל (בהתייחס לדירה ראשונה של הלקוחות ולקוחות משפרי דיור, שמחירה במועד נטילת המשכנתא עד 2 מיליון ש"ח);

- (ג) הקפאת תשלומי משכנתא לתקופה של 3 חודשים, ללא ריבית, לקבוצת הלקוחות במעגל ראשון;
 (ד) לכלל הלקוחות - הקפאת תשלומי משכנתא לתקופה של עד 24 חודשים.

הקלות בתשלומי הלוואות ללקוחות פרטיים ועסקיים

- (א) דחיית תשלומים, ללא ריבית, ללקוחות פרטיים הנמנים עם קבוצת הלקוחות במעגל הראשון, לתקופה של שלושה חודשים, ביחס ליתרת הלוואות בסכום מצטבר עד 100,000 ש"ח;
 (ב) דחיית תשלומים, ללא ריבית, ללקוחות עסקיים עם מחזור פעילות עד 25 מיליון ש"ח הממוקמים במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה או בישובים אשר פונו על ידי גורם מדינתי רשמי, לתקופה של שלושה חודשים ביחס ליתרת הלוואות בסכום מצטבר של עד 2,000,000 ש"ח;
 (ג) דחיית תשלומי הלוואות לשלושה חודשים לכלל הלקוחות (פרטיים ועסקיים);
 (ד) פטור מהחזרי הלוואות למשך חודשיים, עד לתקרת החזר חודשי של 2,000 ש"ח עבור לקוחות פרטיים תושבי העוטף (עד 7 ק"מ מגבול רצועת עזה) שאין להם משכנתא בבנק ועד לתקרת החזר חודשי של 3,000 ש"ח עבור בעלי עסקים קטנים תושבי העוטף (עד 7 ק"מ מגבול רצועת עזה), שאין להם משכנתא בבנק, חלף דחית תשלומים.

הלוואות גישור וקרן סיוע

- (א) הלוואות גישור למימון הון חוזר ללקוחות עסקיים (קטנים ובינוניים) עד גובה המחזור החודשי של העסק ולא יותר מ-500,000 ש"ח;
 (ב) קרן סיוע בסך 1 מיליארד ש"ח להלוואות גישור לתקופה של שנה (ללא ריבית) (עד 25,000 ש"ח ללקוח) לעסקים קטנים ובינוניים הממוקמים במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה או שפוננו על ידי גורם רשמי;
 (ג) קרן סיוע בסך 250 מיליון ש"ח להלוואות גישור לתקופה של שנה (ללא ריבית) (עד 10,000 ש"ח ללקוח) ללקוחות פרטיים - המתגוררים במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה, או אוכלוסייה שפונתה על ידי גורם רשמי מביתה.

פטור מריבית ללקוחות פרטיים

0% ריבית על יתרת חובה במסגרת אשראי מאושרת בחשבון עו"ש (אוברדראפט) ועד סכום של 10,000 ש"ח לתקופה של שלושה חודשים, וזאת ללקוחות פרטיים הנמנים עם קבוצת הלקוחות במעגל הראשון, שחשבון העו"ש שלהם, נכון ליום 15 באוקטובר 2023 ביתרת חובה במסגרת אשראי מאושרת.

פטור מעמלות ללקוחות פרטיים ולעסקים קטנים

פטור מתשלום עמלות ללקוחות פרטיים ולעסקים קטנים לתקופה של עד שלושה חודשים, למעט עמלות בגין פעילות מט"ח, ניירות ערך, סחר חוץ, יהלומים.

בנק לאומי תרם כספים לטובת סיוע לתושבי קו העימות, לחיילי הסדיר והמילואים, לבתי חולים ולארגוני חירום רפואיים. בנוסף, הבנק הכריז על ליווי מתמשך של קיבוץ בארי עד לשיקום הקיבוץ.

כמו כן, הבנק יזם פרויקט ייחודי, שבמסגרתו סטודנטים שהתנדבו לסייע באופן רציף לחקלאים בקטיף, מקבלים מלאומי מימון עבור מלגת שנת לימודים מלאה.

בהתבסס על אומדני הבנק ועל בסיס ההנחות המפורטות מטה, להערכת הבנק, סך ההשפעה הכמותית הצפויה של יישום מתווה בנק ישראל וההקלות הנוספות שהבנק מאפשר, בצירוף הסכומים שהבנק תרם וצפוי לתרום במסגרת שורה של פעולות שנקט וינקוט הבנק, נאמדת בכ-560 מיליון ש"ח.

בהשפעה כמותית זו נכללים סכומי הכנסות שהבנק יוותר על גבייתן לרבות עמלות, ריבית, עלויות מימון בגין דחיית תשלומים, והכל תחת הנחה של מימוש ההקלות של מלוא האוכלוסייה הזכאית. בנוסף כוללת ההשפעה הכמותית את סכומי התרומות שהבנק תרם או ייעד לצורך תרומות בקשר עם המלחמה ותוצאותיה.

יובהר, כי האומדן מהווה הערכה בלבד התלויה במשתנים ובהנחות רבים שנלקחו בחשבון בביצוע האומדן, ובהם בין היתר:
 (א) מימוש ההקלות על ידי כל הלקוחות הזכאים כאשר ההשפעה בפועל על תוצאות הבנק תהיה בהתאם להיקף הלקוחות שיפנו בפועל לקבלת ההקלות כאמור, היכן שנדרשת פניה כאמור על ידי הלקוח, ולהיותם זכאים בפועל לקבלת ההקלות;
 (ב) נתוני ממוצע החזר חודשי בהלוואה, שיעורי הריבית הממוצעת, העמלה הממוצעת והמח"מ הממוצע כאשר ההשפעה בפועל על תוצאות הבנק תהיה בהתאם להלוואות בפועל לגביהן יינתן פטור או דחיה.

האומדן וההערכה לעיל וההשפעות הכמותיות על התוצאות הכספיות של הבנק בגין ההקלות לעיל, הינם בבחינת מידע צופה פני עתיד, כמשמעו בחוק ניירות ערך, המבוסס על שיקול דעת משמעותי, הנחות והערכות שהופעלו המאופיינת בחוסר וודאות רבה לאור המצב הכלכלי והביטחוני, התמשכותו וההשפעה המיידית והמצטברת שלו על המשק בכללותו ועל לקוחות הבנק בפרט. בהתאם לכך, המידע והנתונים לעיל, עלולים שלא להתממש במלואם או להתממש באופן חלקי, על פי התקיימותם בפועל של ההנחות וההערכות לעיל ואו שינויים שעשויים לחול בהמשך בהיקף ההקלות.

למידע מפורט והרחבה של כלל הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל ראה פרק [חקיקה והגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד](#).

בהיבט סיכון האשראי, בהתאם להערכתיו הראשונית של הבנק, ענפי המשק שפעילותם חשופה במיוחד לנזקי המלחמה הם: בנייה, חקלאות וכן ענפי התרבות והפנאי (תיירות, מסעדות, מופעים וכו'), וחלק מענפי התעשייה והמסחר, כתלות במיקום האזורי שלהם. בשל חוסר הוודאות הגבוה שנוצר, וההשלכות האפשריות במהלך התקופה הקרובה על הכלכלה והחברה בישראל, לא ניתן לאמוד במדויק את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים. לאור העלייה ברמת הסיכון, חודדו דגשים וחוזקו תנאים בהעמדת אשראי חדש בקווי העסקים השונים בתקופת המלחמה, ומתבצע המשך ניטור ומעקב הדוק שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות לפי הצורך.

השלכות האמור לעיל קיבלו ביטוי בחישוב ההפרשה הקבוצתית ובהתאם הובילו להחמרת פרמטרים מאקרו כלכליים ואינדיקטורים ענפיים שונים ובהתאם הובילו לגידול בהוצאות להפסדי אשראי אשר הסתכמו ברבעון השלישי בסך של 991 מיליון ש"ח, מתוכם סך של 869 מיליון ש"ח בגין הוצאה קבוצתית.

למידע נוסף ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

השלכות נוספות

בהיבט סיכוני שוק, עם פרוץ המלחמה נרשמה ירידה חדה בשווקי המניות המקומיים, פתיחת מרווחי אג"ח חברות מקומיות, ופחות חד בשער השקל למול הדולר שהתמתן בהמשך באופן משמעותי, בין היתר, ברקע התערבות בנק ישראל בשוק המט"ח. כמו כן, נרשמה היתלות חדה בעקום התשואות השקלי והתרחב מרווח אג"ח ממשלת ישראל במט"ח, בין היתר בשל העמדת דירוג האשראי של מדינת ישראל תחת מעקב שלילי, על ידי חברות הדירוג הבינלאומיות. חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים עשויה להימשך.

נכון למועד פרסום הדוח ועל פי אומדני הבנק בשלב זה, לאירועים האמורים לא היתה השפעה מהותית על יחסי כיסוי הנזילות של הבנק, על נכסי הסיכון ויחסי ההון של הבנק.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון הנזילות](#) ופרק [ההון והלימות ההון](#).

הבנק מנטר באופן שוטף את מדדים אלו ומתאים אותם למצב בהתאם לתרחישים שמבצע.

להערכת הבנק, ירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל (עד שני נטי), על ידי אחת ואף כמה מחברות הדירוג המדרגות את מדינת ישראל, לא תשפיע על יחסי הלימות ההון של הבנק.

למידע נוסף ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק](#).

בהיבט התפעולי, לאומי פועל בהתאם לתכניות ההמשכיות העסקית וממשיך לספק שירותים פיננסיים באמצעות מערך הסניפים, המוקדים הטלפוניים ופלטפורמות דיגיטליות.

בנוסף, הבנק הנגיש סניפים ניידיים לאזורי הכינוס של מפוני הדרום על מנת לאפשר ולהקל על ביצוע פעולות בנקאיות.

הבנק ממשיך לבחון את הדרכים למתן סיוע ללקוחותיו ומגביר את תהליכי הניטור והמעקב אחר מוקדי הסיכון, תוך היערכות להתאמת הפעילות ומתן מענה לצרכים העולים נוכח המצב.

הערכות הבנק בדבר השפעות המלחמה על חומרתם של כלל גורמי הסיכון, רווחיות עתידית של הבנק, יחסי ההון והנזילות אינן וודאיות ועשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות המלחמה, משכה, והשלכותיה על הכלכלה וכן על עסקי הבנק.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ירידת ערך ההשקעה במניות Valley

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר "BLC", תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם "Valley". ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג.

כתוצאה מהמיזוג נרשם במחצית הראשונה של שנת 2022 רווח נטו מסך של כ-645 מיליון ש"ח. השקעת הבנק ב-Valley רשומה בדוחות הכספיים לפי שיטת השווי המאזני.

למידע בדבר העסקה ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2022](#).

לאור ירידות משמעותיות במחיר מניות מגזר הבנקאות בארה"ב בכלל, והבנקים הבינוניים ובכללם Valley בפרט, הבנק חן ברבעון הראשון של שנת 2023 את הצורך בהפחתת שווי מניות Valley הרשומות כהשקעה בספרי הבנק. בהתאם לכך, רשם הבנק ברבעון הראשון של 2023 ירידת ערך בגין שווי ההשקעה ב-Valley נכון ל-31 במרס 2023 בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח לאחר השפעת המס. ההפסד מירידת הערך נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות". ירידת הערך הוקצתה בהתאם לשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו הנובעים מהשקעת הבנק ב-Valley.

להפחתת השווי לא הייתה השפעה משמעותית על הלימות ההון הרגולטורית של הבנק.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 16.ב](#).

הבנק ממשיך לראות ב-Valley השקעה אסטרטגית ארוכת טווח, שהינה נדבך באסטרטגיה הכוללת של הבנק. בסמוך למועד פרסום הדוח, שווי השוק של מניות Valley שמוחזקות על ידי הבנק עומד על כ-2.4 מיליארד ש"ח.

הלן דוח רווח והפסד מאוחד המציג את תוצאות בנק לאומי ארה"ב^(א) בשורה נפרדת במספרי ההשוואה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר
2022	2022	2023	2022	2023
במיליוני ש"ח				
18,590	12,160	24,993	4,978	8,758
5,579	2,922	12,846	1,564	4,823
13,011	9,238	12,147	3,414	3,935
483	170	1,715	99	991
12,528	9,068	10,432	3,315	2,944
הכנסות שאינן מריבית				
1,388	626	943	(56)	435
3,487	2,626	2,801	872	963
74	41	140	39	3
4,949	3,293	3,884	855	1,401
הוצאות תפעוליות ואחרות				
3,842	2,871	2,612	998	852
1,323	968	1,151	323	449
1,512	1,109	1,271	350	421
6,677	4,948	5,034	1,671	1,722
10,800	7,413	9,282	2,499	2,623
3,537	2,371	3,119	908	866
7,263	5,042	6,163	1,591	1,757
446	341	(962)	191	10
7,709	5,383	5,201	1,782	1,767
59	59	-	-	-

(א) לא כולל קיזוז עסקאות בינחברתיות בין הבנק ללאומי ארה"ב.
 (ב) בנק לאומי ארה"ב כולל את תוצאות פעילות BLC ו-BLUSA.

מכירת "בית לין"

ביום 28 במרס 2023 התקשר הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) בהסכם עם ג'. טי. אל. וי 3 (בית לין) שותפות מוגבלת ("הרוכשת") למכירה של 50% מזכויותיו במגדל משרדים ברחוב יהודה הלוי 35 ו-37 תל אביב, הידוע כ-"בית לין" המשמש כיום את הבנק ("הנכס") לפי שווי כולל לנכס (100%) של 650 מיליון ש"ח. התמורה שתשולם לבנק הינה 325 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ ("התמורה"; "הסכם המכר"). במקביל התקשרו הצדדים בהסכם להסדרת יחסי שיתוף בנכס לשם השבחתו.

אם וככל שהעסקה תושלם, צפוי הבנק לרשום בגינה רווח (לפני מס) בסך של כ-265 מיליון ש"ח, שיירשם בדוחות הכספיים שצפויים להתפרסם בסמוך למועד מסירת הנכס, שצפוי להיות ברבעון הראשון של שנת 2024, עם השלמת מעבר יחידות המטה וההנהלה הראשית של הבנק ללוד, עד לא יאוחר מ-24 במרס 2024.

המידעים בדבר השלמת העסקה, השפעותיה על הדוחות הכספיים של הבנק ומועד פינוי הנכס והמעבר של ההנהלה הראשית ויחידות המטה הינם בבחינת מידע צופה פני עתיד, שעלול שלא להתממש במלואו או בחלקו או במועדים האמורים לעיל, בנסיבות שאינן בשליטת הבנק, ובכלל זאת אי קיומו של הסכם המכר על ידי הרוכשת או שינויים בנתונים הסופיים הרלוונטים לחישוב רווח הבנק.

מכירת "בית מאני"

בהמשך לאמור בפרק [שינויים עיקריים בשנה החולפת, בדוח הדירקטוריון לשנת 2022](#), המעבר של ההנהלה הראשית ויחידות המטה ללוד, ובהתאמה גם רווח ההון אשר יירשם בדוחות הכספיים של הבנק, צפוי להתבצע ברבעון הראשון של שנת 2024.

המידעים בדבר השלמת העסקה, השפעותיה על הדוחות הכספיים של הבנק ומועד פינוי הנכס והמעבר של ההנהלה הראשית ויחידות המטה הינם בבחינת מידע צופה פני עתיד, שעלול שלא להתממש במלואו או בחלקו או במועדים האמורים לעיל, בנסיבות שאינן בשליטת הבנק, ובכלל זאת אי קיומו של הסכם המכר על ידי הרוכשת או שינויים בנתונים הסופיים הרלוונטים לחישוב רווח הבנק.

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

במהלך החודשים אפריל 2022 ומרס 2023 התקשר הבנק בהסכמים למכירת שני בנייני המטה בתל אביב. שתי המכירות האמורות צפויות להניב לבנק רווח הון לפני מס של כ-524 מיליון ש"ח וכ-265 מיליון ש"ח, בהתאמה, רווחי ההון יירשמו בספרי הבנק בסמוך למועד מסירת הנכסים שצפוי להיות ברבעון הראשון של שנת 2024 עם השלמת מעבר יחידות המטה וההנהלה הראשית של הבנק ללוד.

לפרטים נוספים ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 1.16](#).

ביום 16 באפריל 2023 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2023-2026.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 8.X](#).

לאחר תאריך הדוח, ביום 7 באוקטובר 2023, נפתחה מתקפה רצחנית על מדינת ישראל, ובפרט על אוכלוסייתה האזרחית, בעקבות מתקפה זו מדינת ישראל הכריזה על פתיחת מלחמת "חרבות ברזל". למלחמה צפויה להיות השפעה שלילית משמעותית על הכלכלה הישראלית, בפרט כל עוד הלחימה נמשכת, וכפועל יוצא מכך על ביצועיו של הבנק. ישנו פוטנציאל כלכלי שלילי ניכר, ברקע האפשרות להסלמה נוספת של הדברים לגזרות נוספות, ובכל מקרה מדובר באירוע הצפוי לפגוע, בפרט בזמן הלחימה, בפעילות הכלכלית ובשווקים הפיננסיים של ישראל. חומרת ההשפעה תלויה, בין היתר, במשך הזמן של המלחמה ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר.

להרחבה בנושא השפעות המלחמה על המשק הישראלי ותוצאות פעילות הבנק ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק](#) ופרק [סיכוני אשראי](#).

שנת 2023 התאפיינה בהתגברות מידת הסיכונים למשק הישראלי. זאת, על רקע האירועים החקיקתיים והחברתיים שהתרחשו בישראל במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה, אשר מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" נמצאים בהקפאה מסויימת, אך לאחר המלחמה יהיה צורך לשוב ולהתמודד איתם. בעת הנוכחית, הסיכון העיקרי לפעילות הכלכלית והפיננסית בישראל נובע מהמלחמה והשלכותיה. ברקע הדברים, חברות דירוג האשראי המובילות בעולם פרסמו התייחסויות ונקטו בפעולות לגבי דירוג האשראי של ישראל וצפי הדירוג.

לפרטים נוספים ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק](#).

למידת השפעה האפשרית של הורדת דירוג מדינת ישראל על יחסי הלימות של הבנק ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

להלן ניתוח התוצאות לרבעון השלישי של שנת 2023

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן – "הרווח הנקי") בתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 הסתכם לסך של כ-5,201 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-5,383 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי ברבעון הנוכחי של שנת 2023 הסתכם לסך של כ-1,767 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-1,782 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

מלחמת "חרבות ברזל", שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023, הובילה, בין היתר, לעלייה חדה באי הוודאות במשק, בהיקפי הפעילות בו ולעליית הסיכון לגבי האינדיקטורים הכלכליים המרכזיים של הפעילות הפיננסית בישראל, לרבות סיכון לירידת דירוג אשראי של מדינת ישראל. בהתאם להנחיה פיקוחית, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי בגין הרבעון השלישי של שנת 2023, כולל את חוסר הוודאות וההחמרה באינדיקטורים המאקרו כלכליים והפרמטרים המשמשים להנחות במודל ניבוי שיעורי כשל עתידיים של לקוחות עד למועד סמוך למועד פרסום דוח זה, אף שזו החלה לאחר תום הרבעון השלישי.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-13.6% בהשוואה לשיעור של כ-16.3% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון ברבעון הנוכחי של שנת 2023 עמדה על שיעור של כ-13.6% בהשוואה לשיעור של כ-14.9% ברבעון המקביל אשתקד.

הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת הסתכמו לסך של כ-12,147 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של כ-9,238 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב, גידול של כ-31%. הגידול בהכנסות הריבית הינו תוצאה של הצמיחה בתיק האשראי, עליית הריבית וגידול במרווחי הפיקדונות. עלייה זו קוזזה בחלקה משחיקה במרווחי האשראי. בתקופה המדווחת המדד היה חיובי ועמד על שיעור של כ-3.2% למול מדד חיובי בשיעור של כ-4.4% בתקופה המקבילה אשתקד. המדד לרבעון הנוכחי של השנה עמד על שיעור של כ-0.8% בהשוואה למדד בשיעור של כ-1.2% ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המדווחת משקפות הוצאה בשיעור של כ-0.56% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת הוצאה בשיעור של כ-0.06% בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב. ההוצאה בתקופה המדווחת נובעת בעיקרה מההפרשה הקבוצתית. הגידול המשמעותי בשיעור ההוצאה להפסדי אשראי נובע מהחמרת האינדיקטורים וההנחות המאקרו כלכליות שנלקחו בחשבון בבסיס חישוב ההוצאה הקבוצתית וכולל בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים, בדגש על ענפים שלהערכת הבנק חשופים יותר לנזקי המלחמה הגידול האמור מתבטא בהפרשה הקבוצתית, אשר הגידול בה מהווה כ-91% מסך ההוצאה להפסדי אשראי בתקופה המדווחת. שיעור ההוצאה הפרטנית להפסדי אשראי עמד על כ-0.05%.

שיעור ההוצאה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2023 מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור עומד על כ-0.95% לעומת הוצאה בשיעור של כ-0.11% ברבעון המקביל אשתקד, שיעור ההוצאה הגבוה הרבעון נובע מהעלייה החדה בחוסר הוודאות במשק הישראלי בעקבות פרוץ המלחמה ומשקף החמרה של האינדיקטורים המאקרו כלכליים וכן החמרת הפרמטרים המשמשים להנחות במודל ניבוי שיעורי כשל עתידיים של לקוחות העומדים בבסיס ההפרשה הקבוצתית. שיעור ההוצאה הפרטנית להפסדי אשראי ברבעון עמד על כ-0.12%. שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרת האשראי ליום 30 בספטמבר 2023 הינו כ-1.47%.

הכנסות מימון שאינן מריבית בתקופה המדווחת הסתכמו להכנסה בסך של כ-943 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה בסך של כ-626 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב. הפער בין התקופות מקורו בעיקר מהשפעת נגזרים ומאג"ח למסחר אשר קוזז בחלקו מהפרשי שער ומהרווח שנרשם בחציון הראשון של שנת 2022 בגין המיזוג עם "Valley".

העמלות התפעוליות והאחרות עלו בתקופה המדווחת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב בסך של כ-175 מיליון ש"ח. עיקר העלייה מקורה בעמלות מעסקי מימון ועמלות מטיפול באשראי. עלייה זו קוזזה בחלקה מירידה בעמלות מניירות ערך.

ההוצאות התפעוליות והאחרות עלו בתקופה המדווחת בסך של כ-86 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב. הגידול בהוצאות נובע בעיקרו מגידול בהוצאות אחזקה ופחת והוצאות הפנסיה על ההתחייבויות האקטואריות. גידול זה קוזז בחלקו מירידה בהוצאות השכר, בעיקר כתוצאה מקיטון במענקים מותני תשואה.

יחס היעילות לתקופה המדווחת עומד על כ-31.4% בהשוואה ל-39.5% בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב. יחס היעילות ברבעון הנוכחי של שנת 2023 עמד על כ-32.3% בהשוואה ל-39.1% ברבעון המקביל אשתקד. השיפור ביחס היעילות נבע בעיקר מהצמיחה בפעילות העסקית של הבנק וכן כתוצאה מעליות הריבית.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לרווח של כ-3.38 ש"ח לעומת רווח של כ-3.62 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 בספטמבר 2023 על שיעור של 11.30% בהשוואה ל-11.41% בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס ההון הכולל ליום 30 בספטמבר 2023 עמד על שיעור של 14.42% בהשוואה ל-14.28% בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים, לרבות שינויים רגולטוריים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון, ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

ביום 22 במאי 2023 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 800 מיליון ש"ח. עד למועד פרסום הדוחות בוצעה רכישה עצמית של מניות בהיקף של כ-600 מיליון ש"ח.

ביום 29 בנובמבר 2023 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך של 353 מיליון ש"ח, המהווים כ-20% מהרווח לרבעון השלישי של שנת 2023.

לפרטים ראה פרק [הון והלימות ההון](#).

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

בהמשך למפורט [בביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#) באשר להסכם המיזוג בין ("BLC") עם Valley. מספרי ההשוואה לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 המוצגים בדוח דירקטוריון זה כוללים את תוצאות הרבעון הראשון של שנת 2022 של בנק לאומי ארה"ב בסעיפים השונים, אלא אם ציון מפורשות אחרת. כאמור החל מרבעון שני 2022 רושם הבנק רווחי אקוויטי בגין ההשקעה ב-Valley.

לפרטים נוספים בדבר ההשקעה ב-Valley ראה [ביאור 16.ב.](#)

בעקבות פרוץ מלחמת "חברות ברזל" פרסם בנק ישראל מתווה לסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות המלחמה, להרחבה בנושא ראה פרק [חזיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד.](#)

להלן השינויים ברווח הנקי ברבעון השלישי לשנת 2023 ובתקופה המדווחת לעומת הרבעון המקביל אשתקד והתקופה המדווחת המקבילה אשתקד

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2022	2023	
השינוי				
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			
15.3	521	3,414	3,935	הכנסות ריבית, נטו
+	892	99	991	הוצאות בגין הפסדי אשראי
63.9	546	855	1,401	הכנסות שאינן מריבית
3.1	51	1,671	1,722	הוצאות תפעוליות ואחרות
5.0	124	2,499	2,623	רווח לפני מיסים
(4.6)	(42)	908	866	הפרשה למס
10.4	166	1,591	1,757	רווח לאחר מס
(94.8)	(181)	191	10	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
(0.8)	(15)	1,782	1,767	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		14.9	13.6	תשואה להון (באחוזים)
		1.15	1.15	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2022	2023	
השינוי				
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			
28.7	2,709	9,438	12,147	הכנסות ריבית, נטו
+	1,530	185	1,715	הוצאות בגין הפסדי אשראי
15.5	522	3,362	3,884	הכנסות שאינן מריבית
(1.4)	(72)	5,106	5,034	הוצאות תפעוליות ואחרות
23.6	1,773	7,509	9,282	רווח לפני מיסים
30.1	721	2,398	3,119	הפרשה למס
20.6	1,052	5,111	6,163	רווח לאחר מס
-	(1,244)	282	(962)	חלק הבנק ב (הפסדי) רווחי חברות כלולות ^(א)
100.0	10	(10)	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3.4)	(182)	5,383	5,201	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		16.3	13.6	תשואה להון (באחוזים)
		3.62	3.38	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

(א) בתוצאות הרבעון הראשון של שנת 2023 נכללה ירידת ערך בגין השקעה בחברה כלולה Valley בסכום של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב.](#)

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים

2022		2023				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח						
2,899	3,125	3,414	3,773	3,928	4,284	3,935
(40)	126	99	313	406	318	991
950	1,557	855	1,656	1,071	1,412	1,401
1,794	1,641	1,671	1,729	1,629	1,683	1,722
2,095	2,915	2,499	3,387	2,964	3,695	2,623
483	1,007	908	1,166	889	1,364	866
1,612	1,908	1,591	2,221	2,075	2,331	1,757
7	84	191	105	(1,094) ^(א)	122	10
(10)	-	-	-	-	-	-
1,609	1,992	1,782	2,326	981	2,453	1,767
15.6	18.5	14.9	19.0	7.8	19.4	13.6
1.11	1.36	1.15	1.51	0.64	1.59	1.15

(א) בתוצאות הרבעון הראשון של שנת 2023 נכללה ירידת ערך בגין השקעה בחברה כלולה Valley בסכום של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב](#).

הכנסות ריבית, נטו

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2022 ^(א)	2023	2022	2023
שיעור הכנסות (הוצאות) ריבית (הוצאה)	שיעור הכנסות (הוצאות) ריבית (הוצאה)	שיעור הכנסות (הוצאות) ריבית (הוצאה)	שיעור הכנסות (הוצאות) ריבית (הוצאה)
במיליוני ש"ח באחוזים			
2.78	12,160	5.40	24,993
(1.23) ^(ב)	(2,922)	(3.96)	(12,846)
1.55 ^(ב)	9,238	1.44	12,147
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM)			
2.11	2.63	2.30	2.51
מידע נוסף:			
5,901 ^(ג)	6,786	2,116	2,375
1,570 ^(ג)	5,761	1,034	1,896
1,967 ^(ג)	(400)	264	(336)

- (א) בנטרול יתרות ותוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).
- (ב) במהלך הרבעון הראשון של 2023 בוצע שינוי סיווג בין פיקדונות נושאי ריבית ואלו שאינם נושאי ריבית. מטעמי השוואתיות, ביצע הבנק התאמה לא מהותית במספרי השוואה. השפעת ההתאמה על פער הריבית לשלושה ותשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הינה 0.28 ו-0.38 בהתאמה. לאמור לא הייתה כל השפעה על הרווח והפסד וההון של הבנק.
- (ג) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן - "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.
- (ד) אחר מיוחס למגזר ניהול פיננסי וכולל הכנסות והוצאות ריבית של המגזר המועברות לחטיבות הבנק בגין המקורות.
- (ה) הנתונים מוצגים כולל תוצאות בנק לאומי ארה"ב.

הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת הסתכמו לסך של כ-12,147 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-9,238 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב), גידול של כ-31%. הגידול בהכנסות הריבית נטו נבע בעיקר מהצמיחה בתיק האשראי ומעלייה במרווחי הפיקדונות, על רקע עליית הריביות, עלייה זו קוזזה בחלקה מקיטון בהכנסות ריבית נטו של מגזר ניהול פיננסי.

במהלך שנת 2022 וכן בתשעת החודשים הראשונים של 2023, עלתה ריבית הפריים בחדות משיעור ממוצע של 1.6% ברבעון הראשון של 2022 לשיעור ממוצע ברבעון השלישי של שנת 2023 של 6.25%. עלייה זו, שמותנה בחלקה בעקבות מעבר של פיקדונות שאינם נושאי ריבית לפיקדונות נושאי ריבית, הביאה לעלייה במרווח הפיקדונות.

מרווח הפיקדונות מושפע כאמור מתמהיל הפיקדונות נושאי ריבית ושיעורם נושא ריבית, ולכן ככל שתימשך מגמת המעבר לפיקדונות נושאי ריבית מרווח הפיקדונות צפוי להישחק.

המדד בתקופה המדווחת עמד על שיעור חיובי של כ-3.2% בהשוואה למדד חיובי בשיעור של כ-4.4% בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-1,157 מיליון ש"ח, בעוד שבתקופה מקבילה אשתקד התוצאות הושפעו לטובה מהמדד החיובי בסך של כ-1,414 מיליון ש"ח.

שיעור ההכנסה עלה ב-2.62% בין התקופות, בעיקר לאור עליית הריביות אשר קוזזה בחלקה משחיקת מרווחי האשראי וממדד חיובי נמוך יותר בתקופה המדווחת ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההוצאה עלה ב-2.73% בין התקופות, בעיקר לאור השפעת עליית הריביות והמעבר מעו"ש לפיקדונות. עלייה זו קוזזה ממדד חיובי נמוך יותר בתקופה המדווחת ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בתשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM) בתקופה המדווחת נובע, כאמור, בעיקר מהצמיחה בתיק האשראי והגידול בהכנסות הריבית.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו של כ-1.44% לעומת פער של כ-1.55% בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב.

להלן נתונים על פערי הריבית מפעילות בישראל בחלוקה למגזרי הצמדה בתקופה המדווחת ובנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב בתקופה המקבילה אשתקד:

במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית הינו 1.99% לעומת 1.72% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המדדי פער הריבית הינו 1.86% לעומת 1.55% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית הינו (0.83%) לעומת 0.04% בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע למרווחי אשראי ומרווחי פיקדונות לפי מגזרי פעילות ראה [ביאור 2א](#).

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

לפרטים בדבר חשיפות לסיכון ריבית ראה פרק [סיכוני שוק](#) להלן.

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2022 ^(ב)	2023	השינוי
באחוזים	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח
+	591	(433)	158	הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי
+	954	603	1,557	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
+	1,545	170	1,715	סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי
מזה:				
+	1,177	8	1,185	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
+	66	53	119	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיוור
+	360	85	445	הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	(58)	24	(34)	(הכנסות) הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים, ממשלות ואגרות חוב
+	1,545	170	1,715	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים^(א):				
+	0.21	(0.16)	0.05	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	0.29	0.22	0.51	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	0.50	0.06	0.56	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	0.11	0.02	0.13	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
+	7.23	1.39	8.62	שיעור מחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(א) על בסיס שנתי.

(ב) בנטרול יתרות ותוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

התפתחות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי רבעונים

		2022			2023		
רבעון ראשון ^(ב)	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
(164)	(111)	(134)	(21)	17	19	122	
124	237	233	334	389	299	869	
(40)	126	99	313	406	318	991	
מזה:							
1	42	(21)	218	351	112	722	
(7)	14	47	58	13	31	75	
(48)	63	70	27	74	174	197	
14	7	3	10	(32)	1	(3)	
(40)	126	99	313	406	318	991	
יחסים באחוזים: ^(א)							
(0.18)	(0.12)	(0.14)	(0.02)	0.02	0.02	0.12	
0.14	0.26	0.25	0.34	0.39	0.29	0.83	
(0.04)	0.14	0.11	0.32	0.41	0.31	0.95	
-	0.07	0.03	0.18	0.08	0.14	0.17	
0.16	5.07	2.29	13.80	6.24	10.58	11.20	

(א) על בסיס שנתי.

(ב) כולל יתרות ותוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#).

בעקבות העלייה החדה בחוסר הוודאות במשק מאז פרוץ המלחמה, גדלו ההוצאות להפסדי אשראי בתקופת הדוח באופן מהותי, עיקר הגידול הינו בגין האשראי המסחרי, אשר כולל בתוכו את האשראי לעסקים קטנים וזעירים, אשראי לעסקים בינוניים ועסקים גדולים. מתוך סך הוצאה להפסדי אשראי של כ-1,715 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת, סך של כ-1,557 מיליון ש"ח הינו בגין הוצאה קבוצתית, אשר גדלה באופן מהותי ברבעון השלישי לשנת 2023 בעקבות החמרה באינדיקטורים המאקרו כלכליים אשר נלקחים בחשבון בבסיס חישוב ההוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי וכולל בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים, בדגש על ענפי משק שלהערכת הבנק חשופים יותר לנזקי המלחמה.

הגידול בהפרשה נועד בין היתר לתת מענה לגידול אפשרי בהפרשה הפרטנית ברבעונים הבאים ולהתפתחויות שליליות אפשריות בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הגבוהה הקיימת באשר להשפעת המלחמה על לקוחות הבנק.

בנוסף בתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2023 נרשמה הרעה במרבית מהמדדים המובאים לעיל, בעיקר במגזר פרטי אחר. הבנק ממשיך לעקוב באופן זהיר והדוק אחר ההתפתחויות במצב המשק והשלכותיהן האפשריות על סיכוני האשראי.

לפרטים נוספים באשר לסיכוני אשראי והשפעתם על ההפרשה להפסדי אשראי ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

הכנסות שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2022	2023	
השינוי				
במיליוני ש"ח	באחוזים			
46.0	297	646	943	הכנסות מימון שאינן מריבית ^(א)
4.7	127	2,674	2,801	עמלות ^(ב)
+	98	42	140	הכנסות אחרות ^(ג)
15.5	522	3,362	3,884	סך הכל

(א) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה, עלו הכנסות המימון שאינן מריבית בסך של כ-317 ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

(ב) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב במספרי ההשוואה, עלו העמלות בסך של כ-175 מיליון ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

(ג) תוצאות בנק לאומי ארה"ב מתוך סעיף זה אינן מהותיות במספרי ההשוואה.

משקל הכנסות שאינן מריבית מסך כל הכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) עמד על שיעור של 24.2% לעומת 26.3% בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי של שנת 2023 עמד על שיעור של 26.3% לעומת 20.0% ברבעון המקביל אשתקד ו-27.6% בכל שנת 2022 בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב.

התפתחות הכנסות שאינן מריבית לפי רבעונים

		2022				2023		
		רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
		במיליוני ש"ח						
14	688	(56)	762	25	483	435	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	
930	872	872	861	948	890	963	עמלות	
6	(3)	39	33	98	39	3	הכנסות (הוצאות) אחרות	
950	1,557	855	1,656	1,071	1,412	1,401	סך הכל	

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2022	2023
	השינוי		
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	757	(128)	629
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו ^(א)	(125)	(163)	(288)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר	112	215	327
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות ^(ב)	(830)	830	-
רווחים בגין הלוואות שנמכרו, נטו	(15)	15	-
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר ^(ג)	205	33	238
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א) ודיבידנד ממניות למסחר	193	(156)	37
סך הכל	297	646	943

- (א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער וירידות ערך.
- (ב) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב במספרי השוואה, גדלו ההפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה נטו בסך של כ-115 מיליון ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.
- (ג) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב במספרי השוואה, גדלו ההכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר בסך של כ-215 מיליון ש"ח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.
- (ד) ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג ונרשמה השקעה ב-Valley לפי שיטת השווי המאזני. כתוצאה מהמיזוג במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשם רווח ברוטו ממס בסך של כ-782 מיליון ש"ח, מתוכם 30 מיליון ש"ח מהכנסות מפעילות במכשירים נגזרים כתוצאה מגידור כלכלי של העסקה האמורה. לפרטים אודות ירידת ערך שנרשמה ברבעון הראשון של 2023 בגין ההשקעה ב-Valley ראה [ביאור 16.ב](#).

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית לפי רבעונים

		2022			2023	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח						
(55)	3	(76)	364	130	289	210
(7)	(76)	(80)	(15)	(169)	(51)	(68)
15	166	34	158	96	108	123
78	752	-	-	-	-	-
15	-	-	42	-	-	-
24	(113)	122	221	(6)	85	159
(56)	(44)	(56)	(8)	(26)	52	11
14	688	(56)	762	25	483	435

(א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר ושאין למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער וירידות ערך.
 (ב) ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג ונרשמה השקעה ב-Valley לפי שיטת השווי המאזני. כתוצאה מהמיזוג במחצית הראשונה של שנת 2022 נרשם רווח ברוטו ממס בסך של כ-782 מיליון ש"ח, מתוכם 30 מיליון ש"ח מהכנסות מפעילות במכשירים נגזרים כתוצאה מגידור כלכלי של העסקה האמורה. לפרטים אודות ירידת ערך שנרשמה ברבעון הראשון של 2023 בגין ההשקעה ב-Valley ראה [ביאור 16.ב](#).

להלן פירוט העמלות

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	השינוי	2022 ^(*)	2023
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
ניהול חשבון	(0.6)	472	469
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	(12.5)	503	440
כרטיסי אשראי	6.6	288	307
טיפול באשראי	23.9	159	197
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	(10.6)	189	169
הפרשי המרה	5.2	366	385
עמלות מעסקי מימון	38.6	399	553
עמלות אחרות	12.4	250	281
סך כל העמלות	6.7	2,626	2,801

(א) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

העלייה בעמלות בשיעור של 6.7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב מקורה בעיקר בעמלות מעסקי מימון ומעמלות טיפול באשראי. עלייה זו קוזזה בחלקה מירידה בעמלות מניירות ערך.

להלן פירוט העמלות לפי רבעונים

		2022			2023		
	רבעון ראשון ^(*)	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח							
ניהול חשבון	150	163	159	167	159	152	158
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	185	161	157	147	155	136	149
כרטיסי אשראי	92	94	102	94	98	104	105
טיפול באשראי	57	53	49	46	73	59	65
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	65	63	61	61	56	56	57
הפרשי המרה	120	122	124	111	143	118	124
עמלות מעסקי מימון	130	132	137	148	169	173	211
עמלות אחרות	83	84	83	87	95	92	94
סך כל העמלות	882	872	872	861	948	890	963

(א) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

להלן פירוט ההכנסות האחרות

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	השינוי	2022 ^(*)	2023	
		במיליוני ש"ח		
רווחים (הפסדים) מיעודה לפיצויים	18	(13)	5	באחוזים +
הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד ^(א)	80	55	135	במיליוני ש"ח +
סך הכל	98	42	140	באחוזים +

(א) תוצאות בנק לאומי ארה"ב אינן מהותיות.
(ב) הגידול נובע בעיקר מהכנסות ממענקים מארגונים בינלאומיים וחברות כרטיסי אשראי.

להלן פירוט ההכנסות האחרות לפי רבעונים

		2022			2023		
	רבעון ראשון ^(*)	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
במיליוני ש"ח							
רווחים (הפסדים) מיעודה לפיצויים	(3)	(4)	(6)	1	(3)	4	4
(הוצאות) הכנסות אחרות כולל ממכירת בניינים וציוד	9	1	45	32	101	35	(1)
סך הכל	6	(3)	39	33	98	39	3

(א) תוצאות בנק לאומי ארה"ב אינן מהותיות.

הוצאות תפעוליות ואחרות

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2023	2022 ^(א)	השינוי
		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
משכורות והוצאות נלוות		2,612	2,871	(259)
פחת והפחתות		509	432	77
הוצאות אחזקת בניינים וציוד		642	536	106
הוצאות אחרות		1,271	1,109	162
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		5,034	4,948	86

(א) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

בתקופה המדווחת חל גידול בסך של כ-86 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות ואחרות לעומת התקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב, העלייה בהוצאות התפעוליות נובעת בעיקרה מעלייה בהוצאות פרסום, אחזקה ופחת ומעלייה בעלות הריבית בגין ההתחייבויות הפנסיוניות כתוצאה מעליית הריבית. עלייה זו קוזזה בחלקה מירידה בהוצאות השכר על רקע מענקים מותני תשואה.

יחס היעילות לתקופה המדווחת עומד על כ-31.4% בהשוואה ל-39.5% בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב. השיפור ביחס היעילות נבע, בין היתר, בעיקר מגידול בהכנסות, כתוצאה מעליות הריבית.

יחס היעילות ברבעון השלישי של שנת 2023 עמד על כ-32.3% בהשוואה ל-39.1% ברבעון המקביל אשתקד.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה כ-0.96% מסך כל המאזן, לעומת כ-0.94% בתקופה המקבילה אשתקד בנטרול יתרות ותוצאות בנק לאומי ארה"ב.

הוצאות תפעוליות ואחרות לפי רבעונים

		2022			2023			
		רבעון ראשון ^(א)	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	במיליוני ש"ח
משכורות והוצאות נלוות		912	961	998	971	845	915	852
פחת והפחתות		157	137	138	161	147	145	217
הוצאות אחזקת בניינים וציוד		173	178	185	194	194	216	232
הוצאות אחרות		394	365	350	403	443	407	421
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		1,636	1,641	1,671	1,729	1,629	1,683	1,722

(א) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הוצאות שכר

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2023	2022 ^(א)	השינוי
		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
שכר ונלוות		2,351	2,629	(278)
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה		261	242	19
סך הכל הוצאות שכר		2,612	2,871	(259)

(א) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

למידע נוסף אודות ההסכם הקיבוצי החדש שנחתם ראה [ביאור 8.א.](#)

הוצאות שכר לפי רבעונים

2023		2022			2023	
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון ^(א)
במיליוני ש"ח						
766	831	754	882	918	882	829
86	84	91	89	80	79	83
852	915	845	971	998	961	912

(א) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל

הרווח הכולל לתקופה המדווחת הסתכם לסך של כ-5,294 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-5,485 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה המדווחת נרשמו התאמות חיוביות של ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך של 727 מיליון ש"ח לפני מס אשר נובעות בעיקרן מעלייה בריבית ההיוון בקיזוז שינויים אקטואריים, חלק מהתאמות אלו קוזזו מהתאמות שליליות בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 614 מיליון ש"ח לפני מס. התאמות אלה נזקפות ישירות לרווח כולל אחר.

יצוין כי הירידה בשווי אגרות החוב נזקפת מיידית להון הפיקוחי. לגבי אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות והנכסים שיועדו מראש לגידור לצורכי ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022 ראה פרק [ההון והלימות ההון](#).

לתקופה של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 ו-2022 ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2023	2022	2023	2022	2023	2022
במיליוני ש"ח					
1,767	1,782	5,201	5,383	7,709	7,709
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק:					
(730)	(1,155)	(614)	(4,363)	(4,265)	(4,265)
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו					
755	523	727	4,096	3,133	3,133
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים					
3	(17)	44	420	417	417
התאמות אחרות ^(א)					
(3)	249	(64)	45	335	335
השפעת המס המתייחס					
-	-	-	96	96	96
בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
25	(400)	93	102	(476)	(476)
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים					
1,792	1,382	5,294	5,485	7,233	7,233
רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק					

(א) להרכב ההתאמות האחרות ראה [ביאור 4](#).

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2023 ב-700.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-699.2 מיליארד ש"ח לסוף 2022 - גידול של 0.2%, ובהשוואה לספטמבר 2022 קיטון של 0.5%.

ערך הנכסים הכספיים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך המאזן של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2023 הינו כ-129.3 מיליארד ש"ח, כ-18.5% מסך הנכסים. בתשעה חודשים ראשונים של 2023 פוחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-8.7%, פוחת ביחס לאירו ב-8.0% ופוחת ביחס לליש"ט ב-10.4%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ בתקופה המדווחת תרם לעלייה בשיעור של כ-1.4% בסך כל המאזן המאוחד של הקבוצה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה, סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-2,026 מיליארד ש"ח ב-30 בספטמבר 2023, בהשוואה לסך של כ-1,969 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2022.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

		30 בספטמבר		31 בדצמבר	
		2023	2022	2022	השינוי
		במיליוני ש"ח		באחוזים	
סך כל המאזן		700,761	699,166	0.2	(0.5)
מזומנים ופיקדונות בבנקים		101,311	186,569	(45.7)	(44.8)
ניירות ערך		131,379	82,950	58.4	64.9
אשראי לציבור, נטו		417,261	384,782	8.4	8.9
בניינים וציוד		2,795	2,735	2.2	3.6
פיקדונות הציבור		544,519	557,084	(2.3)	(0.4)
פיקדונות מבנקים		16,068	22,306	(28.0)	(36.8)
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים ^(א)		27,569	27,805	(0.8)	(0.2)
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק		52,518	49,438	6.2	9.3

(א) למידע נוסף ראה פרק [אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים](#).

2. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים

		30 בספטמבר		31 בדצמבר	
		2023	2022	2022	השינוי
		במיליוני ש"ח		באחוזים	
אשראי תעודות, נטו		806	1,150	(29.9)	(34.9)
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו		72,090	69,003	4.5	12.4
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, נטו		12,486	8,377	49.1	37.8
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו, נטו		17,054	16,420	3.9	5.8
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות, נטו		88,251	75,291	17.2	16.9
מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}		1,248,726	1,076,372	16.0	12.3
אופציות מכל הסוגים ^(ב)		226,876	170,427	33.1	+

(א) כולל עסקאות "פירוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי.

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 10](#).

האשראי לציבור, נטו

יתרת האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי נכון ליום 30 בספטמבר 2023 הסתכמה לסך של כ-417.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-384.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022, גידול בשיעור של כ-8.4% ובהשוואה לספטמבר 2022 גידול בשיעור של כ-8.9%.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בקבוצת לאומי נכון ליום 30 בספטמבר 2023 הסתכמה לסך של כ-6.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסך של כ-5.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך, המגלמים גם הם סיכוני אשראי של חברות, אשר נכון ליום 30 בספטמבר 2023 הסתכמו לסך של כ-27,053 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-22,315 מיליון ש"ח בסוף 2022.

מלחמת "חברות ברזל"

עם פרוץ המלחמה הבנק נערך באמצעים שונים לתת שירות ללקוחותיו. הוקם מוקד שירות ייעודי - קו חם לתושבי הדרום וקווי העימות הנותן מענה בנקאי מהיר לפעולות בנקאיות וקבלת מידע וכן לאישור פרטני של בקשות מיוחדות. בנוסף, במסגרת הטיפול בחשבונות של נעדרים וחטופים, קיים צוות ייעודי המטפל בפניות של בני משפחה ומכרים או יוזם אליהם שיחות בהתאם למידע שמתקבל בבנק.

עד בסמוך למועד פרסום הדוח הכספי ביצע הבנק דחיות של תשלומים ללקוחות כפי המפורט להלן בפרק [סיכוני אשראי](#).

מאז פרוץ המלחמה, הבנק מקיים קשר רציף עם לקוחותיו על מנת ללוות אותם בתקופת חוסר הוודאות בצורה המיטבית ביותר ולהקל עליהם ככל הניתן. עם פרוץ המלחמה, הקים הבנק קו חם ייעודי לתושבי הדרום, אשר נותן מענה בנקאי מלא לצד אישור פרטני של בקשות מיוחדות. כמו כן, הבנק מפעיל למן תחילת הלחימה סניפי בנק ניידים שפעלו במתחמים אליהם פונו תושבי קו העימות. כל ההקלות שהבנק יישם ויזם לטובת הלקוחות הפרטיים והעסקיים, אשר צוינו לעיל, תוקשרו ללקוחות באמצעות פרסומים בולטים בכלי מדיה מגוונים - עיתונות כתובה, דיגיטל, טלוויזיה, רדיו ועוד, ובמגוון ערוצי ההתקשרות של הבנק - אתר הבנק, הודעות יזומות למכשיר הנייד, תובנות באפליקציה ועוד. כמו כן, כל הבנקאים במוקדי השירות ובסניפים הונחו לספק ללקוחות מענה אנושי, רגיש ואכפתי, תוך הפעלת גמישות מחשבתית ומתן פתרונות פיננסיים יצירתיים ומותאמים לצורכי השעה באופן כזה שיסייעו ללקוחות לצלוח את אתגרי התקופה.

ההקלות שיישם הבנק מאז פרוץ המלחמה נובעות בין היתר מהוראות ודגשים שפרסם בנק ישראל לאור המלחמה.

למידע מפורט והרחבה של כלל הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל ואודות פירוט ההקלות שניתנו ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת - מלחמת "חברות ברזל"](#) ופרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד](#).

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2023	2022	השינוי	במיליוני ש"ח
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	128,010	119,302	8,708	7.3
אנשים פרטיים - אחר	30,794	29,724	1,070	3.6
בינוני ונדל"ן	117,019	98,368	18,651	19.0
מסחר ^(א)	34,201	31,856	2,345	7.4
תעשייה	24,175	22,969	1,206	5.3
אחר ^(ב)	83,062	82,563	499	0.6
סך הכל	417,261	384,782	32,479	8.4

(א) ענף מסחר כולל אשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, שברובה הינה קבוצתית, ליום 30 בספטמבר 2023 בהיקף של כ-33,585, בתחומים כמו מסחר קמעונאי וסיטונאי ובטקסטיל, מסחר סיטונאי בטובין למשק הבית ומסחר סיטונאי בצורכי חשמל ובחומרי בנין, בהתאם להערכת הבנק פעילותם חשופה במיוחד לנזקי המלחמה.

(ב) כולל אשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, שברובה הינה קבוצתית, ליום 30 בספטמבר 2023 בענפי המשק חקלאות ובתי מלון, שרותי הארחה ואוכל בסך של כ-2,401 ו-7,147 מיליון ש"ח, בהתאמה, בהתאם להערכות הבנק פעילותם חשופה במיוחד לנזקי המלחמה.

למידע נוסף בנוגע להפרשה להפסדי אשראי בעקבות המלחמה ולמידע בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2023	2022	מאזני	סך הכל
סיכון אשראי לא צובר, נטו	2,482	1,466	1,016	93
סיכון אשראי צובר, נטו	3,236	3,191	45	621
סך הכל	5,718	4,657	1,061	714

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2023	2022	מאזני	סך הכל
סיכון אשראי בעייתי מסחרי	6,764	5,435	1,329	1,395
סיכון אשראי בעייתי קמעונאי	1,633	1,395	238	6,830
סך הכל	8,397	6,830	1,567	1,459
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	1,977	1,459	518	5,371
אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי	6,420	5,371	1,049	5,371

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכוני אשראי וביאור 13](#).

ניירות ערך

השקעות קבוצת לאומי בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2023 הסתכמו ב-131.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-83.0 מיליארד ש"ח בסוף 2022, גידול של כ-58%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לארבע קטגוריות: ניירות ערך למסחר, מניות וקרנות שאינן למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

אופן חישוב השווי ההוגן

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראליים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים. מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.

אגרות החוב בישראל הנקובות בשקלים ואינן סחירות משוערכות באמצעות מודל, מכיוון שאין שוק פעיל לאגרות החוב הללו.

להלן סיווג וניתוח סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד

		31 בדצמבר 2022				30 בספטמבר 2023			
	סך הכל	מניות וקרנות לא למסחר ^(א)	מניות וקרנות לא למסחר ^(ב)	אגרות חוב זמינות למכירה ^{(א)(ה)}	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ^(ה)	מניות וקרנות לא למסחר ^(ב)	מניות וקרנות לא למסחר ^(א)	אגרות חוב זמינות למכירה ^{(א)(ה)}	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ^(ה)
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
של ממשלת ישראל	32,736	1,263		21,842	9,631	74,589	6,362	60,055	8,172
של ממשלות זרות ^(ה)	16,995	-		16,995	-	18,515	-	18,515	-
של מוסדות פיננסיים בישראל	626	580		46	-	472	425	47	-
של מוסדות פיננסיים זרים ^(ה)	11,001	53		9,627	1,321	10,565	19	9,091	1,455
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	10,999	33		7,710	3,256	16,377	28	10,493	5,856
של אחרים בישראל	927	257		670	-	912	161	751	-
של אחרים זרים	5,310	71		4,919	320	5,204	65	4,788	351
מניות וקרנות	4,356	3	4,353			4,745	61	4,684	
סך כל ניירות הערך	82,950	2,260	4,353	61,809	14,528	131,379	7,121	4,684	103,740

(א) כולל הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך (4,617) מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2022 - הפסדים בסך (3,812) מיליון ש"ח).

(ב) כולל רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 427 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2022 - רווחים בסך 256 מיליון ש"ח).

(ג) כולל הפסדים, נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך (56) מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2022 - הפסדים, נטו בסך (110) מיליון ש"ח).

(ד) מזה: ממשלת ארה"ב בסך 15.5 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2022 - 12.5 מיליארד ש"ח).

(ה) יתרות אגרות חוב לפדיון מוצגות בניכוי הפרשה להפסדי אשראי בסך 3 מיליון ש"ח. יתרות אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות בניכוי הפרשה להפסדי אשראי בסך 0.0 מיליון ש"ח.

(ו) מרבית אגרות החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג Super-nationals, Sovereign and Agencies (SSA) או עם גיבוי מדינות.

ליום 30 בספטמבר 2023 כ-79.0% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה, כ-5.4% כתיק למסחר, כ-3.6% כמניות וקרנות שאינן למסחר וכ-12.1% כתיק לפדיון. כ-3.6% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות או קרנות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות והקרנות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15א](#).

התיק הזמין למכירה

1. בתקופה המדווחת חל קיטון ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של כ-614) מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לקיטון בסך של (4,363) מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.
  2. בתקופה המדווחת נזקפו לרווח והפסד הפסדים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של כ-288 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה להפסדים נטו בסך 163 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) ברבעון המקביל אשתקד.
- היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב המוחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2023 מסתכמת בסכום שלילי של כ-2,349 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), המייצג הפסד נטו שטרם מומש לתאריך הדוח, לעומת סכום שלילי של כ-1,944 מיליון ש"ח בסוף 2022 (לאחר השפעת המס), המייצג הפסד נטו שטרם מומש לתאריך הדוח. למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, בתיק למסחר יש כ-7.1 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 2.3 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2022. נכון ליום 30 בספטמבר 2023 התיק למסחר מהווה כ-5.4% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 2.7% ב-31 בדצמבר 2022.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בתקופה המדווחת בדוח רווח והפסד, הפסדים בנטו שמומשו וטרם מומשו בסך של 31 מיליון ש"ח בהשוואה להפסדים בנטו בסך 157 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2023 בכ-4,745 מיליון ש"ח, מזה מניות וקרנות סחירות בסך של כ-2,090 מיליון ש"ח ושאינן סחירות בסך של כ-2,655 מיליון ש"ח.

ההון הפיקוחי הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 בספטמבר 2023 על סך של כ-390 מיליון ש"ח.

בגין המניות והקרנות נרשמו בתקופה המדווחת בדוח רווח והפסד, רווחים בנטו שמומשו וטרם מומשו (כולל דיבידנד) על סך של כ-333 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים בנטו בסך 216 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינים משכנתאות), שמדורג בדורג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-16.4 מיליארד ש"ח (כ-4.3 מיליארד דולר) ליום 30 בספטמבר 2023 לעומת 11.0 מיליארד ש"ח בסוף 2022. מתוך התיק הנ"ל ליום 30 בספטמבר 2023 כ-10.5 מיליארד ש"ח (כ-2.7 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות באגרות חוב מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2023 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-5.8 מיליארד ש"ח. 94.6% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 בספטמבר 2023 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-779 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-344 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-5.22 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 4.7 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-3.3 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-5.5 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב.

השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2023 כ-45.9 מיליארד ש"ח (12.0 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 37.8 מיליארד ש"ח (9.9 מיליארד דולר) הינן מאגרות החוב המסווגות בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 98.6% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

ליום 30 בספטמבר 2023 הסתכמה יתרת ירידת הערך המצטברת בהון העצמי בגין אגרות חוב שאינם מגובות נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-2,391 מיליון ש"ח (1,574 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 91.9% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2023 הסתכם ב-141.0 מיליון ש"ח (כ-36.9 מיליון דולר).

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2023 ב-67.6 מיליארד ש"ח, מזה סך של 66.3 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-57.7% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.8 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.8 מיליארד ש"ח כולל קרן הון שלילית בסך של (54) מיליון ש"ח. כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

לאחר תאריך המאזן ועד סמוך למועד פרסום הדוח הכספי, לא הייתה לתנודתיות בשוק מאז פרוץ המלחמה, השפעה מהותית על הרווח של הבנק לתקופות המדווחות.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות הציבור

להלן יתרות פיקדונות הציבור

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
	2022	2023	השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים
לפי דרישה			
אינם נושאים ריבית ^(א)	197,264	149,265	(24.3)
נושאים ריבית ^(א)	121,969	117,148	(4.0)
סך הכל לפי דרישה	319,233	266,413	(16.5)
לזמן קצוב	237,851	278,106	16.9
סך כל פיקדונות הציבור	557,084	544,519	(2.3)

(א) סווג מחדש, במהלך הרבעון הראשון של 2023 בוצע שינוי סיווג בין פיקדונות נושאי ריבית ואלו שאינם נושאי ריבית. מטעמי השוואתיות, ביצע הבנק התאמה לא מהותית במספרי השוואה. השפעת ההתאמה לימים 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022 הסתכמה בפיקדונות בסך של כ-65.8 מיליארד ש"ח וכ-62.7 מיליארד ש"ח, בהתאמה מנושא ריבית לאינו נושא ריבית. לאמור לא הייתה כל השפעה על הרווח והפסד וההון של הבנק. ראה [ביאור 7](#).

הקיטון ביתרת הפיקדונות במהלך התקופה המדווחת נבע בעיקר מירידה בפיקדונות של לקוחות עסקיים ולקוחות שוק ההון. קיטון זה קוזז ברובו מגידול בפיקדונות הפרטיים.

החל מה-1 ביולי 2023 החל הבנק להעניק ללקוחות ריבית על היתרה בעו"ש, הרובד הראשון של ההטבה כולל ריבית של 1% ללקוחות פרטיים מעבירי משכורת בלאומי (כולל מקבלי פנסיות) עם יתרת עו"ש של עד 10,000 ש"ח ועם מוצר אחד נוסף בלאומי: משכנתא, היקף עסקאות חודשי של לפחות 3,000 ש"ח בכרטיס אשראי של לאומי או תיק ניירות ערך.

החל מה-1 באוגוסט 2023 פרסם לאומי רובד נוסף: ריבית של 2% תשלום על יתרה של עד 25,000 ש"ח החל מהשקל הראשון ללקוחות פרטיים מעבירי משכורת בלאומי (כולל מקבלי פנסיות) שיש להם עוד שני מוצרים בנקאיים נוספים בבנק מבין השלושה הבאים: משכנתא בלאומי, היקף עסקאות חודשי של לפחות 4,000 ש"ח בכרטיס אשראי של לאומי או תיק ניירות ערך בלאומי.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות ערך המוחזקים על ידי הציבור

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
	2022	2023	השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים
תיקי ניירות ערך ^(א)	907,086	952,127	5.0
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול: ^{(א)(ב)(ג)}			
קופות גמל ופנסיה	198,329	203,893	2.8
קרנות השתלמות	164,214	169,073	3.0

(א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.

(ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.

(ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

אגרות חוב, ניירות ערך מסחריים, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב וניירות ערך מסחריים

ביום 27 במאי 2021 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מהרשות לניירות ערך. ביום 18 במאי 2023 החליטה הרשות לניירות ערך להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף עד ליום 26 במאי 2024.

ביום 18 בינואר 2023, הנפיק הבנק סך של 500 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים "ירוקים" סדרה לאומי \$ 2033 רמ. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל אביב.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2033 רמ עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 10 שנים ושישה חודשים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם בתקופה שבין 5 שנים ושלושה חודשים לבין 5 שנים ושישה חודשים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2033 רמ נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 7.129% לשנה אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים עד ליום 18 ביולי 2028. במועד זה וככל שלא בוצע פדיון מוקדם, יעודכן שיעור הריבית בהתאם לתשואה הממשלתית בארה"ב באותו מועד בתוספת המרווח שהוסכם בהנפקה, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2033 רמ למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (4.21053 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגבוה מביניהם.

כתבי התחייבות לאומי \$ 2033 רמ כשירים להכלל בהון רוברד 2 החל ממועדי הנפקתם.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 11 בינואר 2023 ומיום 18 בינואר 2023.

ביום 30 במאי 2023 הנפיק הבנק סך של כ-1.492 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרה 183 בתמורה לכ-1.419 מיליארד ש"ח, וכן סך של כ-2.428 מיליארד ש"ח ע.נ. ניירות ערך מסחריים (נע"מ סדרה 4).

קרן הנע"מ והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 28 במאי 2024, היא אינה צמודה למדד המחירים לצרכן ונושאת מרווח בשיעור של 0.19% מעל לריבית בנק ישראל.

למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 30 במאי 2023.

ביום 7 באוגוסט 2023 הנפיק הבנק סך של כ-0.5 מיליארד ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות צמודי אשראי (CLN (credit linked note), סדרה לאומי אג"ח 1 ר-מ.

הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל אביב.

כתב התחייבות צמוד אשראי הינו מכשיר פיננסי המקושר למספר הלוואות שהעמיד הבנק, ונושא את סיכון האשראי של הלוואות אלו.

הבנק מתחייב לפרוץ את סכום כתב ההתחייבות (לרבות ריבית על פי תנאי השטר), כשהתחייבות הבנק מותנית באי התממשות סיכון האשראי הגלום בהלוואות כאמור, בהתאם לנוסח השטר. התשלום על ידי הבנק לרוכש השטר יופחת בהתאמה באם איזו מן הלוואות אליה הוא מוצמד תהיה במצב של כשל תשלום, או חדלות פירעון או פשיטת רגל של הלווה, והפירעון למחזיק השטר יהיה רק כנגד סכומים שהבנק הצליח לגבות בגינן, הכל כמפורט בתנאי השטר.

תמורת ההנפקה מוכרת כביטחון פיננסי כשיר בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 וכן כביטחון המותר בניכוי בחישוב חבות לקוח לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

קרן אגרות החוב תעמוד לפירעון בתשלום אחד ביום 24 בדצמבר 2026, ככל שלא יבוצע פדיון מוקדם על ידי הבנק, כמפורט בתנאי ההנפקה. היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב תישא ריבית שנתית בשיעור ריבית בנק ישראל בתוספת 2.3% אשר תשולם ב-40 תשלומים חודשיים, החל מיום 24 בספטמבר 2023 עד ליום 24 בדצמבר 2026, מועד הפירעון הסופי של קרן אגרות החוב. אגרות החוב (קרן וריבית) לא תהיינה צמודות לבסיס הצמדה כלשהו.

אגרות חוב בסדרה 183, אגרות חוב לאומי אג"ח 1 ר"מ וניירות ערך מסחריים (נע"מ סדרה 4) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי. למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 6 באוגוסט 2023.

פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים

ביום 5 ביולי 2023 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא כתבי התחייבות נדחים סדרה 401 אשר הונפקו לציבור ביולי 2018. בהתאם לכך, ביום 31 ביולי 2023 נפדו כתבי התחייבות בסך כולל של כ-681 מיליון ש"ח (כולל הפרשי הצמדה).

למידע נוסף ראה דיווחים מידי מיום 5 ביולי 2023, מיום 16 ביולי 2023 ומיום 1 באוגוסט 2023.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 בספטמבר 2023 ב-52,518 מיליון ש"ח, לעומת 49,438 מיליון ש"ח בסוף 2022. הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים. יחס הון למאזן ב-30 בספטמבר 2023 הינו 7.5%.

מבנה הלימות ההון^(א)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2023		2022	
במיליוני ש"ח			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(א)	51,998	47,245	48,797
הון רובד 2, לאחר ניכויים	14,371	11,906	12,020
סך הכל הון כולל	66,369	59,151	60,817
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ^{(א)(ד)(ה)}	425,005	381,466	392,658
סיכונים שוק	6,198	7,532	6,610
סיכון תפעולי	29,071	25,095	26,375
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	460,274	414,093	425,643
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.30%	11.41%	11.46%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.42%	14.28%	14.29%
יחס הון עצמי רובד 1 והמזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	10.21%	10.21%	10.21%
יחס ההון הכולל והמזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	13.50%	13.50%	13.50%

- (א) למידע נוסף בגין מבנה הלימות ההון ראה [ביאור א9](#).
- (ב) יחס הון עצמי רובד 1 והמזערי הנדרש ויחס ההון הכולל והמזערי הנדרש ליום 30 בספטמבר 2023 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התוספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, ראה [ביאור א9](#).
- (ג) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1. כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).
- (ד) סיכון אשראי חושב לאחר יישום העדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". לפרטים נוספים ראה [הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) בפרק זה.
- (ה) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע. לפרטים נוספים ראה סעיף [שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון](#) בפרק זה.

יחס הון עצמי רובד 1 והושפע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בעיקר מהרווח הנקי לתקופה, בניכוי הדיבידנד והרכישה העצמית ומהגידול בתיק האשראי. יחס הון כולל הושפע בעיקר מהנפקת כתבי התחייבות נדחים "ירוקים" בתחילת הרבעון הראשון ומהגידול ביתרת הפרשה הקבוצתית. ירידת הערך שנרשמה ברבעון הראשון של שנת 2023 בגין ההשקעה במניית Valley השפיעה באופן לא מהותי על יחסי ההון של הבנק.

להרחבה ופרטים בגין [שינויים רגולטוריים נוספים בתקופת הדיווח ושינויים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון](#) ראה להלן בהמשך הפרק.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.
2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1

הון עצמי רובד 1 (Common Equity Tier 1) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תכניות התייעלות תפעולית, מדידת ההתחייבות הפנסיונית והנכסים שיועדו מראש לגידור לצורכי ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022, כאמור לעיל, וכן מיישומן של הוראות רגולטוריות שונות המפורטות בהמשך.

פירוט לגבי הדרישה הרגולטורית ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי מופיע להלן בפסקת [הלימות ההון](#).

הון רובד 1

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, הון רובד 1 יכלול, בנוסף להון עצמי רובד 1, גם הון רובד 1 נוסף (Additional Tier 1), אשר מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202.

עד כה לא נקבעה בישראל דרישה רגולטורית ליחס הון רובד 1 נוסף מזערי, ובקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2

הון רובד 2 (Tier 2) כולל מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

מכשירי הון נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאו-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%. דרישה זו חלה על לאומי.

ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250

בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, החל מיום 1 באוקטובר 2021, נותרה ההקלה כאמור רק בהתייחס לדרישת ההון בגין הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה). ליום 30 בספטמבר 2023, דרישת ההון הנוספת בגין יתרת הלוואות לדיור, הינה 0.21% במונחי יחס הון עצמי רובד 1.

בהתאם, דרישות ההון המזעריות שחלו על הבנק ליום 30 בספטמבר 2023 הינן 10.21% ליחס הון עצמי רובד 1 (כולל דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס ההון הכולל.

בנוגע ליחס המינוף, בהוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה נקבע שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% קודם לכן). ביום 15 במאי 2022 פורסם חוזר לתיקון הוראת השעה, ולפיו תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023, וביום 16 בנובמבר 2023 פורסמה טיוטת חוזר לתיקון ההוראה ולפיה תוקף ההקלה יוארך עד ליום 31 לדצמבר 2025. תאגיד שינצל את ההקלה עד למועד זה יידרש לשוב ולעמוד ביחס המינוף הנדרש טרום הוראת השעה תוך שני רבעונים, עד ליום 30 ביוני 2026. עוד נקבע כי ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון. לפירוט תהליך ה-ICAAP והשימוש במבחני קיצון, ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביום 29 בנובמבר 2023 אישר דירקטוריון הבנק להגדיל את יעד ההון העצמי רוברד 1 הפנימי של הבנק באופן שיעמוד על 10.6% חלף 10.5%.

למידע אודות ההקלה ביעד הון עצמי רוברד 1 הפנימי בהמשך להוראות השעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה ראה פרק [הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

ביום 29 בנובמבר 2023 אישר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בסך של כ-353 מיליון ש"ח, המהווים כ-20% מהרווח הנקי לרבעון השלישי של שנת 2023. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הינו כ-23.21 אגורות. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק. הדירקטוריון קבע את יום 7 בדצמבר 2023 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 17 בדצמבר 2023 כיום התשלום.

לעניין מכתב המפקח מיום 12 בנובמבר 2023 בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים ראה [ביאור 9א](#).

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
15 בנובמבר 2021	12 בדצמבר 2021	94.11	1,367
9 במרס 2022	6 באפריל 2022	40.48	588
24 במאי 2022	15 ביוני 2022	22.14	322
16 באוגוסט 2022	6 בספטמבר 2022	25.82	399
29 בנובמבר 2022	19 בדצמבר 2022	23.08	356
14 במרס 2023	4 באפריל 2023	45.20	698
23 במאי 2023	15 ביוני 2023	19.10	294
14 באוגוסט 2023	7 בספטמבר 2023	48.05	736

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 22 במאי 2023 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 800 מיליון ש"ח, החל מיום 24 במאי 2023 ועד ליום 15 במאי 2024 או עד לרכישת כל סכום התכנית, כמוקדם ביניהם.

תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תבצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א" ו-"שלב ב" ו-"שלב ג").

ביצוע שלב א' החל ביום 24 במאי 2023, והסתיים ביום 1 באוגוסט 2023, במסגרתו רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי עמו התקשר) 10,740,308 מניות בהיקף של כ-300 מיליון ש"ח מכוח התכנית האמורה. ביצוע שלב ב' החל ביום 16 באוגוסט 2023, והסתיים ביום 18 באוקטובר 2023, במסגרתו רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי עמו התקשר) 10,208,701 מניות בהיקף של כ-300 מיליון ש"ח מכוח התכנית האמורה. נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 92,773,267 מניות רדומות.

על רקע מכתב המפקח בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים כמפורט [בביאור 9א](#), לא נתקבלה החלטה לבצע בשלב זה את החלק השלישי והאחרון של תכנית הרכישה. בהתאם לתנאי התכנית, ניתן להשלים את ביצוע התכנית עד ל-15 במאי 2024, ובהתאם עשוי הבנק להחליט לבצע את שלב ג' של תכנית הרכישה (בהיקף מירבי של 200 מיליון ש"ח) לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2023.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל ביום 17 במאי 2023, בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובר 1 של 10.9% לפחות.

התאמות להון עצמי רובר 1

מדידת ההתייבויות בגין זכויות עובדים ונכסים מגדרים

החל מיום 1 ביולי 2022 מדידת ההתייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי מבוצעת כדלקמן: בכל רבעון הבנק מחשב את השינוי בהתייבויות לפנסיה כתוצאה משינויים בריבית ההיוון בניכוי השינוי בשווי הנכסים שיועדו מראש לגידור התחייבויות אלו. השינוי בהתייבויות לפנסיה נטו, לאחר השפעת המס, נפרס באופן לינארי על פני ארבעה רבעונים, החל מהרבעון עבורו בוצע החישוב. שיטה זו הינה בתוקף עד המוקדם מבין השניים: א) דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2029 (כולל או ב) מועד הדוח הכספי בו הממוצע לאורך ארבעה רבעונים האחרונים של סכום ההתייבויות הפנסיוניות יהיה נמוך מסך של 10 מיליארד ש"ח, צמוד למדד (מהמדד הידוע ביום 1 ביולי 2022 ועד למדד הידוע בתאריך הדוח הכספי הרלוונטי).

למידע בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תכניות התייעלות תפעולית

בשנים 2016 ו-2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתבים בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" בכח אדם ובתחום הנדל"ן. על פי המכתבים, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעתן של תכניות התייעלות על ההון הפיקוחי על פני חמש שנים בקו ישר.

במסגרת ההבנות הנוגעות להסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם עם ארגון העובדים ביולי 2019, אישר דירקטוריון הבנק תכנית פרישה מרצון, שעלותה הסתכמה בכ-167 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2023 מיוחסים להון הפיקוחי 85% מעלויות תכנית זו.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

בשנת 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת העדכונים, אשר לעתים מקבלים את הכינוי "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, כפי שנקבע על ידי ועדת באזל, היה 1 בינואר 2023, אולם באיחוד האירופי היישום צפוי להתחיל במחצית 2025.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל משנת 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי. ביום 29 בדצמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי" במסגרת הטיטה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקטור העסקי המפורטים בטיטה ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. יישום ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026. עם זאת, בהתאם לטיטוט עדכון ההוראה מיום 13 במרס 2023, עד ליום 31 בדצמבר 2027 מכפיל ההפסד הפנימי יקבע על אחד.

הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (יישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203A ו-208A) במטרה להתאים את הוראות בנק ישראל לעדכון הוראות ועדת באזל בכל הקשור לסיכון אשראי צד נגדי.

החל מיום 1 ביולי 2022 מיישם הבנק את הוראה 203A "טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי".

תאריך היישום של הוראה 208A "התאמת שווי בגין סיכון אשראי (CVA)" יחול ב-1 בינואר 2025.

חוזר בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, וחוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים"

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים בנושא "הון פיקוחי - השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" מיום 1 בדצמבר 2020 וכן עדכונים נוספים במסגרת התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין נוספות שהותאמו לכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי צפויים. בין היתר, מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2022 את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "מדידה והלימות הון - הון פיקוחי", ומנכה מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדירור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

בהתאם להוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים, מאחר וכתוצאה מהיישום לראשונה חל קיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק ל-1 בינואר 2022, הוסיף הבנק באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 75% מהקיטון בהון העצמי רובד 1 שבמועד היישום לראשונה (בהתאם לכך, כל תחילת שנה ממועד היישום לראשונה יחול קיטון של 25% בתוספת להון עצמי רובד 1, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית). בהתאם, ביום 1 בינואר 2023 50% מהקיטון בהון עצמי רובד 1 שבמועד היישום לראשונה התווסף להון עצמי רובד 1.

למידע נוסף אודות השפעת היישום על דוחותיו הכספיים של הבנק ועל יחסי ההון של הבנק ראה [ביאור נ.כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 - הגישה הסטנדרטית - סיכוני אשראי

הבנק יישם לראשונה בדוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 את החוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 "הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי", לפיו הועלה ל-150% משקל הסיכון המיוחס לאשראי הניתן לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה בשיעור העולה על 80% משווי הנכס הנרכש (LTV). השפעת היישום לראשונה על יחס הון עצמי רובד 1 הייתה קיטון בשיעור של 0.15%. על פי הבהרת הפיקוח על הבנקים, פריסת היישום נעשתה מהרבעון השלישי של שנת 2022, על פני 4 רבעונים, כך שברבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2023 דרישת ההון באה לידי ביטוי באופן מלא.

למידע נוסף ראה פרק [הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים ליום 30 בספטמבר 2023 בכ-460 מיליארד ש"ח. גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס הון כולל בכ-0.03%.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2023 מסתכם בכ-52 מיליארד ש"ח. קיטון ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1 יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס הון כולל בכ-0.02%.
- שינוי בשער החליפין - פיחות של 1% בשער החליפין של השקל מול כל המטבעות יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 בכ-0.02% ואת יחס הון כולל בכ-0.01%.
- עלייה של 1% בעקום הריבית חסרת הסיכון בכלל המטבעות על חשיפת ההון הפיקוחי, משמעה קיטון של כ-0.08% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס הון כולל.
- דירוג מדינת ישראל משפיע על דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל וכן בגין חשיפות לבנקים, גופים מוסדיים וישויות בסקטור הציבורי בישראל. להערכת הבנק, ירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל (עד שני שני notch), על ידי אחת ואף כמה מחברות הדירוג המדרגות את מדינת ישראל, לא תשפיע על יחסי הלימות ההון של הבנק.

למידע נוסף ראה פרק [דירוג האשראי בדוח ממשל תאגיד](#).

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

	30 בספטמבר	31 בדצמבר	
	2022	2022	2023
	במיליוני ש"ח		
בנתוני המאוחד			
הון רובד 1 ^(א)	47,245	48,797	51,998
סך החשיפות ^(ב)	744,777	766,895	773,129
יחס מינוף			
יחס מינוף	6.34%	6.36%	6.73%
יחס מינוף מזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	5.50%	5.50%	5.50%

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראה סעיף [הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) לעיל [וביאור 9](#).

- (א) למידע נוסף אודות התאמות להוראת השעה בנושא יחס המינוף, ראה סעיף [יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל](#) לעיל.
- (ב) סך החשיפות חושב לאחר יישום העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין 218 "יחס המינוף" בעקבות עדכון הוראות 203, 203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". לפרטים נוספים ראה סעיף [הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים](#) לעיל.
- (ג) בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון השפעה של יישום תכנית ההתייעלות והתאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה [ביאור 9](#).

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023												
												בנק
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
3,935	166	37	8	328	1,031	596	410	1,741	(382)	262	(644)	מחיצוניים
-	(105)	9	(2)	(204)	(675)	(313)	324	(1,375)	2,341	278	2,063	בינמגזרי
3,935	61	46	6	124	356	283	734	366	1,959	540	1,419	הכנסות ריבית, נטו
1,401	28	92	4	438	100	100	145	3	491	121	370	הכנסות שאינן מריבית
5,336	89	138	10	562	456	383	879	369	2,450	661	1,789	סך כל ההכנסות
991	4	21	(7)	14	222	169	95	87	386	144	242	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,722	31	47	181	107	45	74	181	96	960	233	727	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,623	54	70	(164)	441	189	140	603	186	1,104	284	820	רווח (הפסד) לפני מס
866	23	5	(75)	151	65	48	206	64	379	98	281	הפרשה (הטבה) למס
1,767	31	22	(89)	343	124	92	397	122	725	186	539	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022

סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	בנק
												במיליוני ש"ח
הכנסות ריבית, נטו:												
3,414	72	31	2	237	469	357	386	1,304	556	336	220	מחיצוניים
-	(8)	2	(2)	327	(185)	(131)	163	(934)	768	84	684	בינגזרו ^(א)
3,414	64	33	-	564	284	226	549	370	1,324	420	904	הכנסות ריבית, נטו
855	(9)	80	19	(6)	91	64	135	4	477	119	358	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית ^(א)
4,269	55	113	19	558	375	290	684	374	1,801	539	1,262	סך כל ההכנסות
99	16	(4)	(11)	17	(88)	65	(56)	48	112	47	65	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,671	21	51	148	99	37	69	191	100	955	253	702	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,499	18	66	(118)	442	426	156	549	226	734	239	495	רווח (הפסד) לפני מס
908	7	13	21	152	146	53	188	77	251	82	169	הפרשה למס
1,782	11	58	(139)	476	280	103	361	149	483	157	326	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) החל מהרבעון השלישי בשנת 2023 בוצע שינוי באופן הקצאת הרווחיות הנובעת מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כך שהחל ממועד זה כל הרווחיות מפעילות זו מיוחסת למרכז הרווח "שוקי הון". על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
12,147	426	96	16	1,297	2,794	1,580	1,205	5,239	(506)	873	(1,379)	מחיצוניים
-	(248)	13	(1)	(405)	(1,774)	(766)	1,003	(4,167)	6,345	754	5,591	בינמגזרי
12,147	178	109	15	892	1,020	814	2,208	1,072	5,839	1,627	4,212	הכנסות ריבית, נטו
3,884	24	206	52	1,047	294	250	440	10	1,561	372	1,189	הכנסות שאינן מריבית
16,031	202	315	67	1,939	1,314	1,064	2,648	1,082	7,400	1,999	5,401	סך כל ההכנסות
1,715	25	47	(2)	(4)	375	99	182	158	835	261	574	הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
5,034	93	142	610	277	121	215	539	287	2,750	683	2,067	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
9,282	84	126	(541)	1,666	818	750	1,927	637	3,815	1,055	2,760	רווח מפני מס (הפסד)
3,119	45	24	(238)	570	280	256	659	218	1,305	361	944	הפרשה (הטבה) למס
5,201	39	112	(303)	124 ^(*)	538	494	1,268	419	2,510	694	1,816	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 30 בספטמבר 2023												
417,261	8,013	1,241	6,464	24,013	65,027	61,643	64,435	129,583	56,842	25,700	31,142	אשראי לציבור, נטו
544,519	-	-	6	144,806	9,627	32,796	88,916	-	268,368	53,224	215,144	פיקדונות הציבור

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	745	895	1,640	3,793	1,147	986	1,153	234	9	92	384	9,438
בינמזריים ^(א)	1,160	95	1,255	(2,815)	182	(432)	(372)	2,217	(5)	3	(33)	-
הכנסות ריבית, נטו	1,905	990	2,895	978	1,329	554	781	2,451	4	95	351	9,438
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית ^(א)	1,086	355	1,441	10	424	178	281	(111)	747	304	88	3,362
סך כל ההכנסות	2,991	1,345	4,336	988	1,753	732	1,062	2,340	751	399	439	12,800
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	88	62	150	46	70	32	(175)	89	(21)	(9)	3	185
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,008	762	2,770	277	539	205	108	303	521	147	236	5,106
רווח לפני מס	895	521	1,416	665	1,144	495	1,129	1,948	251	261	200	7,509
הפרשה (הטבה) למס	306	178	484	227	391	169	386	666	(55)	77	53	2,398
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	589	343	932	438	753	326	743	1,501	306	247	137	5,383
יתרות ליום 30 בספטמבר 2022												
אשראי לציבור, נטו	32,374	26,680	59,054	118,101	60,793	53,557	52,283	26,561	5,875	934	5,865	383,023
פיקדונות הציבור	196,325	53,262	249,587	-	94,365	36,207	13,531	153,001	4	-	11	546,706

(א) החל מהרבעון השלישי בשנת 2023 בוצע שינוי באופן הקצאת הרווחיות הנובעת מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כך שהחל ממועד זה כל הרווחיות מפעילות זו מיוחסת למרכז הרווח "שוקי הון". על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי ההשוואה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
13,211	480	121	14	741	1,776	1,336	1,535	5,168	2,040	1,254	786	מחיצוניים
-	(101)	6	(5)	2,108	(696)	(529)	473	(3,832)	2,576	248	2,328	בינמגזריים ^(א)
13,211	379	127	9	2,849	1,080	807	2,008	1,336	4,616	1,502	3,114	הכנסות ריבית, נטו
5,018	103	484	(778) ^(א)	563	378	245	552	14	1,901	471	1,430	הכנסות שאינן מריבית ^(ב)
18,229	482	611	787	3,412	1,458	1,052	2,560	1,350	6,517	1,973	4,544	סך כל ההכנסות
498	-	(7)	(21)	113	(57)	(16)	115	114	257	126	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,835	310	199	682	415	148	278	723	377	3,703	1,006	2,697	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
10,896	172	419	126	2,884	1,367	790	1,722	859	2,557	841	1,716	רווח לפני מס
3,564	46	101	(64)	986	467	270	589	294	875	288	587	הפרשה (הטבה) למס
7,709	116	396	190	2,207	900	520	1,133	565	1,682	553	1,129	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2022												
384,782	6,445	871	5,747	21,310	54,669	54,807	60,820	120,927	59,186	26,688	32,498	אשראי לציבור, נטו
557,084	19	-	7	148,773	14,423	39,617	95,839	-	258,406	55,415	202,991	פיקדונות הציבור

(א) כולל הכנסות בסך של 782 מיליון ש"ח בגין עסקת המיזוג עם Valley.
 (ב) החל מהרבעון השלישי בשנת 2023 בוצע שינוי באופן הקצאת הרווחיות הנובעת מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כך שהחל ממועד זה כל הרווחיות מפעילות זו מיוחסת למרכז הרווח "שוקי הון". על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023											
פעילות ישראל	משקי בית										
	הלוואות לדיור		אחר		בנקאות פרטית		עסקים קטנים וזעירים		עסקים בינוניים		עסקים גדולים
סך פעילות חו"ל	סך הכל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר
406	1,113	93	963	518	895	109	(233)	10	61	3,935	הכנסות ריבית, נטו
11	234	37	236	89	241	44	478	3	28	1,401	הכנסות שאינן מריבית
417	1,347	130	1,199	607	1,136	153	245	13	89	5,336	סך כל ההכנסות
59	214	(7)	149	128	428	1	7	8	4	991	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
93	629	22	387	132	128	61	70	169	31	1,722	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
265	504	115	663	347	580	91	168	(164)	54	2,623	רווח (הפסד) לפני מס
89	170	40	227	122	176	31	41	(53)	23	866	הפרשה (הטבה) למס
176	334	75	436	225	404	60	137	(111)	31	1,767	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022											
פעילות ישראל	משקי בית										
	הלוואות לדיור		אחר		בנקאות פרטית		עסקים קטנים וזעירים		עסקים בינוניים		עסקים גדולים
סך פעילות חו"ל	סך הכל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר	אחר
389	688	71	745	394	653	115	288	7	64	3,414	הכנסות ריבית, נטו
13	243	35	220	82	167	46	22	36	(9)	855	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
402	931	106	965	476	820	161	310	43	55	4,269	סך כל ההכנסות
47	70	-	(24)	(11)	27	(1)	(25)	-	16	99	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
101	575	24	433	106	157 ^(א)	94	38 ^(א)	122	21	1,671	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
254	286	82	556	381	636	68	297	(79)	18	2,499	רווח (הפסד) לפני מס
85	94	28	187	131	215	24	90	47	7	908	הפרשה למס ^(א)
169	192	54	369	250	421	44	398	(126)	11	1,782	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) סווג מחדש.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023											
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		משקי בית									
		הלוואות לדיור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	
במיליוני ש"ח											
12,147	178	30	(160)	428	2,387	1,588	2,925	309	3,277	1,185	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
3,884	24	32	1,110	137	658	267	699	115	807	35	הכנסות שאינן מריבית
16,031	202	62	950	565	3,045	1,855	3,624	424	4,084	1,220	סך כל ההכנסות
1,715	25	-	8	(8)	555	168	409	-	445	113	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,034	93	554	193	176	382	356	1,161	73	1,762	284	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
9,282	84	(492)	749	397	2,108	1,331	2,054	351	1,877	823	רווח (הפסד) לפני מס
3,119	45	(153)	59	143	730	478	732	128	669	288	הפרשה (הטבה) למס
5,201	39	(339)	(272) ^(א)	254	1,378	853	1,322	223	1,208	535	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 בספטמבר 2023											
423,477	7,738	-	-	1,881	146,809	41,535	66,430	(372) ^(ב)	30,886	127,826	אשראי לציבור, ברוטו
544,519	-	-	-	123,921	86,285	66,097	100,677	33,068	134,471	-	פיקדונות הציבור

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב](#).

(ב) כולל יתרת הלוואות לדיור ליום 30 בספטמבר 2023 בסך 170 מיליון ש"ח.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022											
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		משקי בית									
		הלוואות לדיוור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר
במיליוני ש"ח											
9,438	351	12	1,985	175	1,642	875	1,786	116	1,503	993	הכנסות ריבית, נטו
3,362	88	(^א)815	(^א)24	144	485	268	665	116	719	38	הכנסות שאינן מריבית
12,800	439	827	2,009	319	2,127	1,143	2,451	232	2,222	1,031	סך כל ההכנסות
185	3	-	36	-	(56)	2	61	-	85	54	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,106	236	423	(^א)243	196	(^א)390	330	1,224	72	1,713	279	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
7,509	200	404	1,730	123	1,793	811	1,166	160	424	698	רווח לפני מס
2,398	53	8	572	42	610	279	399	54	145	236	הפרשה למס(^א)
5,383	137	396	1,440	81	1,183	532	767	106	279	462	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 בספטמבר 2022											
387,919	5,908	-	-	2,048	126,863	39,796	65,485	(^א)445	30,659	116,715	אשראי לציבור, ברוטו
546,706	11	-	-	134,728	93,107	68,000	96,391	28,043	126,426	-	פיקדונות הציבור

(א) כולל יתרת הלוואות לדיוור ליום 30 בספטמבר 2022 בסך 180 מיליון ש"ח.
 (ב) סווג מחדש.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022											
סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		משקי בית									
		הלוואות לדירור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים וזעירים	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר
במיליוני ש"ח											
13,211	379	24	1,964	335	2,430	1,365	2,720	206	2,423	1,365	הכנסות ריבית, נטו
5,018	103	(^א)849	798	186	700	344	894	148	947	49	הכנסות שאינן מריבית
18,229	482	873	2,762	521	3,130	1,709	3,614	354	3,370	1,414	סך כל ההכנסות
498	-	-	84	(1)	20	(12)	184	-	111	112	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,835	310	566	358	254	511	435	1,626	91	2,307	377	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
10,896	172	307	2,320	268	2,599	1,286	1,804	263	952	925	רווח לפני מס
3,564	46	(93)	777	95	907	451	634	93	334	320	הפרשה (הטבה) למס
7,709	116	400	1,930	173	1,692	835	1,170	170	618	605	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022											
389,768	6,487	-	-	759	126,628	39,473	65,803	(^א)440	30,683	119,495	אשראי לציבור, ברוטו
557,084	18	-	-	130,685	97,741	70,077	100,557	29,612	128,394	-	פיקדונות הציבור

(א) כולל יתרת הלוואות לדירור ליום 31 בדצמבר 2022 בסך 195 מיליון ש"ח.
 (ב) כולל הכנסות בסך של 782 מיליון ש"ח בגין עסקת המיזוג עם Valley.

שינויים עיקריים בתוצאות פעילות המגזרים הפיקוחיים

לאחר תאריך הדוח, ביום 7 באוקטובר 2023, נפתחה מתקפה רצחנית על מדינת ישראל, ובפרט על אוכלוסייתה האזרחית, בעקבות מתקפה זו מדינת ישראל הכריזה על פתיחת מלחמת "חרבות ברזל". ירי הטילים שהגיע עד למרכז הארץ, פינוי יישובים בדרום הארץ וצפונה, גיוס המילואים הנרחב והשבתת מערכת החינוך, כל אלו הביאו לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי. למלחמה צפויה להיות השפעה שלילית משמעותית על הכלכלה הישראלית, בפרט כל עוד הלחמה נמשכת, וכפועל יוצא מכך על ביצועיו של הבנק. ישנו פוטנציאל כלכלי שלילי ניכר, ברקע האפשרות להסלמה נוספת של הדברים לגזרות נוספות, ובכל מקרה מדובר באירוע הצפוי לפגוע באופן מהותי, בפרט בזמן הלחמה, בפעילות הכלכלית ובשווקים הפיננסיים של ישראל. חומרת ההשפעה תלויה, בין היתר, במשך הזמן של המלחמה ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר. ענפי הפעילות אשר נראה שנפגעו במידה רבה יחסית כוללים: תיירות, תרבות ופנאי, חקלאות, בנייה, מסחר ועוד. לאחר המלחמה, צפוי תהליך של שיקום אזרחי וביטחוני, שיבוא לידי ביטוי בהוצאה הציבורית, בהשקעות בנכסים קבועים, שירותי בריאות ושירותים סוציאליים, ובהיקף הצריכה הפרטית.

בעקבות העלייה החדה בחוסר הוודאות במשק מאז פרוץ המלחמה, גדלו ההוצאות להפסדי אשראי בתקופת הדוח באופן מהותי, עיקר הגידול הינו בגין האשראי המסחרי, אשר כולל בתוכו את האשראי לעסקים קטנים וזעירים, אשראי לעסקים בינוניים ועסקים גדולים. מרבית הגידול הינו בגין הוצאה קבוצתית, אשר גדלה באופן מהותי ברבעון השלישי לשנת 2023 בעקבות החמרה באינדיקטורים המאקרו כלכליים אשר נלקחים בחשבון בבסיס חישוב ההוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי וכולל בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים, בדגש על ענפי משק שלהערכת הבנק חשופים יותר לנזקי המלחמה.

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר משקי בית לתקופה המדווחת הסתכם בכ-1,743 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-741 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מגידול בהכנסות ריבית נטו, שקוזז בחלקו על ידי גידול בהוצאה להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-4,462 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-2,496 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מצמיחה באשראי לדיוור, מעלייה בהיקף הפיקדונות ומעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית ריביות.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון השלישי של שנת 2023 הסתכמו בכ-1,519 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,077 מיליון ש"ח ברבעון מקביל אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהיקף האשראי והפיקדונות ומרווחי הפיקדונות, עקב עליית ריביות.

ההכנסות שאינן מריבית לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-842 מיליון ש"ח בהשוואה ל-757 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהכנסות מעמלות.

ההכנסות שאינן מריבית לרבעון שלישי 2023 הסתכמו בכ-245 מיליון ש"ח בהשוואה ל-256 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה המדווחת נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-558 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-139 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מההפרשה הקבוצתית בשל התאמות מאקרו כלכליות הנובעות מהשלכות המלחמה ומעליה בסביבת הריבית.

ברבעון שלישי 2023 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך של כ-273 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-117 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מההפרשה הקבוצתית בשל התאמות מאקרו כלכליות הנובעות מהשלכות המלחמה ומעליה בסביבת הריבית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-2,046 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,992 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מגידול בהוצאות תפעוליות, שקוזז בחלקו על ידי קיטון בהוצאות השכר בעיקר בגין מענקים מותני תשואה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לרבעון השלישי של 2023 הסתכמו בכ-722 מיליון ש"ח בהשוואה ל-676 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של 158.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-150.2 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022. מרבית הגידול מקורו מצמיחה בתיקי ההלוואות לדיוור.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של 134.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-128.4 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר הבנקאות הפרטית לתקופה המדווחת הסתכם בכ-223 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-106 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מהכנסות ריבית, נטו.

הכנסות ריבית, נטו לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-309 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-116 מיליון ש"ח לתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהיקף הפיקדונות ומרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון השלישי של 2023 הסתכמו בכ-93 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-71 מיליון ש"ח לתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה בהיקפי הפיקדונות ומרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים זעירים וקטנים לתקופה המדווחת הסתכם בכ-1,322 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-767 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מגידול בהכנסות ריבית, נטו, אשר קוזז בחלקו על ידי גידול בהוצאות להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-2,925 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,786 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון השלישי 2023 הסתכמו בכ-963 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-745 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות.

ההכנסות שאינן מריבית לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-699 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-665 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות שאינן מריבית לרבעון השלישי 2023 הסתכמו בכ-236 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-220 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתקופה המדווחת נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך של כ-409 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מההפרשה הפרטנית בעיקר בשל גביות נמוכות יותר בתקופת הדוח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי 2023 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך של כ-149 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מההפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בתקופה המדווחת הסתכמו בכ-1,161 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,224 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מקיטון הוצאות שכר בעיקר בגין מענקים מותני תשואה.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לרבעון שלישי 2023 הסתכמו בכ-387 מיליון ש"ח בהשוואה ל-433 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של 66.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-65.8 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של 100.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-100.6 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים בינוניים לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-853 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-532 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מגידול בהכנסות ריבית, נטו, אשר קוזז בחלקו על ידי גידול בהוצאות להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-1,588 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-875 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות, אשר קוזז בחלקו על ידי קיטון בהיקף הפיקדונות.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון השלישי 2023 הסתכמו בכ-518 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-394 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות, אשר קוזז בחלקו על ידי קיטון בהיקף הפיקדונות.

ההכנסות שאינן מריבית לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-267 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות שאינן מריבית לרבעון השלישי 2023 הסתכמו בכ-89 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-82 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

בתקופה המדווחת נרשמה הוצאה להפסדי אשראי של כ-168 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-2 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מההפרשה הפרטנית בעיקר בשל גביות נמוכות יותר בתקופת הדוח ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי 2023 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי של כ-128 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-11 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהפרשה קבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-356 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-330 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של 41.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-39.5 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של 66.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-70.1 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים גדולים לתקופה המדווחת הסתכם בכ-1,378 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,183 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכנסות ריבית, נטו, ומגידול בהכנסות מעמלות, אשר קוזז בחלקו על ידי גידול בהוצאות להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-2,387 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,642 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות, וכן מצמיחה בפעילות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן.

הכנסות ריבית, נטו לרבעון שלישי 2023 הסתכמו בכ-895 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-653 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעלייה במרווחי הפיקדונות, עקב עליית הריביות, וכן מצמיחה בפעילות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן.

ההכנסות שאינן מריבית לתקופה המדווחת 2023 הסתכמו בכ-658 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-485 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעמלות מעסקי מימון, פעילות בניירות ערך ועמלות מטיפול באשראי, לאור הגידול בהיקף הפעילות.

ההכנסות שאינן מריבית לרבעון השלישי 2023 הסתכמו בכ-241 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-167 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מעמלות מעסקי מימון, לאור הגידול בהיקף הפעילות, ומפעילות בניירות ערך.

בתקופה המדווחת נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך של כ-555 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסה של כ-56 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מההפרשה הקבוצתית, בשל התאמות מאקרו כלכליות הנובעות מהשלכות המלחמה ומעלייה בסביבת הריבית.

ברבעון השלישי 2023 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך של כ-428 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקר מההפרשה הקבוצתית.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של כ-146.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-126.6 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022. מרבית הגידול מקורו מצמיחה ביתרות בינוי ונדל"ן.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 לספטמבר 2023 הסתכמה לסך של כ-86.3 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-97.7 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2022.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי של מגזר ניהול פיננסי המיוחס לבעלי מניות הבנק לתקופה המדווחת הסתכם בהפסד של כ-(272) מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של כ-1,440 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. תוצאות מגזר זה כוללות בתקופה הנוכחית הוצאה לירידת ערך מההשקעה בחברה כלולה Valley שבוצעה ברבעון הראשון של שנת 2023, למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב](#).

סך הוצאות הריבית, נטו לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-(160) מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות ריבית, נטו בסך של כ-1,985 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מקיטון בנוסטרו, הכנסות מניהול ההון והחשיפות ומהשינוי במדד.

סך הוצאות הריבית, נטו ברבעון השלישי לשנת 2023 הסתכמו בכ-(233) מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות ריבית, נטו בסך של כ-288 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהכנסות ריבית להוצאות ריבית נובע בעיקר מקיטון בנוסטרו, הכנסות מניהול ההון והחשיפות ומהשינוי במדד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לתקופה המדווחת הסתכמו בכ-193 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-243 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר קיטון בהוצאות שטר בעיקר בגין מענקים מותני תשואה.

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת נכון למועד פרסום הדוח בעיקר בישראל, באמצעות הבנק וחברות בנות שהינן חברות לשירותים פיננסיים. בנוסף, הקבוצה משקיעה הן בתאגידים פיננסיים והן בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

למידע אודות מיזוג חברת הבת לאומי ארה"ב עם Valley ב-1 באפריל 2022 ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2022](#) ולמידע אודות שינוי ארגוני בבנק לאומי בריטניה (BLUK) ראה פירוט בהמשך פרק זה בחלק המתייחס לחברות מאוחדות בחו"ל.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ליום 30 בספטמבר 2023 בכ-15.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-13.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022, עיקר הגידול בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 נובע בעיקר מהשינויים הבאים: ברבעון הראשון של שנת 2023: הנפקת שטר הון בסך של כ-701 מיליון ליש"ט לחברת LABL מקבוצת Leumi UK, אשר קוזז מירידת ערך השקעת הבנק בכלולה Valley, למידע נוסף ראה [ביאור 16 ב](#). בנוסף התרומה של החברות המוחזקות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בהפסד בסך של כ-601 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של כ-548 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נובע בעיקר מירידת ערך השקעת הבנק ב-Valley, אשר חלה ברבעון הראשון של שנת 2023, כאמור לעיל.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ליום 30 בספטמבר 2023 ב-8,467 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,292 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. התרומה של החברות המאוחדות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 ברווח בסך 102 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 248 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הירידה נובעת בעיקר כתוצאה מירידת שווי של השקעות בחברות כלולות בקבוצה.

לאומי פרטנרס בע"מ

לאומי פרטנרס מהווה את זרוע הבנקאות להשקעות של קבוצת לאומי.

ביום 19 ביולי 2020 הודיע בנק ישראל לבנק כי בנוגע למגבלה הקבוצתית על ההשקעות הריאליות, על הבנק לפעול בהתאם לתיאבון הסיכון שיקבע בנושא, בכפוף להליכי בחינה ואתגור שיבוצעו על ידי קווי ההגנה לרבות הביקורת הפנימית ובכפוף לעמידה במגבלת השקעות ראליות, בהתאם לסעיף 23א' לחוק הבנקאות רישוי.

חברות מאוחדות (שלוחות) בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2023 הסתכם ב-4,203 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,772 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 הסתכמה ברווח בסך 258 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שלוחת הבנק בבריטניה

במהלך המחצית הראשונה של 2023 הושלמו כלל התנאים לביצוע שינוי ארגוני הכולל את החזרת הרישיון הבנקאי הרגולטורי של BLUK, כך ש-BLUK תהא חברה למתן אשראי. לשם כך, פעילותה של BLUK מוזגה לתוך LABL, חברת בת של BLUK (להלן: "Leumi UK Group").

Leumi UK Group עוסקת במתן אשראי בעיקר בתחומים הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות מסחריים בלבד בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה, ובכלל זה השקעות ופיתוח של נדל"ן למגורים ומימון נדל"ן מסחרי (בתי אבות ומעונות סטודנטים). המימון ניתן הן ללקוחות בבריטניה והן מחוץ לבריטניה (בעיקר ישראלים).

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

המידע בפרק זה אינו כולל את כל המידע הנדרש בדוחות שנתיים מלאים ויש לעיין בפרק זה ביחד עם המידע הניתן בפירוט רחב [בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2022 ובדוח על הסיכונים לשנת 2022](#).

הפעילות העסקית של הבנק כרוכה בניהול סיכונים פיננסיים ושיאנים פיננסיים. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכוני אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליבה של הבנק וכן סיכוני שוק ונזילות. לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים אשר ניהולם הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים, סיכון סייבר, סיכון רגולציה, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים, סיכון סביבתי, סיכון הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון מאקרו כלכלי.

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרות גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת מנגנונים לזיהוי סיכונים ואמידתם, הגדרת מבנה ארגוני ותחומי אחריות לניהולם לרבות מנגנוני בקרה ודיווח נאותים.

בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע הפוטנציאל הכלכלי השלילי של מלחמת "חרבות ברזל" (להלן: "המלחמה") הועלתה רמת החומרה של סיכון המאקרו המקומי מ"בינונית-גבוהה" ל"גבוהה". כמו כן לנוכח המצב המאקרו כלכלי בדגש על פוטנציאל השפעת הלחימה ומגמת עליית הריבית המתמשכת הועלתה רמת החומרה של סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים וביטחונות מ"בינונית" ל"בינונית-גבוהה".

הערכות הבנק בדבר השפעות המלחמה על חומרתם של כלל גורמי הסיכון אינן וודאיות ועשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות המלחמה והשלכותיה על הכלכלה וכן על עסקי הבנק.

הבנק בוחר את יכולתו לעמוד בהתפתחויות שליליות בסביבה המאקרו כלכלית באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים. הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות בשוק ומקפיד על ניהול סיכונים מוקפד תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב וחשיפות בגין פעילות בנגזרים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי, ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכוני אשראי הבנק מנטר את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של ההפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדוור, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף.

במסגרת ניהול סיכון האשראי מבוצעות באופן שוטף התאמות בניהול סיכון האשראי ובתיאבון הסיכון, ככל שנדרש.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי הקשור לסיכון אשראי.

השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חברות ברזל"

פעילות הבנק מושפעת, בין היתר, מהתפתחויות מאקרו כלכליות, בסביבה העסקית המקומית ומההאטה בפעילות הכלכלית העולמית.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, הפעילות הכלכלית במשק המקומי המשיכה לצמוח, אך תוך האטה בקצב. ההאטה באה לידי ביטוי, בין היתר, בירידה ממשית בקצב מכירת דירות חדשות, כמו גם השלכות של עליית הריבית על לווים, בדגש על לווים ממונפים ואנשים פרטיים. כמו כן, ישנה האטה בפעילות יצוא ההיי-טק של ישראל.

מלחמת "חברות ברזל" הינה אירוע משמעותי המטיל עננה כבדה על הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית. המלחמה עלולה לגרום להשפעה שלילית על פעילות המשק, כאשר חומרת ההשפעה תהיה תלויה, בין היתר, במשך הזמן ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר, במידת הפגיעה באוכלוסייה ובתגובת המדיניות הכלכלית על חלקיה השונים. הפגיעה בפעילות הכלכלית משקפת השפעות שליליות הן על "צד ההיצע" של המשק ועל "צד הביקוש". בצד ההיצע ניתן להצביע על מספר גורמים וביניהם גיוס ממושך של עובדים למילואים ופגיעה בתשתית הכלכלית בתחומים שונים, מחסור בעובדים זרים בתחומים כמו בניה וחקלאות, כמו גם המלחמה צפויה להביא לעלייה בשיעור האבטלה במשק. בצד הביקוש ניתן לתת כדוגמא את הפגיעה הניכרת הצפויה באמון הצרכנים ובביטחון העסקים, תוך כדי השפעה שלילית ניכרת על הביקוש המצרפי במשק.

לאור האמור, הפגיעה בפעילות הכלכלית ברבעון האחרון של 2023 צפויה להיות ניכרת, ומשכך, קצב הצמיחה בשנת 2024 צפוי להיות נמוך מזה שהיה צפוי בתרחיש מרכזי ערב הלחימה. בהתייחס לאינפלציה, בטווח הזמן הקצר צפויה המלחמה ליצור השפעות מנוגדות, חלקן יתמכו בעליית האינפלציה, וחלקן יפעלו לריסונה. המלחמה הובילה להגברת התנודתיות של שער החליפין של השקל. עקב כך, הכריז בנק ישראל כי יפעל בתקופה הקרובה בשוק, ככל שידרש, על מנת למתן את התנודות בשער החליפין של השקל.

בשלב זה, בהתאם להערכותיו הראשוניות של הבנק, ענפי המשק שפעילותם חשופה במיוחד לנזקי המלחמה הם: בנייה, חקלאות וכן ענפי התרבות והפנאי (תיירות, מסעדות, מופעים וכו'), וחלק מענפי התעשייה והמסחר, כתלות במיקום האזורי שלהם.

למידע נוסף ראה סעיף [סיכון מאקרו כלכלי](#) בפרק סיכונים אחרים בהמשך דוח זה.

בשל חוסר הוודאות הגבוה שנוצר, וההשלכות האפשריות במהלך התקופה הקרובה על הכלכלה והחברה בישראל, טרם ניתן לאמוד את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי של הבנק. הבנק בוחן את יכולתו לעמוד בהתפתחויות השליליות באמצעות תרחישי קיצון מערכתיים.

לאור העלייה ברמת הסיכון, חודדו דגשים וחוזקו תנאים בהעמדת אשראי חדש בקווי העסקים השונים בתקופת המלחמה, ומתבצע המשך ניטור ומעקב הדוק שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות לפי הצורך.

לצד זאת, בוחן הבנק וכבר הציע מספר הצעות למתן סיוע ללקוחותיו ולתת מענה בתחומי אשכנזי ועמלות הן למשקי הבית והן לעסקים.

הוצאות להפסדי אשכנזי

ביום 9 בנובמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר ובו דגשים למערכת הבנקאית בקשר עם הדוחות לציבור לרבעון השלישי. בחוזר זה, הפיקוח על הבנקים הבהיר כי בחישוב הפסדי האשכנזי הצפויים בדוחות לרבעון השלישי יש לכלול את ההשפעה הצפויה של מלחמת חרבות ברזל למועד הסמוך למועד פרסום הדוחות, ולהגדיל בהתאם את הסכומים שנכללים בהפרשה להפסדי אשכנזי. זאת, על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשכנזי יהיו מספיקות בהתאם לאומדן העדכני של הפסדי האשכנזי הצפויים מתיק האשכנזי של התאגיד הבנקאי.

ההפרשה להפסדי אשכנזי של הבנק מייצגת את אומדני הבנק. הפרשה זו מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת שהופעל בתקופה המדווחת בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות. לצורך גיבוש אומדן הפסדי האשכנזי הצפויים, הבנק מתחשב, באופן עקבי בהנחיות הפיקוח על הבנקים, בתחזיות, תרחישים, הנחות והערכות, שמתייחסות להשלכות האפשריות של המלחמה.

תהליך גיבוש האומדן, אשר הותאם לתחזיות רלוונטיות לתנאי המלחמה, כולל את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית. במסגרת זו מתבסס הבנק על בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים, בדגש על ענפי משק שלהערכת הבנק חשובים יותר לנזקי המלחמה, כלי המדידה הקיימים ברשותו, כגון: היקף המחיקות, פרופיל הסיכון של ענף המשק, מח"מ החובות, סיווג החוב, תיאבון הסיכון, מודלים מאקרו כלכליים להערכת הפסדי אשכנזי לשיקוף השפעות שינויים בתחזיות לפרמטרים כלכליים מרכזיים בשנה הקרובה (כגון: תחזיות צמיחה, צריכה פרטית, שערי חליפין, שיעור אבטלה במשק ושיעור הריבית). המשך החמרה בכל אחד מהפרמטרים עלול להביא להגדלת ההפרשה להפסדי אשכנזי.

נוכח ההשתנות התכופה בתנאים הכלכליים והמשקיים, הבנק בחן במהלך הרבעון השלישי של 2023 ועד לסמוך לתאריך פרסום הדוח את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים, כמתואר לעיל. עם זאת, שינויים נוספים בהערכות, באומדנים ובתחזיות של ההנהלה יכולים להשפיע באופן משמעותי על ההפרשה להפסדי אשכנזי. הערכות ותחזיות כלכליות ואחרות באשר למשך המלחמה וחומרתה עלולות להשתנות באופן תכוף ומשמעותי, ולפיכך נתונות בחוסר וודאות גבוה.

על רקע האמור לעיל, במהלך התקופה חושבו מספר תרחישים המייצגים נסיבות ומצבים, לצורך ניתוח רגישות השינויים וגיבוש האומדן הטוב ביותר. יודגש כי בעטייה של אי הוודאות הכבדה האופפת את הנסיבות הנוכחיות, אומדן הפסדי האשכנזי הצפויים בצל המלחמה הינו תוצאה של הנחות והערכות אשר בשלב זה קשה עד מאד לקבוע את סבירותן. קושי זה מתגבר על רקע פעולות למיתון השפעות המלחמה אשר עשויות למתן את השלכותיו על סיכון האשכנזי של הלקוחות, כגון דחיות תשלומים ותכניות הסיוע הממשלתי.

בעקבות המלחמה גדלו ההוצאות להפסדי אשכנזי והסתכמו ברבעון השלישי בסך של 991 מיליון ש"ח, מתוכם סך של 869 מיליון ש"ח בגין הוצאה קבוצתית, אשר גדלה הרבעון לאור החמרת פרמטרים מאקרו כלכליים ואינדיקטורים שונים, כפי שמפורט להלן.

על מנת לבחון את רגישות ההפרשה הקבוצתית לשינויים היפותטיים ברמת סיכון ענפי המשק ובפרמטרים המאקרו כלכליים בבסיס האומדן, ביצע הבנק הערכה להשפעת שינוי אחיד (החמרה והטבה) בפרמטרים המאקרו כלכליים ובחינת השינויים בפרופיל הסיכון של ענפי המשק אשר חשובים יותר בשלב זה, להערכת הבנק, להשפעות שליליות הנובעות מהמלחמה אל מול תרחיש הייחוס על בסיס חושבה ההפרשה וזאת מבלי להתחשב בהשפעות של קיזוז או קורלציה בין המשתנים המאקרו כלכליים.

השפעת החמרה בפרמטרים ובמצב ענפי המשק משקפת תוספת להפרשה קבוצתית להפסדי אשכנזי בסך של כ-550 מיליון ש"ח. הקלה תביא להקטנת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשכנזי ביחס לתרחיש הייחוס בסך של 490 מיליון ש"ח.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

הקלות ושינויים בתנאי אשכנזי במסגרת ההתמודדות עם השלכות המלחמה

הבנק אימץ את מתווה בנק ישראל, ויישם הקלות נוספות ללקוחותיו.

הבנק מיישם את ההנחיות שקבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, ביניהם:

- מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 באוקטובר 2023 בנושא דגשים למערכת הבנקאית בעקבות המלחמה – במכתב הובהר, בין היתר, כי על הבנקים לנהוג ברגישות מוגברת בממשק עם הלקוחות בעקבות המצב הביטחוני המורכב, ליזום הקלות ככל הניתן ללקוחות הנמצאים במצוקה, לשמור על רציפות במתן שירותים באופן הולם ומקצועי ולנהל את מכלול הסיכונים הפיננסיים הייחודיים לתקופה זו.

- מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 באוקטובר 2023 הכולל דגשים בדבר אופן היישום של הכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור בדוחות לשנת 2023, וזאת לאור הגמישות אותה על הבנקים לגלות בימים אלה.
- ביום 31 באוקטובר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם המלחמה (הוראות שעה), ביניהן פורסמו ההקלות הבאות:
  - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" - עלייה בשיעור המימון בהלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה מעל רף של 80% הנובעת מריבית שתיצבר עד יום 31 בדצמבר 2023 כתוצאה מ"תקופת גרייס" שניתנה לאחר 7 באוקטובר 2023, לא תובא בחישוב שיעור המימון (בתוקף עד 31 במרס 2024).
  - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי" - מתן ארכה של שלושה חודשים לעניין החובה לקבל דוח כספי עדכני מלווים.
- ביום 11 באוקטובר 2023 וביום 18 באוקטובר 2023 פרסם משרד האוצר כלי סיוע לעסקים במסגרת הקרן להלוואות בערבות מדינה לשם התמודדות עם קשיים תזרימיים שנוצרו בשל פרוץ מבצע "חרבות ברזל" וביום 23 באוקטובר 2023 הודיע על פתיחת מסלול ייעודי בקרן להלוואות בערבות מדינה לשם התמודדות עם קשיים תזרימיים שנוצרו בשל פרוץ המלחמה לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים.
- ביום 6 בנובמבר 2023 הודיע בנק ישראל על תכנית מוניטרית ממוקדת להקלת תנאי האשראי לעסקים קטנים וזעירים שנפגעו כתוצאה מהמלחמה בהיקף של 10 מיליארד ש"ח שתפעל בגין אשראי שינתן עד סוף חודש ינואר 2024. התכנית כוללת העמדת הלוואות מוניטריות על ידי בנק ישראל למערכת הבנקאית לתקופה של שנתיים בריבית משתנה של ריבית בנק ישראל פחות 1.5 נקודות אחוז, כנגד הלוואות שהבנקים יעניקו לעסקים קטנים וזעירים שפדיונם נפגע בשיעור של לפחות 25 אחוזים כתוצאה מהמלחמה, ובתנאי שממוצע הריבית על הלוואות לאותם עסקים קטנים וזעירים לא יעלה על ריבית פריים.

למידע מפורט והרחבה של כלל הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל והקלות נוספות הניתנות על ידי הבנק ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת - מלחמת "חרבות ברזל" בדוח הדירקטוריון והנהלה](#) ובפרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגדי](#).

כאמור, הבנק אימץ את מתווה בנק ישראל, ויישם הקלות נוספות ללקוחותיו, הכוללים פתרונות של דחיית תשלומים והקלות שינויים בתנאי האשראי.

להלן פרטים בדבר חובות, מיום 8 באוקטובר 2023 ועד בסמוך למועד הפרסום, אשר שונו תנאיהם

סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	מזה: דחיות שאינן נושאות ריבית	יתרת חוב רשומה	
במיליוני ש"ח	ביחידות	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
330	256	-	2,773	עסקים גדולים
135	868	7	2,705	עסקים בינוניים
382	25,022	401	5,600	עסקים קטנים וזעירים
87	30,570	315	1,807	אנשים פרטים לא לדיור
396	16,253	5,421	9,821	הלוואות לדיור
1,330	72,969	6,144	22,706	סך הכל

בנוסף לאפשרות לדחות תשלומי הלוואות כמפורט לעיל, הבנק העניק פטור מלא מתשלום משכנתא למשך שלושה חודשים ללקוחות בעוטף עזה (בטווח של עד 7 ק"מ מהגבול).

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף באשר להשפעות הסיכון המאקרו כלכלי ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון והנהלה](#) וכן סיכון מאקרו כלכלי כמפורט בחלק 2 - בפרק הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר ופסקת מלחמת "חרבות ברזל" [בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2023](#).

למידע נוסף ופירוט לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך פרק זה וכן [בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2023			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
281,322	126,008	28,179	435,509
סיכון אשראי מאזני			
141,077	4,853	16,203	162,133
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
422,399	130,861	44,382	597,642
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
478	1,408	1,615	3,501
א. לא בעייתי			
5,960	595	1,006	7,561
ב. סך הכל בעייתי			
3,687	25	703	4,415
בעייתי צובר			
2,273	570	303	3,146
בעייתי לא צובר			
6,438	2,003	2,621	11,062
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,015	-	177	1,192
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
7,453	2,003	2,798	12,254
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
80	-	91	171
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר			
429,852	132,864	47,180	609,896
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
2,273	570	303	3,146
א. חובות לא צוברים			
10	-	-	10
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו			
2,283	570	303	3,156
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.74%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

30 בספטמבר 2022			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
249,173	114,928	28,376	392,477
סיכון אשראי מאזני			
122,284	5,043	13,698	141,025
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
371,457	119,971	42,074	533,502
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,002	1,406	1,370	3,778
א. לא בעייתי			
4,668	581	680	5,929
ב. סך הכל בעייתי			
2,883	61	482	3,426
בעייתי צובר			
1,785	520	198	2,503
בעייתי לא צובר			
5,670	1,987	2,050	9,707
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,174	-	118	1,292
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
6,844	1,987	2,168	10,999
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
159	-	69	228
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר			
378,301	121,958	44,242	544,501
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,785	520	198	2,503
א. חובות לא צוברים			
11	-	-	11
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו			
1,796	520	198	2,514
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.65%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

31 בדצמבר 2022			
מסחרי	לדיוור	פרטי אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי^(א):			
251,751	118,050	28,305	398,106
סיכון אשראי מאזני			
127,164	5,140	13,089	145,393
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
378,915	123,190	41,394	543,499
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
1,295	1,044	1,394	3,733
א. לא בעייתי			
4,629	626	739	5,994
ב. סך הכל בעייתי			
3,502	67	517	4,086
בעייתי צובר			
1,127	559	222	1,908
בעייתי לא צובר			
5,924	1,670	2,133	9,727
סך הכל סיכון אשראי מאזני			
1,285	-	116	1,401
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)			
7,209	1,670	2,249	11,128
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
36	-	76	112
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר			
386,124	124,860	43,643	554,627
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור			
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים			
1,127	559	222	1,908
א. חובות לא צוברים			
8	-	-	8
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו			
1,135	559	222	1,916
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור			
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור			
0.49%			

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

תנועה באשראי לציבור לא צובר

תנועה באשראי לציבור לא צובר¹

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023			
מסחרי	פרטיו ⁽³⁾	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
1,127	781	1,908	יתרת חובות לא צוברים לתחילת התקופה
1,831	682	2,513	חובות שסווגו כחובות לא צוברים במהלך התקופה
(226)	(341)	(567)	חובות שחזרו לסיווג צובר
(221)	(120)	(341)	חובות לא צוברים שנמחקו
(253)	(129)	(382)	חובות לא צוברים שנפרעו
15	-	15	הפרשי שער בגין לקוחות של חברה בת
2,273	873	3,146	יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 ⁽⁴⁾			
מסחרי	פרטיו ⁽³⁾	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
2,047	225	2,272	יתרת חובות לא צוברים לתחילת התקופה
21	583	604	השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ^(*)
2,068	808	2,876	יתרת חובות לא צוברים ליום 1 בינואר 2022
461	555	1,016	חובות שסווגו כחובות לא צוברים במהלך התקופה
(141)	(336)	(477)	חובות שחזרו לסיווג צובר
(246)	(78)	(324)	חובות לא צוברים שנמחקו
(357)	(231)	(588)	חובות לא צוברים שנפרעו
1,785	718	2,503	יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

- (א) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבוונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה [ביאור 1.ח. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).
- (ב) כולל יתרת חובות של פרטי אחר והלוואות לדיור.
- (ג) בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרס 2022 בנק לאומי ארה"ב סווג כמוחזק למכירה. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022](#).

ימזה: תנועה באשראי לא צובר בארגון מחדש

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023			
מסחרי	פרטי ^(א)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
617	284	901	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לתחילת התקופה
510	369	879	ארגונים מחדש לא צוברים שבוצעו במהלך התקופה
(132)	(120)	(252)	חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג צובר
(80)	(82)	(162)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנמחקו
(182)	(88)	(270)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנפרעו
733	363	1,096	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 ^(א)			
מסחרי	פרטי ^(א)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
1,570	185	1,755	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לתחילת התקופה
1	94	95	השפעת יישום לראשונה של כללי זיהוי וסיווג של חובות בעייתיים ^(א)
1,571	279	1,850	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש ליום 1 בינואר 2022
182	233	415	ארגונים מחדש לא צוברים שבוצעו במהלך התקופה
(116)	(149)	(265)	חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג צובר
(91)	(41)	(132)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנמחקו
(314)	(55)	(369)	חובות לא צוברים בארגון מחדש שנפרעו
1,232	267	1,499	יתרת חובות לא צוברים בארגון מחדש לסוף התקופה

- (א) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה ["ביאור 1 ח. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022"](#).
 (ב) כולל יתרת חובות של פרטי אחר והלוואות לדיור.
 (ג) בנטרול יתרות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה ["ביאור 15 א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022"](#). נכון ליום 31 במרס 2022 בנק לאומי ארה"ב סווג כמוחזק למכירה. למידע נוסף ראה פרק ["שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16 ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022"](#).

גילוי, הערכה, סיווג וכללי הפרשה להפסדי אשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2022 המאמצות את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות ספציפיות נוספות בנושא הלוואות לדיור ועדכונים של הוראות נוספות ממועד זה בנושא סיווג חובות. בהתאם למתודולוגיה המעודכנת, ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. ככלל, אומדני הבנק מבוססים על הפסדי עבר לאחר התאמתם בגין השתנות מאפייני האשראי, התאמה בגין התנאים הכלכליים הנוכחיים ותחזיות סבירות לעתיד. כתלות בתיק האשראי, הרכיבים הכמותיים מבוססים בין היתר, על מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). אומדנים אלה מתחשבים בשורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, תנאי הכלכלה הקיימים והחזויים וכיוצא באלה. אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת. למידע נוסף בנושא יישום כללי החשבונאות החדשים ראה ["ביאור 1. כד. בדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2022"](#).

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2023			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
באחוזים			
ניתוח איכות האשראי לציבור			
0.86	0.45	0.98	0.74
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מיתרת האשראי לציבור			
0.89	0.45	1.27	0.78
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
2.25	0.46	3.27	1.79
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
2.43	1.56	8.51	2.61
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח^(א)			
0.62	0.13	1.94	0.56 ^(א)
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)			
0.05	0.01	1.28	0.13
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת ^(א)			
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור			
1.83	0.41	2.76	1.47
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור			
212.80	92.98	280.20	197.58
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר			
205.39	92.98	216.58	187.40
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר			
35.57	66.25	2.17	11.60
יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות נטו בגין אשראי לציבור ^(א)			

(א) על בסיס שנתי.

(ב) כולל הוצאות להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, בנקים, ממשלות ואג"ח.

בעקבות העלייה החדה בחוסר הוודאות במשק מאז פרוץ המלחמה, גדלו ההוצאות להפסדי אשראי בתקופת הדוח באופן מהותי, עיקר הגידול הינו בגין האשראי המסחרי, אשר כולל בתוכו את האשראי לעסקים קטנים וזעירים, אשראי לעסקים בינוניים ועסקים גדולים. מרבית הגידול הינו בגין הוצאה קבוצתית, אשר גדלה באופן מהותי ברבעון השלישי לשנת 2023 בעקבות החמרה באינדיקטורים המאקרו כלכליים אשר נלקחים בחשבון בבסיס חישוב ההוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי וכולל בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים, בדגש על ענפי משק שלהערכת הבנק חשופים יותר לנזקי המלחמה.

הגידול בהפרשה נועד בין היתר לתת מענה לגידול אפשרי בהפרשה הפרטנית ברבעונים הבאים ולהתפתחויות שליליות אפשריות בימי הפיגור, על רקע אי הוודאות הגבוהה הקיימת באשר להשפעת המלחמה על לקוחות הבנק. בהתאם לכך חלה עלייה בשיעור ההוצאות להפסדי מהיתרה הממוצעת במרבית המגזרים.

בנוסף בתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2023 נרשמה הרעה במרבית מהמדדים המובאים לעיל, בעיקר במגזר פרטי אחר. הבנק ממשיך לעקוב באופן זהיר והדוק אחר ההתפתחויות במצב המשק והשלכותיהן האפשריות על סיכוני האשראי.

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2022			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
באחוזים			
ניתוח איכות האשראי לציבור			
0.74	0.44	0.65	0.65
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מיתרת האשראי לציבור			
0.81	0.44	0.88	0.70
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית או שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
1.94	0.50	2.23	1.53
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
2.36	1.70	6.73	2.50
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
ניתוח ההכנסות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח^{(א)(ב)}			
-	0.06	0.38	0.06 ^(א)
שיעור ההכנסות להפסדי אשראי בגין הציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ^(א)			
(0.02)	0.02	0.33	0.02
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת ^(א)			
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור			
1.58	0.31	2.43	1.26
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור			
212.44	70.00	373.74	195.61
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית			
195.06	70.00	277.15	179.27
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית או בפיגור של 90 ימים או יותר			
(78.98)	19.39	7.50	70.57
יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות נטו בגין אשראי לציבור ^{(א)(ב)}			

(א) על בסיס שנתי.

(ב) כולל הוצאות להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, בנקים, ממשלות ואג"ח.

(ג) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#), נכון ליום 31 במרס 2022 בנק לאומי ארה"ב סווג כמוחזק למכירה. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022](#).

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2022			
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
באחוזים			
ניתוח איכות האשראי לציבור			
0.47	0.47	0.73	0.49
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מיתרת האשראי לציבור			
0.49	0.47	0.98	0.52
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית או שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור			
1.93	0.52	2.43	1.54
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור			
2.47	1.39	7.01	2.50
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור			
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח^(א)			
0.10	0.10	0.38	0.13 ^(א)
שיעור ההוצאות להפסדי אשראי בגין הציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור			
0.03	0.02	0.44	0.06
שיעור המחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת			
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור			
1.61	0.35	2.34	1.28
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור			
342.24	74.78	320.27	261.32
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית			
331.64	74.78	238.59	246.83
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית או בפיגור של 90 ימים או יותר			
49.41	24.53	5.51	22.24
יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות נטו בגין אשראי לציבור ^(א)			

(א) כולל הוצאות להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, בנקים, ממשלות ואג"ח.

(ב) בנטרול תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרס 2022 בנק לאומי ארה"ב סווג כמוחזק למכירה. למידע נוסף ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022](#).

סיכון האשראי הכלול לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2023

הפסדי אשראי ^(א)						
יתרת	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון	
מחיקות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי	אשראי
הפרשה	בגין הפסדי	אשראי	אשראי	ביצוע	אשראי ^(ה)	כולל ^(א)
חשבונאיות	חשבונאיות	לא צובר	בעייתי ^(ד)	אשראי ^(ה)		
להפסדי	נטו	אשראי				
אשראי						
במיליוני ש"ח						
בנין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
						תעשייה
(547)	(5)	72	125	1,099	36,089	37,187
(1,591)	48	572	1,060	1,414	117,613	119,245
(1,050)	(13)	126	151	865	49,720	50,688
(620)	54	177	174	701	40,374	41,105
(237)	-	19	44	58	52,922	52,980
(130)	5	(1)	26	87	2,347	2,581
(50)	(3)	3	17	41	4,375	4,468
(955)	29	107	225	1,048	51,800	52,981
(5,180)	115	1,075	1,822	5,313	355,240	361,235
(532)	6	119	570	596	130,845	132,847
(882)	294	445	303	995	44,366	47,121
(6,594)	415	1,639	2,695	6,904	530,451	541,203
(3)	-	(2)	-	-	78,264	78,264
(6,597)	415	1,637	2,695	6,904	608,715	619,467
בנין פעילות לווים בחו"ל						
(325)	(13)	101	605	1,493	67,191	68,693
(16)	-	(23)	-	-	49,957	49,958
(341)	(13)	78	605	1,493	117,148	118,651
(6,938)	402	1,715	3,300	8,397	725,863	738,118

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(א), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי (מאזני וחוץ מאזני) בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 428,616, 126,634, 2,929, 41,078, 138,860 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ז) ענף מסחר כולל אשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי בהיקף של כ-33,116 מיליון ש"ח בתחומים כמו מסחר קמעונאי וסיטונאי בטובין ובטקסטיל, מסחר סיטונאי בצורכי חשמל ובחומרי בנין, בהתאם להערכת הבנק פעילותם חשופה במיוחד לנזקי המלחמה.
- (ח) להערכת הבנק, פעילות ענפים אלו חשופה במיוחד לנזקי מלחמה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2022

הפסדי אשראי ^(א)							
יתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון	
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי	
אשראי	נטו	אשראי	אשראי לא	אשראי	אשראי ^(ה)	כולל ^(א)	במיליוני ש"ח
			צובר	בעייתי ^(ד)			
							בנין פעילות לווים בישראל
							ציבור-מסחרי
(474)	(24)	112	90	839	34,309	35,269	תעשייה
(876)	(9)	51	106	457	98,029	98,671	בינוני ונדל"ן - בינוי ^(ו)
(886)	(114)	(188)	113	186	44,284	44,500	בינוני ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(488)	12	81	126	571	38,609	39,206	מסחר
(216)	(14)	61	65	78	46,963	47,041	שירותים פיננסיים
(1,103)	14	(60)	671	1,473	55,546	57,405	ענפים אחרים
(4,043)	(135)	57	1,171	3,604	317,740	322,092	סך הכל מסחרי
(365)	13	54	520	581	119,951	121,938	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
(760)	74	85	197	706	42,005	44,170	אנשים פרטיים - אחר
(5,168)	(48)	196	1,888	4,891	479,696	488,200	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
(10)	-	2	-	-	36,680	36,680	בנקים בישראל וממשלות בישראל
(5,178)	(48)	198	1,888	4,891	516,376	524,880	סך הכל פעילות בישראל
							בנין פעילות לווים בחו"ל
(277)	^(ז) 140	^(ז) (30)	816	1,944	53,806	56,301	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
(29)	-	17	1	1	40,628	40,629	בנקים וממשלות בחו"ל
(306)	140	(13)	817	1,945	94,434	96,930	סך הכל פעילות בחו"ל
(5,484)	92	185	2,705	6,836	610,810	621,810	סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 386,412, 75,250, 1,345, 37,962, 120,841 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ז) בהתייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב, הכנסות מהפסדי אשראי מסך פעילות חו"ל - ציבור הסתכמו בכ-44 מיליון ש"ח ומחיקות חשבונאיות נטו הסתכמו בכ-100 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2022						
הפסדי אשראי ^(א)						
יתרת	הוצאות	מזה:	מזה:	מזה:	סיכון	
הפרשה	(הכנסות)	סיכון	סיכון	דירוג	אשראי	אשראי
מחיקות	בגין הפסדי	אשראי לא	אשראי	ביצוע	אשראי ^(ה)	כולל ^(א)
חשבונאיות	חשבונאיות	צובר	בעייתי ^(ד)	אשראי ^(ה)		
להפסדי	נטו	אשראי				
אשראי						
במיליוני ש"ח						
בגין פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
						תעשייה
(471)	(24)	106	143	903	34,410	35,409
(1,041)	(2)	217	154	1,259	101,088	102,609
(884)	(122)	(188)	67	151	45,000	45,236
(501)	51	148	128	545	38,946	39,513
(219)	(15)	64	54	73	45,916	45,990
(1,056)	54	(83)	435	1,082	55,919	57,579
(4,172)	(58)	264	981	4,013	321,279	326,336
(419)	17	112	559	626	123,158	124,827
(732)	129	111	222	768	41,326	43,572
(5,323)	88	487	1,762	5,407	485,763	494,735
(3)	-	-	-	-	35,329	35,329
(5,326)	88	487	1,762	5,407	521,092	530,064
בגין פעילות לווים בחו"ל						
(260)	176 ^(ז)	(11) ^(ז)	300	1,423	57,736	59,892
(39)	-	22	-	-	53,523	53,523
(299)	176	11	300	1,423	111,259	113,415
(5,625)	264	498	2,062	6,830	632,351	643,479

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק **ההון והלימות ההון**), לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות^(ב), אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי (מאזני וחוף מאזני) בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 3,97,991, 78,597, 3,034, 38,804, 125,053 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ד) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ז) התייחס לתוצאות ללא בנק לאומי ארה"ב, הכנסות מהפסדי אשראי מסך פעילות חו"ל - ציבור הסתכמו בכ-25 מיליון ש"ח ומחיקות חשבונאיות נטו הסתכמו בכ-136 מיליון ש"ח.

סיכונים בענפי הבינוי והנדל"ן

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום פעילות שבו לבנק חשיפת אשראי משמעותית. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי של הבנק מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק, לאור חיתום קפדני, שיטת מימון ופיקוח הדוקה, גיבוי בביטחונות נדל"ן ותמחור הולם.

בהתאם לתנאי התחרות בשוק, בשנים האחרונות לוותה הצמיחה בתיק האשראי לנדל"ן בלאומי בעלייה מסוימת בשיעורי המימון, בעיקר במימון קרקעות ובמימון פרויקטים למגורים באזורי ביקוש. עם זאת, בשנה האחרונה חלה התמתנות משמעותית בשיעורי מימון קרקעות ופרויקטים.

הבנק מבטח את תיק הערבויות מכח חוק המכר (דירות), חלק מתיק האשראי הכספי למימון קרקעות, וכן החל מרבעון רביעי 2022, מבטח הבנק גם חלק מתיק ערבויות הביצוע והפורמאליות המשוך לענפי המשק בינוי ונדל"ן.

נכון ליום 30 בספטמבר 2023 הבנק עומד במגבלה הרגולטורית בקשר עם יחס הריכוזיות. בנוסף, הבנק קבע מגבלות פנימיות שהינן בהלימה להערכת הבנק את הסיכון בענפי המשנה השונים. יחד עם זאת, בשים לב לצרכי האשראי המשמעותיים בענף מחד, ולמגבלה הרגולטורית מאידך, פועל הבנק ליישום תכנית להפחתת יחס הריכוזיות בענף.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

למידע נוסף אודות הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן ראה פרק [סיכונים אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חברות ברזל"

החל משנת 2020 ועד המחצית הראשונה של שנת 2022 ענף "הבנייה למגורים" התאפיין בגאות משמעותית בעסקאות לרכישת דירות מגורים וזאת כתוצאה מביקוש קשיח יחסית שנבע מגידול באוכלוסייה, סביבת מאקרו תומכת (התאוששות חזקה ממשבר הקורונה וסביבת הריבית) והקלות רגולטוריות.

החל מהמחצית השנייה של שנת 2022, חלה היחלשות ממשית בביקוש לרכישת דור, זאת ברקע סביבת מאקרו אשר הולכת ונעשית פחות תומכת בביקוש לנדל"ן כתוצאה מעלייה מהירה באינפלציה ובריבית והאטה בצמיחה. יחד עם זאת, ההערכה היא כי קצב גידול האוכלוסין הגבוה בישראל ימשיך לייצר ביקושים בטווח הבינוני והארוך. בצד ההיצע, מספר הדירות הגמורות המשיך בשנה האחרונה להיות נמוך יחסית לצרכי הדור השוטפים השנתיים של המשק, בעוד שהתחלות הבנייה, אף שירדו ברבעונים האחרונים, נותרו גבוהות יחסית לרמתן ברוב העשור האחרון.

היחלשות הביקוש הביאה לאחרונה להתחלה של ירידה במחירי הדירות, בהובלת מחירי הדירות החדשות ב"שוק החופשי" (כלומר לא כולל עסקאות "דירה בהנחה"). בהמשך לכך, להערכתנו, בשנה הקרובה צפויה להימשך הירידה המתונה במחירי הדירות. התגברות מידת חוסר הוודאות בשוק לאור המלחמה עלולה להסב פגיעה נוספת בביקוש לרכישת דירות ולמחירי הדירות בטווח הקצר. בטווח הבינוני, לעומת זאת, עשויה לחול התאוששות במחירי הדירות, ברקע האפשרות להורדת ריבית בנק ישראל, ולאור הפגיעה המסתמנת בהיצע הדור העתידי ברקע המלחמה (זמינות עובדים וחומרי גלם, נגישות לאתרי בנייה הסמוכים לאזורי הלחימה).

הבנק מנטר באופן הדוק את השלכות המלחמה, עליית הריבית וההאטה בביקושים לדור, על חברות הנדל"ן ובוחן בקפידה את ההשפעה של המצב המאקרו כלכלי על תיק האשראי.

בתחום הנדל"ן למסחר, במהלך שנת 2022, חלה האטה בפעילות ענפי המסחר הקמעונאי, ברקע הגידול בנסיעות ישראלים לחו"ל ולנוכח דעיכת ההשפעה של התפרצות "הביקוש הכבוש" עם הסרת מגבלות הקורונה. בשנת 2023 נמשכת האטה זו, לאור הרעה בסביבת המאקרו (פגיעת האינפלציה ועליית הריבית בכח הקנייה של הציבור, לצד התגברות חוסר הוודאות הכלכלית והיחלשות הסנטימנט הצרכני) והמשך התרחבות נתח הסחר המקוון. מגמת הרעה בפעילות ענפי המסחר הקמעונאי צפויה להימשך ולהכביד על צמיחת פעילות המרכזים המסחריים בשנה הקרובה. עיקר ההשפעה השלילית עשויה להיות מורגשת במרכזים המסחריים הגדולים, בעוד שמרכזים שכונתיים עשויים להפגין המשך ביצועים טובים. המלחמה עלולה להסב פגיעה נוספת לפעילות ענפי המסחר הקמעונאי וכתוצאה מכך גם לביקוש לשטחי מסחר, על רקע הפגיעה הצפויה באמון הצרכנים ובצמיחה.

בתחום המשרדים, מאז המחצית השנייה של 2022, מורגשת האטה בפעילות השוק, לרבות ירידה ממשית במחירי השכירות בתל אביב. ההאטה בביקוש למשרדים צפויה להימשך בשנה הקרובה, ברקע הרעה המשמעותית בסביבת המאקרו, לאור השפעות המלחמה על הצמיחה במשק וכן לאור ההאטה בפעילות ענף שירותי ההייטק. ההאטה בביקוש לצד צפי להמשך גידול משמעותי בהיצע המשרדים החדשים (בפרט בפרברי תל אביב), הם גורמים שעשויים להכביד על המחירים והתפוסות בשוק בשנה הקרובה וייתכן אף להוביל לירידה בהם. בהקשר זה, גם הדוח שפרסמה חברת דירוג האשראי הבינלאומית S&P

במאי 2023 התריע מפני השפעות ההאטה בענף ההייטק על ענף הנדל"ן והצביע על סיכון לעודף היצע בתחום הנדל"ן למשרדים.

כאמור לעיל, השפעות הפוטנציאליות בשל המלחמה מתווספות למגמות המאקרו כלכליות במהלך השנה האחרונה, שעיקרן עליית הריבית והאטה בשוק הנדל"ן.

בעקבות המלחמה ועל מנת לשקף את חוסר הודאות הגדול באשר להשפעותיה על ענפי הבינוי והנדל"ן, גדלו ההוצאות להפסדי אשראי בענפי הבינוי והנדל"ן ברבעון השלישי, בעיקר בגין הוצאה קבוצתית לאור משתני המאקרו כאמור לעיל.

יובהר כי חוסר הודאות לגבי אופן התפתחות המלחמה והשלכותיה עדיין גבוהים, כך שההפרשה יכולה שתשתנה - תגדל או תקטן - בעתיד בהתאם להתפתחויות.

לאור האמור חודדו דגשים וחוזקו תנאים בהעמדת אשראי חדש בתקופת המלחמה, ומתבצע ניטור ומעקב שוטף אחר מוקדי סיכון וההתפתחויות בשוק על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות לפי הצורך.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

התפתחות סיכון אשראי כולל לענף בינוי ונדל"ן (בישראל ובחו"ל)

	30 בספטמבר		31 בדצמבר		
	2023	2022	2022	2022	שינוי בהשוואה ל-31 בדצמבר 2022
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		באחוזים
סיכון אשראי מאזני	117,747	97,148	100,500	17,247	17.2%
עربויות לרוכשי דירות ^(א)	10,237	9,481	9,767	470	4.8%
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר ^(א)	54,337	45,404	47,127	7,210	15.3%
סך הכל סיכון אשראי כולל	182,321	152,033	157,394	24,927	15.8%

(א) במונחי סיכון אשראי.

להלן פרטים על סיכון אשראי כולל בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי שיעור המימון וכושר ספיגה - הבנק

30 בספטמבר 2023			
סיכון אשראי ^(א) כולל			
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה למגורים	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סך הכל
במיליוני ש"ח			
שיעור המימון^(ב)			
עד 45%	1,268	9,299	10,567
מעל 45% עד 65%	4,566	13,281	17,847
מעל 65% עד 80%	22,118	16,574	38,692
מעל 80%	11,127 ^(ד)	6,810	17,937
כושר ספיגה^(א)			
עד 25%	890	890	890
מעל 25% עד 50%	10,562	10,562	10,562
מעל 50% עד 75%	6,345	6,345	6,345
מעל 75%	13,619	13,619	13,619
פרוייקטים בתחילת בנייה	8,455	8,455	8,455
אחר ^(א)	45,019		45,019
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל	169,933		

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

להלן פרטים על סיכון אשראי כולל בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי שיעור המימון וכושר ספיגה - הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2022			
סיכון אשראי ^(א) כולל			
קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה למגורים	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סך הכל
במיליוני ש"ח			
שיעור המימון^(ב)(ה)			
עד 45%	1,378	10,848	12,226
מעל 45% עד 65%	4,523	12,018	16,541
מעל 65% עד 80%	12,755	12,041	24,796
מעל 80%	14,224 ^(ד)	5,598	19,822
כושר ספיגה^(א)			
עד 25%	883	883	883
מעל 25% עד 50%	6,959	6,959	6,959
מעל 50% עד 75%	4,346	4,346	4,346
מעל 75%	13,011	13,011	13,011
פרוייקטים בתחילת בנייה	6,278	6,278	6,278
אחר^(א)			
			42,984
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל			147,846

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
 (ב) שיעור המימון - היחס בין יתרת סיכון האשראי הכולל למועד הדיווח לבין השווי של ביטחון הנדל"ן המבטיח את סיכון האשראי למועד הדיווח.
 (ג) כושר ספיגה - מדד המבטא את השיעור המירבי של שחיקת מחירי מלאי הדירות, כך שעדיין יהיה מקור כיסוי מספק לעלויות הפרוייקט וזאת בהתחשב בהון העצמי שהושקע ובמכירה מוקדמת.
 (ד) מרבית היתרה מתייחסת לאשראי שמגובה גם בביטחון שאינו קרקע ו/או מקור סילוק אחר.
 (ה) החל מהדוחות השנתיים לשנת 2022 מיישם הבנק את העדכון לחוזר בנק ישראל בנושא סיכון אשראי, בהתייחס לחישוב שיעורי המימון של קרקעות. לפרטים נוספים ראה סעיף [שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון](#).
 (ו) אשראי אחר מתייחס לכל אשראי שאינו עונה להגדרות לעיל וכולל, בין היתר, אשראי שניתן כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן, נדל"ן בתהליכי בנייה שאינם למגורים ונדל"ן שאינו מיועד למכירה במהלך הבנייה.

להלן הרכב ייעוד האשראי בביטחון נדל"ן בישראל - הבנק

30 בספטמבר		31 בדצמבר
2023		2022
סיכון אשראי ^(א) כולל		
במיליוני ש"ח		
דיוור	83,454	69,002
משרדים	22,916	20,803
תעשייה	8,300	6,542
מסחר ושירותים	25,621	23,200
סך הכל סיכון אשראי כולל בביטחון נדל"ן בישראל		140,291

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

ניתוח סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן (בישראל ובחו"ל)

	31 בדצמבר	30 בספטמבר	
	2022	2023	
			במיליוני ש"ח
			שינוי באחוזים
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בעייתי	155,309	179,345	15.5
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
שאינו בעייתי	407	322	(20.9)
בעייתי צובר	1,363	1,312	(3.7)
לא צובר	315	1,342	+
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	2,085	2,976	42.7
סך הכל	157,394	182,321	15.8

קבוצות לווים¹

הבנק מקיים תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי הוא ממלא אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל בנושא פיקוח על חשיפות גדולות. ביום 17 בנובמבר 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים". בהתאם לטיוטה זו, תיקבענה הגדרות חדשות ללווה/קבוצת לווים, וכמו כן יבוצעו התאמות למדידת החשיפה. בהתאם לדרישת הפיקוח, הבנק ערך סקר כמותי אשר דווח לפיקוח על הבנקים.

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה, וכל הנשלט על ידם. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים במאוחד או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 בספטמבר 2023			
חשיפה ^(א) (ב) ^(ג) (ח)			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ד)	מאזנית	
במיליוני ש"ח			
53,346	13,232	40,114	ארה"ב
34,456	17,724	16,732	בריטניה
2,273	1,525	748	צרפת
7,746	4,141	3,605	שוויץ
9,169	4,343	4,826	גרמניה
27,241	8,468	18,773	אחרות
134,231	49,433	84,798	סך הכל החשיפה למדינות זרות
440	167	273	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ה)
2,972	1,739	1,233	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ו)
2,226	1,866 ^(ז)	360	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ח)

30 בספטמבר 2022			
חשיפה ^(א) (ב) ^(ג) (ח)			
סך הכל	חוץ מאזנית ^(ד)	מאזנית	
במיליוני ש"ח			
36,023	9,114	26,909	ארה"ב
30,261	18,391	11,870	בריטניה
2,419	1,531	888	צרפת
5,350	3,918	1,432	שוויץ
8,827	2,514	6,313	גרמניה
23,965	5,476	18,489	אחרות
106,845	40,944	65,901	סך הכל החשיפה למדינות זרות
617	211	406	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ה)
2,253	1,345	908	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ו)
431	197	234	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(ח)

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

חשיפה למדינות זרות (המשך)

31 בדצמבר 2022			
חשיפה ^(א) (ב)(ג)(ח)			
מאזנית	חוץ מאזנית ^(י)	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
30,031	9,930	39,961	ארה"ב
16,860	21,602	38,462	בריטניה
748	1,582	2,330	צרפת
2,942	3,880	6,822	שוויץ
6,334	3,590	9,924	גרמניה
22,019	6,402	28,421	אחרות
78,934	46,986	125,920	סך הכל החשיפה למדינות זרות
427	170	597	מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS ^(ח)
1,175	1,445	2,620	מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC ^(ט)
250	317	567	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות ^(י)

- (א) החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.
- (ב) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים.
- (ג) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני בגין מכשירים נגזרים מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (ד) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ה) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: יוון, איטליה, פורטוגל וספרד.
- (ו) החשיפה למדינות ה-LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
- (ז) הבנק קבע מספר קריטריונים שעל פיהם נקבעה רשימת המדינות אשר התנאים הנוכחיים בהן עשויים להעיד על בעיות נזילות ויתכן שיהיו בעלי השפעה על יכולת הפירעון שלהן. היתרה מתייחסת ל-31 מדינות (ליום 30 בספטמבר 2022 ל-17 מדינות, ליום 31 בדצמבר 2022 ל-16 מדינות). לא נכללות במדידה חשיפות למדינות בדירוגי השקעה, אלא אם זוהו פרטנית ככאלה עם בעיות נזילות הצפויות להיות בעלות השפעה מהותית על כושר הפירעון שלהן.
- (ח) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוף מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה פרק [ההון והלימות ההון](#)).
- (ט) היתרה כוללת חשיפה בגין פוליסות ביטוח המגבות תיקי משכנתאות בישראל, כאשר חברת הביטוח רשומה בברבדוס והינה חברת בת של קבוצת ביטוח בינלאומית המאוגדת בקנדה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים, לבנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שמולם יש חשיפות אשראי קבוצתיות וככלל דואג לפיזור חשיפות נאות בין הבנקים השונים. האירועים הגיאו-פוליטיים כמו גם צעדי הבנקים המרכזיים בעולם עשויים להשפיע על יציבותם הפיננסית של המוסדות הפיננסיים מולם פועל הבנק.

הבנק מנטר אחר מצבם הפיננסי של המוסדות הפיננסיים הזרים זאת כחלק מאופן ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים ומתאים את החשיפה בהתאם לשינויים בסביבת הסיכון והערכת השפעת שינויים אלו על המוסדות הפיננסיים השונים.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א)

ליום 30 בספטמבר 2023 ^(ה)			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	סיכון אשראי מאזני ^{(א)(ב)}	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
25,857	1,228	24,629	AAA עד AA-
4,282	1,172	3,110	A+ עד A-
276	176	100	BBB+ עד BBB-
59	18	41	BB+ עד B-
63	-	63	נמוך מ: B-
214	2	212	ללא דרוג
30,751	2,596	28,155	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ^(ד)

ליום 30 בספטמבר 2022 ^(ה)			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	סיכון אשראי מאזני ^{(א)(ב)}	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
28,281	1,123	27,158	AAA עד AA-
6,784	1,172	5,612	A+ עד A-
486	245	241	BBB+ עד BBB-
50	20	30	BB+ עד B-
10	-	10	נמוך מ: B-
70	-	70	ללא דרוג
35,681	2,560	33,121	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

ליום 31 בדצמבר 2022 ^(ה)			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ג)	סיכון אשראי מאזני ^{(א)(ב)}	במיליוני ש"ח
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
29,742	1,233	28,509	AAA עד AA-
4,852	1,247	3,605	A+ עד A-
425	221	204	BBB+ עד BBB-
52	21	31	BB+ עד B-
10	-	10	נמוך מ: B-
572	-	572	ללא דרוג
35,653	2,722	32,931	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (ב) סיכון אשראי מאזני כולל: פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 בספטמבר 2023 בשווי של 723 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2022 - 603 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2022 - 603 מיליון ש"ח).
- (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנויות הדירוג המוכרות - ECAI.
- (ה) נכון לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022, לא קיים סיכון אשראי בעייתי מול מוסדות פיננסיים זרים.
- (ו) סיכון אשראי מאזני כפי שעודכן בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)). מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש.
- (ז) מזה: לארה"ב - סיכון אשראי מאזני 5,338 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני 288 מיליון ש"ח. רובם המכריע של המוסדות בגינם קיים סיכון האשראי הינם בדירוג A- ומעלה ואינם בנקים אזוריים.

הערות:

- חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
- חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה [ביאור 11](#).

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכוני אשראי

מגמת עליית הריבית והאינפלציה הגבוהה, בשילוב עם מחירי הדיור הגבוהים, הובילו, החל מהמחצית השנייה של שנת 2022, לירידה בפעילות בשוק הדיור בישראל. הראשונים למתן את פעילותם בשוק היו המשקיעים ואחר כך שאר משקי הבית בדגש על זוגות צעירים שממתינים לתכניות ממשלתיות חדשות. בהתאם לכך, קיימת ירידה בהעמדות אשראי חדש לדיור בישראל ("ביצועים") בתשעה חודשים הראשונים של שנת 2023 לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מעבר להשפעות שתוארו, קיים פוטנציאל כלכלי שלילי גם בגין המלחמה, בפרט אם המלחמה תארך זמן ממושך.

במהלך השנה ולנוכח עליית הריבית ועל מנת להקל על הלקוחות, נעשתה פניה יזומה ללקוחות בפרסום פומבי ובפניה ממוקדת ללקוחות שהשינוי בריבית השפיע על גובה ההחזר שלהם בהצעה לבחינת הקפאה/מיחזור. כפועל יוצא היקף ההלוואות בהן בוצעה הקפאה נכון לסוף ספטמבר 2023 הינו כ-2.1 מיליארד ש"ח.

הבנק ממשיך להקפיד על מדיניות חיתום מאוזנת המתחשבת ביכולת ההחזר של הלווה, בסיס ההצמדה והריבית, שיעור המימון ועוד, זאת תוך עמידה בכל דרישות הפיקוח על הבנקים.

תיק ההלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף לרבות ניתוח מגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעות מאקרו כלכליות והמלחמה ראה סעיף [השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חברות ברזל"](#) בתחילת פרק זה.

החל מיום 30 ליוני 2023 הבנק מבטח חלק (לא מהותי) מתיק ההלוואות למשכנתאות לפי פרמטרים מוסכמים.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שיעור השינוי
	2022	2023	
	במיליוני ש"ח		ב-%
מכספי הבנק	22,824	15,874	(30.4)
מכספי האוצר	99	131	32.3
סך כל הלוואות חדשות	22,923	16,005	(30.2)
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק	1,776	2,466 ^(א)	38.8
סך כל ביצועים	24,699	18,471	(25.2)

(א) כולל הקפאות שבוצעו לתקופה מעל שלושה חודשים.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק לתקופה המדווחת 2023 הייתה 947 אלפי ש"ח, לעומת 992 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה של 2022 ולעומת 988 אלפי ש"ח בשנת 2022.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

	יתרת תיק האשראי		שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח		
	ב-%		
31 בדצמבר 2021	103,109	15.1	
31 בדצמבר 2022	119,272	15.7	
30 בספטמבר 2023	127,464	6.9	

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וביניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס החזר (יחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי).

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך כל יתרת תיק האשראי במיליוני ש"ח	מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר מט"ח		2021	2022	2023
	ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית משתנה				
	שיעור מתיק יתרה במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק יתרה במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק יתרה במיליוני ש"ח	יתרה במיליוני ש"ח			
103,109	41.4	42,655	14.7	21,440	20.8	486	0.5	103,109	2021
119,272	41.9	49,991	13.5	23,694	19.9	476	0.4	119,272	2022
127,464	41.2	52,563	14.1	25,163	19.7	470	0.4	127,464	30 בספטמבר 2023

הלוואות בריבית משתנה החשופות להשפעות עליית ריבית והאינפלציה עלולים להשפיע על יכולת ההחזר של הלווים.

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצוע האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי ההלוואה):

2021	2022		2023				
ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
שיעור מביצוע							
באחוזים							
13.9	9.2	8.6	9.1	12.7	16.8	20.3	16.9
15.3	12.4	9.3	5.9	6.0	9.8	9.9	8.1
1.2	4.5	6.6	8.9	9.8	6.9	3.9	3.4
28.2	32.4	32.4	30.8	29.0	25.0	21.9	25.6
1.5	1.3	1.0	0.6	1.7	5.3	15.3	24.4
39.8	40.0	42.0	44.6	40.6	35.9	28.2	21.4
0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	0.3	0.5	0.2

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 עמד על 57.8% לעומת כ-58.9% במהלך שנת 2022.

להלן יתרת תיק הלוואות לדיור והיתרות של חובות לא צוברים או בפיגור מעל 90 יום פיגור בישראל

שיעור מיתרת החוב הרשומה	סכום בפיגור או שאינו צובר	יתרת חוב רשומה	
ב-%	במיליוני ש"ח		
0.59	609	103,599	31 בדצמבר 2021
0.47	559	119,690	31 בדצמבר 2022
0.45	570	127,996	30 בספטמבר 2023

יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2023, בגין תיק הלוואות לדיור הינה 530 מיליון ש"ח המהווה 0.41% מיתרת האשראי לדיור המאזני לאותו מועד, לעומת יתרת הפרשה ליום 31 בדצמבר 2022, בסך של 419 מיליון ש"ח המהווה 0.35% מיתרת האשראי לדיור לאותו מועד. הגידול הרבעוני נובע, בין היתר, מההשפעות הפוטנציאליות מהמלחמה.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60% בישראל

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2021		2022			2023			שיעור מימון מעל 60 ועד 70 כולל
ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
באחוזים ^(א)								
21.6	23.2	22.7	22.4	21.9	20.9	20.4	22.0	מעל 70 ועד 75 כולל
23.1	25.4	25.8	25.6	24.4	25.0	22.5	20.6	מעל 75
0.1	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	מעל 75

(א) מסך האשראי החדש לדיור שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 בספטמבר 2023 עומד על 48.6% בדומה לשנת 2022 (שיעור של 48.5%).

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

יחס ההחזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי. שיעור ההלוואות שהועמדו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי, עמד על 0.73% מסך העמדות האשראי החדשות לעומת 0.36% בשנת 2022. חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי ההלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בממוצע על כ-59.2% מסך האשראי שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-49.6% במהלך שנת 2022.

למידע נוסף ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת ההחזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משקי הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוננת הניהול השוטף של פעילות זאת.

בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלווה הבודד, מתקיים ניטור שוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרגטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים פנימי.

ההשפעות הפוטנציאליות בשל המלחמה, בנוסף למגמות המאקרו כלכליות במהלך השנה האחרונה (בעיקר עליית הריבית), משפיעים על יכולת ההחזר של הלווים הפרטיים, כאשר חומרת ההשפעה תהיה תלויה, בין היתר, במשך הזמן ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר.

הבנק מנטר באופן שוטף את תיק האשראי ואת השפעות התפתחויות אלה על פרופיל הסיכון בתיק.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעות מאקרו כלכליות והמלחמה ראה סעיף [השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חברות ברזל"](#) בתחילת פרק זה.

לפירוט נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

יתרת סיכון אשראי	
במיליוני ש"ח	
31 בדצמבר 2021	40,121
31 בדצמבר 2022	43,561
30 בספטמבר 2023	47,102

הלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר 2022		30 בספטמבר 2023	
	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח
עד שנה	17.9	5,443	21.2	6,525
מעל שנה עד 3 שנים	16.8	5,113	15.4	4,717
מעל 3 שנים עד 5 שנים	25.3	7,675	24.1	7,395
מעל 5 שנים עד 7 שנים	21.8	6,618	17.6	5,420
מעל 7 שנים	8.7	2,624	12.1	3,734
ללא תקופת פירעון ^(א)	9.5	2,896	9.6	2,954
סך הכל	100.0	30,369	100.0	30,745

(א) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושב ויתרות אשראי בפיגור.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח		30 בספטמבר 2023		31 בדצמבר 2022	
מ-	עד	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח
-	25	14.2	6,694	15.2	6,654
25	50	14.0	6,618	13.8	5,990
50	75	11.8	5,555	11.7	5,077
75	100	9.9	4,669	9.2	4,027
100	150	14.6	6,870	14.9	6,471
150	200	10.8	5,065	11.5	4,992
200	300	13.2	6,194	12.9	5,644
מעל 300		11.5	5,437	10.8	4,706
סך הכל סיכון אשראי כולל		100.0	47,102	100.0	43,561

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

		30 בספטמבר 2023		31 בדצמבר 2022	
		שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח
יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי		15.7	7,384	15.3	6,669
הלוואות לרכישת רכב (ששועבד)		3.1	1,453	3.3	1,440
הלוואות אחרות		46.5	21,908	51.1	22,260
סך הכל סיכון אשראי מאזני		65.3	30,745	69.7	30,369
מסגרת עובר ושב לא מנוצלת		15.7	7,382	16.5	7,172
מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת		18.2	8,586	12.9	5,636
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר		0.8	389	0.9	384
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני		34.7	16,357	30.3	13,192
סך הכל סיכון אשראי כולל		100.0	47,102	100.0	43,561

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

30 בספטמבר 2023				
סך הכל סיכון האשראי המאזני	שיעור מהתיק ב-%	לא צמוד	צמוד	מט"ח
הלוואות בריבית משתנה ^(א)	91.8	28,085	34	120
הלוואות בריבית קבועה ^(ב)	8.2	2,430	11	65
סך הכל סיכון אשראי מאזני	100.0	30,515	45	185

- (א) הלוואות בריבית משתנה חשופות להשפעת עליית ריבית העלוה להשפיע על יכולת ההחזר של הלווים.
 כאמור לעיל, תיק האשראי הפרטי של הבנק מנוטר באופן שוטף, לרבות ניתוח ההשפעות הצפויות במקרה של המשך עליית הריבית.
 (ב) לאור סביבת הריבית המשתנה הבנק משקף ללקוחותיו את האפשרות ללקיחת הלוואות בריבית קבועה, חלף ריבית משתנה.

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור) (המשך)

31 בדצמבר 2022				
סך הכל סיכון האשראי המאזני	שיעור מהתיק	מט"ח	צמוד	לא צמוד
ב- %		במיליוני ש"ח		
28,199	92.9	97	33	28,069
2,170	7.1	38	11	2,121
30,369	100.0	135	44	30,190

(א) הלוואות בריבית משתנה חשופות להשפעת עליית ריבית העלולה להשפיע על יכולת ההחזר של הלווים. כאמור לעיל, תיק האשראי הפרטי של הבנק מנוטר באופן שוטף, לרבות ניתוח ההשפעות הצפויות במקרה של המשך עליית הריבית. (ב) לאור סביבת הריבית המשתנה הבנק משקף ללקוחותיו את האפשרות ללקיחת הלוואות בריבית קבועה, חלף ריבית משתנה.

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2022	30 בספטמבר 2023
במיליוני ש"ח	
104,855	109,827
51,419	56,651
156,274	166,478
31,779	34,211

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה^(א) לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2022		30 בספטמבר 2023	
ב- %	במיליוני ש"ח	ב- %	במיליוני ש"ח
10.7	3,258	11.6	3,577
5.9	1,786	5.4	1,646
23.4	7,091	19.9	6,119
34.2	10,381	34.5	10,605
31.7	9,639	34.0	10,444
100.0	30,369	100.0	30,745

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן ושקים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד שעיקר פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-85% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה.

להלן התפלגות סיכון אשראי מאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדוור)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2023		2022	
במיליוני ש"ח			
אשראי תקין	29,780	29,631	
אשראי בעייתי צובר	662	516	
אשראי בעייתי לא צובר	303	222	
סך הכל סיכון אשראי מאזני	30,745	30,369	
שיעור סיכון האשראי הבעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים	3.1%	2.4%	
מחיקות חשבונאיות, נטו (לתקופה שהסתיימה)	294	129	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	850	711	

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2023, בגין אנשים פרטיים (ללא דוור) הינה 850 מיליון ש"ח המהווה 2.76% מיתרת האשראי בגין אנשים פרטיים (ללא דוור, מאזני) לאותו מועד, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2022, בסך של 711 מיליון ש"ח המהווה 2.34% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים (ללא דוור, מאזני) לאותו מועד. הגידול הרבעון נובע, בין היתר, מההשפעות הפוטנציאליות מהמלחמה.

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#) ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכוני אשראי סעיף [סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק](#), וכמו כן בפרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).
לפירוט נוסף בגין סגמנט זה ראה פרק [סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ויחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

למידע נוסף ראה [דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים

30 בספטמבר			31 בדצמבר		
2023			2022		
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
במיליוני ש"ח					
-	-	-	269	-	269
622	3	625	274	11	263
1,064	27	1,091	1,568	617	951
435	-	435	1,016	68	948
333	408	741	444	284	160
-	-	-	259	-	259
401	508	909	311	311	-
2,855	946	3,801	4,141	1,291	2,850
סך הכל					

יתרת החשיפה המוצגת בטבלה לעיל הינה לאחר מחיקות חשבונאיות.

למידע כמותי ואיכותי נוסף בנוגע לסיכוני אשראי ראה [דוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2023](#).

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה". לתיאור המבנה הארגוני והאחריות לניהול הסיכון ראה פרק מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו [בדוח על הסיכונים](#).

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול סיכון השוק.

החל מסוף 2021 חלה עליית מדרגה בכל הקשור לעלויות המחירים במדינות המפותחות בדגש על ארה"ב ואירופה. עליות המחירים הללו הן תוצאה של השלכות משבר הקורונה בקשר עם שרשראות האספקה והזרמות הכספים המשמעותיות של הבנקים המרכזיים השונים, של השפעות המלחמה באוקראינה בין היתר על מחירי האנרגיה, ושל השפעות אחרות הקשורות לצד הביקוש על רקע עליות שכר בשוק העבודה.

העלייה בשיעור האינפלציה ובתחזיות האינפלציה הובילו את הבנקים המרכזיים למהלכים חדים של העלאת ריבית במטרה להביא להאטה בקצב עליית המחירים, אף במחיר של האטה משמעותית בפעילות הכלכלית. העלאת הריבית מצד הבנקים המרכזיים בעולם המשיכו גם במהלך הרבעון השלישי של 2023 אם כי בעוצמות מתונות יותר ונראה כי מהלך הצמצום המוניטרי מתקרב לסופו על אף שנתוני האינפלציה ממשיכים להיות, בשלב זה, רחוקים מהיעד שנקבע.

מלחמת "חברות ברזל"

עם פרוץ המלחמה נרשמה ירידה חדה בשווקי המניות המקומיים, פתיחת מרווחי אג"ח חברות מקומיות, ופיחות חד בשער השקל למול הדולר שהתמתן בהמשך באופן משמעותי, בין היתר, ברקע התערבות בנק ישראל בשוק המט"ח. כמו כן, נרשמה היתלות חדה בעקום התשואות השקלי והתרחב מרווח אג"ח ממשלת ישראל במט"ח, בין היתר בשל העמדת דירוג האשראי של מדינת ישראל תחת מעקב שלילי, על ידי חברות הדירוג הבינלאומיות. חוסר הוודאות בשווקים עדיין קיים, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים עשויה להימשך.

הבנק מבצע ניטור הדוק ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות תוך ניהול סיכונים מוקפד, ביצוע תרחישי קיצון ובחינה מתמדת של התפתחות האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגיית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות שנקבעו.

במסגרת המדיניות לניהול סיכוני השוק נקבעו מגבלות דירקטוריון לכל גורם סיכון שוק מהותי. כמו כן, נקבעו מגבלות ברמת מנהל סיכונים ראשי ומגבלות נוספות משלימות למגבלות אלו. מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים, כגון: שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין, מרווחי אשראי סחיר ומחירי מניות.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר.

במטרה לפקח ולבקר אחר יישום מדיניות ניהול סיכוני השוק, מקבל הדירקטוריון אחת לרבעון דיווח על עיקרי החשיפות לסיכוני שוק אל מול המגבלות שהוקצו, הצפת הסיכונים המרכזיים לפי קווי פעילות, מוצרים ומוקדי סיכון של הקבוצה, ודיווח על אירועים חריגים.

חשיפה לסיכונים שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים מחושב כפי הוראות בנק ישראל על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית והוא נובע ממספר מקורות, כלהלן: סיכון תמחור מחדש (הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות), סיכון עקום התשואה (תזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה), סיכון בסיס Basis Risk (מתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש) וסיכון אופציונליות (שינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק).

הבנק מנהל את סיכון הריבית והשפעתו על הרווחיות, ההון ושווי הנכסים וההתחייבויות, תחת הנחות שונות של שינויים בריבית, לרבות תרחישים של שינויים קיצוניים בריבית על בסיס תרחישים היסטוריים וסימולציות היפותטיות. בנוסף נעשה שימוש במודל האומד את השינוי בהכנסה המימונית הצפויה, כתוצאה משינויים בריבית ובמרווח העתידי ורגישות של ההון הפיקוחי, הכולל את ההשפעות על ההון וקרן ההון כתוצאה משינוי מיידי בריבית. על מדדים אלה קיימות מגבלות ברמות היררכיה שונות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכונים הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות. על רקע עליות הריבית החדות שנרשמו, בוצעו מספר התאמות למודלים אלו לצד ניטור ומעקב שוטף.

הכלים לניהול ולגידור החשיפות בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק אגרות החוב, הנפקת מכשירי חוב, עסקאות חוץ-מאזניות ועוד. כמו כן, ניהול החשיפות מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעלייה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים, לרבות ההתחייבויות הפנסיוניות, לשינויי ריבית.

ככלל, הרגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש.

בתאריך 12 במרס 2023 פורסמה טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא סיכון ריבית בתיק הבנקאי וב-1 ביוני 2023 פורסם עדכון לטיטה זו. ההוראה צפויה להיכנס לתוקף בחודש דצמבר 2024. הבנק לומד את ההוראה ונערך ליישומה.

למידע נוסף ראה פרק סיכון הריבית [בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות
שווי הוגן נטו מותאם^(א) של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2023			
שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	47,841	(8,013)	39,828
מזה: תיק בנקאי	41,810	(7,612)	34,198

30 בספטמבר 2022			
שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	37,924	(6,824)	31,100
מזה: תיק בנקאי	36,646	(6,768)	29,878

31 בדצמבר 2022			
שקל	מט"ח	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
שווי הוגן נטו מותאם ^(א)	40,072	(7,824)	32,248
מזה: תיק בנקאי	38,933	(7,823)	31,110

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים אשר מתחשבת בנכסי התכנית המתנהלים כנגדה וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

למידע נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#).

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מותאם^(א) על הבנק וחברות מאוחדות שלו

30 בספטמבר 2023			
	שקל	מט"ח	סך הכל*
	במיליוני ש"ח		
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	(1,358)	(768)	(2,126)
מזה: תיק בנקאי	(1,347)	(708)	(2,055)
ירידה במקביל של 1%	642	791	1,433
מזה: תיק בנקאי	641	732	1,373
שינויים לא מקבילים			
התללה ^(ב)	(325)	(516)	(841)
השטחה ^(ג)	123	138	261
עליית ריבית בטווח הקצר	(144)	(375)	(519)
ירידת ריבית בטווח הקצר	164	402	566

30 בספטמבר 2022			
	שקל	מט"ח	סך הכל*
	במיליוני ש"ח		
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	(516)	(468)	(984)
מזה: תיק בנקאי	(431)	(489)	(920)
ירידה במקביל של 1%	(250)	467	217
מזה: תיק בנקאי	(340)	468	128
שינויים לא מקבילים			
התללה ^(ב)	(231)	(231)	(462)
השטחה ^(ג)	116	(34)	82
עליית ריבית בטווח הקצר	45	(327)	(282)
ירידת ריבית בטווח הקצר	(29)	351	322

31 בדצמבר 2022			
	שקל	מט"ח	סך הכל*
	במיליוני ש"ח		
שינויים מקבילים			
עלייה במקביל של 1%	(697)	(475)	(1,172)
מזה: תיק בנקאי	(613)	(474)	(1,087)
ירידה במקביל של 1%	235	398	633
מזה: תיק בנקאי	147	398	545
שינויים לא מקבילים			
התללה ^(ב)	(317)	(368)	(685)
השטחה ^(ג)	236	(41)	195
עליית ריבית בטווח הקצר	157	(323)	(166)
ירידת ריבית בטווח הקצר	(152)	165	13

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים אשר מתחשבת בנכסי התכנית המתנהלים כנגדה וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(ב) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
 (ג) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

* לאחר השפעות מקזזות.

הערה: בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל עקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

נכון לסמוך למועד פרסום הדוח, בעיקר ברקע העלייה בתלילות עקומי הריבית במט"ו והפעילות העסקית, נרשמה, מחד, עלייה בחשיפות השווי הוגן לריבית ומאידך, קיטון ברגישות ההכנסות המימוניות של הבנק כתוצאה משינויים בריבית.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

30 בספטמבר 2023			
	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל*
במיליוני ש"ח			
<u>שינויים מקבילים</u>			
עלייה במקביל של 1%	95	533	628
מזה: תיק בנקאי	165	533	698
ירידה במקביל של 1%	(104)	(712)	(816)
מזה: תיק בנקאי	(165)	(712)	(877)
30 בספטמבר 2022			
	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל*
במיליוני ש"ח			
<u>שינויים מקבילים</u>			
עלייה במקביל של 1%	(211)	1,151	940
מזה: תיק בנקאי	(166)	1,151	985
ירידה במקביל של 1%	236	(1,767)	(1,531)
מזה: תיק בנקאי	166	(1,767)	(1,601)
31 בדצמבר 2022			
	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל*
במיליוני ש"ח			
<u>שינויים מקבילים</u>			
עלייה במקביל של 1%	(150)	1,098	948
מזה: תיק בנקאי	(69)	1,098	1,029
ירידה במקביל של 1%	153	(1,098)	(945)
מזה: תיק בנקאי	69	(1,098)	(1,029)

* לאחר השפעות מקוזות.

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל הינה אומדן תאורטי אשר חושב על בסיס שינוי מקבילי של כלל עקומי הריבית, תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי הפיקדונות והאשראים, ושינויים במבנה הנכסים וההתחייבויות תחת תרחיש.

למידע נוסף ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

סיכון שער חליפין

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 ועד למועד פרסום הדוח, ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח נקו אינה מהותית מאחר והבנק, ככלל, אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

סיכון הנזילות וסיכון המימון

סיכון הנזילות הוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.

מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" וגם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא: "מימון יציב נטו", המאמצות את המלצות ועדת באזל 3, תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", נועדה להבטיח שתאגיד בנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה לא משועבדים, המורכב ממזומן או מנכסים שניתן להמירם למזומן בשווקים פרטיים ללא אובדן ערך או עם אובדן ערך קטן, על מנת לענות על צרכי הנזילות של התאגיד הבנקאי בתרחיש קיצון של נזילות הנמשך 30 ימים. הדרישה הרגולטורית הינה לעמוד ביחס כיסוי נזילות של 100% לפחות.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בנושא "יחס מימון יציב נטו", דורשת מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ופעילויותיהם החוץ מאזניות. שמירה על מבנה מימון בר קיימא לאורך זמן נועדה להפחית את הסיכויים ששיבושים במקורות המימון הקבועים של התאגיד הבנקאי ישחקו את מצב הנזילות שלו באופן שיגביר את הסיכון שלו לכשל ויוביל לתרחיש מערכתי רחב יותר.

הדרישה הרגולטורית הינה לעמוד ביחס מימון יציב נטו של 100% לפחות. יש לדווח על יחס המימון היציב נטו להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון.

החל מיום 1 בינואר 2023 יישם הבנק לראשונה עדכוני הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221 ו-222 ביחס לטיפול בעסקאות החלף מטבע שאינן עסקאות הפרשים בכלל המטבעות (בהתאם לעדכון, תזרים המזומנים מוצג החל מהרבעון הראשון לשנת 2023 על בסיס ברוטו) וקו אשראי מתחדש. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, בתחילת מאי 2023 קבל הבנק את אישור בנק ישראל להכיר ביחס כיסוי הנזילות בכספים לצרכים תפעוליים (להלן: "פיקדונות תפעוליים"), אישור זה של בנק ישראל נכנס לתוקף מיום קבלתו.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח, אשר תאפשר לו לעמוד בצורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים, בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לבנק קיימת תכנית מגירה לזיהוי מוקדם וטיפול במשבר נזילות אשר כוללת מערכת סימני אזהרה אשר יכולים להעיד על שינוי במצב הנזילות של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 ללא שינוי מהותי בהשוואה ליחס כיסוי הנזילות הממוצע לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2023.

ברבעון השלישי לשנת 2023 יחס ה-LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית.

מלחמת "חרבות ברזל"

מאז פרוץ המלחמה מתבצע ניטור מוגבר של מצב הנזילות של הבנק בכפוף לתרחישים השונים. נכון למועד פרסום הדוח, מלחמה לא הייתה השפעה מהותית על יחסי כיסוי הנזילות של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2022	2022	2023	
ממוצע באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
131	127	130	
יחס כיסוי הנזילות			
100	100	100	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים			
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי			
129	124	126	
יחס כיסוי הנזילות			
100	100	100	
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים			

הערה: מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

למידע נוסף ראה פרק [סיכון נזילות בדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2023 וביאור 39](#).

יחס מימון יציב נטו

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023		
באחוזים				
				א. בנתוני המאוחד
128	126	118		יחס מימון יציב נטו
100	100	100		יחס מימון יציב נטו הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים
				ב. בנתוני התאגיד הבנקאי
127	125	117		יחס מימון יציב נטו
100	100	100		יחס מימון יציב נטו הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים

הבנק קבע מגבלות פנימיות לנושא יחס מימון יציב נטו המצטרפות לניהול המגבלות בקשר עם ניהול סיכון הנזילות.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגיית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והממשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תעדוף משימות ומשאבים.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2023 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכונים תפעוליים מחושב על בסיס הגישה הסטנדרטית בהוראת מדידת הלימות ההון של הפיקוח על הבנקים. נציין כי בנק ישראל פרסם עדכון להוראה זו המאמצת את הוראת באזל.

להרחבה ופרטים בגין שינויים רגולטוריים במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2023 ושינויים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון ראה פרק [ההון והלימות ההון](#) בדוח זה.

מלחמת "חרבות ברזל"

בעקבות מצב המלחמה, הבנק מבצע ניטור ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות, שומר על ניהול סיכונים מוקדם תוך בחינה מתמדת של האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש וזאת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית ומדיניות הבנק בנושא זה.

לאומי פועל בהתאם לתכניות ההמשכיות העסקית וממשיך לספק שירותים פיננסיים באמצעות מערך הסניפים (ובכלל זה סניפים ניידים ייעודיים), המוקדים הטלפוניים ופלטפורמות דיגיטליות.

סיכון אבטחת מידע וסייבר

ממשיכה מגמת העלייה בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בארץ ובעולם ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. פרוץ המלחמה הוביל לעלייה נוספת בתקיפות ובסיכון, ובעקבות זאת לאומי העלה את ההיערכות.

לא היו תקיפות ישירות על לאומי, למעט ניסיונות מניעת שירות (DDOS) על אתרי הבנק בדיגיטל. ניסיונות אלו היו ללא כל השפעה ומיעוטם עם השפעה זניחה על השרות.

מאפייני התקיפה הפוטנציאליים מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, ניסיונות פישניג והנדסה חברתית. החשיפה לסבירות התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים ועבודה של עובדים וספקים מרחוק.

לאומי נוקט במספר צעדים להפחתת הסיכונים ובכלל זה: יישום בקורות מונעות ומגלות, ביצוע סקרי אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, הידוק תהליכי ניהול ובקרת הרשאות והעלאת מודעות עובדים להנחיות אבטחת מידע.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2023 לא התגלו אירועי סייבר שהשפיעו על הדוחות הכספיים של לאומי.

סיכונים טכנולוגיים

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ועובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים. הבנק פועל על פי מדיניות מוצר חדש אשר מתווה את תהליכי ניהול הסיכונים הכרוכים בהכנסת מוצרים חדשים ובכלל זה יוזמות טכנולוגיות וחדשנות.

לאומי מיישם תכנית עסקית-טכנולוגית לצורך השגת יעדי העסקיים בשנים הבאות. התכנית מנוהלת במסגרת ממשל תאגידי הדוק.

הונאות

הרחבת השימוש בדיגיטל עלולה להביא לעלייה בחשיפה לסיכונים הונאות הן בהיבט גניבת זהות וגניבת כספים והן בהיבט פגיעה בתפקודיות, חשיפת פרטי לקוחות ושימוש לרעה במידע. מצב המלחמה עלול להוביל לעלייה נוספת בחשיפה לסיכונים הונאות. לאומי משקיע משאבים רבים בזיהוי והפחתה של סיכונים אלו בפעילות שוטפת ובפעילות ניטור ממוקדת.

סיכון המשאב האנושי

השינויים בסביבה העסקית והבנקאית משפיעים באופן רחבי גם על עולמות ניהול ההון האנושי, בין היתר לאור הצורך להתאים ולשמר את כח האדם, תוך רתימה ויצירת מחבורות בקרב העובדים. לאומי נקט במספר דרכים להתמודדות עם הסיכון.

בעקבות המצב הביטחוני, מתווה העבודה ההיברידית הקיים הורחב מעבר ליום בשבוע, תוך מעקב שוטף אחר נוכחות העובדים ובהתאמה לצרכים העסקיים והארגוניים.

למידע נוסף אודות הסיכון התפעולי ופירוט מוקדי הסיכון העיקריים בסיכון התפעולי ראה פרק [סיכונים תפעוליים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

סיכון אקלים וסביבה

לעניין סיכון אקלים וסביבה - ראה פרק [סיכון אקלים וסביבה בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2022](#) ופרק [סביבה בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי \(ESG\) של הבנק לשנת 2022](#).

סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

סיכון רגולציה הוא הסיכון ששינויים שיבוצעו בחקיקה וברגולציה ישפיעו על היקף ההכנסות וההוצאות של הקבוצה, ההון, תחומי הפעילות של הקבוצה או הסביבה העסקית בה היא פועלת.

קבוצת לאומי פועלת בסביבה רגולטורית מורכבת ורב תחומית. שינויים מהותיים ומתמשכים בתחומי רגולציה מגוונים מחייבים היערכות מתאימה ומתמשכת בפעילות הבנק.

בעת האחרונה הושם עיקר הדגש על הוראות בתחומים הבאים:

הוראות שעניינן קידום תחרות במגזר הפיננסי לרבות בתחומי הבנקאות הפתוחה והתשלומים, הוראות בקשר עם יחסי בנק-לקוח וקונדקט לרבות ביחס לתחום העמלות, הוראות מתחום ניהול הסיכונים לרבות סיכוני סביבה, חברה וממשל (ESG) וסיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, והוראות הנוגעות להגנת הפרטיות ואבטחת מידע.

בנוסף, מקודמות מספר יוזמות חקיקה הנמצאות בשלבים מקדמיים בהקשרים שונים הנוגעים לפעילות הבנקים בישראל, בין היתר, הגבלת סכומי עמלות עבור שירותים מסוימים, הטלת מס ייעודי בגין רווחים עודפים, הגבלת הפער בין הריבית על אשראי לבין הריבית על פיקדונות והסמכת נגיד בנק ישראל לקבוע את שיעור הריבית על פיקדונות ויתרות זכות בעו"ש.

בנוסף, על רקע מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה על האוכלוסייה, המשק והכלכלה בישראל, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, ובהם התאמות, הקלות ודחיות מועדים בהוראות רגולטוריות שונות, במטרה להבטיח המשכיות עסקית ומתן שירותים רציף על ידי המערכת הבנקאית בהתאמה למגבלות המצב הביטחוני, וכן לצורך הענקת הסיוע הנדרש ללקוחות המערכת הבנקאית, תוך רגישות מוגברת לצורכי הלקוחות והקשיים עמם הם מתמודדים. כמו כן אושרו בחקיקה הסדרים שונים שנועדו לתת מענה לצרכי המשק, אוכלוסיות מסוימות והציבור בתקופת המלחמה ולחלקם יש השפעה על פעילות הבנק.

מגמות ושינויים אלה משפיעים וצפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל. הבנק פועל לניטור ואיתור הוראות הרגולציה הרלוונטיות, בוחן את היערכותו לתנאי השוק המשתנים, להגברת התחרות והשקיפות, לכניסתם של שחקנים חדשים לתחומי הבנקאות הקלאסיים, לשימוש במאגרי המידע והנתונים של לקוחות הבנק על ידי גופים חוץ-בנקאיים, וכן למתן הצעות ערך מתאימות ללקוחות הבנק. במקביל, הרגולציה גורמת לשחיקה בהכנסות, לגידול בהוצאות הנדרשות לשם עמידה בהוראות הרגולציה, ולצורך בשיפור מתמיד ברמת השירות והחדשנות.

למידע דבר צעדים רגולטוריים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים על רקע מלחמת "חרבות ברזל" ולפירוט נוסף ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד](#).

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הסיכון לפגיעה באמון של בעלי עניין שונים בבנק לאומי (לקוחות, בעלי מניות, מחזיקי אג"ח וכו'), זאת כתוצאה מהתנהגות, פעולה, או הימנעות מפעולה של הקבוצה, נושאי משרה בקבוצה, העובדים או מעורבים אחרים. סיכון מוניטין מתייחס לתפיסותיהם של בעלי המניות, בעלי העניין, הציבור, מעצבי דעת הקהל והתקשורת, בין אם מתבססות על עובדות ובין אם אחרת. סיכון המוניטין הינו דינאמי ומשתנה בין נושאים שונים ואוכלוסיות שונות.

סיכון אסטרטגי

התעשייה הפיננסית והסקטור הבנקאי חווים שינויים משמעותיים המשפיעים על הסיכון האסטרטגי ומחייבים התאמת המודל העסקי, ובהם: כניסת שחקנים חדשים כדוגמת חברות טכנולוגיה גדולות, חברות פינטק, חברות ביטוח, חברות אשראי חוץ בנקאי ובנקים דיגיטליים, שינויים רגולטוריים התומכים בעידוד התחרות כדוגמת מאגר נתוני אשראי, ניווד בין בנקים ויוזמת בנקאות פתוחה. ראוי לציין כי בעוד השינויים הרגולטורים, לעיתים, מגבילים את פעולותיהם של הבנקים, הם במקרים רבים אינם חלים על מתחרים כגון חברות הביטוח, הפינטקים וחברות הטכנולוגיה המבוססות כדוגמת אפל וגוגל.

התכנית האסטרטגית של הבנק הינה תלת שנתית ומאושרת על ידי הנהלה והדירקטוריון. התכנית האסטרטגית נקבעת לאחר קיום תהליך מקיף של בחינת מגמות ושינויים בסביבה העסקית, בסביבת התחרות, בסביבה הטכנולוגית והעדפות הלקוחות, ובמטרה לזהות ולאתר איומים והזדמנויות. כמו כן, מבוצע תהליך ריענון אסטרטגי שנתי, במסגרתו נבחנות המגמות החיצוניות המרכזיות והשפעותיהן האפשריות על לאומי. הסיכון האסטרטגי מנוהל על ידי דירקטוריון והנהלת הבנק בסיוע חטיבת האסטרטגיה, דיגיטל ודאטה.

סיכון מאקרו כלכלי

ברמה העולמית, הסיכונים המאקרו כלכליים העיקריים נוגעים להשפעות המצטברות של תהליך הצמצום המוניטרי אשר התרחש ברוב מדינות העולם, זאת בתגובה להאצת האינפלציה. הסיכונים העיקריים נוגעים למידה שבה מהלך הצמצום המוניטרי, ימשך באמצעות עליית ריביות ארוכות טווח בשווקים, זאת תוך כדי מיתון הפעילות הכלכלית העולמית והעלאת הסיכונים הנוגעים לאשראי. סיכון נוסף נוגע לכשלים שהתגלו במערכות בנקים בארה"ב ובשווייץ, אך נראה שמדובר באירועים ספציפיים ולא באירוע כלל מערכתי. היחלשות הפעילות בתחומים שונים, ובפרט תחום הנדל"ן המסחרי בעולם, וזאת תוך כדי ירידת מידת האמון של הציבור בחלק מן הבנקים, עלולה להוביל להרעה במצב הבנקאות העולמית והשלכות מאקרו כלכליות שליליות, עקב היווצרות מצב של מחסור בנזילות והידוק של התנאים למתן אשראי. כמו כן, ישנם סיכונים משמעותיים הנובעים משינויי אקלים, וסיכונים גיאופוליטיים שונים, לרבות המשבר האוקראיני-רוסי והמצב במזרח התיכון, המוסיפים לפוטנציאל התנודתיות של תהליכים כלכליים גלובליים.

מלחמת "חרבות ברזל" הינו אירוע משמעותי המטיל עננה כבדה על הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכה, מידת והיקף השפעתה.

המלחמה עלולה לגלם השפעה שלילית על פעילות המשק, כאשר חומרת ההשפעה תהיה תלויה, בין היתר, במשך הזמן ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר, במידת הפגיעה באוכלוסייה ובתגובת המדיניות הכלכלית על חלקיה השונים. הפגיעה בפעילות הכלכלית משקפת השפעות שליליות הן על "צד ההיצע" של המשק ועל "צד הביקוש". בצד ההיצע ניתן להצביע על מספר גורמים וביניהם גיוס ממושך של עובדים למילואים ופגיעה בתשתית הכלכלית בתחום שונים כמו חקלאות (גידולי שדה, משק העוף, בקר, חלב ועוד), בנייה ותעשייה. בצד הביקוש ניתן לתת כדוגמה את הפגיעה הניכרת הצפויה באמון הצרכנים ובביטחון העסקים, תוך כדי השפעה שלילית ניכרת על הביקוש המצרפי במשק.

שנת 2023 התאפיינה באירועים ציבוריים - חקיקתיים וחברתיים, בדגש על תהליכי החקיקה שמובילה הממשלה. על רקע פרוץ המלחמה, פחתה, לעת עתה, רמת הסיכון שנובעת מאירועים אלה.

ביום 1 למרס 2023, חברת Fitch אישררה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ברמה של A+ עם אופק יציב. בהמשך, בתאריך 29 למאי 2023, החברה פרסמה סקירה וניתוח של כלכלת ישראל ובפרט בתוואי התקציבי הצפוי של ישראל והשפעות אפשריות של האירועים הציבוריים - חקיקתיים וחברתיים בישראל.

ביום 14 לאפריל 2023, הודיעה חברת הדירוג Moody's על שינוי צפי דירוג האשראי של מדינת ישראל מחיובי ליציב, תוך השארת הדירוג ברמה של A1. בדוח של Moody's צוין שהשינוי משקף את ההערכות לגבי ההשפעות הכלכליות של האירועים הציבוריים - חקיקתיים וחברתיים בישראל.

חברת S&P פרסמה במהלך מאי 2023 דוח על דירוג האשראי של מדינת ישראל. החברה הותירה את דירוג האשראי ואופק הדירוג ללא שינוי, ברמה של AA- עם אופק יציב. הדוח כולל התייחסות לסיכונים הפוליטיים, חברתיים וביטחוניים שעלולים להשפיע על אופק הדירוג ו/או דירוג האשראי בעתיד.

בסוף חודש יולי 2023 אושר בכנסת ונכנס לתוקף תיקון לחוק יסוד: השפיטה. בסמוך לאחר מכן, פרסמו חברות הדירוג Moody's ו-S&P דוחות מיוחדים, בהם הודגשו הסיכונים לכלכלת ישראל מהמשך תהליך החקיקה. עם זאת, לא חל שינוי בדירוג המדינה ו/או בתחזית הדירוג של ישראל, כאשר ביום 13 באוקטובר 2023 סוכנות הדירוג Moody's הודיעה על דחיית פרסום הדוח שתוכנן ליום זה ומכאן שהדירוג הנוכחי יישמר למשך חצי שנה נוספת.

בתאריך 17 באוקטובר 2023 חברת הדירוג Fitch הודיעה על כך שמדינת ישראל נוספה לרשימת "מעקב דירוג שלילי". רשימה זו מיועדת למקרים שבהם חלו שינויים פתאומיים ומהותיים העלולים להוביל בתוך פרק זמן קצר יחסית להרעה בדירוג האשראי. התוספת של ישראל לרשימת מעקב זו באה על רקע ההרעה הגיאופוליטית והפוטנציאל להסלמה משמעותית ומתמשכת שעלולה להוביל להפחתת דירוג האשראי. מהלך דומה ננקט על ידי חברת הדירוג Moody's ב-19 באוקטובר 2023.

ב-24 באוקטובר 2023 שינתה חברת הדירוג S&P את אופק הדירוג של מדינת ישראל מיציב לשלילי על רקע המלחמה. בעקבות הצעדים שנקטו חברות הדירוג בכל הקשור לדירוג המדינה, הכניסו חברות הדירוג Moody's ו-Fitch גם את הבנקים בישראל ל"מעקב דירוג שלילי" וב-31 באוקטובר 2023 אשררה S&P מעלות את דירוג המנפיק של הבנק, ilAAA, ואת דירוגי ההנפקות שלו, תוך הותרת התחזית יציבה.

למידע נוסף ראה פרק [התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה](#).

למידע נוסף בנושא סיכון ציות, משפטי, מודלים, מוניטין וסיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct), ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2022](#).

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט [בביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

למידע נוסף ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL), כפי שפורסמו בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי". הכללים החדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, וחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. זאת, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה קבוצתית והפרשה פרטנית.

הפרשה קבוצתית

1. בסגמנטים שאינם לדיור, אמידת ההפרשה נעשית ככלל בשיטת שיעור ההפסד (Loss-rate). תהליך זה מבוסס בראשיתו על ממוצע הפסדי העבר בתיק, המיוצג על ידי מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs) החל משנת 2011 ועד לרבעון שקדם למועד הדיווח. הפסדי העבר מותאמים בהמשך התהליך בגין שורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, ריכוזיות תיק האשראי, דירוגי הסיכון, מדיניות ונוהלי מתן האשראי של הבנק ותנאים נוספים. בסופו של התהליך, מותאמת ההפרשה בגין אומדנים לגביות (recoveries) צפויות ביחס לחובות שנמחקו חשבונאית. שינויים באומדנים אלה מוכרים במועד התהוותם כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת בגין מחויבויות אשר אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק, ומבוססת על אותה הסגמנטציה שתוארה לעיל, תוך התחשבות באומדני הבנק ביחס לסבירות הניצול של הפריטים החוץ מאזניים השונים (היינו, מקדמי המרה לאשראי). אומדנים אלה מבוססים הן על ניסיון עבר שנצבר בבנק המצביע על שיעורי המימוש לאשראי והן על שיקול דעת סובייקטיבי. הפרשה זו מוצגת במאזן במסגרת התחייבויות אחרות.

תהליך זה מלווה בשיקול דעת משמעותי ובהנחות מומחה, על מנת לשקף את מיטב ציפיות ההנהלה והערכויותיה באשר להפסדי האשראי הצפויים.

2. בסגמנט אשראי לדיור, מודד הבנק את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default).

תהליך אמידת ההפרשה הקבוצתית המתואר לעיל הפך מורכב במיוחד לאור פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", אשר הינה אירוע משמעותי המטיל עננה כבדה על הפעילות העסקית והכלכלית ומלווה בחוסר וודאות משמעותית לגבי אורכה, מידת והיקף השפעתה. ביום 9 בנובמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר ובו דגשים למערכת הבנקאית בקשר עם הדוחות לציבור לרבעון השלישי. בחוזר זה, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי בחישוב הפסדי האשראי הצפויים בדוחות לרבעון השלישי יש לכלול את ההשפעה הצפויה של מלחמת "חרבות ברזל" למועד הסמוך למועד פרסום הדוחות, ולהגדיל בהתאם את הסכומים שנכללים בהפרשה להפסדי אשראי. זאת, על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי האשראי הצפויים מתיק האשראי של התאגיד הבנקאי. המלחמה מלווה בחוסר וודאות משמעותי לגבי אורכה והיקפה וכן לגבי מידת השפעתה ועל רקע זאת הגדיל הבנק את ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. במהלך הרבעון השלישי של 2023 הושם דגש על בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים ועל תרחישים מאקרו כלכליים, בהתייחס בין היתר לפרמטרים המתייחסים לאשראי העסקי ולשערי החליפין. לאור רמת אי הוודאות הגבוהה בתקופה זו,

תכנה סטיות משמעותיות באומדנים שבוצעו לקביעת יתרת ההפרשה להפסדי אשראי כפי שמוצגת בדוחות הכספיים. אומדנים אלה יותאמו בהמשך וזאת בהתאם להתפתחויות במשק ובכלכלה, והשפעתן על רמת הסיכון הגלומה בתיק ובהתאם על הפסדי האשראי הצפויים.

למידע נוסף בנוגע לתהליך התאמת אומדני הפסדי האשראי בגין מלחמת "חרבות ברזל", ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיווג חובות בעייתיים והפרשה פרטנית

הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד. זאת, על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. לגבי הלקוחות העסקיים, הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, על ידי יחידות ניהול סיכוני האשראי (נס"א) בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית ככל האפשר של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ככלל, חוב מסחרי שיתרתו החוזית הינה 1 מיליון ש"ח או יותר נבדק פרטנית על ידי הגורמים המוסמכים בבנק לעניין סיווגם כחובות בעייתיים, לרבות רישום מחיקה חשבונאית ככל שרלוונטי. יתר לקוחות הבנק, ככלל, נבחנים לצורך סיווג על בסיס מצב הפיגור ובהתאם לתסמינים שליליים מסוימים שמוגדרים ומופעלים מיכונית.

חובות לא צוברים, למעט אשראי לדיוור, הינם חובות אשר הבנק סבור כי אינם חולקים מאפייני סיכון משותפים עם חובות צוברים, ולפיכך מעריך את ההפרשה בגינם על בסיס פרטני.

מתודולוגיית הטיפול בחובות בעייתיים מחייבת בין היתר, בחינה שיטתית של נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בגין החובות המסווגים כלא צוברים. ההפרשה מוערכת בהתאם לפער בין יתרת החוב הרשומה לערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מהפעילות של הלקוח וממימוש ביטחונות ונכסים אחרים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית של החוב. לגבי חובות שהחזר שלהם נסמך על ביטחונות (חובות מותנים בביטחון) ואין מקורות החזר זמינים ואמינים אחרים, ההפרשה נקבעת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ולאחר הפעלת מקדמי ביטחון בכל הקשור לשווי הבטוחה שיהיה ניתן לממשו ולהיפרע ממנו. בהקשר זה יצוין כי הבנק מיישם את דרישות בנק ישראל על פיהן קביעת סיווג של חוב מתבססת על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני של החוב וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים כגון: ביטחונות וערבים.

בדומה לבחינת נאותות הסיווגים מבוצעת מידי רבעון גם בחינת נאותות ההפרשה בהתאם לדרישות בנק ישראל.

בהתאם לעדכונים בהוראות ניהול בנקאי תקין, האחריות הכוללת לנאותות הסיווגים וההפרשות מוטלת על החטיבה לניהול סיכונים. בנוסף לדיונים המתקיימים בהנהלות החטיבות העסקיות ונציגי החטיבה לניהול סיכונים, מתקיים מידי רבעון דיון גם בוועדת הפרשות של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי, לגבי הסך המצרפי של ההפרשות הנדרשות לאותו רבעון, וכן בהתייחס לסיווג והפרשות ספציפיים (מעבר לסף סכום שנקבע).

למידע נוסף בנוגע למדיניות החשבונאית בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL) ראה [ביאור 1.כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ירידות ערך של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין אגרות חוב בתיק הזמין למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן של הנייר נמוך מעלותו המופחתת. בכל מצב כאמור, בוחן הבנק אם ישנה כוונה למכור את הנייר או אם הבנק מאמין כי יותר-סביר-מאשר-לא שהוא יידרש למכור את הנייר לפני השבת ערכו בספרים. אם התשובה חיובית - מלוא הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן מוכר ברווח והפסד. אם התשובה שלילית - הבנק בוחן אם הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי או מגורמים אחרים, וירידת ערך אשר הבנק מעריך כי נובעת מהפסדי אשראי מוכרת באמצעות ההפרשה להפסדי אשראי, בעוד כל ירידת ערך אחרת מוכרת כנגד רווח כולל אחר. הפסד אשראי קיים כאשר הבנק לא צופה לקבל תזרימי קרן וריבית מספקים על מנת להשיב את מלוא העלות המופחתת של הנייר. ההפרשה בגין הפסדי אשראי מוגבלת לסכום שבו עולה העלות המופחתת של הנייר על שווי ההוגן. סכום ההפרשה מתעדכן מעלה או מטה בהתאם לשינויים בהערכות בתקופות עוקבות.

במסגרת הערכת הבנק בדבר קיומו של הפסד אשראי, בוחן הבנק נתונים, הערכות ופריטי מידע שונים.

בהתאם לכללים החדשים, הבנק אינו מתחשב לעניין זה במשך הזמן שבמהלכו השווי ההוגן של הנייר היה נמוך מעלותו.

במקרים בהם הבנק החליט לבצע בדיקה כמותית תתבצע הבחינה באמצעות שיטת PD LGD. במסגרת בחינה זו תבוצע השוואה של היוון תזרימי המזומנים אל מול השווי ההוגן ואל מול העלות המופחתת. במצב בו היוון תזרימי המזומנים הצפויים נמוך מהעלות המפוחתת יוכר ההפרש כהפרשה להפסדי אשראי. במקרה בו השווי ההוגן של האיגרת גבוה מסכום היוון תזרימי המזומנים תוכר הפרשה עד לרצפת השווי ההוגן.

למידע נוסף בנוגע ליישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses- CECL) ראה [ביאור 1.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ירידות ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני, בגין השקעות בחברות כלולות.

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שירידת ערך הינה בעלת אופי אחר מזמני.

במקרה זה מבוצעת בחינה האם מדובר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

הבחינה לקיומה של ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מתבצעת בהתחשב בין היתר באינדיקטורים הבאים:

- משך הזמן שבו השווי ההוגן של ההשקעה נמוך מערכה בספרים וחומרת ירידת הערך.
  - מצבה הכספי של החברה המוחזקת, לרבות איכות הנכסים, רווח ורווחיות, נזילות של החברה המוחזקת.
  - שינויים בדירוג האשראי של החברה המוחזקת.
  - אירועים משפטיים או רגולטוריים הקשורים לחברה המוחזקת.
  - הערכות אנליסטים והערכות שווי של החברה המוחזקת.
  - שינויים חוקיים או רגולטוריים המשפיעים על ענף הפעילות של החברה המוחזקת.
  - שינוי משמעותי בסביבת השוק שעלול להשפיע על שווי נכסים ובטוחות של החברה המוחזקת (למשל, ירידת מחירי הנדל"ן).
  - שינויים משמעותיים בתנאים הכלכליים הקשורים לחברה המוחזקת.
  - שינויים במודל העסקי של החברה המוחזקת כתוצאה משינויים בטכנולוגיה או מתחרים חדשים בתעשייה.
  - הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בהשקעה עד למועד שבו לא צפוי שההשקעה תימכר בהפסד.
- ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מוכרת בדוח רווח והפסד בהתאם לשווי ההוגן של החברה המוחזקת, והערך בספרים לאחר ירידת הערך מהווה בסיס עלות חדש. ההפסד שהוכר לא יבוטל בתקופות עוקבות גם אם תתרחש עליית ערך. בעקבות ירידות משמעותיות במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 במחיר מניות מגזר הבנקאות בארה"ב בכלל, והבנקים הבינוניים בפרט, בוחן הבנק מדי תקופת דיווח את הצורך בהכרה בירידת ערך בגין השקעתו ב-Valley. הבנק בחן אינדיקטורים הקשורים לביצועי Valley וכן למצב המניה, וזאת בשים לב למצב הכללי בשווקים, ובפרט במערכת הבנקאית בארה"ב בדגש על בנקים בינוניים וקטנים.
- לאור בחינה שערך הבנק, נכון ליום 31 במרס 2023 רשם הבנק ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני בגין השקעתו בחברה כלולה Valley, ירידת הערך הוקצתה בהתאם לשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו הנובעים מהשקעת הבנק ב-Valley. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.16.ב](#).

התחייבויות לזכויות עובדים

ליום 30 בספטמבר 2023 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 915 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, לעומת יתרת קרן שלילית בסך 1,397 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס ליום 31 בדצמבר 2022.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 בספטמבר 2023 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-1,653 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

למידע נוסף ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות הפיקוח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות הנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות הפיקוח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO 2013 (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2023 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל וראשת החטיבה הפיננסית והחשבונאית הראשית, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל של הבנק וראשת החטיבה הפיננסית והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2023 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בתקופה ינואר-ספטמבר 2023 התקיימו 27 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-38 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 29 בנובמבר 2023, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2023 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך. דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

ד"ר שמואל (מולי) בן צבי
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

29 בנובמבר 2023.

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חנן פרידמן מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2023 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

29 בנובמבר 2023.

חנן פרידמן
מנהל כללי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חגית ארגוב מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2023 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה"). וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

29 בנובמבר 2023.

חגית ארגוב

סמנכ"לית בכירה

חשבונאית ראשית

ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאית

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2023 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בריטמן אלמגור זהר ושות'

A Firm in the Deloitte Global Network
רואי חשבון

סומך חייקין

שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה
בארגון הגלובלי של KPMG המורכב
מפירמות עצמאיות המסונפות ל-
KPMG International Limited חברה
אנגלית פרטית מוגבלת באחריות
רואי חשבון

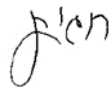
רואי החשבון המבקרים המשותפים

29 בנובמבר 2023

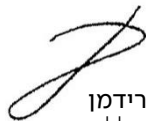
בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2022	2023	מבוקר
2022	2022	2023	2022	2023	2023	מבוקר
בלתי מבוקר						
ביאור						
במיליוני ש"ח						
18,795	12,365	24,993	4,978	8,758	2	הכנסות ריבית
5,584	2,927	12,846	1,564	4,823	2	הוצאות ריבית
13,211	9,438	12,147	3,414	3,935	2	הכנסות ריבית, נטו
498	185	1,715	99	991	6, 13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
12,713	9,253	10,432	3,315	2,944		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
1,408	646	943	(56)	435	א3	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
3,535	2,674	2,801	872	963		עמלות
75	42	140	39	3		הכנסות אחרות
5,018	3,362	3,884	855	1,401		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
3,935	2,964	2,612	998	852		משכורות והוצאות נלוות
1,357	1,002	1,151	323	449		אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,543	1,140	1,271	350	421		הוצאות אחרות
6,835	5,106	5,034	1,671	1,722		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
10,896	7,509	9,282	2,499	2,623		רווח לפני מיסים
3,564	2,398	3,119	908	866		הפרשה למיסים על הרווח
7,332	5,111	6,163	1,591	1,757		רווח לאחר מיסים
387	282	(962)	191	10		חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מיסים
רווח נקי						
7,719	5,393	5,201	1,782	1,767		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(10)	(10)	-	-	-		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7,709	5,383	5,201	1,782	1,767		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)						
5.14	3.62	3.38	1.15	1.15	ב3	רווח נקי בסיסי ומדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

חגית ארגוב
 סמנכ"לית בכירה
 חשבונאית ראשית
 ראש החטיבה הפיננסית
 והחשבונאית

חנן פרידמן
 מנהל כללי

ד"ר שמואל (מולי) בן צבי
 יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 29 בנובמבר 2023.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2023
בלתי מבוקר במיליוני ש"ח				
7,719	5,393	5,201	1,782	1,767
10	10	-	-	-
7,709	5,383	5,201	1,782	1,767
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק				
(4,265)	(4,363)	(614)	(1,155)	(730)
436	436	-	-	-
(3)	(3)	2	-	(2)
3,133	4,096	727	523	755
(16)	(13)	42	(17)	5
(715)	153	157	(649)	28
335	45	(64)	249	(3)
(380)	198	93	(400)	25
96	96	-	-	-
(476)	102	93	(400)	25
7,339	5,591	5,294	1,382	1,792
106	106	-	-	-
7,233	5,485	5,294	1,382	1,792

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית מאזן מאוחד
ליום 30 בספטמבר 2023

	30 בספטמבר	31 בדצמבר		
	2023	2022	מבוקר	מבוקר
			בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
				ביאור
נכסים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	101,311	183,625	186,569	
ניירות ערב:				
אגרות חוב מוחזקות לפדיון	15,834	14,528	14,528	
אגרות חוב זמינות למכירה	103,740	57,500	61,809	
מניות שאינן למסחר	4,684	4,414	4,353	
ניירות ערך למסחר	7,121	3,230	2,260	
סך הכל ניירות ערך ^{(א),(ב)}	131,379	79,672	82,950	5
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	2,930	1,345	3,034	
אשראי לציבור	6, 13	387,919	389,768	
הפרשה להפסדי אשראי	6, 13	(4,896)	(4,986)	
אשראי לציבור, נטו	417,261	383,023	384,782	
אשראי לממשלות	1,356	1,272	1,109	
השקעות בחברות כלולות	4,078	4,867	4,947	
בניינים וציוד	2,795	2,698	2,735	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11	41,359	26,638	
נכסים אחרים ^(א)	7,036	6,256	6,402	
סך כל הנכסים	700,761	704,117	699,166	
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור	7	546,706	557,084	
פיקדונות מבנקים	16,068	25,427	22,306	
פיקדונות מממשלות	213	275	247	
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	16,853	5,632	3,952	
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	27,569	27,613	27,805	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	11	37,308	23,311	
התחייבויות אחרות ^(א)	14,513	13,107	15,018	
סך כל ההתחייבויות	648,238	656,068	649,723	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	9	48,044	49,438	
זכויות שאינן מקנות שליטה	5	5	5	
סך כל ההון	52,523	48,049	49,443	
סך כל ההתחייבויות וההון	700,761	704,117	699,166	

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה **ביאור 15א**.
 (ב) מזה: ניירות ערך בסך 9,892 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 14,659 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 17,405 מיליון ש"ח) שועבדו למלווים.
 (ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 702 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2022 - 545 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2022 - 585 מיליון ש"ח).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)			
	מפרמיה	הון מניות	
במיליוני ש"ח			
60	2,656	7,125	יתרה ליום 30 ביוני 2023
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	(300)	(10)	רכישה עצמית של מניות
1	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
61	2,356	7,115	יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)			
	מפרמיה	הון מניות	
במיליוני ש"ח			
53	2,829	7,132	יתרה ליום 30 ביוני 2022
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
1	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
54	2,829	7,132	יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,857 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 2,140 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 בספטמבר 2022 - 4,696 מיליון ש"ח, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(א)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
9,841	(3,285)	45,215	51,771	5	51,776
-	-	1,767	1,767	-	1,767
-	25	-	25	-	25
-	-	(736)	(736)	-	(736)
(310)	-	-	(310)	-	(310)
1	-	-	1	-	1
9,532	(3,260)	46,246	52,518	5	52,523

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(א)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
10,014	(2,375)	39,421	47,060	5	47,065
-	-	1,782	1,782	-	1,782
-	(400)	-	(400)	-	(400)
-	-	(399)	(399)	-	(399)
1	-	-	1	-	1
10,015	(2,775)	40,804	48,044	5	48,049

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
 לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(*)	מפרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח	
56	2,829	7,132	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	(473)	(17)	רכישה עצמית של מניות
5	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
61	2,356	7,115	יתרה ליום 30 בספטמבר 2023

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(*)	מפרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח	
53	184	7,041	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021 (מבוקר)
-	-	-	השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב ^(*)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
-	2,645	91	הנפקת מניות
1	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	מכירת מניות של חברה מאוחדת לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(*)
54	2,829	7,132	יתרה ליום 30 בספטמבר 2022

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
 (ב) כולל 5,857 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 2,140 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (30 בספטמבר 2022 - 4,696 מיליון ש"ח, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-13. ראה [ביאור 1.כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).
 (ד) למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים שנצברו ^(א)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך כל הון המניות וקרנות ההון
49,443	5	49,438	42,774	(3,353)	10,017
5,201	-	5,201	5,201	-	-
93	-	93	-	93	-
(1,729)	-	(1,729)	(1,729)	-	-
(490)	-	(490)	-	-	(490)
5	-	5	-	-	5
52,523	5	52,518	46,246	(3,260)	9,532

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים שנצברו ^(א)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	סך כל הון המניות וקרנות ההון
42,052	442	41,610	37,209	(2,877)	7,278
(483)	(4)	(479)	(479)	-	-
5,393	10	5,383	5,383	-	-
(364)	(21)	(343)	-	(343)	-
(1,309)	-	(1,309)	(1,309)	-	-
2,736	-	2,736	-	-	2,736
2	1	1	-	-	1
22	(423)	445	-	445	-
48,049	5	48,044	40,804	(2,775)	10,015

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
 לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

קרנות הון		
מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	מפרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח
53	184	7,041
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	2,645	91
3	-	-
-	-	-
56	2,829	7,132

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב^(א)

רווח נקי

הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס

דיבידנד ששולם

הנפקת מניות

הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

מכירת מניות של חברה מאוחדת לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה^(ד)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,287 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות. יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה [ביאור 1.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו ^(א)	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
7,278	(2,877)	37,209	41,610	442	42,052
-	-	(479)	(479)	(4)	(483)
-	-	7,709	7,709	10	7,719
-	(921)	-	(921)	(21)	(942)
-	-	(1,665)	(1,665)	-	(1,665)
2,736	-	-	2,736	-	2,736
3	-	-	3	1	4
-	445	-	445	(423)	22
10,017	(3,353)	42,774	49,438	5	49,443

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023	2022	2023	2022
2022	2022	2023	2022	2023	2022
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
7,719	5,393	5,201	1,782	1,767	רווח נקי לתקופה
התאמות:					
(282)	(205)	1,143	(149)	(33)	חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים של חברות כולות ^(א)
598	437	509	138	217	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
498	185	1,715	99	991	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(57)	(15)	-	-	-	רווח ממכירת תיקי אשראי
136	131	255	75	68	הפסדים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
164	156	(37)	56	(11)	הפסדים (רווחים), נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(830)	(830)	-	-	-	רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות
(52)	(29)	(16)	(29)	3	הפסדים (רווחים) ממימוש בניינים וציוד - נטו
(338)	(191)	(289)	(30)	(107)	רווחים, נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר
42	32	33	5	-	הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה
5	2	7	2	-	הפרשה לירידת ערך מניות שאינן למסחר
4	1	5	1	1	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(312)	(352)	(484)	(156)	(288)	מיסים נדחים - נטו
48	242	121	11	(66)	פיצויי פרישה ופנסיה - גידול בעודף העתודה על היעודה
(127)	108	(1,141)	(21)	(539)	ריבית שהתקבלה מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון
934	741	375	102	(233)	הפרשי צבירה ושער בגין אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(740)	(742)	(1,289)	594	(439)	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(1)	2	(2)	9	-	אחר, נטו
שינוי נטו בנכסים שוטפים:					
(12,667)	(27,417)	(5,977)	(14,392)	(6,442)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
698	(265)	(4,824)	(608)	213	ניירות ערך למסחר
(603)	(626)	(496)	(63)	(42)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:					
8,728	22,753	5,546	13,664	5,701	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
2,527	1,275	291	561	292	התחייבויות אחרות
6,092	786	646	1,651	1,053	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך) לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2022	2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2022	2023
מבוקר			בלתי מבוקר		
			במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה					
			שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	(3,386)	(3,521)
	(2,699)	277	שינוי נטו באשראי לציבור ^(א)	(8,641)	(18,122)
	(62,038)	(34,062)	שינוי נטו באשראי לממשלה	(162)	42
	(171)	(247)	שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	(1,652)	661
	(592)	104	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון	(890)	(569)
	(8,550)	(3,571)	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון	93	76
	418	2,238	רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	(29,334)	(18,509)
	(114,657)	(114,194)	תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	14,242	22,279
	96,945	53,221	תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	2,002	3,327
	19,487	19,011	רכישת מניות בחברות כלולות	(1)	(239)
	(285)	(4)	מזומנים שנגרעו ממימוש השקעות בחברה בת שיצאה מאיחוד (נספח ב')	-	-
	(904)	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות	-	-
	158	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי	-	-
	562	42	רכישת בניינים וציוד	(226)	(176)
	(765)	(578)	תמורה ממימוש בניינים וציוד	3	48
	112	25	קופה מרכזית לתשלום פיצויים	-	29
	91	3	מזומנים נטו לפעילות השקעה	(27,952)	(14,674)
	(72,888)	(77,735)	תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
			שינוי נטו בפיקדונות מבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	(3,725)	1,726
	(3,149)	(6,238)	שינוי נטו בפיקדונות הציבור	10,465	13,969
	41,560	(12,816)	שינוי נטו בפיקדונות מממשלה	23	(57)
	(53)	(34)	שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	5,846	2,770
	1,665	12,901	תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	500	3,765
	11,435	6,037	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	(4,357)	-
	(61)	(6,811)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות	(736)	(399)
	(1,665)	(1,729)	הנפקת מניות	-	-
	2,736	-	רכישה עצמית של מניות	(310)	-
	-	(490)	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) מימון	7,706	21,774
	52,468	(9,180)	קיטון) גידול במזומנים ושווה מזומנים	(19,193)	8,751
	(14,328)	(86,269)	יתרת מזומנים ושווה מזומנים לתחילת התקופה	114,411	166,309
	194,225	180,637	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווה מזומנים	439	(594)
	740	1,289	יתרת מזומנים ושווה מזומנים לסוף התקופה	95,657	174,466
	180,637	95,657			

(א) כולל פעילות שוטפת מרכישת ניכיון חייבים.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
 לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2023

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023
2022	2022	2023	2022	2023
מבוקר				
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
15,821	10,137	22,057	4,236	7,902
(3,462)	(1,640)	(9,618)	(930)	(4,103)
145	103	150	61	51
(2,508)	(1,745)	(4,045)	(344)	(1,419)
200	199	12	-	-

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם "Valley".

ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג וכחלק מהתמורה, התקבלה תמורה במניות Valley בסך של כ-3,047 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר^(א)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2022
מבוקר	
במיליוני ש"ח	
1,210	מזומנים שנגרעו
24,855	נכסים (למעט מזומנים) ^(ב)
(23,378)	התחייבויות
2,687	נכסים והתחייבויות מזהים
(423)	נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,264	נכסים והתחייבויות שנגרעו
1,089	רווח הון ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר ^(ג)
3,353	סך הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
3,047	בניכוי - תמורה שלא במזומן ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
306	תמורה שהתקבלה במזומן
1,210	בניכוי - מזומנים שנגרעו
(904)	זרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות בנות שיצאו מאיחוד

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

(ב) כולל מוניטין בסך 14 מיליון ש"ח.

(ג) רווח לאחר ביטול קרנות הון ומיסים בסך 752 מיליון ש"ח.

עמוד	פירוט הביאורים
122	1 עיקרי המדיניות החשבונאית
125	2 הכנסות והוצאות ריבית
126	3א הכנסות מימון שאינן מריבית
127	3ב רווח למניה רגילה
129	4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
134	5 ניירות ערך
152	6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
157	7 פיקדונות הציבור
158	8 זכויות עובדים
166	9א הון
169	9ב הלימות הון, מינוף ונזילות
174	10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
177	11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
190	12א מגזרי פעילות פיקוחיים
200	12ב מגזרי פעילות גישת ההנהלה
205	13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
224	14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
227	15א יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
230	15ב פריטים הנמדדים בשווי הוגן
237	15ג שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
242	15ד מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3
246	16 נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2023 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו.

הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת דוחות לתקופות ביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2022, פרט לאמור בסעיף ב. להלן. דוחות כספיים לתקופות ביניים אלה אינם כוללים את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים, ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022 והביאורים הנלווים אליהם (להלן: הדוחות השנתיים).

תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 29 בנובמבר 2023.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים המאוחדים, בהתאם להוראות ולהנחיות כאמור לעיל, נדרש מהנהלה להפעיל שיקול דעת, ולעשות שימוש באומדנים, בהערכות ובהנחות, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל סכומי התוצאות המדווחות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות ומצגים שונים, ניתוחים וסקירות, גורמים חיזוניים ועל הנחות סבירות, וזאת בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. חוסר הוודאות הנשקף מתנאי הכלכלה ותנאים סביבתיים אחרים עודנו משמעותי ולפיכך אומדנים והערכות עשויים להתעדכן בהתאם להתפתחות בתנאים ובנסיבות ולתמורות בכלכלה.

המדיניות שמיישם הבנק בשימוש בהערכות ובאומדנים הינה ככלל עקבית לזו ששימשה בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2022, למעט המפורט בסעיף ב. להלן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

3. הבנק מבצע מעת לעת התאמות לא מהותיות לסיווגים במספרי השוואה על מנת להתאימם לאופן הסיווג בדוחות הכספיים השוטפים לצרכי השוואתיות. לסיווגים האמורים אין השפעה על סך הרווח והפסד.

ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים שיושמו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2023 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. השפעת מלחמת חרבות ברזל על חישוב הפרשה להפסדי אשראי

ביום 9 בנובמבר 2023 פורסם חוזר בנושא דגשים נוספים לדוחות לציבור לרבעון השלישי של 2023. בהתאם לחוזר נדרש לכלול בחישוב הפרשה להפסדי אשראי את ההשפעה הצפויה של מלחמת חרבות ברזל למועד הסמוך למועד פרסום הדוחות, ולהגדיל בהתאם את הפרשה. זאת על מנת לוודא שההפרשות להפסדי אשראי יהיו מספיקות כדי לכסות באופן שמרני וזהיר את האומדן העדכני של הפסדי אשראי הצפויים מתיק האשראי של הבנק. לאורך זמן, בדוחות לשנת 2023 ואילך, ככל שיעמוד לרשות הבנק מידע נוסף לגבי השפעות צפויות נוספות של המלחמה, אומדני הפרשה יותאמו למידע הנוסף. בהתאם, בחישוב הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2023 נכללה הפרשה קבוצתית בגין השלכות צפויות של המלחמה, כפי שנאמדות בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים.

2. עדכון תקינה ASU 2022-01 בדבר שיפורים ביישום חשבונאות גידור שווי הוגן בשיטת השכבות בתיק

ביום 28 במרץ 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-01 בדבר שיפורים ביישום חשבונאות גידור שווי הוגן בשיטת השכבות בתיק במטרה להתאים באופן טוב יותר את חשבונאות הגידור למדיניות ניהול הסיכונים של החברה (להלן: "העדכון").

עיקרי התיקונים במסגרת העדכון כוללים, בין היתר, הרחבת שיטת השכבה האחרונה כך שניתן יהיה לגדר מספר שכבות, הבהרות בנוגע לאופן הטיפול החשבונאי וכן הוספת דרישות גילוי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ההוראות יושמו החל מיום 1 בינואר 2023. הוראות העדכון אשר מאפשרות יחסי גידור חדשים ייושמו מכאן ולהבא. ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3.

הפסקת פרסום ריביות ה-LIBOR

במרס 2021 הכריזה הרשות להתנהלות פיננסית בבריטניה (FCA), באופן רשמי, על הפסקת פרסום כלל ריביות הליבור החל מסוף שנת 2021, למעט ריביות הליבור במטבע דולר שפרסומן הופסק ביוני 2023.

ביום 3 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 250A בנושא מעבר מריביות ליבור. בהוראה מפורטים עקרונות ליישום המעבר מריביות ליבור לריביות בסיסיות אלטרנטיביות, במטרה לוודא היערכות נאותה תוך התייחסות לסיכונים הפוטנציאליים הכרוכים בביצוע המעבר. בנוסף מתייחסת ההוראה להיבטי ההוגנות והגילוי הנדרשים מול הלקוחות. ההוראה מתייחסת הן להסכמים קיימים והן להסכמים חדשים.

בבחירת עוגני הריבית החדשים ושיטות החישוב האלטרנטיביות, הבנק הביא בחשבון את המלצות הוועדות וקבוצות העבודה הרלוונטיות במטבעות השונים לרבות המלצות האיגוד הבינלאומי לנגזרים (ISDA) וכן שיקולי הוגנות. הבנק עדכן את הלקוחות הרלוונטיים אודות השינוי הצפוי, זאת לצד פרסום לכלל לקוחות הבנק באתר האינטרנט.

עסקאות ליבור הוסבו בכלל המטבעות - אחרי דצמבר 2021 ובדולר עם הפסקת פרסום הריביות בסוף יוני 2023, עקב כך לבנק אין חשיפה לריביות הליבור.

למידע נוסף ראה [ביאור 1.כה. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ג. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1.

מכתב בנק ישראל בנושא מלחמת "חרבות ברזל" - דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור

על רקע האירועים הביטחוניים ופתיחת מלחמת "חרבות ברזל" (להלן - "המלחמה") ביום 7 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 19 באוקטובר 2023 מכתב ובו דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור.

המכתב כולל דגשים בדבר אופן היישום של הכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור בדוחות לשנת 2023, וזאת לאור הגמישות אותה על הבנקים לגלות ביחס לפירעון הלוואות, לרבות קביעת הסדרי פירעון חדשים באופן פרטני או גורף בהתאם למתווה ההקלות המקיף של בנק ישראל לסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות המלחמה (להלן - "המתווה").

בהתאם למתווה, הפיקוח מעודד תאגידיים בנקאיים לפעול כדי לאפשר באופן זמני ללוויים אשר הושפעו מהמלחמה גמישות נוספת בפירעון הלוואותיהם. המכתב מנחה כי מצב הפיגור של חובות ייקבע לפי התנאים החוזיים של החוב, כפי שעודכנו בהסדר הפירעון החדש, ולפיכך חוב כאמור שלא היה בגינו פיגור בתשלומים במועד תחילת המלחמה, לא ידווח כחוב בפיגור אם לא קיים פיגור בתשלומים בהתאם לתנאים המעודכנים של החוב. בנוסף, בהתייחס לחובות שהיו בגינם תשלומים בפיגור במועד תחילת המלחמה, יש להתאים את מצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה במועד תחילת המלחמה, ולמעשה להקפיד את הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום. בהתייחס לחובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות, המכתב מנחה להפעיל שיקול דעת כדי לקבוע אם יש לסווג חובות כחובות בעייתיים. ככלל, לא נדרש לסווג חובות שעברו ארגון מחדש בשל המלחמה כאמור, כחובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי.

כמו כן קובע מכתב הדגשים את אופן הגילוי לציבור בדבר חובות של לוויים שהושפעו מהמלחמה ואשר נעשו להם הסדרי פירעון חדשים בעקבותיה.

2.

עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת האשראי

ביום 31 במרס 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי בנושא הפרשות להפסדי אשראי (להלן - "העדכון").

ביום 19 לאוקטובר 2023 הופץ חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור, בקשר לעדכון. הפרסום מעדכן את הטיפול החשבונאי בחובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי, וכן מרחיב את הגילוי על איכות האשראי לפי שנת העמדת האשראי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

העדכון כולל, בין היתר, את השינויים הבאים: החלפת המונח - "חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי" במונח - "שינויים בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים". בנוסף, נדרש לתת גילוי לשינוי בתנאי חוב, הכולל ויתור על קרן, הפחתת שיעור ריבית, או הארכת תקופה שאינה גורמת לדחייה זניחה בתשלומים של כל לווה בקשיים פיננסיים. כמו כן, בוטלה הדרישה לחשב הפרשה להפסדי אשראי בשיטת היוון תזרימי מזומנים עבור חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכן נוספה דרישת גילוי של מחיקות ברוטו לפי שנת העמדת האשראי.

תחילה: ההוראות שנקבעו בחוזר יחולו החל מיום 1 בינואר 2024.

הבנק בוחן את השפעת החוזר על דוחותיו הכספיים. להערכת הבנק, לחוזר לא צפויה השפעה מהותית למעט עדכון דרישות גילוי כאמור לעיל.

3. עדכון תקינה ASU 2022-03 בדבר מדידת שווי הוגן של ניירות ערך הוניים אשר חלה עליהם חסימת סחירות
ביום 29 ביוני 2022 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית (ה-"FASB") את ASU 2022-03 בדבר מדידת שווי הוגן של ניירות ערך הוניים אשר חלה עליהם חסימת סחירות (להלן - "העדכון").
העדכון מבהיר כי חסימת סחירות חוזית על נייר ערך הוני מהווה חסימה ספציפית לישות ואינה חלק מיחידת מידה חשבונאית של נייר הערך כאמור ולכן לא תילקח בחשבון במדידת השווי הוגן. כמו כן, העדכון הדגיש כי לא ניתן להכיר ולמדוד בנפרד את חסימת הסחירות החוזית.

בנוסף, העדכון מכיל דרישות גילוי חדשות על ישויות המחזיקות בניירות ערך עם חסימה חוזית, בין השאר, גילוי על שווי הוגן של ניירות הערך כאמור, אופי ויתרת התקופה של ההגבלה וכן נסיבות אשר עשויות לגרום לביטול ההגבלה.

הוראות העדכון יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהתקופות השנתיות והביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2023 או במועד אימוץ מוקדם, ככל והישות בחרה באימוץ מוקדם של העדכון. העדכון ייושם מכאן ולהבא תוך זקיפת ההתאמות שבוצעו בגינו לרווח או הפסד.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2022	2023	2022	2023
בלתי מבוקר במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
10,539	18,742	3,988	6,566
מאשראי לציבור			
33	38	12	15
מאשראי לממשלות			
686	2,878	507	860
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים			
91	450	48	115
מפיקדונות בבנקים			
13	95	8	29
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
1,003	2,790	415	1,173
מאגרות חוב ^(ב)			
12,365	24,993	4,978	8,758
סך הכל הכנסות ריבית			
ב. הוצאות ריבית^(א)			
(2,070)	(11,344)	(1,259)	(4,260)
על פיקדונות הציבור			
(2)	(2)	(1)	(1)
על פיקדונות מממשלות			
(15)	(79)	(11)	(32)
על פיקדונות מבנקים			
(8)	(7)	(3)	(2)
על פיקדונות מבנק ישראל			
(27)	(386)	(16)	(209)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר			
(805)	(1,028)	(274)	(319)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
(2,927)	(12,846)	(1,564)	(4,823)
סך הכל הוצאות ריבית			
9,438	12,147	3,414	3,935
סך הכנסות ריבית, נטו			
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים^(א)			
(26)	129	5	51
מהכנסות ריבית			
1	-	1	(6)
מהוצאות ריבית			
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
178	274	77	112
מוחזקות לפדיון			
779	2,362	327	982
זמינות למכירה			
46	154	11	79
למסחר			
1,003	2,790	415	1,173
סך הכל כלול בהכנסות ריבית			

(א) כולל השפעת יחסי גידור.

(ב) כולל ריבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 214 מיליון ש"ח ובסך 320 מיליון ש"ח לתקופה של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (55 מיליון ש"ח ו-168 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2022	2023	2022	2023	
בלתי מבוקר במיליוני ש"ח				
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר				
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(*)				
7,698	4,894	1,253	2,112	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ^(*)
7,698	4,894	1,253	2,112	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
א.2. מהשקעה באגרות חוב				
39	14	5	4	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(*)
(170)	(269)	(80)	(72)	הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(*)
(32)	(33)	(5)	-	הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה
(163)	(288)	(80)	(68)	סך הכל מהשקעה באג"ח
(7,826)	(4,265)	(1,329)	(1,902)	א.3. הפרשי שער, נטו
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות				
184	165	39	49	רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר
(2)	(7)	(2)	-	הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר
(89)	(12)	(51)	(2)	הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר
26	45	6	16	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
96	136	42	60	רווחים נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר ^(*)
830	-	-	-	רווח ממכירת מניות של חברות מוחזקות
1,045	327	34	123	סך הכל מהשקעה במניות
15	-	-	-	א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
769	668	(122)	265	סך כל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר				
33	238	122	159	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
(157)	31	(55)	5	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(*)
1	6	(1)	6	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(*)
(123)	275	66	170	סך הכל מפעילויות מסחר^(*)
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון				
(337)	(26)	(70)	(11)	חשיפת ריבית
168	247	120	160	חשיפת מטבע חוץ
45	55	16	22	חשיפה למניות
1	(1)	-	(1)	חשיפה לסחורות ואחרים
(123)	275	66	170	סך הכל
646	943	(56)	435	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

ביאור צא - הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

- (א) למעט השפעת יחסי גידור.
 (ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (ג) מזה חלק ההפסדים בסך 17 מיליון ש"ח ו-43 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (הפסדים בסך 73 מיליון ש"ח ו-127 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022).
 (ד) מזה חלק הרווחים בסך 1 מיליון ש"ח ו-2 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (לא היו רווחים או הפסדים הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022, הפסדים בסך 1 מיליון ש"ח הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2022).
 (ה) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).
 (ו) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.
 (ז) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
 (ח) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

ביאור צב - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הנקי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק במוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2022	2023	2022	2023	בלתי מבוקר
רווח בסיסי				
5,383	5,201	1,782	1,767	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)				
1,452,896 ^(א)	1,543,805 ^(א)	1,543,805	1,537,231	יתרה לתחילת התקופה
32,967	-	-	-	השפעה משוקללת של הנפקת מניות
-	(4,402)	-	(5,194)	השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות
1,485,863	1,539,403	1,543,805	1,532,037	ממוצע משוקלל של מספר המניות
3.62	3.38	1.15	1.15	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

(א) יתרה לתחילת התקופה בניכוי רכישה עצמית של מניות עד ליום 31 בדצמבר 2021 ו-2022.

ביאור 3ב - רווח למניה רגילה (המשך)

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, באופן הבא:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2022	2023	2022	2023	
בלתי מבוקר				
רווח מדולל				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)				
5,383	5,201	1,782	1,767	
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)				
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה				
1,485,863	1,539,403	1,543,805	1,532,037	
השפעה משוקללת של הנפקת אופציות לעובדים ^(א)				
-	-	-	-	
1,485,863	1,539,403	1,543,805	1,532,037	ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא
3.62	3.38	1.15	1.15	רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)

(א) קיימים מכשירים עם פוטנציאל דילול אך הם לא נכללו בתחשיב בתקופת הדוח מאחר והשפעתן היא אנטי מדללת. ראה [ביאור 8.ב](#).

ג. הון המניות

ליום 30 בספטמבר 2023 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018-2023 הינו 1,526,718,324 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. (ליום 30 בספטמבר 2022 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018-2020 הינו 1,543,805,097 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ.).

ד. רכישה עצמית שהתרחשה לאחר מועד הדוח הכספי

מיום 1 באוקטובר 2023 ועד ליום 18 באוקטובר 2023 ביצע הבנק רכישה עצמית של 3,862,236 מניות בנות 1 ש"ח ע.נ. מהונו המונפק של הבנק.

לפרטים בנושא אישור המפקח על הבנקים לצורך ביצוע רכישה עצמית ראה [ביאור 9.א](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 ו-2022 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,375	-	(2,375)	(1,108)	(25)	(2)	-	(1,240)
(400)	-	(400)	338	22	-	-	(760)
(2,775)	-	(2,775)	(770)	(3)	(2)	-	(2,000)
(3,285)	-	(3,285)	(1,415)	1	-	-	(1,871)
25	-	25	500	4	(1)	-	(478)
(3,260)	-	(3,260)	(915)	5	(1)	-	(2,349)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 ו-2022 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2,877)	(96)	(2,973)	(3,478)	(26)	-	(343)	874
(343)	(21)	(364)	2,681	23	(43)	30	(3,055)
445	117	562	27	-	41	313	181
(2,775)	-	(2,775)	(770)	(3)	(2)	-	(2,000)
(3,353)	-	(3,353)	(1,397)	(10)	(2)	-	(1,944)
93	-	93	482	15	1	-	(405)
(3,260)	-	(3,260)	(915)	5	(1)	-	(2,349)

[ראו הערות בעמוד הבא.](#)

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
874	(343)	-	(26)	(3,478)	(2,973)	(96)	(2,877)
874	(343)	-	(26)	(3,478)	(2,973)	(96)	(2,877)
2,999	30	(43)	16	2,054	(942)	(21)	(921)
2,999	30	(43)	16	2,054	(942)	(21)	(921)
181	313	41	-	27	562	117	445
181	313	41	-	27	562	117	445
(1,944)	-	(2)	(10)	(1,397)	(3,353)	-	(3,353)
(1,944)	-	(2)	(10)	(1,397)	(3,353)	-	(3,353)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מהתאמות בגין נכסי תכנית.

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2022			2023		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
(812)	423	(1,235)	(523)	275	(798)
הפסדים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
52	(28)	80	45	(23)	68
הפסדים נטו בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(760)	395	(1,155)	(478)	252	(730)
שינוי נטו במהלך התקופה					
גידור תזרים מזומנים					
-	-	-	(1)	1	(2)
הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
-	-	-	(1)	1	(2)
שינוי נטו במהלך התקופה					
חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
45	26	19	52	(26)	78
חלק הבנק ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
(23)	13	(36)	(48)	25	(73)
גידורים ^(ב)					
22	39	(17)	4	(1)	5
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים^(ג):					
310	(170)	480	449	(231)	680
רווח אקטוארי נטו					
28	(15)	43	51	(24)	75
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)					
338	(185)	523	500	(255)	755
שינוי נטו במהלך התקופה					
(400)	249	(649)	25	(3)	28
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
בניכוי השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(400)	249	(649)	25	(3)	28
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
 (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ג) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2022			2023		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
(3,162)	1,640	(4,802)	(595)	307	(902)
הפסדים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
107	(56)	163	190	(98)	288
הפסדים נטו בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
181	(95)	276	-	-	-
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(א)					
(2,874)	1,489	(4,363)	(405)	209	(614)
שינוי נטו במהלך התקופה					
התאמות מתרגום^(א):					
59	-	59	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(29)	15	(44)	-	-	-
גידורים ^(א)					
313	(108)	421	-	-	-
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה - השפעת גידור ^(א)					
343	(93)	436	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
גידור תזרים מזומנים					
(43)	22	(65)	1	(1)	2
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור תזרים מזומנים					
41	(21)	62	-	-	-
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(א)					
(2)	1	(3)	1	(1)	2
שינוי נטו במהלך התקופה					
חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
208	(61)	269	151	(98)	249
חלק הבנק ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
(185)	97	(282)	(136)	71	(207)
גידורים ^(א)					
23	36	(13)	15	(27)	42
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים^(א):					
2,523	(1,295)	3,818	307	(157)	464
רווח אקטוארי נטו					
158	(82)	240	175	(88)	263
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
27	(11)	38	-	-	-
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(א)					
2,708	(1,388)	4,096	482	(245)	727
שינוי נטו במהלך התקופה					
198	45	153	93	(64)	157
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
בניכוי השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
96	(5)	101	-	-	-
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
102	50	52	93	(64)	157
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מיומן שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
- (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
- (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
- (ד) ההתאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
- (ה) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
- (ו) למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח			
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:			
הפסדים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	(4,719)	1,603	(3,116)
הפסדים נטו בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	178	(61)	117
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(א)	276	(95)	181
שינוי נטו במהלך השנה	(4,265)	1,447	(2,818)
התאמות מתרגום^(א):			
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ^(א)	(44)	15	(29)
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה - השפעת גידור ^(א)	421	(108)	313
שינוי נטו במהלך השנה	436	(93)	343
גידור תזרים מזומנים			
הפסדים נטו בגין גידור תזרים מזומנים	(65)	22	(43)
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(א)	62	(21)	41
שינוי נטו במהלך השנה	(3)	1	(2)
חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני			
חלק הבנק ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני גידורים ^(א)	246	(58)	188
שינוי נטו במהלך השנה	(262)	90	(172)
הטבות לעובדים^(ד):	(16)	32	16
רווח אקטוארי נטו	2,826	(949)	1,877
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	269	(92)	177
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה ^(א)	38	(11)	27
שינוי נטו במהלך השנה	3,133	(1,052)	2,081
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	(715)	335	(380)
בניכוי השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	101	(5)	96
השינויים במרכיבי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(816)	340	(476)

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3א](#).
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) ההתאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
 (ה) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות בגין זכויות עובדים. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#).
 (ו) למידע נוסף ראה [ביאור 15.א](#), [דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת	הערך במאזן	במיליוני ש"ח
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:						
	7,255	(917)	-	8,172	8,172	של ממשלת ישראל
	1,387	(69)	-	1,455	1,455	של מוסדות פיננסיים זרים
	5,187	(682)	12	5,856	5,856	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
	325	(27)	-	351	351	של אחרים זרים
	14,154	(1,695)	12	15,834	15,834	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון^(*)
ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	רווחים	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	עלות מופחתת	הערך במאזן	במיליוני ש"ח
	הפסדים	רווחים	אשראי	מופחתת	הערך במאזן	שוי הוגן ^(*)
2. אגרות חוב זמינות למכירה:						
	60,055	(2,510)	10	62,555	60,055	של ממשלת ישראל
	18,515	(311)	2	18,824	18,515	של ממשלות זרות
	47	(4)	-	51	47	של מוסדות פיננסיים בישראל
	9,091	(411)	6	9,496	9,091	של מוסדות פיננסיים זרים
	10,493	(840)	19	11,314	10,493	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
	751	(55)	8	798	751	של אחרים בישראל
	4,788	(532)	1	5,319	4,788	של אחרים זרים
	103,740	^(א) (4,663)	^(א) 46	108,357	103,740	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(*)

ראה הערות בעמוד 139.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן עלות	אשראי להפסדי הפרשה יתרת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(*)	
במיליוני ש"ח					
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:					
4,684	-	431	(4)	4,684	מניות וקרנות
2,655	-	-	-	2,655	מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(*)
4,684	-	431 ^(*)	(4) ^(*)	4,684	סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר
122,578	3	489	(6,362)	124,258	סך כל ניירות ערך שאינם למסחר
ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן עלות (מפחתת במניות - עלות)	אשראי להפסדי הפרשה יתרת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(*)	
במיליוני ש"ח					
4. ניירות ערך למסחר - אגרות חוב -					
6,362	-	8	(3)	6,362	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	של ממשלות זרות
425	-	-	(36)	425	של מוסדות פיננסיים בישראל
19	-	-	(2)	19	של מוסדות פיננסיים זרים
28	-	-	(3)	28	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
161	-	-	(16)	161	של אחרים בישראל
65	-	-	(6)	65	של אחרים זרים
7,060	-	8	(66)	7,060	סך הכל אגרות חוב
61	-	2	-	61	מניות וקרנות
7,121	-	10 ^(*)	(66) ^(*)	7,177	סך הכל ניירות ערך למסחר
129,699	3	499	(6,428)	131,379	סך הכל ניירות ערך

ראה הערות [בעמוד 139](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)
			רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:					
של ממשלת ישראל	9,560	-	1	(658)	8,903
של מוסדות פיננסיים זרים	1,322	1	-	(63)	1,260
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	3,324	1	-	(459)	2,866
של אחרים זרים	322	1	-	(22)	301
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון^(ה)	14,528	3	1	(1,202)	13,330

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ^(א)
			רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח					
2. אגרות חוב זמינות למכירה:					
של ממשלת ישראל	21,080	-	133	(1,801)	21,080
של ממשלות זרות	13,890	-	-	(350)	13,540
של מוסדות פיננסיים בישראל	50	-	1	(3)	48
של מוסדות פיננסיים זרים	10,540	22	2	(496)	10,068
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	7,859	-	2	(668)	7,193
של אחרים בישראל	699	-	10	(50)	659
של אחרים זרים	5,579	1	-	(668)	4,912
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(ה)	61,365	23	148^(ג)	(4,036)^(ג)	57,500

ראה הערות [בעמוד 139](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:						
מניות וקרנות	4,414	-	338	(121)	4,414	
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין ^(ב)	2,246	-			2,246	
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	4,414	-	338^(ד)	(121)^(ד)	4,414	
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר	80,090	26	487	(5,359)	76,442	75,244
ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
4. ניירות ערך למסחר - אגרות חוב						
של ממשלת ישראל	2,298	-	13	(40)	2,298	
של ממשלות זרות	-	-	-	-	-	
של מוסדות פיננסיים בישראל	491	-	-	(48)	491	
של מוסדות פיננסיים זרים	50	-	-	(11)	50	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	37	-	-	(3)	37	
של אחרים בישראל	259	-	-	(27)	259	
של אחרים זרים	84	-	-	(9)	84	
סך הכל אגרות חוב	3,344	-	13	(138)	3,219	
מניות וקרנות	12	-	-	(1)	11	
סך הכל ניירות ערך למסחר	3,356	-	13^(ד)	(139)^(ד)	3,230	
סך הכל ניירות ערך	83,446	26	500	(5,498)	79,672	78,474

ראה הערות [בעמוד 139](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

הערך במאזן מופחתת עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
1. אגרות חוב מוחזקות לפדיון:				
9,631	-	2	(670)	8,963
1,321	2	-	(56)	1,267
3,256	1	-	(432)	2,825
320	1	-	(19)	302
14,528	4	2	(1,177)	13,357
של ממשלת ישראל				
של מוסדות פיננסיים זרים				
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
של אחרים זרים				
סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון^(א)				

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

הערך במאזן מופחתת עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ^(א)
2. אגרות חוב זמינות למכירה:				
23,691	-	63	(1,912)	21,842
17,291	-	2	(298)	16,995
49	-	-	(3)	46
10,001	24	11	(409)	9,627
8,353	-	7	(650)	7,710
717	2	7	(56)	670
5,486	7	2	(576)	4,919
65,588	33	^(ב) 92	^(ב) (3,904)	61,809
של ממשלת ישראל				
של ממשלות זרות				
של מוסדות פיננסיים בישראל				
של מוסדות פיננסיים זרים				
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
של אחרים בישראל				
של אחרים זרים				
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה^(א)				

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

הערך במאזן עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)
3. השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:				
4,097	-	290	(34)	4,353
2,333	-	-	-	2,333
4,097	-	^(ד) 290	^(ד) (34)	4,353
84,213	37	384	(5,115)	79,519
מניות וקרנות				
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין^(א)				
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר				
סך כל ניירות הערך שאינם למסחר				

ראה הערות בעמוד 139.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)						
הערך במאזן (עלות)	עלות מופחתת (במניות - עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)		
4. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -						
של ממשלת ישראל	1,263	1,274	1	(12)	1,263	
של מוסדות פיננסיים בישראל	580	627	-	(47)	580	
של מוסדות פיננסיים זרים	53	59	-	(6)	53	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	33	36	-	(3)	33	
של אחרים בישראל	257	296	-	(39)	257	
של אחרים זרים	71	78	-	(7)	71	
סך הכל אגרות חוב	2,257	2,370	1	(114)	2,257	
מניות וקרנות	3	3	-	-	3	
סך הכל ניירות ערך למסחר	2,260	2,373	1^(ב)	(114)^(ג)	2,260	
סך הכל ניירות ערך	82,950	86,586	37	(5,229)	81,779	

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) סך של 13.9 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם Super-nationals, Sovereign and Agencies (SSA) (30 בספטמבר 2022 - 12.8 מיליארד ש"ח).

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו הסתכמו בסך 83 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 223 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 52 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

ניירות ערך ששועבדו הסתכמו בסך 9,892 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 14,659 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 17,405 מיליון ש"ח). לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 12-13](#).

ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכרו

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(א)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך	מעל	20%-	0-	עלות	סך	מעל	20%-	0-	עלות	
הכל	40% ^(ה)	40% ^(ד)	20% ^(ג)	מופחתת	הכל	40% ^(ה)	40% ^(ד)	20% ^(ג)	מופחתת	במיליוני ש"ח
אגרות חוב										
908	10	329	569	7,897	9	-	-	9	275	של ממשלת ישראל
592	-	404	188	3,117	90	-	-	90	2,603	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
69	-	-	69	1,455	-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים זרים
27	-	-	27	351	-	-	-	-	-	של אחרים זרים
1,596	10	733	853	12,820	99	-	-	99	2,878	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(א)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך	מעל	20%-	0-	עלות	סך	מעל	20%-	0-	עלות	
הכל	40% ^(ה)	40% ^(ד)	20% ^(ג)	מופחתת	הכל	40% ^(ה)	40% ^(ד)	20% ^(ג)	מופחתת	במיליוני ש"ח
אגרות חוב										
37	-	8	29	183	621	-	182	439	9,349	של ממשלת ישראל
209	-	80	129	1,144	250	-	14	236	2,179	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	63	-	-	63	1,322	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	22	-	-	22	322	של אחרים זרים
246	-	88	158	1,327	956	-	196	760	13,172	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכר (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(א)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%-40% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%-40% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
37	-	8	29	183	633	-	166	467	9,417	של ממשלת ישראל
										מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
297	-	80	217	1,715	135	-	14	121	1,541	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	56	-	-	56	1,321	של אחרים זרים
-	-	-	-	-	19	-	-	19	320	
334	-	88	246	1,898	843	-	180	663	12,599	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש ללא הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)									
12 חודשים ומעלה ^(א)					פחות מ-12 חודשים ^(א)				
הפסדים שטרם מומשו ^(א)					הפסדים שטרם מומשו ^(א)				
סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%- ^(ד)	0- ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%- ^(ד)	0- ^(ג)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
2,727	255	710	1,762	23,416	509	-	-	509	31,710
של ממשלות ומוסדות פיננסיים									
756	36	444	276	6,384	84	-	-	84	2,744
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)									
539	-	113	426	4,515	48	-	2	46	606
של אחרים									
4,022	291	1,267	2,464	34,315	641	-	2	639	35,060
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה									

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)									
12 חודשים ומעלה ^(א)					פחות מ-12 חודשים ^(א)				
הפסדים שטרם מומשו ^(א)					הפסדים שטרם מומשו ^(א)				
סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%- ^(ד)	0- ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%- ^(ד)	0- ^(ג)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
421	6	102	313	3,672	2,229	6	496	1,727	35,254
של ממשלות ומוסדות פיננסיים									
384	-	130	254	2,316	284	-	4	280	4,496
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)									
228	-	116	112	1,021	490	-	93	397	4,204
של אחרים									
1,033	6	348	679	7,009	3,003	6	593	2,404	43,954
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה									

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש ללא הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)									
12 חודשים ומעלה ^(א)					פחות מ-12 חודשים ^(א)				
הפסדים שטרם מומשו ^(א)					הפסדים שטרם מומשו ^(א)				
סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%- ^(ד)	0- ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 40% ^(ה)	20%- ^(ד)	0- ^(ג)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
440	12	61	367	5,240	2,182	-	441	1,741	31,823
של ממשלות ומוסדות פיננסיים									
486	-	185	301	3,163	164	-	4	160	4,004
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)									
281	-	133	148	1,582	351	-	69	282	3,881
של אחרים									
1,207	12	379	816	9,985	2,697	-	514	2,183	39,708
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה									

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאות בפוזיצית הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח					
(527)	3,291	(475)	1,968	(52)	1,323
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
(255)	2,357	(225)	1,406	(30)	951
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו-CMO, REMIC)					
(58)	3,480	(56)	3,010	(2)	470
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
(840)	9,128	(756)	6,384	(84)	2,744
סך הכל					

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח					
(364)	2,121	(228)	1,008	(136)	1,113
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
(170)	1,599	(122)	596	(48)	1,003
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו-CMO, REMIC)					
(134)	3,092	(34)	712	(100)	2,380
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
(668)	6,812	(384)	2,316	(284)	4,496
סך הכל					

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(*)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח					
(346)	2,129	(300)	1,438	(46)	691
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)					
(181)	1,641	(142)	755	(39)	886
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו-CMO, REMIC)					
(123)	3,397	(44)	970	(79)	2,427
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)					
(650)	7,167	(486)	3,163	(164)	4,004
סך הכל					

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת ^(א) לשווי הוגן
	במיליוני ש"ח		
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
3,626	(633)	-	4,259
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של			
2,597	(389)	-	2,986
GNMA			
1,029	(244)	-	1,273
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
1,300	(46)	-	1,346
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
1,300	(46)	-	1,346
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
4,926	(679)	-	5,605
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
261	(3)	12	252
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
261	(3)	12	252
5,187	(682)	12	5,857
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

(א) כולל יתרת הפרשה להפרשי אשראי בסך 1 מיליון ש"ח.

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת ^(א) לשווי הוגן
	במיליוני ש"ח		
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,586	(446)	-	3,032
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של			
1,590	(256)	-	1,846
GNMA			
996	(190)	-	1,186
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
48	(3)	-	51
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
48	(3)	-	51
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
2,634	(449)	-	3,083
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
232	(10)	-	242
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
232	(10)	-	242
2,866	(459)	-	3,325
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

(א) כולל יתרת הפרשה להפרשי אשראי בסך 1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
עלות מופחתת ^(א) לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,542	(426)	-	2,968
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,561	(246)	-	1,807
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
981	(180)	-	1,161
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
49	(2)	-	51
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
49	(2)	-	51
2,591	(428)	-	3,019
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
234	(4)	-	238
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
234	(4)	-	238
2,825	(432)	-	3,257
סך הכל אגרות חוב לפדיון מגובי משכנתאות			

(א) כולל יתרת הפרשה להפרשי אשראי בסך 1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(*)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות			
3,818	-	(527)	3,291
(Pass through securities)			
2,684	-	(357)	2,327
מזה: אגרות חוב שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
1,134	-	(170)	964
אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2,712	3	(255)	2,460
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים			
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
2,387	-	(251)	2,136
מזה: אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
6,530	3	(782)	5,751
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
4,784	16	(58)	4,742
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
3,291	15	(28)	3,278
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,162	1	(20)	1,143
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
11,314	19	(840)	10,493
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(*)			
עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות			
2,532	-	(364)	2,168
(Pass through securities)			
1,804	-	(238)	1,566
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
728	-	(126)	602
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,908	1	(170)	1,739
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים			
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
1,570	-	(164)	1,406
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
4,440	1	(534)	3,907
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
3,419	1	(134)	3,286
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
2,161	-	(103)	2,058
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,016	1	(19)	998
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
7,859	2	(668)	7,193
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מ"רווח כולל אחר נטו" - לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,663	1	(346)	2,318
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של			
1,957	1	(231)	1,727
GNMA			
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי			
706	-	(115)	591
FHLMC			
אגרות חוב מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
1,939	4	(181)	1,762
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או בערבותם			
1,615	-	(174)	1,441
סך הכל אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)			
4,602	5	(527)	4,080
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS)			
3,751	2	(123)	3,630
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב			
2,460	2	(84)	2,378
מסוג CLO			
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך			
1,042	-	(27)	1,015
שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
8,353	7	(650)	7,710

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מ"רווח כולל אחר נטו" - לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1	-	-	1
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1	-	-	1
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
22	(2)	-	20
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
23	(2)	-	21
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
8	(1)	-	7
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
31	(3)	-	28
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1	-	-	1
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1	-	-	1
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
29	(2)	-	27
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
30	(2)	-	28
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
10	(1)	-	9
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
40	(3)	-	37
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
1	-	-	1
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1	-	-	1
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
25	-	(1)	24
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
26	(1)	-	25
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
10	(2)	-	8
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי נכסים (ABS)			
36	(3)	-	33
סך הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי של אגרות חוב זמינות למכירה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
	מגובי נכסים או מגובי משכנתאות	של אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח	24	9	33	
תוספות בגין הפסדי אשראי על ניירות ערך שבגינם לא נרשמו הפסדי אשראי בעבר	-	-	-	
הפחתות בגין ניירות ערך שנמכרו במהלך התקופה	-	(7)	(7)	
גידול נטו בהפרשה להפסדי אשראי בגין ניירות ערך שנרשמו בגינם הפסדי אשראי בעבר	(24)	(2)	(26)	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח	-	-	-	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 ^(א) (מבוקר)				
	מגובי נכסים או מגובי משכנתאות	של אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח				
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	-	-	-	
תוספות בגין הפסדי אשראי על ניירות ערך שבגינם לא נרשמו הפסדי אשראי בעבר	24	9	33	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	24	9	33	

(א) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה כללים חדשים בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL). למידע נוסף ראה [ביאור 1.כד.1](#).
[דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור			בנקים, ממשלות ואגרות חוב		
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה:					
236,462	-	635	237,097	135,835	372,932
שנבדקו על בסיס פרטני					
28,209	128,011	30,160	186,380	-	186,380
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
264,671	128,011	30,795	423,477	135,835	559,312
סך הכל¹					
ימזה:					
2,273	570	303	3,146	-	3,146
חובות לא צוברים					
82	-	89	171	-	171
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
3,605	25	614	4,244	-	4,244
חובות בעייתיים אחרים					
5,960	595	1,006	7,561	-	7,561
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
4,081	-	222	4,303	20	4,323
שנבדקו על בסיס פרטני					
756	530	627	1,913	-	1,913
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
4,837	530	849	6,216	20	6,236
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ²					
ימזה:					
442	66	156	664	-	664
בגין חובות לא צוברים					
815	3	361	1,179	-	1,179
בגין חובות בעייתיים אחרים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור		סך הכל ציבור	פרטי אחר	דיוור	מסחרי
בנקים, ממשלות ואגרות חוב	סך הכל				
סך הכל	סך הכל				
יתרת חוב רשומה:					
306,950	90,799	216,151	422	-	215,729
שנבדקו על בסיס פרטני					
171,802	34	171,768	29,999	116,915	24,854
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
478,752	90,833	387,919	30,421	116,915	240,583
סך הכל¹					
ימזה:					
2,504	1	2,503	198	520	1,785
חובות לא צוברים					
228	-	228	69	-	159
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
3,198	-	3,198	413	61	2,724
חובות בעייתיים אחרים					
5,930	1	5,929	680	581	4,668
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
3,414	43	3,371	148	-	3,223
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,525	-	1,525	592	364	569
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
4,939	43	4,896	740	364	3,792
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ²					
ימזה ² :					
538	1	537	144	69	324
בגין חובות לא צוברים					
763	-	763	222	8	533
בגין חובות בעייתיים אחרים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
א. חובות^(*), אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)						
אשראי לציבור		סך הכל ציבור	פרטי אחר	דיוור	מסחרי	סך הכל
בנקים, ממשלות ואגרות חוב	סך הכל					
במיליוני ש"ח						
יתרת חוב רשומה:						
309,673	95,502	214,171	460	-	213,711	שנבדקו על בסיס פרטני
175,619	22	175,597	29,975	119,720	25,902	שנבדקו על בסיס קבוצתי
485,292	95,524	389,768	30,435	119,720	239,613	סך הכל¹
ימזה:						
1,908	-	1,908	222	559	1,127	חובות לא צוברים
112	-	112	(ב) 76	-	(ב) 36	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,974	-	3,974	(ב) 441	67	(ב) 3,466	חובות בעייתיים אחרים
5,994	-	5,994	739	626	4,629	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
3,503	54	3,449	163	-	3,286	שנבדקו על בסיס פרטני
1,537	-	1,537	548	418	571	שנבדקו על בסיס קבוצתי
5,040	54	4,986	711	418	3,857	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי²
ימזה ² :						
442	-	442	115	77	250	בגין חובות לא צוברים
895	-	895	253	9	633	בגין חובות בעייתיים אחרים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) סווג מחדש.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	אשראי לציבור		סך הכל
				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
4,815	461	822	6,098	23	6,121	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
722	75	197	994	(3)	991	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(108)	(4)	(195)	(307)	-	(307)	מחיקות חשבונאיות
74	-	59	133	-	133	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(34)	(4)	(136)	(174)	-	(174)	מחיקות חשבונאיות נטו
5,503	532	883	6,918	20	6,938	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח
666	2	34	702	-	702	ימזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	אשראי לציבור		סך הכל
				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	סך הכל	
במיליוני ש"ח						

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
4,420	419	732	5,571	54	5,625
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
1,185	119	445	1,749	(34)	1,715
מחיקות חשבונאיות					
(359)	(6)	(489)	(854)	-	(854)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
257	-	195	452	-	452
מחיקות חשבונאיות נטו					
(102)	(6)	(294)	(402)	-	(402)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
5,503	532	883	6,918	20	6,938
ימזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
666	2	34	702	-	702

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
3,765	489	727	4,981	3	4,984
התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה ^(א)					
804	(165)	22	661	26	687
יתרה ליום 1 בינואר 2022					
4,569	324	749	5,642	29	5,671
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
22	54	85	161	24	185
מחיקות חשבונאיות					
(402)	(13)	(264)	(679)	-	(679)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
397	-	190	587	-	587
מחיקות חשבונאיות נטו					
(5)	(13)	(74)	(92)	-	(92)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
5	-	-	5	-	5
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ב)					
(276)	-	-	(276)	(9)	(285)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
4,315	365	760	5,440	44	5,484
ימזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
523	1	20	544	1	545

- (א) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה [ביאור ו.ח. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).
- (ב) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור א.15. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרץ 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור ב.16. בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2022](#).

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

	30 בספטמבר	31 בדצמבר	
	2022	2022	2023
	בלתי מבוקר		מבוקר
	במיליוני ש"ח		
בישראל			
לפי דרישה			
אינם נושאים ריבית ^(א)	149,265	234,291	197,264
נושאים ריבית ^(א)	117,148	112,591	121,951
סך הכל לפי דרישה	266,413	346,882	319,215
לזמן קצוב	278,106	199,813	237,851
סך כל פיקדונות בישראל ¹	544,519	546,695	557,066
מחוץ לישראל			
לפי דרישה			
נושאים ריבית	-	11	18
סך הכל לפי דרישה	-	11	18
סך כל פיקדונות מחוץ לישראל	-	11	18
סך כל פיקדונות הציבור	544,519	546,706	557,084
ימזה:			
פיקדונות של אנשים פרטיים	167,539	154,469	158,006
פיקדונות של גופים מוסדיים	123,921	134,728	130,685
פיקדונות של תאגידים ואחרים	253,059	257,498	268,375

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

	30 בספטמבר	31 בדצמבר	
	2022	2022	2023
	בלתי מבוקר		מבוקר
	במיליוני ש"ח		
תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח			
עד 1	124,631	120,782	119,053
מעל 1 ועד 10	122,837	112,894	117,207
מעל 10 ועד 100	92,973	86,990	91,492
מעל 100 ועד 500	59,494	66,380	68,403
מעל 500	144,584	159,660	160,929
סך הכל	544,519	546,706	557,084

(א) סווג מחדש, במהלך הרבעון הראשון של 2023 בוצע שינוי סיווג בין פיקדונות נושאי ריבית ואלו שאינם נושאי ריבית. מטעמי השוואתיות, ביצע הבנק התאמה לא מהותית במספרי השוואה. השפעת ההתאמה לימים 30 בספטמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2022 הסתכמה בפיקדונות בסך של כ-65.8 מיליארד ש"ח וכ-62.7 מיליארד ש"ח, בהתאמה מנושא ריבית לאינו נושא ריבית. לאמור לא הייתה כל השפעה על הרווח והפסד וההון של הבנק.

ביאור 8 - זכויות עובדים

א. חתימת הסכם קיבוצי

ביום 16 באפריל 2023 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2023-2026.

להלן פרטים נוספים לגבי עיקרי ההסכם הקיבוצי:

1. תקציב שנתי לקידומי שכר - סל קידום השכר השנתי לכל אחת מהשנים 2023-2026 יהיה מכפלה של מספר העובדים ב-723 ש"ח למנהל, וסך של 381 ש"ח לפקיד.
  - 1.1 על מנת לרתום את כלל עובדי הבנק להשגת יעדי תשואה להון של הבנק, בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, נקבע מנגנון לפיו תקציב קידומי השכר השנתי יוכל לגדול לסכום שנתי מקסימאלי של 950 ש"ח למנהל, ו-500 ש"ח לפקיד (להלן: "התוספת המקסימאלית"), וזאת בכפוף להשגת תשואה על ההון של 15% לפחות. נקבע מנגנון לגבי התקציב בין הסכום המינימאלי למקסימאלי במקרה של תשואה בין 10% ל-15%. כמו כן נקבע מנגנון פיזיו שישולם באמצעות בונוס ולא תוספת שכר, לגבי השנים 2025-2026, במקרה שבו לא תהיה זכאות לתקציב המקסימאלי אולם האינפלציה השנתית תהיה מעל 3%. תקציב קידומי השכר יחולק בין הזכאים באופן דיפרנציאלי, המבוסס על תרומת כל עובד להשגת יעדי הבנק (מדדי מצוינות).
  - 1.2 לאור התשואה שהושגה בשנת 2022 (17%) והתשואה הצפויה לשנת 2023, תשולם תוספת שכר בתחילת 2023 ובתחילת 2024 בהתאם לתוספת המקסימאלית.
  2. תקופת העסקה ללא קביעות - לשם הגברת הגמישות הניהולית של הבנק, על רקע התמורות בשוק הבנקאות, הבנק יהיה רשאי להעסיק עובדים תחת ההסכם הקיבוצי, ללא מתן קביעות, לתקופה של עד 10 שנים באופן מדורג, בהתאם לוותק העובד, ולא יותר מ-6 שנים תוספת.
  3. על מנת לאפשר קפיצת מדרגה נוספת בטרנספורמציה דיגיטלית-טכנולוגית של הבנק, בהתאם לאסטרטגיה של הבנק, הוסכם על הגדלה משמעותית של מכסת העובדים שהבנק רשאי להעסיק תחת ההסכם הטכנולוגי, באופן המקנה לבנק גמישות ניהולית בקליטה ובניהול ההון האנושי בתחומים אלו - ללא מתן קביעות.
  4. על רקע המעבר הנמשך לשימוש בכלים דיגיטליים מבוססי דאטה ומודלים מתקדמים, שיוצר התייתרות בתפקידים שונים בבנק, נקבע מתווה להסדרת הטיפול בעובדים שתפקידם התייתר, באופן שיאפשר לבנק את המשך מגמת התייעלות המואצת שלו.
  5. על מנת לרתום את העובדים מדי שנה להשגת יעדי תכנית העבודה, בתחילת כל שנה תפרסם ההנהלה את היעדים שבהשגתם ישולם בונוס על בסיס התוצאות השנתיות. לשם עידוד מצוינות וקשר ישיר בין תרומה לתגמול, הבונוס ימשיך להיות משולם באופן דיפרנציאלי בהתאם לתרומת כל עובד להצלחת הבנק.
  6. ההסכם כולל שיפור תנאים נלווים וסוציאליים לאוכלוסיות שונות בבנק.
  7. עובדים חדשים שיקלטו לבנק יועסקו תחת סעיף 14 לחוק פיזיווי פיטורין לאורך כל תקופת העסקתם בבנק.
  8. ההנהלה וארגון העובדים ינהלו מו"מ לקידום הסכמות לאימוץ מתכונת חדשה לקידום, בהתאם לעיסוקו של כל עובד (חלף ותק ומדרג כשיקול עיקרי) וכן מתווה לקדנציות תחומות בזמן.
  9. כחלק מההסכמות וכן לציון 120 שנים לבנק שחל ב-2022, שילם הבנק לעובדים מענק מיוחד וחד פעמי בסך של 10,000 ש"ח לעובד.
- השפעת ההתקשרות בהסכם הקיבוצי הינה קיטון צפוי ברווח הנקי של הבנק בשנת 2023 בכ-70 מיליון ש"ח, וזאת לפני צעדי התייעלות שהנהלת הבנק נוקטת בהם בכל שנה, שצפויים לקזז את מרבית הגידול האמור. כמו כן, חל גידול חד פעמי לא מהותי בהתחייבויות האקטואריות של הבנק.

ב. הנפקת כתבי אופציה

ביום 16 באוגוסט 2022 פרסם הבנק מתאר להצעת ניירות ערך לנושאי משרה (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל) ועובדים של קבוצת הבנק של עד 5,000,000.

למידע נוסף ראה [ביאור 24.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ביום 30 במרס 2023 הוקצו 239,502 כתבי אופציה נוספים שאינם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ל-13 עובדי הבנק, כאשר מתוכם שלושה נושאי משרה בבנק (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל), לרבות אופציות מתוך הכמות כאמור אשר תוקצנה ותפקענה או שתתבטל זכות הניצע לקבלן, והן לא תמומשנה למניות, ותוחזרנה למאגר האופציות, והכל כמפורט במתאר.

במועד הבשלת כתבי האופציה יהיה הניצע זכאי למניות מימוש בכמות שתיקבע על פי מרכיב שווי ההטבה בלבד. לעניין זה, "מרכיב שווי ההטבה" הנו ההפרש בין שער הסגירה של מניה רגילה של הבנק בבורסה במועד המימוש לבין מחיר המימוש. כתבי האופציה יבשילו בשלוש מנות שנתיות שוות (כל מנה שווה ל-33% מכמות כתבי האופציה שיוקצו לכל ניצע) החל ממועד ההקצאה, כדלקמן:

המנה הראשונה תבשיל בחלוף שנה ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן. מובהר כי מימוש המנה הראשונה כפוף גם לתקופת החסימה ולהוראות סעיף 102. המנה השנייה תבשיל בחלוף שנתיים ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן. המנה השלישית תבשיל בחלוף שלוש שנים ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן.

בתום תקופת המימוש של כל מנה יפקעו כתבי האופציה מאותה מנה (במקרה שלא פקעו או מומשו קודם לכן בהתאם להוראות תכנית האופציות) וכתבי האופציה לא יהיו ניתנים למימוש החל ממועד זה.

כתבי האופציה מוצעים לניצעים ללא תמורה, כחלק מתנאי העסקתם בבנק. מחיר המימוש של כתבי האופציה המוקצים בפועל הנו 29.53 ש"ח למניה, אשר נקבע בהתאם למחיר הסגירה הממוצע בש"ח של מניית הבנק בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד אישור הדירקטוריון להקצאת כתבי האופציה.

ביגין הנפקתם של כתבי האופציה האמורים לעיל, רושם הבנק הוצאות שכר בהתאם לשווי ההוגן של כתבי האופציה. הוצאה זו תירשם בדוחות הכספיים של הבנק לאורך תקופת ההבשלה של האופציות.

האומדן לשווי ההוגן של כתבי האופציה ליום הקצאתם, הנו כ-1.5 מיליון ש"ח. האומדן לשווי ההוגן של כתבי האופציה נערך על ידי מעריך חיצוני ומבוסס על המודל הבינומי לתמחור אופציות, והכל בהתאם להנחות כפי שנכללו במתאר.

הבנק קיבל מרשות המיסים אישור להפעלת התכנית כ"תכנית להקצאת מניות באמצעות נאמן" במסגרת סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול מיסוי רווח הון.

ביום 28 ביוני 2023 אישר דירקטוריון הבנק הקצאת 117,585 כתבי אופציה נוספים שאינם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ לתשעה עובדי הבנק, (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל), לרבות אופציות מתוך הכמות כאמור אשר תוקצנה ותפקענה או שתתבטל זכות הניצע לקבלן, והן לא תמומשנה למניות, ותוחזרנה למאגר האופציות, והכל כמפורט במתאר.

במועד הבשלת כתבי האופציה יהיה הניצע זכאי למניות מימוש בכמות שתיקבע על פי מרכיב שווי ההטבה בלבד. לעניין זה, "מרכיב שווי ההטבה" הנו ההפרש בין שער הסגירה של מניה רגילה של הבנק בבורסה במועד המימוש לבין מחיר המימוש. כתבי האופציה יבשילו בשלוש מנות שנתיות שוות (כל מנה שווה ל-33% מכמות כתבי האופציה שיוקצו לכל ניצע) החל ממועד ההקצאה, כדלקמן:

המנה הראשונה תבשיל בחלוף שנה ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן. מובהר כי מימוש המנה הראשונה כפוף גם לתקופת החסימה ולהוראות סעיף 102. המנה השנייה תבשיל בחלוף שנתיים ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן. המנה השלישית תבשיל בחלוף שלוש שנים ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן.

בתום תקופת המימוש של כל מנה יפקעו כתבי האופציה מאותה מנה (במקרה שלא פקעו או מומשו קודם לכן בהתאם להוראות תכנית האופציות) וכתבי האופציה לא יהיו ניתנים למימוש החל ממועד זה.

כתבי האופציה מוצעים לניצעים ללא תמורה, כחלק מתנאי העסקתם בבנק. מחיר המימוש של כתבי האופציה המוקצים בפועל הנו 27.59 ש"ח למניה, אשר נקבע בהתאם למחיר הסגירה הממוצע בש"ח של מניית הבנק בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד אישור הדירקטוריון להקצאת כתבי האופציה.

ביגין הנפקתם של כתבי האופציה האמורים לעיל, רושם הבנק הוצאות שכר בהתאם לשווי ההוגן של כתבי האופציה. הוצאה זו תירשם בדוחות הכספיים של הבנק לאורך תקופת ההבשלה של האופציות.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

האומדן לשווי ההוגן של כתבי האופציה ליום הקצאתם, הנו כ-0.7 מיליון ש"ח. האומדן לשווי ההוגן של כתבי האופציה נערך על ידי מעריך חיצוני ומבוסס על המודל הבינומי לתמחור אופציות, והכל בהתאם להנחות כפי שנכללו במתאר.

הבנק קיבל מרשות המיסים אישור להפעלת התכנית כ"תכנית להקצאת מניות באמצעות נאמן" במסגרת סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול מיסוי רווח הון.

ביום 28 ביוני 2023 אישר דירקטוריון הבנק הקצאת 1,135,570 כתבי אופציה למנכ"ל הבנק ול-12 נושאי משרה של הבנק שהינם חברי הנהלת הבנק ועובד אחד של חברת בת של הבנק על פי מתאר שפרסם הבנק ביום 16 באוגוסט 2022. מכלל כתבי האופציה כאמור, זכאי המנכ"ל ל-145,794 כתבי אופציה, אשר אושרה הקצאתם ביום 10 באוגוסט 2023 על ידי האסיפה הכללית של הבנק.

למידע נוסף ראה [ביאור 24.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

כתבי האופציה ניתנים למימוש של עד 1,135,570 מניות רגילות בנות ו ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק.

מחיר המימוש של כתבי האופציה יהיה 27.59 ש"ח למניה. מחיר המימוש אינו צמוד למדד. מחיר המימוש נקבע בהתאם למחיר הסגירה הממוצע של מניית הבנק בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד החלטת הדירקטוריון.

כתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה. מניות המימוש שתונפקנה עקב מימוש כתבי האופציה ירשמו למסחר בבורסה.

גם לו תסתיים כהונתו בבנק של מי מהניצעים, כתבי האופציה יהיו בתוקף עד לתום תקופת המימוש.

המניות שינבעו ממימוש כתבי האופציה יהיו שוות בזכויותיהן לכל דבר ועניין למניות הרגילות.

ג. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר	
2022		2023	
מבוקר		בלתי מבוקר	
		במיליוני ש"ח	
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים^(א)			
17,214	16,441	16,717	
8,816	8,813	8,919	
8,398	7,628	7,798	
חופשת יובל צבורה			
19	20	17	
19	20	17	
הטבות אחרות			
513	481	479	
-	-	-	
513	481	479	
סך הכל			
8,946	8,146	8,319	
16	17	25	
2	1	2	

(א) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרס 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמחזקות למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022](#).

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

1. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023
2022	2022	2023	2022	2023
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
21,261	21,261	17,214	17,212	17,546
142	113	94	32	31
717	515	621	184	212
27	21	18	7	6
(3,449)	(4,239)	(512)	(581)	(817)
4	(7)	12	(11)	-
(1,401)	(1,136)	(730)	(402)	(261)
69	69	-	-	-
(156)	(156)	-	-	-
17,214	16,441	16,717	16,441	16,717
16,594	15,815	15,784	15,815	15,784

(א) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרס 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022](#).

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023
2022	2022	2023	2022	2023
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
9,803	9,803	8,816	9,067	8,934
(293)	(213)	288	(22)	(25)
248	52	192	16	162
27	21	18	7	6
1	(3)	12	(11)	(2)
(869)	(746)	(407)	(244)	(156)
69	69	-	-	-
(170)	(170)	-	-	-
8,816	8,813	8,919	8,813	8,919
8,398	7,628	7,798	7,628	7,798

(א) לרבות השפעת המעבר לקופה משלמת בגין פורשים. ראה [ביאור 23.ד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).
 (ב) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרס 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2022](#).

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ג. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022 ^(א)	2023
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח	
2	1	2
8,400	7,629	7,800
8,398	7,628	7,798

(א) סווג מחדש.

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח	
2,109	1,165	1,400
2,109	1,165	1,400

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023	2022	2023
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
	במיליוני ש"ח			
142	113	94	32	31
717	515	621	184	212
(402)	(305)	(353)	(98)	(129)
265	236	262	42	75
722	559	624	160	189
199	147	160	49	53
921	706	784	209	242

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ג. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה (המשך)

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2023
2022	2022	2023	2022	2023
בלתי מבוקר במיליוני ש"ח				
(2,754)	(3,721)	(447)	(461)	(663)
(265)	(236)	(262)	(42)	(75)
6	-	-	-	-
(46)	(46)	-	-	-
(3,059)	(4,003)	(709)	(503)	(738)
722	559	624	160	189
(2,337)	(3,444)	(85)	(343)	(549)

(א) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

3. הנחות^(א)

א. הנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. הנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2023
2022	2022	2023
באחוזים		
2.06	2.20	2.41
2.67	2.47	3.13
0-36.4	0.1-7	0-36.4
0-6.81	0-6.3	0-6.81

(א) הנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

(ב) לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם הקיבוצי המיוחד בשנת 2000.

2. הנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2023
2022	2022	2023
באחוזים		
1.45	1.20	2.09
4.50	4.50	5.50
0-6.81	0-6.3	0-6.81

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ג. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א) (המשך)

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת			
ליום 31 בדצמבר			ליום 30 בספטמבר			
2022	2022	2023	2022	2022	2023	
בלתי מבוקר			בלתי מבוקר			
מבוקר			מבוקר			
במיליוני ש"ח						
2,609	2,493	2,473	(2,126)	(2,037)	(2,031)	שיעור היוון
387	374	391	(346)	(335)	(350)	שיעור עליית המדד
(215)	(231)	(233)	192	212	205	שיעור עזיבה
(339)	(328)	(341)	378	365	380	שיעור גידול בתגמול

(א) הנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2023		
מבוקר		בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח				
136	10	68		מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,095	1,214	1,064		מניות
334	196	156		אגרות חוב ממשלתיות
579	617	474		אגרות חוב קונצרניות
6,672	6,776	7,157		אחר ^(א)
8,816	8,813	8,919		סך הכל

(א) לרבות השפעת המעבר לקופה משלמת בגין פורשים. ראה [ביאור 23.ד. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

ג. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2023

יעד הקצאה		אחוז מנכסי התכנית	
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	2022	2023
בלתי מבוקר	מבוקר		
באחוזים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים		1	1
מניות		13	12
אגרות חוב ממשלתיות		2	2
אגרות חוב קונצרניות		8	5
אחר		76	80
סך הכל		100	100

5. תזרימי מזומנים
א. הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		תחזית ^(א) 2023
	2022	2023	2022	2023	
מבוקר					
במיליוני ש"ח					
275	73	210	23	168	180
הפקדות					

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה כי יופקדו לתכנית להטבה מוגדרת במהלך התקופה שנותרה עד לסוף שנת 2023.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2023	193
2024	772
2025	784
2026	848
2027	854
2028-2032	5,052
2033 ואילך	13,993
סך הכל	22,496

(א) בערכים מהוונים.

ביאור 9א - הון

שינויים בהון הבנק

הקצאת כתבי אופציה

לפרטים אודות פקיעה והנפקת כתבי אופציה שאינם רשומים למסחר לעובדים ונושאי משרה בבנק, ראה [ביאור 8.ב](#).

מניות רדומות של הבנק

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 92,773,267 מניות רדומות.

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 22 במאי 2023 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 800 מיליון ש"ח, החל מיום 24 במאי 2023 ועד ליום 15 במאי 2024 או עד לרכישת כל סכום התכנית, כמוקדם ביניהם.

תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל על פי ייפוי כח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה תבצע בשלושה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם יהיה בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א" ו-"שלב ב" ו-"שלב ג").

ביצוע שלב א' החל ביום 24 במאי 2023, והסתיים ביום 1 באוגוסט 2023, במסגרתו רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי עמו התקשר) 10,740,308 מניות בהיקף של כ-300 מיליון ש"ח מכוח התכנית האמורה. ביצוע שלב ב' החל ביום 16 באוגוסט 2023, והסתיים ביום 18 באוקטובר 2023, במסגרתו רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי עמו התקשר) 10,208,701 מניות בהיקף של כ-300 מיליון ש"ח מכוח התכנית האמורה.

ביום 12 בנובמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים ובו הבנקים התבקשו לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד וביצוע רכישה עצמית של מניות לתקופה הקרובה וזאת על רקע מלחמת "חרבות ברזל" והגידול בחוסר הוודאות לגבי הימשכות המלחמה והיקף השפעתה על המשק. בהמשך לכך, יצוין כי לא נתקבלה החלטה לבצע בשלב זה את החלק השלישי והאחרון של תכנית הרכישה. בהתאם לתנאי התכנית, ניתן להשלים את ביצוע התכנית עד ל-15 במאי 2024, ובהתאם עשוי הבנק להחליט לבצע את שלב ג' של תכנית הרכישה (בהיקף מירבי של 200 מיליון ש"ח) לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2023.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 332, התקבל ביום 17 במאי 2023, בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובד 1 של 10.9% לפחות.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250

החל מיום 1 בינואר 2022 חלים על לאומי יעדי ההון המזעריים שחלו טרם הוראת השעה, קרי יחס הון עצמי רובד 1 שלא יפחת מ-10%, ויחס הון כולל שלא יפחת מ-13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה.

בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 בספטמבר 2021, החל מיום 1 באוקטובר 2021, נותרה ההקלה כאמור רק בהתייחס לדרישת ההון בגין הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה). ליום 30 בספטמבר 2023, דרישת ההון הנוספת בגין יתרת הלוואות לדיור, הינה 0.21% במונחי יחס הון עצמי רובד 1.

בהתאם, דרישות ההון המזעריות שחלו על הבנק ליום 30 בספטמבר 2023 הינן 10.21% ליחס הון עצמי רובד 1 (כולל דרישת ההון בגין יתרת הלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס ההון הכולל.

בנוגע ליחס המינוף, בהוראת השעה נקבע שתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (חלף 6% קודם לכן). ביום 15 במאי 2022 פורסם חוזר לתיקון הוראת השעה, ולפיו תוקף ההקלה הוארך עד ל-31 בדצמבר 2023, וביום 16 בנובמבר 2023 פורסמה טיוטת חוזר לתיקון ההוראה ולפיה תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 לדצמבר 2025. תאגיד שינצל את ההקלה עד למועד זה יידרש לשוב ולעמוד ביחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה תוך שני רבעונים, עד ה-30 ביוני 2026. עוד נקבע כי ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

ביאור 9א - הון (המשך)

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בהמשך למכתב הפיקוח מיום 12 בנובמבר 2023 בנושא תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים, כאמור לעיל, ביום 29 בנובמבר 2023 אישר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בסך של כ-353 מיליון ש"ח, המהווים כ-20% מהרווח הנקי לרבעון השלישי של שנת 2023. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הינו כ-23.21 אגורות. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב מימוש ניירות ערך המירים של הבנק. הדירקטוריון קבע את יום 7 בדצמבר 2023 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 17 בדצמבר 2023 כיום התשלום.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
15 בנובמבר 2021	12 בדצמבר 2021	94.11	1,367
9 במרס 2022	6 באפריל 2022	40.48	588
24 במאי 2022	15 ביוני 2022	22.14	322
16 באוגוסט 2022	6 בספטמבר 2022	25.82	399
29 בנובמבר 2022	19 בדצמבר 2022	23.08	356
14 במרס 2023	4 באפריל 2023	45.20	698
23 במאי 2023	15 ביוני 2023	19.10	294
14 באוגוסט 2023	7 בספטמבר 2023	48.05	736

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב וניירות ערך מסחריים

ביום 27 במאי 2021 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מהרשות לניירות ערך. ביום 18 במאי 2023 החליטה הרשות לניירות ערך להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף עד ליום 26 במאי 2024.

ביום 18 בינואר 2023, הנפיק הבנק סך של 500 מיליון דולר ארה"ב ערך נקוב כתבי התחייבות נדחים "ירוקים" סדרה לאומי \$ 2033 רמ. הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל אביב.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2033 רמ עומדים לפדיון בתשלום אחד, לאחר 10 שנים ושישה חודשים ממועד הנפקתם, כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם בתקופה שבין 5 שנים ושלושה חודשים לבין 5 שנים ושישה חודשים ממועד הנפקתם, בכפוף לתנאים מסוימים.

כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2033 רמ נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 7.129% לשנה אשר תשולם בתשלומים חצי שנתיים. עד ליום 18 ביולי 2028. במועד זה, וככל שלא בוצע פדיון מוקדם, יעודכן שיעור הריבית בהתאם לתשואה הממשלתית בארה"ב באותו מועד בתוספת המרווח שהוסכם בהנפקה, כמפורט במסמכי ההנפקה.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה לאומי \$ 2033 רמ למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה (מתורגם לדולר ארה"ב לפי השער באותו מועד), או על פי שער הרצפה שנקבע (4.21053 דולר ארה"ב, כפוף להתאמות), כגובה מביניהם.

כתבי התחייבות לאומי \$ 2033 רמ כשירים להכלל בהון רוברד 2 החל ממועדי הנפקתם.

ביום 30 במאי 2023 הנפיק הבנק סך של כ-1.492 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב בדרך של הרחבת סדרה 183 בתמורה לכ-1.419 מיליארד ש"ח, וכן סך של כ-2.428 מיליארד ש"ח ע.נ. ניירות ערך מסחריים (נע"מ סדרה 4).

ביאור 9א - הון (המשך)

קרן הנע"מ והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 28 במאי 2024, היא אינה צמודה למדד המחירים לצרכן ונושאת מרווח בשיעור של 0.19% מעל לריבית בנק ישראל.

ביום 7 באוגוסט 2023 הנפיק הבנק סך של כ-0.5 מיליארד ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות צמודי אשראי (CLN (credit linked note), סדרה לאומי אג"ח 1 ר-מ.

הסדרה נרשמה למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל אביב.

כתב התחייבות צמוד אשראי הינו מכשיר פיננסי המקושר למספר הלוואות שהעמיד הבנק, ונושא את סיכון האשראי של הלוואות אלו.

הבנק מתחייב לפרוע את סכום כתב ההתחייבות (לרבות ריבית על פי תנאי השטר), כשהתחייבות הבנק מותנית באי התממשות סיכון האשראי הגלום בהלוואות כאמור, בהתאם לנוסח השטר. התשלום על ידי הבנק לרוכש השטר יופחת בהתאמה באם איזו מן ההלוואות אליה הוא מוצמד תהיה במצב של כשל תשלום, או חדלות פירעון או פשיטת רגל של הלווה, והפירעון למחזיק השטר יהיה רק כנגד סכומים שהבנק הצליח לגבות בגינן, הכל כמפורט בתנאי השטר.

תמורת ההנפקה מוכרת כביטחון פיננסי כשיר בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 וכן כביטחון המותר בניכוי בחישוב חבות לקוח לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

קרן אגרות החוב תעמוד לפירעון בתשלום אחד ביום 24 בדצמבר 2026, ככל שלא יבוצע פדיון מוקדם על ידי הבנק, כמפורט בתנאי ההנפקה. היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב תישא ריבית שנתית בשיעור ריבית בנק ישראל בתוספת 2.3% אשר תשולם ב-40 תשלומים חודשיים, החל מיום 24 בספטמבר 2023 עד ליום 24 בדצמבר 2026, מועד הפירעון הסופי של קרן אגרות החוב. אגרות החוב (קרן וריבית) לא תהיינה צמודות לבסיס הצמדה כלשהו.

אגרות חוב סדרה 183, אגרות חוב לאומי אג"ח 1 ר"מ, וניירות ערך מסחריים (סדרה 4) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי.

פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים

ביום 5 ביולי 2023 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא כתבי התחייבות נדחים סדרה 401 אשר הונפקו לציבור ביולי 2018. בהתאם לכך, ביום 31 ביולי 2023 נפדו כתבי התחייבות בסך כולל של כ-681 מיליון ש"ח (כולל הפרשי הצמדה).

ביאור 9ב - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן הפיקוח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
5. הקצאת הון בגין סיכון CVA

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. חישוב זה יושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד הדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2022.

ביום 5 בספטמבר 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, לשנות את אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי. על פי שיטת המדידה החדשה, בכל רבעון הבנק יחשב את השינוי בהתחייבות לפנסיה כתוצאה משינויים בריבית ההיוון בניכוי השינוי בשווי הנכסים שיועדו מראש לגידור התחייבויות אלו. השינוי בהתחייבות לפנסיה נטו, לאחר השפעת המס, ייפרס באופן לינארי על פני ארבעה רבעונים, החל מהרבעון עבורו בוצע החישוב. יישום השיטה החדשה נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2022 ויהיה בתוקף עד המוקדם מבין השניים: א) דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2029 (כולל) או ב) מועד הדוח הכספי בו הממוצע לאורך ארבעה רבעונים האחרונים של סכום ההתחייבויות הפנסיונית יהיה נמוך מסך של 10 מיליארד ש"ח, צמוד למדד (מהמדד הידוע ביום 1 ביולי 2022 ועד למדד הידוע בתאריך הדוח הכספי הרלוונטי). במקביל בוטל אישור הפיקוח למדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי חישוב ההון הפיקוחי לפי ממוצע נע של תשואות השוק לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימו במועד הדיווח הרלוונטי, שהיה בתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2016.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת ועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 16,507 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 51,998 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 17,035 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 51,388 מיליון ש"ח.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2023:

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2023 מסתכמים בכ-460 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל בכ-0.03%.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2023 מסתכם בכ-52 מיליארד ש"ח. קיטון של 100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון כולל בכ-0.02%.

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

	30 בספטמבר	31 בדצמבר	
	2023	2022	2022
	בלתי מבוקר	מבוקר	
	במיליוני ש"ח		
א. נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(ג)	51,998	47,245	48,797
הון רובד 2, לאחר ניכויים	14,371	11,906	12,020
סך הכל הון כולל	66,369	59,151	60,817
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ^(ד) ^(ה)	425,005	381,466	392,658
סיכוני שוק	6,198	7,532	6,610
סיכון תפעולי	29,071	25,095	26,375
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	460,274	414,093	425,643
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.30%	11.41%	11.46%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.42%	14.28%	14.29%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	10.21%	10.21%	10.21%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ^(א)	13.50%	13.50%	13.50%

- (א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש ליום 30 בספטמבר 2023 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, ראה [ביאור 9](#) לעיל.
- (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים, ראה [סעיף ג](#) להלן.
- (ג) בחישובי יחסי ההון הובאו בחשבון התאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה פרק [רכיבי הון הנתונים לתנדעיות](#) לעיל.
- (ד) סיכון אשראי חושב לאחר יישום העדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".
- (ה) סיכון אשראי חושב לאחר יישום החוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	2023	2022
מבוקר	בלתי מבוקר		
	במיליוני ש"ח		
1. הון עצמי רובד 1			
49,438	48,044	52,518	
190	40	(88)	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
49,628	48,084	52,430	התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום פיקוחי ^(א)
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים			
התאמות פיקוחיות וניכויים:			
(1,205)	(1,220)	(676)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(35)	(38)	(21)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(1,240)	(1,258)	(697)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין תכניות התייעלות ולפני התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים - הון עצמי רובד 1
49	59	25	סך ההתאמות בגין תכנית התייעלות
360	360	240	סך התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ^(א)
48,797	47,245	51,998	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2			
7,547	7,571	9,058	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
4,473	4,335	5,313	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
12,020	11,906	14,371	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
ניכויים:			
-	-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
12,020	11,906	14,371	סך הכל הון רובד 2
60,817	59,151	66,369	סך הכל הון כולל

(א) בחישובי יחסי ההון הובאו בחשבון התאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה פרק [רכיבי הון הנתונים לתנדטיות](#) לעיל.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים, ראה [סעיף 1.1](#) להלן.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. השפעת התאמות על יחס הון עצמי רובד 1

	30 בספטמבר	31 בדצמבר
	2022	2022
	בלתי מבוקר	מבוקר
	באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות, התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ובגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע	11.25%	11.29%
התאמות בגין תכנית ההתייעלות ^(א) ^(ב)	0.01%	0.01%
התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים ^(ג)	0.04%	0.09%
התאמות בגין הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע	-	0.07%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.30%	11.46%

- (א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
 (ב) התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים נזקפות על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות הון.
 (ג) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1. כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ד. יחס מינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203A, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם נגיף הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף, כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5.5%. לפרטים נוספים על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה ראה [ביאור 9.א](#), לעיל.

לעניין הפחתת דרישות המינוף, ביום 16 בנובמבר 2023 פורסמה טיוטת חוזר לתיקון ההוראה ולפיה תוקף ההקלה יוארך עד ליום 31 לדצמבר 2025. תאגיד שינצל את ההקלה עד למועד זה יידרש לשוב ולעמוד ביחס המינוף הנדרש טרום הוראת השעה תוך שני רבעונים, עד ליום 30 ביוני 2026. עוד נקבע כי ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023
מבוקר	בלתי מבוקר	
	במיליוני ש"ח	
בנתוני המאוחד^(א)(ב)		
48,797	47,245	51,998
766,895	744,777	773,129
יחס המינוף		
6.36%	6.34%	6.73%
5.50%	5.50%	5.50%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [סעיף 9](#). לעיל.
 כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראה [סעיף 9](#). לעיל.
 (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים לפי הוראות הפיקוח על הבנקים.
 (ג) סך החשיפות חושבו לאחר יישום העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין 218 "יחס המינוף" בעקבות עדכון הוראות 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".

ה. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזמונים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך, יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש הינו 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

שללושה חודשים שהסתיימו ביום		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2022	2022	2023
מבוקר	בלתי מבוקר	
	ממוצע באחוזים	
א. בנתוני המאוחד		
131	127	130
100	100	100
ב. בנתוני הבנק		
129	124	126
100	100	100

הבנק עומד בדרישה הרגולטורית ליום 30 בספטמבר 2023.

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. יחס מימון יציב לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

החל מהדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2021 הבנק מדווח את הוראת "יחס מימון יציב 222 (NSFR)" - הוראה זו מתבססת על פרסום של ועדת באזל. יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה הן במאוחד והן בסולו מתבצעת אחת לרבעון והדרישה היא לעמוד ביחס של 100%.

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2022		2022	
2023			
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
יחס מימון יציב נטו		118	126
יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים		100	100

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2022		2022	
2023			
בלתי מבוקר		מבוקר	
במיליוני ש"ח			
התחייבויות לרכישת ניירות ערך		1,223	1,149
התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם		95	116
הערך בספרים של האשראי שנמכר		42	422
תמורה שהתקבלה במזומן		42	437
סך הכל רווח נטו ממכירת אשראי		-	15

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
2022		2023		2022	
2023					
בלתי מבוקר		מבוקר		מבוקר	
במיליוני ש"ח					
פעילות מכירת אשראי		הערך בספרים של האשראי שנמכר		תמורה שהתקבלה במזומן	
סך הכל רווח נטו ממכירת אשראי		הערך בספרים של האשראי שנמכר		תמורה שהתקבלה במזומן	
42		42		42	
-		-		-	
-		-		-	
-		-		-	

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות. [ביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022](#), נכלל מידע לגבי כל התביעות המהותיות למועד פרסום הדוחות השנתיים כאמור. [ביאור 10 להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ועד בסמוך למועד פרסומו, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו \[ביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022\]\(#\) ולא חל לגביהן שינוי.](#)

לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-354 מיליון ש"ח.

1. להלן השינויים בתובענות מהותיות שדווחו [ביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022](#):

1.1 ביום 22 ביולי 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. לטענת המבקשת, תשלומים המשולמים ישירות לבנק על חשבון חוב אשר בגינו מתנהל הליך גבייה בהוצאה לפועל, מדווחים על ידי הבנק להוצאה לפועל באיחור, וכתוצאה מכך נוצר, כביכול, פער בין החוב האמיתי לחוב הרשום בתיק ההוצאה לפועל. המבקשת העריכה את סכום התביעה הקבוצתית במיליוני ש"ח. ביום 14 במרס 2023 אישר בית המשפט בקשה מוסכמת בין הצדדים להסתלקות המבקשת מהתובענה, ובעקבות כך התובענה הייצוגית נמחקה והתביעה האישית של המבקשת נדחתה.

1.2 ביום 29 במרס 2017 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (ותביעות מקבילות גם נגד בנקים אחרים). לטענת המבקש, הבנק אינו רשאי לגבות "עמלת קורספונדנט" בעת שהבנק מבצע העברת מט"ח מחשבון לקוח לזכות חשבון בנק בחו"ל, וזאת בניגוד להוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 והכללים מכוחו ("העילה הבנקאית"), ולחילופין, טוען המבקש כי הבנק רשאי לגבות עמלת קורספונדנט רק בהתאם להוצאה הממשית שהייתה לו (הסכום שבפועל שילם הבנק לקורספונדנט), וככל שהבנק לא עשה כן, הדבר מהווה הפרת חוזה, התעשרות שלא כדין והוא בניגוד להוראות חוק השליחות, התשכ"ח-1965 ("העילה מכח חוק השליחות"). המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-30 דולר, והנזק הקבוצתי לא ניתן להערכה. ביום 16 בפברואר 2023 ניתנה החלטת בית המשפט בה אושרה התביעה כייצוגית בעילה מכח חוק השליחות בלבד, ונדחתה העילה הבנקאית. ביום 30 במאי 2023 הוגשה בקשת רשות ערעור מטעם הבנק (וכן מספר בנקים נוספים) על החלטת האישור. ביום 1 ביוני 2023 הוגש ערעור מטעם המבקש על החלטת האישור בנוגע לדחיית העילה הבנקאית.

1.3 ביום 24 בנובמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד שישה בנקים נוספים. בתובענה נטען כי הבנקים הפרו את חוק נתוני אשראי התשע"ז-2016 ואת התקנות אשר הותקנו על פיו, בכך שהעבירו דיווחים למאגר נתוני אשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות, שלא בהתאם להוראות הדין ובאופן שפגע ביכולתם של הלקוחות לקבל אשראי ופגע בפרטיותם ובשמם הטוב. המבקשים לא נקבו בסכום נזק קבוצתי וטענו לנזק ממזני שסכומו שונה בין חברי הקבוצה וכן לנזק שאינו ממזני. ביום 26 במרס 2023 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה, ובכך הסתיימה התובענה.

1.4 ביום 7 ביוני 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. עניינה של התובענה בטענת המבקש כי נגרם לו נזק בשל הצגת יתרה לא מעודכנת בחשבון הבנק במהלך יומיים שבין רכישת ניירות ערך זרים לבין מועד החיוב של החשבון בגין הרכישה. המבקש מעריך את הנזק האישי שנגרם לו בכ-35 אלף ש"ח ואינו נוקב בסכום נזק קבוצתי. ביום 30 באוקטובר 2023 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1.5. ביום 6 בספטמבר 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד חמישה בנקים, ובהם הבנק, בטענה כי נגרם למבקשים נזק בעקבות חיובי מס ביתר בגין תקבולים הקשורים לניירות ערך (כגון דיבידנד, ריבית וכו'), במקרים בהם יש שונות בין מדינת התושבות של הלקוח לבין מדינת המס של מנפיק נייר הערך. לטענת המבקשים, שיעור המס צריך להיגבות בהתאם לאמנות למניעת כפל מס שנחתמו בין המדינות הרלוונטיות, דבר אשר לפי הטענה אינו מבוצע בפועל. המבקשים אינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי. ביום 9 ביולי 2023 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות של המבקשים ובכך הסתיימה התובענה.

2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגינן הפרשה.

2.1. ביום 4 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. בבקשה נטען, בין היתר, כי על הבנקים להעניק ללקוחות ריבית יומית על יתרות הזכות או ליידע אותם בדבר האפשרות להפקיד את הכספים בפיקדון יומי נושא ריבית. המבקשים מעריכים את הנזק הקבוצתי בסכום של מעל 1 מיליארד ש"ח (ביחס לכל הבנקים המשיבים).

2.2. ביום 21 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. עניינה של הבקשה בהעלאת ריבית הפריים על ידי הבנק, לצורך קביעת ריבית החובה על יתרות חובה בעו"ש, ריבית פיגורים וריבית על הלוואות ועל יתרות חובה מסוג כלשהו, בשיעור ההעלאה של ריבית בנק ישראל ולא בהתאם לשינוי בריבית על המקורות המשמשים למימון האשראי, וזאת בתקופה שמאז חודש אפריל 2022. המבקשים מעריכים את הנזק הקבוצתי בסכום של מעל 5 מיליארד ש"ח (ביחס לכל הבנקים המשיבים).

2.3. ביום 19 ביולי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. בבקשה נטען, בין היתר, כי שיעור הריבית המשולם על פיקדונות, המופקדים באמצעות אתר האינטרנט או באפליקציה, נמוך משיעור הריבית הממוצעת ומהריבית הנהוגה והמקובלת ומהריבית המשולמת בפועל בגין פיקדונות המופקדים באמצעות פקיד, וזאת מבלי ליידע את הלקוחות על האפשרות של קבלת ריבית גבוהה יותר ובלא להזמין אותם לנהל מו"מ עם הבנק על התנאים. המבקשים מעריכים את הנזק הקבוצתי בסכום של 984 מיליון ש"ח (ביחס לכל הבנקים המשיבים).

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

ביום 1 בפברואר 2023 התקבלה החלטת הוועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידים בנקאיים לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, בדבר הטלת עיצום כספי בסך כ-1.8 מיליון ש"ח בקשר עם שתי תקלות טכנולוגיות שאירעו ב-Pepper בשנת 2021 שפגעו ביכולת גישה ושלמות תיעוד תהליך זיהוי המהווה חלק מתהליך פתיחה של חשבונות בתקופה מסוימת. התקלה לא גרמה ולא יכלה לגרום נזק כלשהו ללקוחות, או חשיפה של מידע אודותם. Pepper פעל לתיקון התקלות. העיצום הכספי שולם במלואו.

ד. הליכים אחרים

ביום 28 במרס 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי (מחלקה כלכלית) בתל אביב בקשה לצו עשה לגילוי ועיון במסמכים. המבקש עותר לגילוי מסמכים שונים הנוגעים לתגמול ששולם לנושאי משרה בבנק, על מנת לבחון הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק נגד נושאי משרה בכירים ועובדים בבנק בקשר עם תגמול שמוענק לנושאי משרה בבנק בניגוד לכאורה לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 והוראות ניהול בנקאי תקין 301 ו-301A.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
81,085	77,856	3,229
חוזי Forward-1 Futures		
1,327	488	839
אופציות שנכתבו		
-	-	-
אופציות שנקנו		
413,654	367,729	45,925
Swaps ^(א)		
496,066	446,073	49,993
סך הכל ^(ב)		
10,455	-	10,455
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
367,723	311,818	55,905
חוזי Forward-1 Futures ^(ד)		
24,149	23,034	1,115
אופציות שנכתבו		
26,425	25,310	1,115
אופציות שנקנו		
25,143	21,510	3,633
Swaps ^(א)		
443,440	381,672	61,768
סך הכל		
(ג) חוזים בגין מניות		
169,751	168,820	931
חוזי Forward-1 Futures		
87,372	87,000	372
אופציות שנכתבו		
87,436	86,708	728
אופציות שנקנו ^(ה)		
7	-	7
אחר		
177,853	177,652	201
Swaps		
522,419	520,180	2,239
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
9,248	9,248	-
חוזי Forward-1 Futures		
74	74	-
אופציות שנכתבו		
93	93	-
אופציות שנקנו		
4,258	4,258	-
Swaps		
13,673	13,673	-
סך הכל		
(ה) חוזי אשראי		
4	-	4
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
4	-	4
סך הכל		
1,475,602	1,361,598	114,004
סך כל הסכום הנקוב		

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 200,851 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 16,022 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 22,456 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 86,295 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	במיליוני ש"ח
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
(א) חוזי ריבית			
68,550	55,935	12,615	חוזי Forward-1 Futures
2,549	2,266	283	אופציות שנכתבו
809	809	-	אופציות שנקנו
389,585	347,300	42,285	Swaps ^(א)
461,493	406,310	55,183	סך הכל ^(ב)
7,640	-	7,640	מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)
(ב) חוזי מטבע חוץ			
322,542	257,433	65,109	חוזי Forward-1 Futures ^(ד)
20,405	19,430	975	אופציות שנכתבו
20,466	19,491	975	אופציות שנקנו
22,102	20,153	1,949	Swaps ^(א)
385,515	316,507	69,008	סך הכל
(ג) חוזים בגין מניות			
186,566	185,943	623	חוזי Forward-1 Futures
33,549	32,448	1,101	אופציות שנכתבו
32,855	32,346	509	אופציות שנקנו ^(ה)
7	-	7	אחר
109,018	108,772	246	Swaps
361,995	359,509	2,486	סך הכל
(ד) חוזי סחורות ואחרים			
9,897	9,897	-	חוזי Forward-1 Futures
178	178	-	אופציות שנכתבו
176	176	-	אופציות שנקנו
3,291	3,291	-	Swaps
13,542	13,542	-	סך הכל
1,222,545	1,095,868	126,677	סך כל הסכום הנקוב

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 195,948 מיליון ש"ח.

(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 15,448 מיליון ש"ח.

(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.

(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 16,615 מיליון ש"ח.

(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 32,321 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים		
(א) חוזי ריבית		
52,985	45,758	7,227
חוזי Forward-1 Futures		
1,559	341	1,218
אופציות שנכתבו		
-	-	-
אופציות שנקנו		
388,007	339,761	48,246
Swaps ^(א)		
442,551	385,860	56,691
סך הכל ^(ב)		
7,681	-	7,681
מזה: נגזרים מגדרים ^(ג)		
(ב) חוזי מטבע חוץ		
311,657	246,012	65,645
חוזי Forward-1 Futures ^(ד)		
16,891	15,908	983
אופציות שנכתבו		
17,239	16,256	983
אופציות שנקנו		
23,058	21,123	1,935
Swaps ^(א)		
368,845	299,299	69,546
סך הכל		
(ג) חוזים בגין מניות		
170,057	169,363	694
חוזי Forward-1 Futures		
67,337	66,708	629
אופציות שנכתבו		
67,053	66,569	484
אופציות שנקנו ^(ה)		
7	-	7
אחר		
116,511	116,267	244
Swaps		
420,965	418,907	2,058
סך הכל		
(ד) חוזי סחורות ואחרים		
10,151	10,151	-
חוזי Forward-1 Futures		
175	175	-
אופציות שנכתבו		
173	173	-
אופציות שנקנו		
3,939	3,939	-
Swaps		
14,438	14,438	-
סך הכל		
1,246,799	1,118,504	128,295
סך כל הסכום הנקוב		

- (א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 186,539 מיליון ש"ח.
 (ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 15,137 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.
 (ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 10,150 מיליון ש"ח.
 (ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 66,368 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
11,160	10,271	889	12,321	10,742	1,579
(א) חוזי ריבית					
221	-	221	1,119	-	1,119
מזה: נגזרים מגדרים					
6,570	6,542	28	9,497	8,867	630
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
10,289	10,226	63	10,298	10,272	26
(ג) חוזים בגין מניות					
507	507	-	508	508	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
28,526	27,546	980	32,624	30,389	2,235
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
28,526	27,546	980	32,624	30,389	2,235
יתרה מאזנית					
908	908	-	1,558	1,558	-
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 9 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 23 מיליון ש"ח.

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
10,195	9,056	1,139	10,229	8,970	1,259
(א) חוזי ריבית					
81	-	81	863	-	863
מזה: נגזרים מגדרים					
9,044	8,950	94	12,180	11,639	541
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
17,904	17,803	101	18,796	18,781	15
(ג) חוזים בגין מניות					
167	167	-	169	169	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
37,310	35,976	1,334	41,374	39,559	1,815
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומים שקוזזו במאזן					
37,310	35,976	1,334	41,374	39,559	1,815
יתרה מאזנית					
1,002	1,002	-	2,350	2,350	-
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 15 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 2 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו		
סך הכל	נגזרים למסחר	שאינם למסחר	סך הכל	נגזרים למסחר	שאינם למסחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
9,227	8,357	870	9,451	8,292	1,159
(א) חוזי ריבית					
85	-	85	878	-	878
מזה: נגזרים מגדרים					
4,856	4,809	47	7,465	7,206	259
(ב) חוזי מטבע חוץ					
-	-	-	-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים					
9,002	8,946	56	9,495	9,470	25
(ג) חוזים בגין מניות					
241	241	-	242	242	-
(ד) חוזי סחורות ואחרים					
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו^(א)					
23,326	22,353	973	26,653	25,210	1,443
סכומים שקוזזו במאזן					
-	-	-	-	-	-
23,326	22,353	973	26,653	25,210	1,443
יתרה מאזנית					
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או להסדרים דומים					
472	472	-	1,553	1,553	-

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 15 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 15 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור תזרים מזומנים על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	
רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			

א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)

חוזי ריבית ^(א)		(3)	1	(6)	8
---------------------------	--	-----	---	-----	---

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022	
רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			

א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)

חוזי ריבית ^(א)		(3)	3	(13)	10
---------------------------	--	-----	---	------	----

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022	
רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד ^(א)	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים
מבוקר	
במיליוני ש"ח	

א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים^(א)

חוזי ריבית ^(א)		(14)	11
---------------------------	--	------	----

- (א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינו מריבית בהתאם לשורה בה מוצגת השפעת הפריט המגודר.
- (ב) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.
- (ג) הבנק מייעד נגזרים מסוימים כמכשירים מגדרים בגידור תזרים מזומנים, נגזרים המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מהלוואות שניתנו. השפעת הגידור צפויה להפחית את היקף החשיפה להלוואות שניתנו.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

2. השפעת חשבונאות גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	
		בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
129	45	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית ^(*)
51	(125)	פריטים מגודרים
86	171	נגזרים מגדרים
		ב. רווח (הפסד) מגידורי תזרים מזומנים
		חוזי ריבית
(8)	(1)	רווח והפסד שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
		בלתי מבוקר
		במיליוני ש"ח
(25)	6	סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית ^(*)
(785)	(183)	פריטים מגודרים
770	192	נגזרים מגדרים
		ב. רווח (הפסד) מגידורי תזרים מזומנים
		חוזי ריבית
(10)	(3)	רווח והפסד שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
		לשנה שהסתיימה
		ביום 31 בדצמבר 2022
		מבוקר
		במיליוני ש"ח
(4)		סך כל ההכנסות (הוצאות) ריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד
		ההשפעה של גידורי שווי הוגן:
		א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן
		חוזי ריבית ^(*)
(800)		פריטים מגודרים
807		נגזרים מגדרים
		ב. רווח (הפסד) מגידורי תזרים מזומנים
		חוזי ריבית
(11)		רווח והפסד שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

(*) הבנק מייעד נגזרים מסוימים כמכשירים מגדרים בגידור שווי הוגן, נגזרים המגדרים חשיפת ריבית המתקבלת על אגרות חוב.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

ליום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר		הערך בספרים של הפריט המגודר	
שהשפיעו על הערך בספרים	שההפסד		
יחסי גידור	יחסי גידור קיימים		
1	(1,049)	5,099	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
-	232	(3,867)	כתבי התחייבות נדחים

ליום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר		הערך בספרים של הפריט המגודר	
שהשפיעו על הערך בספרים	שההפסד		
יחסי גידור	יחסי גידור קיימים		
1	(986)	4,793	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
-	68	(1,707)	נכסים אחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
התאמות שווי הוגן מצטבר		הערך בספרים של הפריט המגודר	
שהשפיעו על הערך בספרים	שההפסד		
יחסי גידור	יחסי גידור קיימים		
1	(887)	4,931	ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה
-	69	(1,720)	כתבי התחייבות נדחים

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

4. השפעת גידור השקעה נטו בפעילות חוץ על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל דוח רווח או הפסד

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
(207)		(73)	
-		פיקדונות במטבע חוץ	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022	
רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) שסווג מחדש	סכומים שנזקפו מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)
בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
(326)		(36)	
-		פיקדונות במטבע חוץ	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר		
מבוקר			
במיליוני ש"ח			
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו			
-		(306)	
-		פיקדונות במטבע חוץ	

(א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינו מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

5. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח או הפסד

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(*)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(*)	
בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח		
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים		
27	104	חוזי ריבית
4,966	2,193	חוזי מטבע חוץ
137	(28)	חוזים בגין מניות
2	2	חוזי סחורות ואחרים
5,132	2,271	סך הכל
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022	
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(*)	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(*)	
בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח		
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים		
(330)	(192)	חוזי ריבית
8,070	1,567	חוזי מטבע חוץ
(10)	(1)	חוזים בגין מניות
1	1	חוזי סחורות ואחרים
7,731	1,375	סך הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ^(*)		
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים		
(256)		חוזי ריבית
7,819		חוזי מטבע חוץ
76		חוזים בגין מניות
2		חוזי סחורות ואחרים
7,641		סך הכל

(א) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינו מריבית.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר) ^(א)						
סך הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות במיליוני ש"ח
32,624	3,236	10,252	-	13,696	5,086	354
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
19,221	1,148	2,348	-	11,609	4,116	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים						
10,444	333	7,428	-	1,770	913	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל						
2,959	1,755	476	-	317	57	354
סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(ג)						
(126)	84	(198)	-	14	(26)	-
התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני ^(ה)						
2,833	1,839	278	-	331	31	354
סך הכל סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים						
38,300	3,638	7,828	56	14,721	10,889	1,168
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ^(ד)						
41,133	5,477	8,106	56	15,052	10,920	1,522
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים						
28,526	1,953	4,423	265	13,785	7,799	301
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
19,221	1,148	2,348	-	11,609	4,116	-
מכשירים פיננסיים						
7,034	-	1,202	241	2,120	3,471	-
ביטחון במזומן ששועבד						
2,271	805	873	24	56	212	301
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר) ^(א)						
סך הכל	אחרים ^(נ)	גופים מוסדיים ^(נ)	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות במיליוני ש"ח
41,374	24,702	-	12	9,564	6,816	280
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
18,852	3,784	-	12	9,489	5,567	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים						
17,347	16,108	-	-	45	1,194	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל						
5,175	4,810	-	-	30	55	280
סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(ג)						
(654)	(616)	-	-	(11)	(25)	(2)
התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני ^(ה)						
4,521	4,194	-	-	19	30	278
סך הכל סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים						
33,482	8,922	-	42	14,409	9,149	960
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ^(ד)						
38,003	13,116	-	42	14,428	9,179	1,238
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים						
37,310	5,891	-	178	18,476	12,441	324
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
18,852	3,784	-	12	9,489	5,567	-
מכשירים פיננסיים						
14,325	446	-	121	7,233	6,525	-
ביטחון במזומן ששועבד						
4,133	1,661	-	45	1,754	349	324
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						

[ראה הערות בעמוד הבא.](#)

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר) ^(א)						
סך הכל	אחרים	גופים מוסדיים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות במיליוני ש"ח
26,653	2,117	10,752	14	9,204	4,342	224
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(ב)(ג)}						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
15,546	861	2,049	14	8,951	3,671	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים						
9,032	159	8,010	-	237	626	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל						
2,075	1,097	693	-	16	45	224
סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^(ד)						
37	136	(117)	-	26	(9)	1
התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני ^(ה)						
2,112	1,233	576	-	42	36	225
סך הכל סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים						
36,736	3,055	5,733	44	15,089	11,903	912
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים ^(ו)						
38,848	4,288	6,309	44	15,131	11,939	1,137
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים						
23,326	1,641	2,487	120	11,709	7,199	170
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(ז)(ח)}						
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
15,546	861	2,049	14	8,951	3,671	-
מכשירים פיננסיים						
6,336	-	284	89	2,611	3,352	-
ביטחון במזומן ששועבד						
1,444	780	154	17	147	176	170
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						

- (א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.
 (ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 32,615 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 41,359 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 26,638 מיליון ש"ח).
 (ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 28,503 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 37,308 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 23,311 מיליון ש"ח).
 (ד) יתרה מאזנית של נכסים בגין נגזרים לאחר קיזוז סכומי שווי הוגן וביטחונות שעומדים בהנחיות הקיזוז בהתאם לחוזר קיזוז נכסים והתחייבויות. ההפרש, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לאחר הפחתת סיכון אשראי, לבין הסך של: יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי חוץ מאזני.
 (ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לאחר הפחתת סיכון אשראי, לבין סיכון האשראי המאזני בגין מכשירים נגזרים של הלווה.
 (ז) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כפי שעודכנו בהוראות הדיווח לציבור בחוזר מיום 24 ביולי 2022, בעקבות פרסום הוראה 203A (לפרטים נוספים ראה: פרק [ההון והלימות ההון](#)).
 (ח) הוצג מחדש.

הערות:

- בתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023, (30 בספטמבר 2022, ובשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2022 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.
- השפעת סיכון אשראי צד נגדי והשפעת דחיית רווח במועד ביצוע העסקה על הערכת השווי של נכסים בגין נגזרים לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2022 הייתה, 240 מיליון ש"ח, 214 מיליון ש"ח, ו-225 מיליון ש"ח בהתאמה. השפעת סיכון אי ביצוע על הערכת השווי של התחייבויות בגין נגזרים לימים 30 בספטמבר 2023, 30 בספטמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2022 הייתה, 17 מיליון ש"ח, 30 מיליון ש"ח, ו-21 מיליון ש"ח בהתאמה.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שלושה חודשים	עד שלושה חודשים
חוזי ריבית:					
16,022	2,811	7,246	4,466	1,499	שקל - מדד
480,044	80,376	168,413	115,792	115,463	אחר
443,440	7,057	29,603	131,674	275,106	חוזי מטבע חוץ
522,419	-	4,286	161,108	357,025	חוזים בגין מניות
13,677	-	5,377	3,310	4,990	חוזי סחורות ואחרים
1,475,602	90,244	214,925	416,350	754,083	סך הכל
1,222,545	83,889	226,517	322,769	589,370	סך הכל 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)
1,246,799	83,728	200,678	414,986	547,407	סך הכל 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

שלשה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: מרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,320	1,697	22	4
678	6	-	292
1,642	1,691	22	(288)
(123)	(1,285)	(4)	381
1,519	406	18	93
245	11	67	37
1,764	417	85	130
273	59	5	(7)
722	93	59	22
-	-	-	-
722	93	59	22
769	265	21	115
259	89	8	40
510	176	13	75
-	-	-	-
510	176	13	75
510	176	13	75
154,146	124,188	5,025	371
-	-	-	-
155,008	124,539	5,070	367
158,712	127,826	4,613	372
873	570	3	-
89	-	-	-
134,524	48	14	32,634
134,416	-	-	32,632
134,471	-	-	33,068
101,000	74,241	4,109	756
105,171	78,267	4,350	803
60,112	1,736	-	51,533
723	406	18	5
796	-	-	88
-	-	-	-
1,519	406	18	93

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) יתרות ממוצעת חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 19.6 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן - "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.

הערה: הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכנת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים כמפורט [ביאור 29](#) [בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

פעילות חו"ל ^(א)								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
8,758	165	8,593	-	2,190	33	2,178	708	1,160
4,823	-	4,823	-	554	1,131	883	588	697
3,935	165	3,770	-	1,636	(1,098)	1,295	120	463
-	(104)	104	10	(1,869)	1,207	(400)	398	500
3,935	61	3,874	10	(233)	109	895	518	963
1,401	28	1,373	3	478	44	241	89	236
5,336	89	5,247	13	245	153	1,136	607	1,199
991	4	987	8	7	1	428	128	149
1,722	31	1,691	181	67	59	128	125	387
-	-	-	(12)	3	2	-	7	-
1,722	31	1,691	169	70	61	128	132	387
2,623	54	2,569	(164)	168	91	580	347	663
866	23	843	(53)	41	31	176	122	227
1,757	31	1,726	(111)	127	60	404	225	436
10	-	10	-	10	-	-	-	-
1,767	31	1,736	(111)	137	60	404	225	436
1,767	31	1,736	(111)	137	60	404	225	436
690,794	8,082	682,712	7,692	268,314	4,673	142,675	40,071	64,770
3,972	-	3,972	-	3,972	-	-	-	-
418,564	8,088	410,476	-	-	4,676	143,951	40,468	66,006
423,477	7,738	415,739	-	-	1,881	146,809	41,535	66,430
3,146	156	2,990	-	-	1	1,311	143	662
171	-	171	-	-	-	14	-	68
638,652	74	638,578	11,774	85,839	121,689	83,956	65,445	102,717
533,674	-	533,674	-	-	121,230	77,460	65,353	102,583
544,519	-	544,519	-	-	123,921	86,285	66,097	100,677
457,365	10,415	446,950	18,388	34,571	970	189,581	44,121	57,563
460,274	10,482	449,792	18,513	35,215	1,018	185,623	45,208	58,241
1,341,960	-	1,341,960	-	56,193	952,771	105,536	30,226	85,589
2,375	164	2,211	10	-	7	717	266	483
1,896	-	1,896	-	-	102	178	252	480
(336)	(103)	(233)	-	(233)	-	-	-	-
3,935	61	3,874	10	(233)	109	895	518	963

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקו בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: מרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
1,729	1,301	14	3
146	-	-	56
1,583	1,301	14	(53)
(506)	(912)	1	124
1,077	389	15	71
256	13	68	35
1,333	402	83	106
117	47	3	-
675	100	65	24
1	1	-	-
676	101	65	24
540	254	15	82
179	85	4	28
361	169	11	54
-	-	-	-
361	169	11	54
361	169	11	54
142,510	113,689	4,210	345
-	-	-	-
143,538	113,943	4,233	454
147,374	116,715	4,759	445
717	520	2	-
69	-	-	-
125,207	58	19	27,636
125,070	-	-	27,634
126,426	-	-	28,043
94,291	69,187	3,542	855
94,172	69,662	3,567	275
61,476	1,722	-	47,413
721	389	15	5
356	-	-	66
-	-	-	-
1,077	389	15	71

- (א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשד.
- (ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
- (ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
- (ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 18.1 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.
- (ו) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן - "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העיסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.
- (ז) סוג מחדש. תוצאות הפעילות הבינמגזרית הנובעת מחיוב וזיכוי היחידות העסקיות בגין מחירי המעבר מוינו לסעיף "אחר". זאת, על מנת להציג בסיכום כל המגזרים את סך המרווח מאשראי לציבור וסך המרווח מפיקדונות הציבור, חלף הכנסות הריבית מאשראי והוצאות הריבית על הפיקדונות.
- (ח) סוג מחדש.

פעילות חו"ל ^(א)								
עסקים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	מגזר אחר	סך פעילות ישראל	סך פעילות חו"ל	סך הכל
718	388	1,059	16	989	-	4,902	76	4,978
156	167	338	421	277	-	1,561	3	1,564
562	221	721	(405)	712	-	3,341	73	3,414
183	173	(68)	520	(424)	7	9	(9)	-
745	394	653	115	288	7	3,350	64	3,414
220	82	167	46	⁽ⁿ⁾ 22	⁽ⁿ⁾ 36	864	(9)	855
965	476	820	161	310	43	4,214	55	4,269
(24)	(11)	27	(1)	(25)	-	83	16	99
433	106	⁽ⁿ⁾ 157	94	⁽ⁿ⁾ 33	128	1,650	21	1,671
-	-	-	-	5	(6)	-	-	-
433	106	157	94	38	122	1,650	21	1,671
556	381	636	68	297	(79)	2,481	18	2,499
187	131	215	24	90	47	901	7	908
369	250	421	44	207	(126)	1,580	11	1,591
-	-	-	-	191	-	191	-	191
369	250	421	44	398	(126)	1,771	11	1,782
369	250	421	44	398	(126)	1,771	11	1,782
62,633	38,983	116,888	4,972	289,974	3,476	659,781	6,691	666,472
-	-	-	-	1,085	-	1,085	-	1,085
63,841	39,477	117,821	4,982	-	-	370,113	6,058	376,171
65,485	39,796	126,863	2,048	-	-	382,011	5,908	387,919
401	223	1,131	2	-	-	2,474	29	2,503
33	-	-	-	-	-	102	126	228
95,993	66,059	⁽ⁿ⁾ 96,050	130,145	⁽ⁿ⁾ 67,233	⁽ⁿ⁾ 8,433	616,756	1,863	618,619
95,845	65,960	⁽ⁿ⁾ 94,442	129,624	-	-	538,575	416	538,991
96,391	68,000	93,107	134,728	-	-	546,695	11	546,706
60,869	41,669	143,269	275	32,342	17,870	391,440	7,729	399,169
56,968	42,512	157,579	8,517	31,183	15,811	407,017	7,076	414,093
74,875	32,704	141,370	941,138	37,546	-	1,336,522	-	1,336,522
496	236	551	8	⁽ⁱ⁾ -	7	2,024	92	⁽ⁱ⁾ 2,116
249	158	102	107	⁽ⁱ⁾ -	-	1,038	(4)	⁽ⁱ⁾ 1,034
-	-	-	-	⁽ⁱ⁾ 288	-	288	(24)	⁽ⁱ⁾ 264
745	394	653	115	288	7	3,350	64	3,414

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
6,913	5,098	61	11
1,712	6	-	743
5,201	5,092	61	(732)
(739)	(3,907)	(8)	1,041
4,462	1,185	53	309
842	35	311	115
5,304	1,220	364	424
558	113	21	-
2,046	284	174	73
-	-	-	-
2,046	284	174	73
2,700	823	169	351
957	288	61	128
1,743	535	108	223
-	-	-	-
1,743	535	108	223
1,743	535	108	223
150,633	121,100	4,485	380
-	-	-	-
151,532	121,497	4,525	374
158,712	127,826	4,613	372
873	570	3	-
89	-	-	-
132,166	52	14	31,427
132,046	-	-	31,425
134,471	-	-	33,068
100,851	74,514	3,865	713
105,171	78,267	4,350	803
59,070	1,728	-	48,711
2,162	1,185	53	25
2,300	-	-	284
-	-	-	-
4,462	1,185	53	309

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשד.

(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 19.6 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב](#).

(ז) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן -

"מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העיסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק

המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת

ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.

פעילות חו"ל ^(א)								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
24,993	426	24,567	-	6,245	105	5,958	1,995	3,340
12,846	-	12,846	-	1,468	3,106	2,404	1,522	1,891
12,147	426	11,721	-	4,777	(3,001)	3,554	473	1,449
-	(248)	248	30	(4,937)	3,429	(1,167)	1,115	1,476
12,147	178	11,969	30	(160)	428	2,387	1,588	2,925
3,884	24	3,860	32	1,110	137	658	267	699
16,031	202	15,829	62	950	565	3,045	1,855	3,624
1,715	25	1,690	-	8	(8)	555	168	409
5,034	93	4,941	576	184	170	382	349	1,161
-	-	-	(22)	9	6	-	7	-
5,034	93	4,941	554	193	176	382	356	1,161
9,282	84	9,198	(492)	749	397	2,108	1,331	2,054
3,119	45	3,074	(153)	59	143	730	478	732
6,163	39	6,124	(339)	690	254	1,378	853	1,322
(962)	-	(962)	-	⁽¹⁾ (962)	-	-	-	-
5,201	39	5,162	(339)	(272)	254	1,378	853	1,322
5,201	39	5,162	(339)	(272)	254	1,378	853	1,322
691,128	7,756	683,372	8,612	279,786	4,092	136,224	39,701	63,944
4,463	-	4,463	-	4,463	-	-	-	-
405,838	7,287	398,551	-	-	4,097	137,294	40,117	65,137
423,477	7,738	415,739	-	-	1,881	146,809	41,535	66,430
3,146	156	2,990	-	-	1	1,311	143	662
171	-	171	-	-	-	14	-	68
640,255	2,147	638,108	11,681	83,545	118,681	92,399	66,591	101,618
535,344	12	535,332	-	-	118,174	85,708	66,499	101,480
544,519	-	544,519	-	-	123,921	86,285	66,097	100,677
443,411	9,529	433,882	16,590	30,807	5,227	177,772	43,562	58,360
460,274	10,482	449,792	18,513	35,215	1,018	185,623	45,208	58,241
1,305,794	-	1,305,794	-	54,634	927,564	104,812	29,598	81,405
6,786	418	6,368	28	-	21	1,865	784	1,483
5,761	-	5,761	2	-	407	522	804	1,442
(400)	(240)	(160)	-	(160)	-	-	-	-
12,147	178	11,969	30	(160)	428	2,387	1,588	2,925

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ה)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
4,913	3,808	40	7
321	-	-	100
4,592	3,808	40	(93)
(2,096)	(2,815)	1	209
2,496	993	41	116
757	38	198	116
3,253	1,031	239	232
139	54	9	-
1,990	277	181	72
2	2	-	-
1,992	279	181	72
1,122	698	49	160
381	236	17	54
741	462	32	106
-	-	-	-
741	462	32	106
741	462	32	106
137,431	109,064	4,064	417
-	-	-	-
138,251	109,368	4,091	448
147,374	116,715	4,759	445
717	520	2	-
69	-	-	-
123,052	52	9	26,794
122,946	-	-	26,792
126,426	-	-	28,043
90,382	66,261	3,519	768
94,172	69,662	3,567	275
63,164	1,732	-	49,555
1,929	993	41	11
567	-	-	105
-	-	-	-
2,496	993	41	116

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשד.

(ב) יתרות ממוצעת חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיוור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 18.1 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן -

"מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק

המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת

ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.

(ז) סווג מחדש. תוצאות הפעילות הבינמגזרית הנובעת מחיוב וזיכוי היחידות העסקיות בגין מחירי המעבר מונו לסעיף "אחר". זאת, על מנת

להציג בסיכום כל המגזרים את סך המרווח מאשראי לציבור וסך המרווח מפיקדונות הציבור, חלף הכנסות הריבית מאשראי והוצאות הריבית

על הפיקדונות.

(ח) סווג מחדש.

פעילות חו"ל ^(א)								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
12,365	401	11,964	-	1,794	28	2,508	902	1,812
2,927	18	2,909	-	817	641	537	249	244
9,438	383	9,055	-	977	(613)	1,971	653	1,568
-	(32)	32	12	1,008	788	(329)	222	218
9,438	351	9,087	12	1,985	175	1,642	875	1,786
3,362	88	3,274	⁽ⁿ⁾ 815	⁽ⁿ⁾ 24	144	485	268	665
12,800	439	12,361	827	2,009	319	2,127	1,143	2,451
185	3	182	-	36	-	(56)	2	61
5,106	236	4,870	438	⁽ⁿ⁾ 233	193	⁽ⁿ⁾ 390	330	1,224
-	-	-	(15)	10	3	-	-	-
5,106	236	4,870	423	243	196	390	330	1,224
7,509	200	7,309	404	1,730	123	1,793	811	1,166
2,398	53	2,345	8	572	42	610	279	399
5,111	147	4,964	396	1,158	81	1,183	532	767
282	-	282	-	282	-	-	-	-
5,393	147	5,246	396	1,440	81	1,183	532	767
10	10	-	-	-	-	-	-	-
5,383	137	5,246	396	1,440	81	1,183	532	767
657,701	15,547	642,154	6,780	286,583	3,993	109,751	36,929	60,270
1,108	-	1,108	-	1,108	-	-	-	-
364,026	12,200	351,826	-	-	3,999	110,704	37,299	61,125
387,919	5,908	382,011	-	-	2,048	126,863	39,796	65,485
2,503	29	2,474	-	-	2	1,131	223	401
228	126	102	-	-	-	-	-	33
613,468	9,897	603,571	⁽ⁿ⁾ 8,148	68,419	126,549	⁽ⁿ⁾ 94,003	64,076	92,530
532,999	9,463	523,536	-	-	126,010	⁽ⁿ⁾ 91,384	63,991	92,413
546,706	11	546,695	-	-	134,728	93,107	68,000	96,391
389,574	23,027	366,547	17,440	31,351	986	128,396	40,052	57,172
414,093	7,076	407,017	15,811	31,183	8,517	157,579	42,512	56,968
1,415,145	6,232	1,408,913	-	51,944	1,003,133	130,220	32,828	78,069
⁽¹⁾ 5,901	387	5,514	12	⁽¹⁾ -	18	1,485	644	1,415
⁽¹⁾ 1,570	(18)	1,588	-	⁽¹⁾ -	157	157	231	371
⁽¹⁾ 1,967	(18)	1,985	-	⁽¹⁾ 1,985	-	-	-	-
9,438	351	9,087	12	1,985	175	1,642	875	1,786

ביאור 12א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
פעילות ישראל ^(א)			
משקי בית ^(ב)			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטיות
במיליוני ש"ח			
6,765	5,143	56	11
585	-	-	219
6,180	5,143	56	(208)
(2,392)	(3,778)	1	414
3,788	1,365	57	206
996	49	263	148
4,784	1,414	320	354
223	112	13	-
2,684	377	238	91
-	-	-	-
2,684	377	238	91
1,877	925	69	263
654	320	24	93
1,223	605	45	170
-	-	-	-
1,223	605	45	170
139,737	111,055	4,067	456
-	-	-	-
140,481	111,354	4,095	456
150,178	119,495	4,185	440
781	559	-	-
76	-	-	-
124,108	53	12	27,169
123,996	-	-	27,169
128,394	-	-	29,612
91,330	67,111	3,531	644
99,971	73,938	3,640	662
62,339	1,728	-	48,626
2,630	1,365	57	18
1,158	-	-	188
-	-	-	-
3,788	1,365	57	206

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשד.

(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיוור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 18.6 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) כולל הכנסות בסך של 782 מיליון ש"ח בגין עסקת המיזוג עם Valley.

(ז) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן -

"מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק

המבוססים על מודלים פנימיים ושקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת

ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.

(ח) סוג מחדש. תוצאות הפעילות הבינמגזרית הנובעת מחיוב וזיכוי היחידות העסקיות בגין מחירי המעבר מוינו לסעיף "אחר". זאת, על מנת

להציג בסיכום כל המגזרים את סך המרווח מאשראי לציבור וסך המרווח מפיקדונות הציבור, חלף הכנסות הריבית מאשראי והוצאות הריבית

על הפיקדונות.

פעילות חו"ל ^(*)								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים
18,795	498	18,297	-	3,453	55	3,885	1,395	2,733
5,584	18	5,566	-	1,127	1,428	1,042	578	587
13,211	480	12,731	-	2,326	(1,373)	2,843	817	2,146
-	(101)	101	24	(362)	1,708	(413)	548	574
13,211	379	12,832	24	1,964	335	2,430	1,365	2,720
5,018	103	4,915	⁽¹⁾ 849	798	186	700	344	894
18,229	482	17,747	873	2,762	521	3,130	1,709	3,614
498	-	498	-	84	(1)	20	(12)	184
6,835	310	6,525	586	345	247	511	435	1,626
-	-	-	(20)	13	7	-	-	-
6,835	310	6,525	566	358	254	511	435	1,626
10,896	172	10,724	307	2,320	268	2,599	1,286	1,804
3,564	46	3,518	(93)	777	95	907	451	634
7,332	126	7,206	400	1,543	173	1,692	835	1,170
387	-	387	-	387	-	-	-	-
7,719	126	7,593	400	1,930	173	1,692	835	1,170
10	10	-	-	-	-	-	-	-
7,709	116	7,593	400	1,930	173	1,692	835	1,170
667,555	13,406	654,149	6,633	290,346	3,186	115,156	37,459	61,176
1,112	-	1,112	-	1,112	-	-	-	-
369,647	10,626	359,021	-	-	3,193	114,975	37,840	62,076
389,768	6,487	383,281	-	-	759	126,628	39,473	65,803
1,908	18	1,890	-	-	-	400	290	419
112	-	112	-	-	-	16	-	20
622,140	7,487	614,653	11,430	70,742	130,117	91,781	65,032	94,274
534,496	7,100	527,396	-	-	129,580	87,554	64,946	94,151
557,084	18	557,066	-	-	130,685	97,741	70,077	100,557
395,706	19,040	376,666	17,033	31,310	2,869	135,692	40,667	57,121
425,643	8,418	417,225	14,846	30,585	6,844	163,247	42,542	58,528
1,385,008	4,673	1,380,335	-	52,980	979,141	127,135	31,837	78,277
⁽ⁿ⁾ 8,107	472	7,635	23	⁽ⁿ⁾ -	21	2,114	890	1,939
⁽ⁿ⁾ 3,220	(13)	3,233	1	⁽ⁿ⁾ -	314	316	475	781
⁽ⁿ⁾ 1,884	(80)	1,964	-	⁽ⁿ⁾ 1,964	-	-	-	-
13,211	379	12,832	24	1,964	335	2,430	1,365	2,720

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

מידע בדבר מגזרי פעילות גישת הנהלה הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות מסחרית	עסקית נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך	הכל	
								בנות בארץ	בנות בחו"ל	הכל		
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	(644)	262	(382)	1,741	410	596	1,031	328	8	37	166	3,935
בינמגזרי	2,063	278	2,341	(1,375)	324	(313)	(675)	(204)	(2)	9	(105)	-
הכנסות ריבית, נטו	1,419	540	1,959	366	734	283	356	124	6	46	61	3,935
הכנסות שאינן מריבית	370	121	491	3	145	100	438	4	4	92	28	1,401
סך כל ההכנסות	1,789	661	2,450	369	879	383	456	562	10	138	89	5,336
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	242	144	386	87	95	169	222	14	(7)	21	4	991
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	727	233	960	96	181	74	45	107	181	47	31	1,722
רווח (הפסד) לפני מס	820	284	1,104	186	603	140	189	441	(164)	70	54	2,623
הפרשה (הטבה) למס	281	98	379	64	206	48	65	151	(75)	5	23	866
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	539	186	725	122	397	92	124	343	(89)	22	31	1,767

ביאור 12ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	220	336	556	1,304	386	357	469	237	2	31	72	3,414
בינמגזרי ^(א)	684	84	768	(934)	163	(131)	(185)	327	(2)	2	(8)	-
הכנסות ריבית נטו	904	420	1,324	370	549	226	284	564	-	33	64	3,414
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית ^(א)	358	119	477	4	135	64	91	(6)	19	80	(9)	855
סך כל ההכנסות	1,262	539	1,801	374	684	290	375	558	19	113	55	4,269
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	65	47	112	48	(56)	65	(88)	17	(11)	(4)	16	99
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	702	253	955	100	191	69	37	99	148	51	21	1,671
רווח (הפסד) לפני מס	495	239	734	226	549	156	426	442	(118)	66	18	2,499
הפרשה למס	169	82	251	77	188	53	146	152	21	13	7	908
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	326	157	483	149	361	103	280	476	(139)	58	11	1,782

(א) החל מהרבעון השלישי בשנת 2023 בוצע שינוי באופן הקצאת הרווחיות הנובעת מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כך שהחל ממועד זה כל הרווחיות מפעילות זו מיוחסת למרכז הרווח "שוקי הון". על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי השוואה.

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)												
בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
מחיצוניים	(1,379)	873	(506)	5,239	1,205	1,580	2,794	1,297	16	96	426	12,147
בינמגזרי	5,591	754	6,345	(4,167)	1,003	(766)	(1,774)	(405)	(1)	13	(248)	-
הכנסות ריבית, נטו	4,212	1,627	5,839	1,072	2,208	814	1,020	892	15	109	178	12,147
הכנסות שאינן מריבית	1,189	372	1,561	10	440	250	294	1,047	52	206	24	3,884
סך כל ההכנסות	5,401	1,999	7,400	1,082	2,648	1,064	1,314	1,939	67	315	202	16,031
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	574	261	835	158	182	99	375	(4)	(2)	47	25	1,715
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,067	683	2,750	287	539	215	121	277	610	142	93	5,034
רווח (הפסד) לפני מס	2,760	1,055	3,815	637	1,927	750	818	1,666	(541)	126	84	9,282
הפרשה (הטבה) למס	944	361	1,305	218	659	256	280	570	(238)	24	45	3,119
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,816	694	2,510	419	1,268	494	538	1,096	(303)	112	39	5,201
יתרות ליום 30 בספטמבר 2023												
אשראי לציבור, נטו	31,142	25,700	56,842	129,583	64,435	61,643	65,027	24,013	6,464	1,241	8,013	417,261
פיקדונות הציבור	215,144	53,224	268,368	-	88,916	32,796	9,627	144,806	6	-	-	544,519

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב](#).

ביאור 12ב - מגזרי פעילות גישת הנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקד)

בנק	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל	בנק	
													סך הכל	סך הכל
הכנסות ריבית, נטו:														
מחיצוניים	745	895	1,640	3,793	1,147	986	1,153	234	9	92	384	9,438		
בינמגזרי ^(א)	1,160	95	1,255	(2,815)	182	(432)	(372)	2,217	(5)	3	(33)	-		
הכנסות ריבית, נטו	1,905	990	2,895	978	1,329	554	781	2,451	4	95	351	9,438		
הכנסות (הוצאות) שאינן מרוביות ^(א)	1,086	355	1,441	10	424	178	281	(111)	747	304	88	3,362		
סך כל ההכנסות	2,991	1,345	4,336	988	1,753	732	1,062	2,340	751	399	439	12,800		
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	88	62	150	46	70	32	(175)	89	(21)	(9)	3	185		
סך כל ההוצאות והתפועלויות האחרות	2,008	762	2,770	277	539	205	108	303	521	147	236	5,106		
רווח לפני מס	895	521	1,416	665	1,144	495	1,129	1,948	251	261	200	7,509		
הפרשה (הטבה) למס	306	178	484	227	391	169	386	666	(55)	77	53	2,398		
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	589	343	932	438	753	326	743	1,501	306	247	137	5,383		
יתרות ליום 30 בספטמבר 2022														
אשראי לציבור, נטו	32,374	26,680	59,054	118,101	60,793	53,557	52,283	26,561	5,875	934	5,865	383,023		
פיקדונות הציבור	196,325	53,262	249,587	-	94,365	36,207	13,531	153,001	4	-	11	546,706		

(א) החל מהרבעון השלישי בשנת 2023 בוצע שינוי באופן הקצאת הרווחיות הנובעת מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כך שהחל ממועד זה כל הרווחיות מפעילות זו מיוחסת למרכז הרווח "שוקי הון". על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי ההשוואה.

ביאור 12 - מגזרי פעילות גישת הנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	משכנתאות	סך הכל בנקאית	עסקים קטנים	אנשים פרטיים	בנק
במיליוני ש"ח												
הכנסות ריבית, נטו:												
13,211	480	121	14	741	1,776	1,336	1,535	5,168	2,040	1,254	786	מחיצוניים
-	(101)	6	(5)	2,108	(696)	(529)	473	(3,832)	2,576	248	2,328	בינמגזרי ^(א)
13,211	379	127	9	2,849	1,080	807	2,008	1,336	4,616	1,502	3,114	הכנסות ריבית, נטו
5,018	103	484	(^(א) 778)	563	378	245	552	14	1,901	471	1,430	הכנסות שאינן מריבית ^(ב)
18,229	482	611	787	3,412	1,458	1,052	2,560	1,350	6,517	1,973	4,544	סך כל ההכנסות
498	-	(7)	(21)	113	(57)	(16)	115	114	257	126	131	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,835	310	199	682	415	148	278	723	377	3,703	1,006	2,697	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
10,896	172	419	126	2,884	1,367	790	1,722	859	2,557	841	1,716	רווח לפני מס
3,564	46	101	(64)	986	467	270	589	294	875	288	587	הפרשה (הטבה) למס
7,709	116	396	190	2,207	900	520	1,133	565	1,682	553	1,129	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2022												
384,782	6,445	871	5,747	21,310	54,669	54,807	60,820	120,927	59,186	26,688	32,498	אשראי לציבור, נטו
557,084	19	-	7	148,773	14,423	39,617	95,839	-	258,406	55,415	202,991	פיקדונות הציבור

(א) כולל הכנסות בסך של 782 מיליון ש"ח בגין עסקת המיזוג עם Valley.

(ב) החל מהרבעון השלישי בשנת 2023 בוצע שינוי באופן הקצאת הרווחיות הנובעת מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כך שהחל ממועד זה כל הרווחיות מפעילות זו מיוחסת למרכז הרווח "שוקי הון". על מנת להציג מידע בר השוואה בוצע סיווג מחדש למספרי ההשוואה.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(*) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
4,815	461	822	6,098	23	6,121	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
722	75	197	994	(3)	991	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(108)	(4)	(195)	(307)	-	(307)	מחיקות חשבונאיות
74	-	59	133	-	133	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(34)	(4)	(136)	(174)	-	(174)	מחיקות חשבונאיות נטו
5,503	532	883	6,918	20	6,938	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
666	2	34	702	-	702	ימזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
4,313	322	737	5,372	41	5,413	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
(21)	47	70	96	3	99	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(105)	(4)	(97)	(206)	-	(206)	מחיקות חשבונאיות
128	-	50	178	-	178	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
23	(4)	(47)	(28)	-	(28)	מחיקות חשבונאיות נטו
4,315	365	760	5,440	44	5,484	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
523	1	20	544	1	545	ימזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(*) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	סך הכל
במיליוני ש"ח						
4,420	419	732	5,571	54	5,625	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
1,185	119	445	1,749	(34)	1,715	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(359)	(6)	(489)	(854)	-	(854)	מחיקות חשבונאיות
257	-	195	452	-	452	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(102)	(6)	(294)	(402)	-	(402)	מחיקות חשבונאיות נטו
5,503	532	883	6,918	20	6,938	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
666	2	34	702	-	702	1'מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	סך הכל
במיליוני ש"ח						
3,765	489	727	4,981	3	4,984	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
804	(165)	22	661	26	687	התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה ⁽²⁾
4,569	324	749	5,642	29	5,671	יתרה ליום 1 בינואר 2022
22	54	85	161	24	185	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(402)	(13)	(264)	(679)	-	(679)	מחיקות חשבונאיות
397	-	190	587	-	587	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5)	(13)	(74)	(92)	-	(92)	מחיקות חשבונאיות נטו
5	-	-	5	-	5	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(276)	-	-	(276)	(9)	(285)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ⁽¹⁾
4,315	365	760	5,440	44	5,484	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
523	1	20	544	1	545	1'מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. ראה [ביאור 1.כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

(ג) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאחד בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראה [ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#). נכון ליום 31 במרץ 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראה [ביאור 16.ב. בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2022](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
א. חובות^(א) אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
		אשראי לציבור		מסחרי		
		סך הכל	פרטי	דיור	אחר	סך הכל
בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה		סך הכל	פרטי	דיור	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח						
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):						
372,932	135,835	237,097	635	-	236,462	שנבדקו על בסיס פרטני
186,380	-	186,380	30,160	128,011	28,209	שנבדקו על בסיס קבוצתי
559,312	135,835	423,477	30,795	128,011	264,671	סך הכל חובות^(א)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):						
4,323	20	4,303	222	-	4,081	שנבדקו על בסיס פרטני
1,913	-	1,913	627	530	756	שנבדקו על בסיס קבוצתי
6,236	20	6,216	849	530	4,837	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
		אשראי לציבור		מסחרי		
		סך הכל	פרטי	דיור	אחר	סך הכל
בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה		סך הכל	פרטי	דיור	אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח						
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):						
306,950	90,799	216,151	422	-	215,729	שנבדקו על בסיס פרטני
171,802	34	171,768	29,999	116,915	24,854	שנבדקו על בסיס קבוצתי
478,752	90,833	387,919	30,421	116,915	240,583	סך הכל חובות^(א), אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה:
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה:						
3,414	43	3,371	148	-	3,223	שנבדקו על בסיס פרטני
1,525	-	1,525	592	364	569	שנבדקו על בסיס קבוצתי
4,939	43	4,896	740	364	3,792	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(*) אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(*), אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
מסחרי	דיור	אשראי לציבור		סך הכל	בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה
		פרטי אחר	סך הכל ציבור		
יתרת חוב רשומה של חובות^(*):					
213,711	-	460	214,171	95,502	309,673
25,902	119,720	29,975	175,597	22	175,619
239,613	119,720	30,435	389,768	95,524	485,292
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(*):					
3,286	-	163	3,449	54	3,503
571	418	548	1,537	-	1,537
3,857	418	711	4,986	54	5,040

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט נירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים ^(א)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ב)	בפיגור של יותר ^(ג)	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים	במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
359	20	65,720	1,001	193	64,526	בינוי ונדל"ן - בינוי
222	10	42,583	143	682	41,758	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
19	5	33,995	37	14	33,944	שירותים פיננסיים
147	47	96,759	522	2,020	94,217	מסחרי - אחר
747	82	239,057	1,703	2,909	234,445	סך הכל מסחרי
408	-	127,996	570	25	127,401	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
234	89	30,745	303	662	29,780	אנשים פרטיים - אחר
1,389	171	397,798	2,576	3,596	391,626	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
-	-	8,718	98	175	8,445	בינוי ונדל"ן
81	-	16,896	472	603	15,821	מסחרי - אחר
81	-	25,614	570	778	24,266	סך הכל מסחרי
-	-	65	-	41	24	אנשים פרטיים
81	-	25,679	570	819	24,290	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,470	171	423,477	3,146	4,415	415,916	סך הכל אשראי לציבור

(א) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

(ג) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 241 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים ^(א)				
בפיגור של 30 ימים או יותר ^(ג)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים	
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
81 ^(ד)	7	51,910	81	123	51,706	בינוי ונדל"ן - בינוי
27 ^(ד)	1	38,449	97	65	38,287	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
8	-	30,652	65	12	30,575	שירותים פיננסיים
125	25	93,833	801	1,614	91,418	מסחרי - אחר
241	33	214,844	1,044	1,814	211,986	סך הכל מסחרי
393	-	116,895	520	61	116,314	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
155	69	30,368	197	482	29,689	אנשים פרטיים - אחר
789	102	362,107	1,761	2,357	357,989	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
40	-	6,378	129	-	6,249	בינוי ונדל"ן
248	126	19,361	612	1,069	17,680	מסחרי - אחר
288	126	25,739	741	1,069	23,929	סך הכל מסחרי
-	-	73	1	-	72	אנשים פרטיים
288	126	25,812	742	1,069	24,001	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,077	228	387,919	2,503	3,426	381,990	סך הכל אשראי לציבור

(א) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

(ג) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 326 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

(ד) סוג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
חובות צוברים - מידע נוסף		בעייתיים ^(א)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ג)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ג)	סך הכל	לא צוברים	צוברים	תקינים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
66 ^(ד)	6	53,883	126	849	52,908
בינוי ונדל"ן - בינוי					
52 ^(ד)	1	39,249	51	74	39,124
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
30	1	29,228	53	19	29,156
שירותים פיננסיים					
108	28 ^(ד)	93,854	640	1,500	91,714
מסחרי - אחר					
256	36	216,214	870	2,442	212,902
סך הכל מסחרי					
412	-	119,690	559	67	119,064
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
142	76 ^(ד)	30,370	222	517	29,631
אנשים פרטיים - אחר					
810	112	366,274	1,651	3,026	361,597
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
3	-	6,872	59	-	6,813
בינוי ונדל"ן					
216	-	16,527	198	1,060	15,269
מסחרי - אחר					
219	-	23,399	257	1,060	22,082
סך הכל מסחרי					
-	-	95	-	-	95
אנשים פרטיים					
219	-	23,494	257	1,060	22,177
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
1,029	112	389,768	1,908	4,086	383,774
סך הכל אשראי לציבור					

(א) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ב) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.

(ג) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 360 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)										
יתרת חוב רשומה של יתרת חוב רשומה של יתרת חוב רשומה של יתרת חוב רשומה של		יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב								
מתחדשות	להלוואות	שהומרו	מתחדשות	להלוואות	קודם	2019	2020	2021	2022	2023
סך הכל	לזמן קצוב	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח										
פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
108,303	1,783	42,587	6,933	3,452	4,222	14,417	17,355	17,554	בינוני ונדל"ן - סך הכל	
106,042	1,769	42,014	6,748	3,412	4,030	13,667	16,915	17,487	אשראי בדירוג ביצוע	
242	2	37	3	4	29	54	74	39	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	
875	1	503	63	16	22	82	166	22	אשראי בעייתי צובר	
1,144	11	33	119	20	141	614	200	6	אשראי שאינו צובר	
130,754	2,473	31,749	10,154	4,233	9,109	15,247	25,982	31,807	מסחרי אחר - סך הכל	
127,782	2,439	30,943	9,714	3,997	8,840	14,813	25,324	31,712	אשראי בדירוג ביצוע	
379	1	71	4	9	35	135	113	11	אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	
2,034	9	632	328	177	162	209	452	65	אשראי בעייתי צובר	
559	24	103	108	50	72	90	93	19	אשראי שאינו צובר	
127,996	-	-	40,133	9,088	13,513	22,593	26,527	16,142	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג - סך הכל	
77,153	-	-	27,604	5,912	8,259	12,490	13,992	8,896	LTV עד 60%	
49,463	-	-	11,429	3,133	5,194	10,021	12,468	7,218	LTV מעל 60% ועד 75%	
1,380	-	-	1,100	43	60	82	67	28	LTV מעל 75%	
127,018	-	-	39,545	9,015	13,414	22,491	26,420	16,133	אשראי שאינו בפיגור	
408	-	-	158	34	55	64	88	9	בפיגור 30-89 יום	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בפיגור מעל 90 יום	
570	-	-	430	39	44	38	19	-	אשראי שאינו צובר	
30,745	229	7,206	422	738	2,242	4,269	7,250	8,389	אנשים פרטיים - אחר - סך הכל	
30,119	186	7,083	408	714	2,191	4,138	7,065	8,334	אשראי שאינו בפיגור	
234	-	75	4	6	12	39	71	27	בפיגור 30-89 יום	
89	-	36	1	2	4	10	25	11	בפיגור מעל 90 יום	
303	43	12	9	16	35	82	89	17	אשראי שאינו צובר	
397,798	4,485	81,542	57,642	17,511	29,086	56,526	77,114	73,892	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	
25,679	173	9,450	444	406	256	2,859	3,867	8,224	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	
24,290	173	8,949	444	401	41	2,701	3,433	8,148	אשראי תקין	
819	-	435	-	-	-	55	270	59	אשראי בעייתי צובר	
570	-	66	-	5	215	103	164	17	אשראי שאינו צובר	
423,477	4,658	90,992	58,086	17,917	29,342	59,385	80,981	82,116	סך הכל אשראי לציבור	

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת האשראי (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)									
יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב ^(*)									
יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות להלוואות מתחדשות	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	קודם	2018	2019	2020	2021	2022	במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
90,359	1,657	27,932	3,758	2,100	3,597	5,016	11,613	34,686	בינוני ונדל"ן - סך הכל
89,993	1,644	27,871	3,660	2,059	3,569	4,967	11,576	34,647	אשראי תקין
188	2	42	35	13	17	29	27	23	אשראי בעייתי צובר
178	11	19	63	28	11	20	10	16	אשראי שאינו צובר
124,485	1,581	31,168	5,771	2,720	5,175	11,413	18,728	47,929	מסחרי אחר - סך הכל
121,993	1,554	30,616	5,263	2,521	4,955	11,038	18,394	47,652	אשראי תקין
1,626	14	396	252	187	134	202	235	206	אשראי בעייתי צובר
866	13	156	256	12	86	173	99	71	אשראי שאינו צובר
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור - סך הכל									
116,895	1	-	36,330	6,734	10,132	14,962	25,323	23,413	LTV מעל 60%
70,295	-	-	24,150	4,523	6,611	9,164	13,928	11,919	LTV מעל 60% ועד 75%
45,108	1	-	10,978	2,163	3,469	5,739	11,320	11,438	LTV מעל 75%
1,492	-	-	1,202	48	52	59	75	56	אשראי שאינו בפיגור
115,982	1	-	35,726	6,678	10,068	14,875	25,252	23,382	בפיגור 89-30 יום
393	-	-	228	27	30	47	39	22	אשראי שאינו צובר
520	-	-	376	29	34	40	32	9	אנשים פרטיים - אחר - סך הכל
30,368	206	6,428	517	802	1,773	3,758	7,546	9,338	אשראי שאינו בפיגור
29,947	186	6,333	502	782	1,732	3,700	7,427	9,285	בפיגור 89-30 יום
155	-	48	4	5	11	16	41	30	בפיגור מעל 90 יום
69	-	31	1	2	3	5	17	10	אשראי שאינו צובר
197	20	16	10	13	27	37	61	13	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל
362,107	3,445	65,528	46,376	12,356	20,677	35,149	63,210	115,366	סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל
25,812	88	14,222	56	18	746	618	3,074	6,990	אשראי תקין
24,001	88	13,601	18	18	394	367	2,667	6,848	אשראי בעייתי צובר
1,069	-	552	-	-	120	138	252	7	אשראי שאינו צובר
742	-	69	38	-	232	113	155	135	סך הכל אשראי לציבור
387,919	3,533	79,750	46,432	12,374	21,423	35,767	66,284	122,356	

(א) ככלל, במקרים בהם אשראי לזמן קצוב ניתן חלף פירעון של אשראי קיים, עודכנה שנת העמדת האשראי למועד מתן האשראי החדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2.א. מידע נוסף על חובות^(א) לא צוברים

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
	יתרת ^(א) חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	יתרת ^(א) חובות לא צוברים קיימת הפרשה	סך הכל יתרת ^(א) חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים ^(א)	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	
במיליוני ש"ח						
<u>פעילות לווים בישראל</u>						
<u>ציבור-מסחרי</u>						
	987	195	157	1,557	-	בינוי ונדל"ן
	346	196	213	2,405	2	מסחרי - אחר
	1,333	391	370	3,962	2	סך הכל מסחרי
	570	66	-	581	1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
	303	156	-	597	2	אנשים פרטיים - אחר
	2,206	613	370	5,140	5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>						
	380	51	190	801	4	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
	2,586	664	560	5,941	9	סך הכל ציבור ¹
ימזה:						
	1,323	480	465	1,788	3,736	נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	693	118	95	788	1,624	נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של ביטחון
	570	66	-	581	581	נמדד על בסיס קבוצתי

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 377 מיליון ש"ח.

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 הינו 2,295 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

א.א. מידע נוסף על חובות^(א) לא צוברים (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
	יתרת ^(א) חובות לא צוברים	יתרת ^(א) בגינם קיימת הפרשה	סך הכל יתרת ^(א) חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים ^(א)	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	
במיליוני ש"ח						
<u>פעילות לווים בישראל</u>						
<u>ציבור-מסחרי</u>						
	113	37	65	1,001	-	בינוי ונדל"ן
	597	174	269	2,680	3	מסחרי - אחר
	710	211	334	3,681	3	סך הכל מסחרי
	520	69	-	782	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
	179	144	18	456	-	אנשים פרטיים - אחר
	1,409	424	352	4,919	3	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>						
	740	113	2	935	2	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
	2,149	537	354	5,854	5	סך הכל ציבור¹
ימזה:						
	1,563	430	293	1,856	4,129	נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	48	5	53	101	943	נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של ביטחון
	538	102	8	546	782	נמדד על בסיס קבוצתי

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים. אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 368 מיליון ש"ח. מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 הינו 2,638 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

א.2. מידע נוסף על חובות^(א) לא צוברים (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
	יתרת לא צוברים ^(א)	סך הכל יתרת ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)
	יתרת לא צוברים ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)	יתרת לא צוברים ^(א)
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
2	570	177	41	47	136
בינוי ונדל"ן					
4	2,367	693	212	155	481
מסחרי - אחר					
6	2,937	870	253	202	617
סך הכל מסחרי					
-	579	559	-	77	559
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
1	474	222	-	115	222
אנשים פרטיים - אחר					
7	3,990	1,651	253	394	1,398
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
2	478	257	53	48	204
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
9	4,468	1,908	306	442	1,602
סך הכל ציבור¹					
ימזה:					
	3,623	1,255	258	364	997
נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים					
	266	94	48	1	46
נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של ביטחון					
	579	559	-	77	559
נמדד על בסיס קבוצתי					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 467 מיליון ש"ח.

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 הינו 2,657 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי

ליום 30 בספטמבר 2022				ליום 30 בספטמבר 2023			
צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית		צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית		צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית		צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית	
סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור	סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור	סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור	סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור
בלתי מבוקר							
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
120	21	1	98	412	80	1	331
בינוי ונדל"ן							
747	188	5	554	594	350	4	240
מסחרי - אחר							
867	209	6	652	1,006	430	5	571
סך הכל מסחרי							
150	60	1	89	159	70	-	89
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור							
375	193	4	178	523	242	7	274
אנשים פרטיים - אחר							
1,392	462	11	919	1,688	742	12	934
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
587	7	-	580	526	364	-	162
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
1,979	469	11	1,499	2,214	1,106	12	1,096
סך הכל ציבור							
31 בדצמבר 2022							
צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית		צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית		צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית		צובר ^(א) שאינו צובר הכנסות ריבית	
סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור	סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור	סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור	סך הכל	צובר ^(א) לא בפיגור
מבוקר							
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
106	54	1	51	401	303	4	452
בינוי ונדל"ן							
708	303	4	401	523	242	7	274
מסחרי - אחר							
814	357	5	452	1,006	430	5	571
סך הכל מסחרי							
155	66	1	88	159	70	-	89
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור							
402	203	3	196	523	242	7	274
אנשים פרטיים - אחר							
1,371	626	9	736	1,688	742	12	934
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
552	387	-	165	526	364	-	162
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
1,923	1,013	9	901	2,214	1,106	12	1,096
סך הכל ציבור							

(א) צובר הכנסות ריבית.

הערה: ליום 30 בספטמבר 2023 חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך 1,485 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים (ליום 30 בספטמבר 2022 סך של 1,802 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2022 סך של 1,025 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2022			2023		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
5	5	66	99	99	103
בינוי ונדל"ן					
41	41	277	60	61	440
מסחרי - אחר					
46	46	343	159	160	543
סך הכל מסחרי					
6	6	23	9	9	30
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
69	69	1,517	123	124	2,238
אנשים פרטיים - אחר					
121	121	1,883	291	293	2,811
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
121	121	1,883	291	293	2,811
סך הכל ציבור					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2022			2023		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
25	26	205	343	343	275
בינוי ונדל"ן					
140	142	905	149	151	1,177
מסחרי - אחר					
165	168	1,110	492	494	1,452
סך הכל מסחרי					
33	33	105	25	25	81
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
200	201	4,444	345	347	6,323
אנשים פרטיים - אחר					
398	402	5,659	862	866	7,856
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
1	1	2	31	31	1
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
399	403	5,661	893	897	7,857
סך הכל ציבור					

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2.2. מידע נוסף על חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי (המשך)

2. ארגונים מחדש שכשלו^(א)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)			
	2022 ^(ב)		2023
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים
	במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
בינוי ונדל"ן	40	5	45
מסחרי - אחר	173	16	169
סך הכל מסחרי	213	21	214
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	17	8	16
אנשים פרטיים - אחר	584	32	838
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	814	61	1,068
סך הכל ציבור	814	61	1,068

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)			
	2022 ^(ב)		2023
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים
	במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>			
<u>ציבור-מסחרי</u>			
בינוי ונדל"ן	128	19	151
מסחרי - אחר	561	49	536
סך הכל מסחרי	689	68	687
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	40	24	43
אנשים פרטיים - אחר	1,992	95	2,731
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	2,721	187	3,461
סך הכל ציבור	2,721	187	3,461

(א) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ב) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ג.2 מידע נוסף על אשראי לא צובר בפיגור

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)								
	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180 ימים	בפיגור של מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור של מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור של מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור של מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור של מעל 7 שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח								
מסחרי	1,810	86	247	55	69	2	4	2,273
הלוואות לדיור	37	271	156	91	8	6	1	570
אנשים פרטיים - אחר	303	-	-	-	-	-	-	303
סך הכל	2,150	357	403	146	77	8	5	3,146

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)								
	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180 ימים	בפיגור של מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור של מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור של מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור של מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור של מעל 7 שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח								
מסחרי	1,598	64	20	97	4	3	1	1,787
הלוואות לדיור	44	231	124	93	17	7	3	519
אנשים פרטיים - אחר	194	3	-	-	-	-	-	197
סך הכל	1,836	298	144	190	21	10	4	2,503

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)								
	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180 ימים	בפיגור של מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור של מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור של מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור של מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור של מעל 7 שנים	סך הכל
במיליוני ש"ח								
מסחרי	945	59	35	80	4	3	1	1,127
הלוואות לדיור	50	262	138	85	17	4	3	559
אנשים פרטיים - אחר	221	1	-	-	-	-	-	222
סך הכל	1,216	322	173	165	21	7	4	1,908

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(א), סוג החזר וסוג ריבית

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	ימזה: ריבית משתנה	ימזה: בולט ובלון	סך הכל		
במיליוני ש"ח					
2,507	47,260	2,101	77,162	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
2,345	31,602	662	50,845	מעל 60%	
-	4	-	4		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
4,852	78,866	2,763	128,011		סך הכל

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	ימזה: ריבית משתנה	ימזה: בולט ובלון	סך הכל		
במיליוני ש"ח					
2,505	44,351	1,433	70,304	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
2,539	29,214	761	46,606	מעל 60%	
-	4	-	5		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
5,044	73,569	2,194	116,915		סך הכל

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	ימזה: ריבית משתנה	ימזה: בולט ובלון	סך הכל		
במיליוני ש"ח					
2,569	44,838	1,536	71,728	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון
2,568	29,908	744	47,987	מעל 60%	
-	4	-	5		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
5,137	74,750	2,280	119,720		סך הכל

(א) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2022		2022		2023	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ^(ד)	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ^(ד)	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ^(ד)	יתרות החוזים ^(א)
מבוקר			בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח					
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
1	1,151	1	1,239	1	807
אשראי תעודות					
84	7,289	78	6,290	102	8,382
ערביות להבטחת אשראי					
15	35,572	14	34,796	17	36,530
ערביות לרוכשי דירות					
95	26,336	79	23,212	93	27,390
ערביות והתחייבויות אחרות ^(א)					
18	8,395	19	9,083	26	12,512
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו					
43	13,398	41	13,624	52	14,177
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו					
286	49,081	257	48,042	344	52,872
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן					
43	22,039	56	23,249	67	30,894
התחייבויות להוצאת ערבויות					
-	3,065	-	2,543	-	2,929
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו					
-	4,500	-	4,483	-	4,896
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית ^(א)					

- (א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
- (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת הבורסה בסך 273 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2022 סך של 647 מיליון ש"ח כולל מסלוקת מעו"ף וב-31 בדצמבר 2022 סך של 436 מיליון ש"ח).
- (ג) התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת ניהול בנק תקין מספר 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.
- (ד) החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה 13-2016 ASU. לפרטים אודות השינוי במדיניות חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ראה [ביאור 1.ח. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ד. ערבויות לפי מועד פירעון

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	מעל חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שנה עד שלוש שנים	עד שנה	
במיליוני ש"ח					
8,382	852	414	1,778	5,338	ערבויות להבטחת אשראי
36,530	-	-	36,530	-	ערבויות לרוכשי דירות
27,390	3,882	2,226	7,001	14,281	ערבויות והתחייבויות אחרות
72,302	4,734	2,640	45,309	19,619	סך הכל ערבויות
30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	מעל חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שנה עד שלוש שנים	עד שנה	
במיליוני ש"ח					
6,290	609	176	965	4,540	ערבויות להבטחת אשראי
34,796	-	-	34,796	-	ערבויות לרוכשי דירות
23,212	2,289	2,064	5,685	13,174	ערבויות והתחייבויות אחרות
64,298	2,898	2,240	41,446	17,714	סך הכל ערבויות
31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
סך הכל	מעל חמש שנים	שלוש עד חמש שנים	שנה עד שלוש שנים	עד שנה	
במיליוני ש"ח					
7,289	645	255	1,624	4,765	ערבויות להבטחת אשראי
35,572	-	-	35,572	-	ערבויות לרוכשי דירות
26,336	2,827	2,337	6,496	14,676	ערבויות והתחייבויות אחרות
69,197	3,472	2,592	43,692	19,441	סך הכל ערבויות

נתוני הביטחונות שלהלן משקפים ביטחונות שהבנק קיבל ספציפית כנגד ערבויות: יתרת המזומנים אשר זמינים לבנק במטרה לפצות על הפסדים שמומשו תחת ערבויות אלה ושיפויים הסתכמו לסך של כ-294 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 311 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 301 מיליון ש"ח). כמו כן, ניירות ערך ונכסים סחירים אחרים, המוחזקים כביטחונות, הסתכמו לסך של כ-13 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2022 - 7 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 - 12 מיליון ש"ח).

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ג)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
101,311	1,754	3,053	2,490	7,661	-	86,353
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
131,379	4,745	2,337	3,623	53,201	4,210	63,263
ניירות ערך						
2,930	-	-	1	1,709	-	1,220
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
417,261	4,644	9,850	4,957	22,741	59,765	315,304
אשראי לציבור, נטו ^(ד)						
1,356	-	-	441	542	-	373
אשראי לממשלות						
4,078	4,078	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,795	2,795	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
32,615	9,453	392	435	15,748	334	6,253
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
7,036	993	67	11	50	4	5,911
נכסים אחרים						
700,761	28,462	15,699	11,958	101,652	64,313	478,677
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
544,519	6,411	4,992	12,362	124,797	11,607	384,350
פיקדונות הציבור						
16,068	25	145	479	1,930	-	13,489
פיקדונות מבנקים						
213	-	-	22	83	-	108
פיקדונות מממשלות						
16,853	-	-	-	16,283	-	570
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
27,569	-	-	-	6,514	14,750	6,305
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
28,503	9,409	144	172	10,972	369	7,437
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
14,513	501	201	86	159	8,578	4,988
התחייבויות אחרות						
648,238	16,346	5,482	13,121	160,738	35,304	417,247
סך כל ההתחייבויות						
52,523	12,116	10,217	(1,163)	(59,086)	29,009	61,430
הפרשי^(ה)						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
-	-	-	-	-	(729)	729
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	1,194	(10,357)	92	49,734	(5,128)	(35,535)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(54)	323	768	-	(1,037)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	31	94	1,355	-	(1,480)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
52,523	13,310	(163)	(654)	(7,229)	23,152	24,107
סך הכל כללי						
-	-	(92)	401	1,132	-	(1,441)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	86	801	3,888	-	(4,775)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 6,216 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.
 (ה) הפרשי

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)						
מטבע ישראל						
מטבע חוץ ^(א)						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ג)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
183,625	1,616	2,772	1,681	10,799	-	166,757
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
79,672	4,425	3,028	3,099	41,526	4,802	22,792
ניירות ערך						
1,345	-	-	-	109	-	1,236
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
383,023	3,152	6,887	4,596	25,512	52,749	290,127
אשראי לציבור, נטו ^(ד)						
1,272	-	-	312	443	192	325
אשראי לממשלות						
4,867	4,867	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,698	2,698	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
41,359	17,071	181	469	18,059	296	5,283
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
6,256	842	49	3	28	5	5,329
נכסים אחרים						
704,117	34,671	12,917	10,160	96,476	58,044	491,849
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
546,706	4,770	4,028	10,327	135,499	11,161	380,921
פיקדונות הציבור						
25,427	-	69	806	3,270	-	21,282
פיקדונות מבנקים						
275	-	-	8	100	-	167
פיקדונות מממשלות						
5,632	-	483	-	3,825	-	1,324
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
27,613	-	-	-	4,380	16,112	7,121
אגרות חוב, שטרות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
37,308	17,087	125	154	11,765	613	7,564
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
13,107	425	173	83	119	8,312	3,995
התחייבויות אחרות						
656,068	22,282	4,878	11,378	158,958	36,198	422,374
סך כל ההתחייבויות						
48,049	12,389	8,039	(1,218)	(62,482)	21,846	69,475
הפרש^(ה)						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
-	-	-	-	-	(430)	430
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	(184)	(8,503)	714	53,141	(3,269)	(41,899)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	42	2	(72)	899	-	(871)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	77	(19)	(38)	918	-	(938)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
48,049	12,324	(481)	(614)	(7,524)	18,147	26,197
סך הכל כללי						
-	66	(39)	(109)	1,176	-	(1,094)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	16	(192)	(209)	4,054	-	(3,669)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בנינו נוצר בסך 4,896 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	אחר	באירו	בדולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
186,569	2,415	919	3,699	10,313	-	169,223
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
82,950	4,356	3,549	3,221	44,685	4,438	22,701
ניירות ערך						
3,034	-	-	1	2,509	-	524
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
384,782	5,038	7,906	4,923	17,675	54,133	295,107
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
1,109	-	-	347	446	-	316
אשראי לממשלות						
4,947	4,947	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,735	2,735	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
26,638	9,169	661	1,534	10,420	294	4,560
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
6,402	854	58	3	19	4	5,464
נכסים אחרים						
699,166	29,514	13,093	13,728	86,067	58,869	497,895
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
557,084	7,452	4,606	10,807	130,695	9,809	393,715
פיקדונות הציבור						
22,306	22	89	467	1,951	-	19,777
פיקדונות מבנקים						
247	-	-	8	109	-	130
פיקדונות מממשלות						
3,952	-	-	26	3,577	-	349
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
27,805	-	-	-	4,397	16,255	7,153
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
23,311	8,640	611	981	6,476	357	6,246
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
15,018	459	213	90	154	9,165	4,937
התחייבויות אחרות						
649,723	16,573	5,519	12,379	147,359	35,586	432,307
סך כל ההתחייבויות						
49,443	12,941	7,574	1,349	(61,292)	23,283	65,588
הפרש^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:						
-	-	-	-	-	(430)	430
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	345	(8,090)	(2,328)	51,991	(1,604)	(40,314)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	11	174	588	-	(773)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	9	(9)	136	853	-	(989)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
49,443	13,295	(514)	(669)	(7,860)	21,249	23,942
סך הכל כללי						
-	-	16	245	695	-	(956)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	46	(72)	341	3,185	-	(3,500)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי ביגונו נוצר בסך 4,986 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן רמה 1 ^(א)
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
100,395	5,236	7,221	87,938	101,311
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
129,699	8,016	37,060	84,623	131,379
ניירות ערך ^(ב)				
2,930	-	-	2,930	2,930
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
410,979	391,519	-	19,460	417,261
אשראי לציבור, נטו				
1,263	1,141	122	-	1,356
אשראי לממשלות				
32,615	3,762	22,203	6,650	32,615
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
376	351	-	25	376
נכסים פיננסיים אחרים				
678,257	410,025	66,606	201,626	687,228 ^(א)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
531,322	263,220	236,385	31,717	544,519
פיקדונות הציבור				
15,697	11,398	3,272	1,027	16,068
פיקדונות מבנקים				
213	32	181	-	213
פיקדונות מממשלות				
16,853	-	-	16,853	16,853
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
26,297	964	-	25,333	27,569
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
28,503	126	21,761	6,616	28,503
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
3,676	1,442	1,634	600	3,676
התחייבויות פיננסיות אחרות				
622,561	277,182	263,233	82,146	637,401 ^(א)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
338	338	-	-	338
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
8,294	8,294	-	-	8,294
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים נטו ^(ג)				

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 202,161 מיליון ש"ח ובסך 256,816 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 15ב-15ד](#).

(ד) ההתחייבות מוצגת בנטו, ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
182,913	5,732 ^(ה)	6,564	170,617 ^(ה)	183,625
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
78,474	6,000	33,970	38,504	79,672
ניירות ערך ^(ב)				
1,345	-	-	1,345	1,345
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
375,899	352,241	-	23,658	383,023
אשראי לציבור, נטו				
1,203	1,193	10	-	1,272
אשראי לממשלות				
41,359	6,694	21,379	13,286	41,359
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
384	352	-	32	384
נכסים פיננסיים אחרים				
681,577	372,212	61,923	247,442 ^(א)	690,680 ^(א)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
536,454	210,001 ^(ה)	289,280 ^(ה)	37,173	546,706
פיקדונות הציבור				
24,647	16,843	6,297	1,507	25,427
פיקדונות מבנקים				
267	41	226	-	275
פיקדונות מממשלות				
5,632	-	-	5,632	5,632
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
26,495	668	-	25,827	27,613
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
37,308	409	24,576	12,323	37,308
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
2,734	1,187	1,124	423	2,734
התחייבויות פיננסיות אחרות				
633,537	229,149	321,503	82,885 ^(א)	645,695 ^(א)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
349	349	-	-	349
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
8,129	8,129	-	-	8,129
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים, נטו ^(ג)				

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
- (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 168,365 מיליון ש"ח ובסך 369,498 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאור 15ב](#).
- (ד) ההתחייבות מוצגת בנטו, ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
- (ה) סווג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן רמה 1 ^(א)
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
185,832	5,570	9,402	170,860	186,569
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
81,779	6,428	34,087	41,264	82,950
ניירות ערך ^(ב)				
3,034	-	-	3,034	3,034
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
376,957	358,284	-	18,673	384,782
אשראי לציבור, נטו				
1,026	1,009	17	-	1,109
אשראי לממשלות				
26,638	3,772	16,382	6,484	26,638
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
260	241	-	19	260
נכסים פיננסיים אחרים				
675,526	375,304	59,888	240,334	685,342 ^(א)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
546,154	235,593	278,420	32,141	557,084
פיקדונות הציבור				
21,591	16,344	4,299	948	22,306
פיקדונות מבנקים				
240	34	206	-	247
פיקדונות מממשלות				
3,952	-	-	3,952	3,952
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
26,639	661	-	25,978	27,805
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים				
23,311	159	17,199	5,953	23,311
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
2,696	1,378	1,176	142	2,696
התחייבויות פיננסיות אחרות				
624,583	254,169	301,300	69,114	637,401 ^(א)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
380	380	-	-	380
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
8,930	8,930	-	-	8,930
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים, נטו ^(ד)				

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#).
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 153,740 מיליון ש"ח ובסך 276,243 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים [15-ב](#) ו-[15-ד](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בנטו, ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 15 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
					במיליוני ש"ח
נכסים					
אגרות חוב זמינות למכירה:					
60,055	26	5,402	54,627		אגרות חוב ממשלת ישראל
18,515	-	3,019	15,496		אגרות חוב ממשלות זרות
47	-	-	47		אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
9,091	-	9,091	-		אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
10,493	5,329	5,164	-		אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
751	-	160	591		אגרות חוב אחרות בישראל
4,788	-	4,788	-		אגרות חוב אחרות זרים
103,740	5,355	27,624	70,761		סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
מניות וקרנות שאינן למסחר:					
2,029	-	-	2,029		מניות וקרנות שאינן למסחר
ניירות ערך למסחר:					
6,362	-	-	6,362		אגרות חוב ממשלת ישראל
425	-	-	425		אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
19	-	19	-		אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
28	6	22	-		אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
161	-	-	161		אגרות חוב אחרות בישראל
65	-	65	-		אגרות חוב אחרות זרים
61	-	-	61		מניות וקרנות
7,121	6	106	7,009		סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
338	187	151	-		חוזי שקל - מדד
11,983	133	11,099	751		חוזי ריבית
9,157	2,402	6,755	-		חוזי מטבע - חוץ
9,974	1,034	4,135	4,805		חוזי מניות
508	6	63	439		חוזי סחורות ואחרים
655	-	-	655		פעילות בשוק המעוף
32,615	3,762	22,203	6,650		סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
14,591	-	-	14,591		אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
2,930	-	-	2,930		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
22	-	-	22		אחר
17,543	-	-	17,543		סך הכל אחרים
163,048	9,123	49,933	103,992		סך כל הנכסים

ביאור 15ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

מדידות שווי הוגן המשתמשות				
	בנתונים לא נצפים	בנתונים נצפים משמעותיים	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח
סך הכל שווי הוגן	משמעותיים (רמה 3)	אחרים (רמה 2)		
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
				חוזי שקל - מדד
379	111	268	-	
				חוזי ריבית
10,781	-	10,094	687	
				חוזי מטבע - חוץ
6,235	8	6,227	-	
				חוזי מניות
9,946	7	5,103	4,836	
				חוזי סחורות ואחרים
507	-	69	438	
				פעילות בשוק המעוף
655	-	-	655	
28,503	126	21,761	6,616	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
				פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
15,468	-	14	15,454	
				ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
16,853	-	-	16,853	
				כתבי התחייבות CLN
480	480	-	-	
				אחר
600	-	-	600	
33,401	480	14	32,907	סך הכל אחרים
61,904	606	21,775	39,523	סך כל התחייבויות

ביאור 15ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
21,080	22	4,310	16,748
13,540	-	4,476	9,064
48	-	-	48
10,068	-	10,068	-
7,193	3,709	3,484	-
659	-	177	482
4,912	10	4,902	-
57,500	3,741	27,417	26,342
מניות וקרנות שאינן למסחר:			
2,168	-	-	2,168
ניירות ערך למסחר:			
2,298	-	-	2,298
491	-	-	491
50	-	50	-
37	13	24	-
259	-	-	259
84	-	84	-
11	-	-	11
3,230	13	158	3,059
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
341	184	157	-
9,888	96	8,906	886
11,991	2,851	9,139	1
18,366	3,560	3,147	11,659
169	3	30	136
604	-	-	604
41,359	6,694	21,379	13,286
אחרים:			
13,267	-	-	13,267
1,345	-	-	1,345
30	-	-	30
14,642	-	-	14,642
118,899	10,448	48,954	59,497

ביאור 15ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

מדידות שווי הוגן המשתמשות				
	בנתונים לא נצפים	בנתונים נצפים משמעותיים	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במחירים משמעותיים אחרים (רמה 2)
סך הכל שווי הוגן	משמעותיים (רמה 3)			
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
	471	159	312	-
חוזי שקל - מדד				
	9,723	-	8,900	823
חוזי ריבית				
	8,866	243	8,623	-
חוזי מטבע - חוץ				
	17,477	7	6,712	10,758
חוזי מניות				
	167	-	29	138
חוזי סחורות ואחרים				
	604	-	-	604
פעילות בשוק המעוף				
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	37,308	409	24,576	12,323
אחרים:				
	13,032	-	(13)	13,045
פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך				
	5,632	-	-	5,632
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
	423	-	-	423
אחר				
	19,087	-	(13)	19,100
סך הכל אחרים				
סך כל ההתחייבויות	56,395	409	24,563	31,423

ביאור 15ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
נכסים			
אגרות חוב זמינות למכירה:			
17,199	4,619	24	21,842
אגרות חוב ממשלת ישראל			
12,486	4,509	-	16,995
אגרות חוב ממשלות זרות			
46	-	-	46
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
-	9,627	-	9,627
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
-	3,651	4,059	7,710
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
495	175	-	670
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	4,919	-	4,919
אגרות חוב אחרות זרים			
30,226	27,500	4,083	61,809
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה			
מניות וקרנות שאינן למסחר:			
2,020	-	-	2,020
מניות וקרנות שאינן למסחר			
ניירות ערך למסחר:			
1,263	-	-	1,263
אגרות חוב ממשלת ישראל			
580	-	-	580
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
-	53	-	53
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
-	23	10	33
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
257	-	-	257
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	69	2	71
אגרות חוב אחרות זרים			
3	-	-	3
מניות וקרנות			
2,103	145	12	2,260
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	146	153	299
חוזי שקל - מדד			
175	8,900	77	9,152
חוזי ריבית			
-	5,537	1,823	7,360
חוזי מטבע - חוץ			
5,710	1,767	1,715	9,192
חוזי מניות			
206	32	4	242
חוזי סחורות ואחרים			
393	-	-	393
פעילות בשוק המעוף			
6,484	16,382	3,772	26,638
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
14,875	-	-	14,875
אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
3,034	-	-	3,034
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
17	-	-	17
אחר			
17,926	-	-	17,926
סך הכל אחרים			
58,759	44,027	7,867	110,653
סך כל הנכסים			

ביאור 15ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידות שווי הוגן המשתמשות

סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
439	148	291	-	חוזי שקל - מדד
8,789	-	8,673	116	חוזי ריבית
4,754	4	4,750	-	חוזי מטבע - חוץ
8,695	7	3,451	5,237	חוזי מניות
241	-	34	207	חוזי סחורות ואחרים
393	-	-	393	פעילות בשוק המעוף
23,311	159	17,199	5,953	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
14,826	-	1	14,825	פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
3,952	-	-	3,952	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
142	-	-	142	אחר
18,920	-	1	18,919	סך הכל אחרים
42,231	159	17,200	24,872	סך כל התחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

מדידות שווי הוגן המשתמשות

סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
	788	788	-	-	אשראי שאינו צובר שגבייתו מותנית בביטחון
	(89)	(89)	-	-	סך הכל

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

מדידות שווי הוגן המשתמשות

סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
	101	101	-	-	אשראי שאינו צובר שגבייתו מותנית בביטחון
	145	145	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)

מדידות שווי הוגן המשתמשות

סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
	94	94	-	-	אשראי שאינו צובר שגבייתו מותנית בביטחון
	135	135	-	-	סך הכל

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2023	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2023	העברות מרמה (3)	העברות אל רמה (3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לדוח התקופה והפסדי(*)	ברוח כולל אחרי(ב)	
							רווח	פסד			
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	26	אגרות חוב זמינות למכירה
(16)	5,329	452	237	-	(96)	218	(17)	179	4,356	26	ממשלת ישראל
(16)	5,355	452	237	-	(96)	218	(17)	179	4,382	179	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:											
-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6	אגרות חוב למסחר
-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	6	סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
3	187	-	8	-	-	-	-	(11)	190	190	חוזי שקל - מדד
55	133	-	-	-	(28)	-	-	73	88	88	חוזי ריבית
1,334	2,402	-	-	-	-	86	-	(196)	2,512	2,512	חוזי מטבע - חוץ
871	1,034	-	-	-	-	-	-	729	305	305	חוזי מניות
1	6	-	-	-	-	-	-	1	5	5	חוזי סחורות ואחרים
2,264	3,762	-	8	-	(28)	86	-	596	3,100	3,100	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,248	9,123	452	245	-	(124)	304	(17)	775	7,488	7,488	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
38	111	-	36	-	-	-	-	(34)	109	109	חוזי שקל - מדד
-	8	-	-	-	-	-	-	(14)	22	22	חוזי מטבע - חוץ
-	7	-	-	-	-	-	-	-	7	7	חוזים בגין מניות
38	126	-	36	-	-	-	-	(48)	138	138	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)	480	-	-	-	(19)	500	-	(1)	-	-	סך הכל אחרים
37	606	-	36	-	(19)	500	-	(49)	138	138	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (הפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2023, הסתכמה בסך (16) מיליון ש"ח.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2022	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2022	העברות מרמה (3)	העברות אל רמה (3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	סילוקים	מכירות והנפקות	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:			
								ברוח כולל אחר(2)	בדוח רווח ההפסד(2)	שווי הוגן לתחילת התקופה	
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
(4)	22	-	-	-	-	-	-	(4)	(2)	28	ממשלת ישראל
(58)	3,709	(584)	-	-	(128)	-	328	(59)	82	4,070	MBS/ABS
-	10	-	10	-	-	-	-	-	-	-	אחרים זרים
(62)	3,741	(584)	10	-	(128)	-	328	(63)	80	4,098	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:											
-	13	-	(1)	-	-	-	-	-	-	14	MBS/ABS
-	-	-	(4)	-	-	-	-	-	-	4	אחרים זרים
-	13	-	(5)	-	-	-	-	-	-	18	סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
19	184	-	3	-	-	-	-	-	(11)	192	חוזי שקל - מדד
91	96	-	-	-	(17)	-	-	-	98	15	חוזי ריבית
1,841	2,851	-	-	-	-	-	64	-	148	2,639	חוזי מטבע - חוץ
594	3,560	-	-	-	-	-	-	-	196	3,364	חוזי מניות
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	חוזי סחורות ואחרים
2,548	6,694	-	3	-	(17)	-	64	-	434	6,210	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,486	10,448	(584)	8	-	(145)	-	392	(63)	514	10,326	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
25	159	-	26	-	-	-	-	-	(14)	147	חוזי שקל - מדד
(37)	243	-	-	-	-	-	-	-	(36)	279	חוזי מטבע - חוץ
-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	חוזים בגין מניות
(12)	409	-	26	-	-	-	-	-	(50)	433	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(12)	409	-	26	-	-	-	-	-	(50)	433	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2022, הסתכמה בסך (62) מיליון ש"ח.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2023	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2023	העברות מרמה (3)	העברות אל רמה (3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	סילוקים	מכירות והנפקות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:			
								ברוח כולל אחר(2)	בדוח רווח הפסד(2)	שווי הוגן לתחילת השנה	
במיליוני ש"ח											
נכסים											
אגרות חוב זמינות למכירה:											
(1)	26	-	-	-	-	-	-	(1)	3	24	ממשלת ישראל
34	5,329	-	237	-	(207)	-	815	35	390	4,059	MBS/ABS
33	5,355	-	237	-	(207)	-	815	34	393	4,083	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:											
-	6	-	1	-	(5)	-	-	-	-	10	MBS/ABS
-	-	-	-	-	(2)	-	-	-	-	2	אחרים זרים
-	6	-	1	-	(7)	-	-	-	-	12	סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
60	187	-	26	-	-	-	-	-	8	153	חוזי שקל - מדד
72	133	-	-	-	(396)	-	-	-	452	77	חוזי ריבית
2,088	2,402	-	-	-	-	-	1,877	-	(1,298)	1,823	חוזי מטבע - חוץ
741	1,034	-	-	-	-	-	-	-	(681)	1,715	חוזי מניות
3	6	-	-	-	-	-	-	-	2	4	חוזי סחורות ואחרים
2,964	3,762	-	26	-	(396)	-	1,877	-	(1,517)	3,772	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,997	9,123	-	264	-	(610)	-	2,692	34	(1,124)	7,867	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
35	111	-	100	-	-	-	-	-	(137)	148	חוזי שקל - מדד
-	8	-	-	-	-	-	-	-	4	4	חוזי מטבע - חוץ
-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	חוזים בגין מניות
35	126	-	100	-	-	-	-	-	(133)	159	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)	480	-	-	-	(19)	-	500	-	(1)	-	סך הכל אחרים
34	606	-	100	-	(19)	-	500	-	(134)	159	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2023, הסתכמה בסך 33 מיליון ש"ח.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)													
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2022	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2022	העברות מרמה (3)	העברות אל רמה (3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	סילוקים	מכירות	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה	ברוח כולל אחר(2)	בדוח רווח ההפסד(3)	
								במיליוני ש"ח					
נכסים													
אגרות חוב זמינות למכירה:													
	(6)	22	-	-	-	-	-	-	(8)	(1)	31	(1)	ממשלת ישראל
	-	-	-	-	(984)	-	933	-	-	19	32	-	מוסדות פיננסיים זרים
	(253)	3,709	(941)	-	(424)	(19)	1,043	(221)	-	478	3,793	-	MBS/ABS
	-	10	-	11	(3)	-	-	-	(1)	-	3	-	אחרים זרים
	(259)	3,741	(941)	11	(1,411)	(19)	1,976	(230)	-	496	3,859	-	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:													
	-	13	-	2	-	(1)	-	-	-	1	11	-	MBS/ABS
	-	13	-	2	-	(1)	-	-	-	1	11	-	סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:													
	65	184	-	14	-	-	-	-	-	24	146	-	חוזי שקל - מדד
	15	96	-	-	(254)	-	-	-	-	226	124	-	חוזי ריבית
	2,789	2,851	-	-	-	-	1,427	-	-	696	728	-	חוזי מטבע - חוץ
	3,488	3,560	-	-	-	-	-	-	-	2,757	803	-	חוזי מניות
	3	3	-	-	-	-	-	-	-	(251)	254	-	חוזי סחורות ואחרים
	6,360	6,694	-	14	(254)	-	1,427	-	-	3,452	2,055	-	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	6,101	10,448	(941)	27	(1,665)	(20)	3,403	(230)	-	3,949	5,925	-	סך כל הנכסים
התחייבויות													
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:													
	21	159	-	127	-	-	-	-	-	(58)	90	-	חוזי שקל - מדד
	-	243	-	-	-	-	-	-	-	(41)	284	-	חוזי מטבע - חוץ
	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	חוזים בגין מניות
	21	409	-	127	-	-	-	-	-	(99)	381	-	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	21	409	-	127	-	-	-	-	-	(99)	381	-	סך כל התחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (ההפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 30 בספטמבר 2022, הסתכמה בסך (259) מיליון ש"ח.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15 ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (מבוקר)										
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2022	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2022	העברות מרמה (3)	העברות אל רמה (3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן בתחילת השנה והפסד (א)	בדוח רווח הפסד (א)
							ברוח כולל אחר (א)	ברוח כולל אחר (א)		
במיליוני ש"ח										
נכסים										
אגרות חוב זמינות למכירה:										
(5)	24	-	-	-	-	-	(7)	-	31	ממשלת ישראל
-	-	-	-	(984)	-	933	-	19	32	מוסדות פיננסיים זרים
(229)	4,059	(920)	-	(487)	(19)	1,367	(196)	521	3,793	MBS/ABS
-	-	-	-	(3)	-	-	-	-	3	אחרים זרים
(234)	4,083	(920)	-	(1,474)	(19)	2,300	(203)	540	3,859	סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה
אגרות חוב למסחר:										
-	10	-	3	(4)	(1)	-	-	1	11	MBS/ABS
-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	אחרים זרים
-	12	-	5	(4)	(1)	-	-	1	11	סך הכל אגרות חוב למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
67	153	-	19	-	-	-	-	(12)	146	חוזי שקל - מדד
(144)	77	-	-	(277)	-	-	-	230	124	חוזי ריבית
1,623	1,823	-	-	-	-	1,583	-	(488)	728	חוזי מטבע - חוץ
1,700	1,715	-	-	-	-	-	-	912	803	חוזי מניות
4	4	-	-	-	-	-	-	(250)	254	חוזי סחורות ואחרים
3,250	3,772	-	19	(277)	-	1,583	-	392	2,055	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,016	7,867	(920)	24	(1,755)	(20)	3,883	(203)	933	5,925	סך כל הנכסים
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
5	148	-	143	-	-	-	-	(85)	90	חוזי שקל - מדד
-	4	-	-	-	-	-	-	(280)	284	חוזי מטבע - חוץ
-	7	-	-	-	-	-	-	-	7	חוזים בגין מניות
5	159	-	143	-	-	-	-	(365)	381	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5	159	-	143	-	-	-	-	(365)	381	סך כל התחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (הפסד) הכולל האחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 31 בדצמבר 2022, הסתכמה בסך (234) מיליון ש"ח.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 בספטמבר 2023 (בלתי מבוקר)					
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן	במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים					
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾					
bp 205	bp 205	מרווח הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	26	אגרות חוב ממשלת ישראל
1.68%	1.68%	שיעור הפסד			
25%	25%				
bp 240	bp 200-280	מרווח הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	5,329	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
2.90%	2%-3.8%	שיעור פירעון מוקדם			
20%	20%	שיעור הפסד			
30%	30%				
ני"ע למסחר⁽¹⁾					
bp 240	bp 200-280	מרווח הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	6	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
2.90%	2%-3.8%	שיעור פירעון מוקדם			
20%	20%	שיעור הפסד			
30%	30%				
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
1.62%	0.38%-2.85%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	184	חוזי ריבית שקל - מדד
1.50%	^(*) 0.27%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	3	
1.50%	^(*) 0.27%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	133	חוזי ריבית
1.50%	^(*) 0.27%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	2,402	חוזי מטבע - חוץ
1.50%	^(*) 0.27%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1,034	חוזים בגין מניות
1.50%	^(*) 0.27%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	6	חוזים בגין סחורות
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
1.62%	0.38%-2.85%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	111	חוזי ריבית שקל - מדד
1.62%	0.38%-2.85%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	8	חוזי מטבע - חוץ
1.50%	0.27%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	7	חוזים בגין מניות
5.46%	4.61%-6.57%	הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	480	התחייבויות אחרות
0.762	1.003-0.503	מח"מ אפקטיבי בשנים			
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
				788	אשראי שאינו צובר שגביתו מותנית בביטחון
השווי הוגן של הביטחון					

* בגין צד נגדי שכשל.

ראה הערות [בעמוד 245](#).

ביאור D15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך) מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 בספטמבר 2022 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾	
במיליוני ש"ח					
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾					
22	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 205	bp 205	אגרות חוב ממשלת ישראל
			1.68%	1.68%	
			25%	25%	
3,709	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 110-215	bp 163	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
			2%-3.8%	2.90%	
			20%	20%	
			30%	30%	
10	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור הפסד	bp 105-210	bp 158	אחרים זרים
			1.1%-1.8%	1.45%	
			30%	30%	
ני"ע למסחר⁽¹⁾					
13	היוון תזרימי מזומנים	מרווח הסתברות לכשל שיעור פירעון מוקדם שיעור הפסד	bp 110-215	bp 163	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
			2%-3.8%	2.90%	
			20%	20%	
			30%	30%	
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
179	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.60%-3.10%	1.85%	חוזי ריבית שקל - מדד
5	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.93%-100% ^(*)	1.77%	חוזי ריבית
96	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.93%-100% ^(*)	1.77%	חוזי מטבע - חוץ
2,851	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.93%-100% ^(*)	1.77%	חוזים בגין מניות
3,560	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.93%-100% ^(*)	1.77%	חוזים בגין סחורות
3	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.93%-100% ^(*)	1.77%	חוזים בגין מניות
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
159	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.60%-3.10%	1.85%	חוזי ריבית שקל - מדד
243	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.60%-3.10%	1.85%	חוזי מטבע - חוץ
7	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.93%-100%	1.77%	חוזים בגין מניות
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
101	השווי הוגן של הביטחון				אשראי שאינו צובר שגבייתו מותנית בביטחון

* בגין צד נגדי שכשל.

ראה הערות [בעמוד 245](#).

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2022 (מבוקר)					
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן	במיליוני ש"ח
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
אגרות חוב זמינות למכירה⁽¹⁾					
bp 205	bp 205	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	24	אגרות חוב ממשלת ישראל
1.68%	1.68%	הסתברות לכשל			
25%	25%	שיעור הפסד			
bp 163	bp 110-215	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	4,059	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
2.90%	2%-3.8%	הסתברות לכשל			
20%	20%	שיעור פירעון מוקדם			
30%	30%	שיעור הפסד			
ניירות ערך למסחר⁽¹⁾					
bp 163	bp 110-215	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	10	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
2.90%	2%-3.8%	הסתברות לכשל			
20%	20%	שיעור פירעון מוקדם			
30%	30%	שיעור הפסד			
bp 158	bp 105-210	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	2	אחרים זרים
1.45%	1.1%-1.8%	הסתברות לכשל			
30%	30%	שיעור הפסד			
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
1.56%	0.41%-2.72%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	148	חוזי ריבית שקל - מדד
1.39%	^(*) 0.60%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	5	
1.39%	^(*) 0.60%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	77	חוזי ריבית
1.39%	^(*) 0.60%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1,823	חוזי מטבע - חוץ
1.39%	^(*) 0.60%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	1,715	חוזים בגין מניות
1.39%	^(*) 0.60%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	4	חוזים בגין סחורות
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾					
1.56%	0.41%-2.72%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	148	חוזי ריבית שקל - מדד
1.56%	0.41%-2.72%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	4	חוזי מטבע - חוץ
1.39%	0.60%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	7	חוזים בגין מניות
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
			השווי הוגן של הביטחון	94	אשראי שאינו צובר שגייתו מותנית בביטחון

* בגין צד נגדי שכשל.

ראה הערות [בעמוד 245](#).

ביאור D15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

הערות:

- (1) הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל.
- (2) גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי ההוגן של העסקאות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקאות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקאות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקאות יגדל (יקטן).
- (3) נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל. הממוצע המשוקלל חושב על בסיס שווי הוגן יחסי של החשיפות.

ביאור 16 - נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן

א. מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023, נפתחה מתקפה רחנית על מדינת ישראל, ובפרט על אוכלוסייתה האזרחית, בעקבות מתקפה זו מדינת ישראל הכריזה על פתיחת מלחמת "חרבות ברזל". ירי הטילים שהגיע עד למרכז הארץ, פינוי יישובים בדרום הארץ וצפונה, גיוס המילואים הנרחב והשבתת מערכת החינוך, כל אלו הביאו לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי. למלחמה צפויה להיות השפעה שלילית משמעותית על הכלכלה הישראלית, בפרט כל עוד הלחימה נמשכת, וכפועל יוצא מכך על ביצועיו של הבנק. ישנו פוטנציאל כלכלי שלילי ניכר, ברקע האפשרות להסלמה נוספת של הדברים לגזרות נוספות, ובכל מקרה מדובר באירוע הצפוי לפגוע באופן מהותי, בפרט בזמן הלחימה, בפעילות הכלכלית ובשוקים הפיננסיים של ישראל. חומרת ההשפעה תלויה, בין היתר, במשך הזמן של המלחמה ובהיקף אזורי הארץ אשר יושפעו מהמלחמה באופן ישיר. ענפי הפעילות אשר נראה שנפגעו במידה רבה יחסית כוללים: תיירות, תרבות ופנאי, חקלאות, בנייה, מסחר ועוד. לאחר המלחמה, צפוי תהליך של שיקום אזרחי וביטחוני, שיבוא לידי ביטוי בהוצאה הציבורית, בהשקעות בנכסים קבועים, שירותי בריאות ושירותים סוציאליים, ובהיקף הצריכה הפרטית.

על רקע הפוטנציאל הכלכלי השלילי של המלחמה, הועלתה רמת החומרה של סיכון מאקרו המקומי מ"בינונית-גבוהה" ל"גבוהה". כמו כן, לנוכח המצב המאקרו כלכלי, בדגש על פוטנציאל השפעת הלחימה ומגמת עליית הריבית המתמשכת, הועלתה רמת החומרה של סיכון האשראי הכולל וחומרת סיכון איכות לווים וביטחונות מ"בינונית" ל"בינונית-גבוהה".

בהיבט סיכון האשראי, בהתאם להערכתיו הראשונית של הבנק, ענפי המשק שפעילותם חשופה במיוחד לנזקי המלחמה הם: בנייה, חקלאות וכן ענפי התרבות והפנאי (תיירות, מסעדות, מופעים וכו'), וחלק מענפי התעשייה והמסחר, כתלות במיקום האזורי שלהם. בשל חוסר הוודאות הגבוה שנוצר, וההשלכות האפשריות במהלך התקופה הקרובה על הכלכלה והחברה בישראל, לא ניתן לאמוד במדויק את עוצמת הפגיעה בתיק האשראי של הבנק. השלכות האמור לעיל קיבלו ביטוי בחישוב ההפרשה הקבוצתית והובילו לגידול בהוצאות להפסדי אשראי אשר הסתכמו ברבעון השלישי בסך של 991 מיליון ש"ח, מתוכם סך של 869 מיליון ש"ח בגין הוצאה קבוצתית.

עם פרוץ המלחמה הבנק אימץ את מתווה ההקלות של בנק ישראל, ואף יישם הקלות נוספות ללקוחותיו, והכל במטרה להקל ככל שניתן על הלקוחות בתקופה קשה ומורכבת זו.

מתווה בנק ישראל פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים, וזאת לתקופה של שלושה חודשים ובמטרה להקל על נטל האשראי והעמלות. המתווה יוצר הבחנה בין אוכלוסייה המתגוררת במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה, אוכלוסייה שפונתה מביתה על ידי גורם מדינתי רשמי (לרבות אוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ), משרתי המילואים ומגויסי צו 8, ובעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה או לחטופים או לנעדרים ("קבוצת הלקוחות במעגל הראשון") לבין יתר לקוחות הבנקים ("קבוצת הלקוחות במעגל השני"). הבנק אימץ את מתווה בנק ישראל, ויישם הקלות נוספות ללקוחותיו, כגון: הקלות בתחום המשכנתאות, הקלות בתשלומי הלוואות ללקוחות פרטיים ועסקיים, הלוואות גישור וקרן סיוע, פטור מריבית ללקוחות פרטיים, פטור מעמלות ללקוחות פרטיים ולעסקים קטנים.

ב. ירידת ערך ההשקעה ב-Valley

כמפורט [בביאור 15 ובביאור 1.ה.2. בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022](#), ההשקעה של הבנק במניות Valley National Bancorp ("להלן: "Valley") רשומה בספרי הבנק על בסיס שיטת השווי המאזני.

בעקבות ירידות משמעותיות במחיר מניות מגזר הבנקאות בארה"ב בכלל, והבנקים הבינוניים בפרט, בחן הבנק את הצורך בהכרה בירידת ערך בגין השקעתו ב-Valley.

הבנק בחן אינדיקטורים הקשורים לביצועי Valley וכן למצב המניה, וזאת בשים לב למצב הכללי בשווקים, ובפרט במערכת הבנקאית בארה"ב בדגש על בנקים בינוניים וקטנים.

לאור האמור לעיל, הבנק מעריך כי הירידה בשווי ההוגן הינה בעלת אופי אחר מזמני, ובהתאמה הוכר ההפרש בין השווי ההוגן של ההשקעה לערכה בספרים כהפסד מירידת ערך ברבעון הראשון של שנת 2023.

השווי ההוגן של ההשקעה ב-Valley נקבע על פי מחיר שוק מצוטט של המניה ליום 31 במרס 2023 ללא התאמות, בסך 9.24 דולר למניה, ולתאריך זה הוא עומד על 2.4 מיליארד ש"ח. ירידת הערך שנרשמה בגין ההשקעה ב-Valley הסתכמה לכ-1.1 מיליארד ש"ח, לאחר השפעת המס.

ההפסד מירידת הערך נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות".

ביאור 16 - נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן (המשך)

בגין הפסד זה, הכיר הבנק בנכס מס נדחה, אשר ניתן יהיה למימוש כניכוי מההכנסה החייבת במועד מימוש ההשקעה.

ירידת הערך הוקצתה בהתאם לשווי ההוגן של הנכסים המזוהים נטו הנובעים מהשקעת הבנק ב-Valley.

להפחתת השווי לא הייתה השפעה משמעותית על הלימות ההון הרגולטורית של הבנק.

למידע נוסף בנוגע לירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני ראה [ביאור 1.כב.4 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

בסמוך למועד פרסום הדוח, שווי השוק של מניות Valley שמוחזקות על ידי הבנק עומד על כ-2.4 מיליארד ש"ח.

ג. מכירת "בית לין"

ביום 28 במרס 2023 התקשר הבנק (באמצעות חברה בת בבעלותו המלאה) בהסכם עם ג'. טי. אל. וי 3 (בית לין) שותפות מוגבלת ("הרוכשת") למכירה של 50% מזכויותיו במגדל משרדים ברחוב יהודה הלוי 35 ו-37 תל אביב, הידוע כ-"בית לין" המשמש כיום את הבנק ("הנכס") לפי שווי כולל לנכס (100%) של 650 מיליון ש"ח. התמורה שתשולם לבנק הינה 325 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ ("התמורה"; "הסכם המכר"). במקביל התקשרו הצדדים בהסכם להסדרת יחסי שיתוף בנכס לשם השבחתו.

ד. שלוחת הבנק בבריטניה

במהלך המחצית הראשונה של 2023 הושלמו כלל התנאים לביצוע שינוי ארגוני הכולל את החזרת הרישיון הבנקאי הרגולטורי של BLUK, כך ש BLUK תהא חברה למתן אשראי. לשם כך, פעילותה של BLUK מוזגה לתוך LABL, חברת בת של BLUK (להלן: "Leumi UK Group").

Leumi UK Group עוסקת במתן אשראי בעיקר בתחומים הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות מסחריים בלבד בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה, ובכלל זה השקעות ופיתוח של נדל"ן למגורים ומימון נדל"ן מסחרי (בתי אבות ומעונות סטודנטים). המימון ניתן הן ללקוחות בבריטניה והן מחוץ לבריטניה (בעיקר ישראלים).

ה. הסכם שיתוף פעולה עם Paxos

בהמשך לאמור לגבי ההסכם [ביאור 36 בדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2022](#), ביום 10 באוקטובר 2023 דחה בג"ץ את העתירה ופסק כי הפרשנות שלפיה בנקים רשאים לעסוק גם במגוון סוגים של נכסים פיננסיים, לרבות במטבעות דיגיטליים, עולה בקנה אחד עם פרשנותו הלשונית ומתיישבת עם תכליתו של סעיף 10 לחוק הבנקאות.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים תוכן העניינים

עמוד	
<hr/>	
א.	ממשל תאגידי
250	שינויים בדירקטוריון
250	המבקרת הפנימית
<hr/>	
ב.	פרטים נוספים
251	השליטה בבנק
251	מינויים ופרישות
252	מבנה ארגוני
252	הסכמים מהותיים
253	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
261	דירוג אשראי
<hr/>	
ג.	נספחים
262	שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד פרסום הדוחות, הדירקטוריון מונה עשרה דירקטורים, וזאת בהתאם למספר חברי הדירקטוריון בתאגידים בנקאיים אשר נקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן: "הוראה 301"). במהלך הרבעון השלישי של שנת 2023 חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון.

ביום 1 בפברואר 2023 רו"ח יצחק אידלמן סיים את כהונתו כדירקטור בבנק. לפירוט נוסף ראה דיווח מיידית שפרסם הבנק ביום 27 בינואר 2022 (מס' אסמכתא: 01-011986-2022) ודיווח מיידית אודות סיום הכהונה ביום 2 בפברואר 2023 (מס' אסמכתא: 01-0113728-2023).

ביום 17 ביולי 2023 האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות אישרה את ההחלטות כדלקמן:

1. למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וברייטמן אלמגור זהר ושות' (Deloitte) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק ולהסמך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם.
2. למנות את מר אורי אלון כדירקטור במעמד של דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 101(א) (2) לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן: "דירקטור במעמד דירקטור אחר"). מר אורי אלון, החל את כהונתו ביום 30 באוגוסט 2023. למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים מיום 30 באוגוסט 2023 (מס' אסמכתא: 01-100350-2023 ו-01-100395-2023, בהתאמה).
3. למנות את עו"ד אסתר דויטש כדירקטורית במעמד של דירקטור אחר. עו"ד דויטש החלה את כהונתה ביום 17 בספטמבר 2023. למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 29 באוגוסט 2023 ומיום 18 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא: 01-099528-01 ו-01-107298-2023, בהתאמה).
4. למנות מחדש את פרופ' ידידיה שטרן כדירקטור במעמד דירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראה 301. כהונתו השנייה של פרופ' ידידיה שטרן תחל ביום 22 בנובמבר 2023. למידע נוסף, ראה דיווח מיידית על מצבת נושאי משרה בכירה מיום 27 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא: 01-110031-2023).

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 29 באוקטובר 2023, נבחר ד"ר שמואל בן צבי לכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק. מינויו של ד"ר שמואל בן צבי נכנס לתוקף ביום 16 בנובמבר 2023, המועד בו התקבל אישור הפיקוח על הבנקים אודות העדר התנגדותו למינוי. למידע נוסף ראה דיווחים מיידיים של הבנק מיום 29 באוקטובר 2023 ומיום 16 בנובמבר 2023 (מס' אסמכתא: 01-119694-01 ו-01-125022-2023, בהתאמה).

ביום 29 באוקטובר 2023 סיים ד"ר סאמר חאג' יחיא, יו"ר הדירקטוריון לשעבר, את כהונתו כדירקטור בבנק. למידע נוסף ראה דיווח מיידית שפרסם הבנק ביום 30 באוקטובר 2023 אודות סיום הכהונה (מס' אסמכתא: 01-119789-2023).

ביום 8 בנובמבר 2023 סיים מר אבי בזורה את כהונתו כדירקטור בבנק. למידע נוסף ראה דיווח מיידית שפרסם הבנק ביום 9 בנובמבר 2023 אודות סיום הכהונה (מס' אסמכתא: 01-122928-2023).

למידע בנוגע לכשירות הדירקטורים כנדרש בהוראה 301 שעניינה הדירקטוריון, ראה פרק [חברי דירקטוריון הבנק בדוח ממשל תאגידי ליום 31 בדצמבר 2022](#).

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה מינוי מבקרת פנימית חדשה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו [בדוח ממשל תאגידי ליום 31 בדצמבר 2022](#).

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2022 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 22 במרס 2023, נדון בוועדה ביום 29 במרס 2023, הוגש לדירקטוריון ביום 27 במרס 2023 והוצג בדירקטוריון ביום 24 באפריל 2023.

לקט חצי שנתי של דוחות ותרשומות ביקורת למחצית הראשונה של שנת 2023 הוגש לוועדת הביקורת ביום 7 באוגוסט 2023 ודוח בוועדה ביום 14 באוגוסט 2023, הוגש לדירקטוריון ביום 31 באוגוסט 2023 ודוח בדירקטוריון ביום 6 בספטמבר 2023.

¹ למידע נוסף אודות האסיפה הכללית השנתית ראה דיווחים מיידיים מיום 4 באפריל 2023, 10 במאי 2023 ו-17 ביולי 2023 (מס' אסמכתא: 01-038853-01, 01-050268-2023 ו-01-081393-2023, בהתאמה).

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 30 בספטמבר 2023, ראה דוח מידיי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 5 באוקטובר 2023 (אסמכתא: 01-113379-2023). כן, ראה דיווח מידיי בעניין רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2023 מיום 10 באפריל 2023 (אסמכתא: 01-035011-2023), דיווחים מידיים על מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי מיום 13 באפריל 2023 ומיום 4 ביוני 2023 (אסמכתא: 01-040491-2023 ו-01-052108-2023, בהתאמה) ודיווח מידיי על מי שחלל להיות בעל אמצעי שליטה מהותי מיום 1 באוקטובר 2023 (אסמכתא: 01-090922-2023).

מינויים ופרישות

מינויים

רו"ח **חגית ארגוב**, מבקרת פנימית ראשית, ראש חטיבת הביקורת הפנימית וחברת הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, מונתה לתפקיד ראש החטיבה הפיננסית וחשבונאית ראשית, החל מיום 12 בפברואר 2023.

רו"ח **בשמת בן צבי**, ראש חטיבת שוקי הון וחברת הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, מונתה לתפקיד מבקרת ראשית וראש חטיבת הביקורת הפנימית, החל מיום 12 בפברואר 2023.

רו"ח **עומר זיו**, ראש החטיבה הפיננסית, חשבונאי ראשי וחבר הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, מונה לתפקיד ראש חטיבת שוקי הון, בדרג משנה למנכ"ל, החל מיום 12 בפברואר 2023. כמו כן, מונה רו"ח עומר זיו לתפקיד יו"ר החברה הבת לאומי פרטנרס.

רו"ח **ליאת שוב**, ראש חטיבת ניהול סיכונים וחברת הנהלת הבנק, מונתה לתפקיד ראש החטיבה העסקית, החל מיום 15 בפברואר 2023.

מר **רון מורי**, מונה לתפקיד ראש חטיבת ניהול סיכונים, כחבר הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מיום 15 בפברואר 2023.

עו"ד **מיכל אלטרמן**, מונתה לתפקיד יועצת משפטית ראשית וראש חטיבת הייעוץ המשפטי, כחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 15 בפברואר 2023.

מר **אייל בן חיים**, ראש חטיבת תפעול ושירות וחבר הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, מונה לתפקיד ראש החטיבה הבנקאית, בתוקף מיום 16 במאי 2023.

גב' **אביבית קליין**, ראש חטיבת משאבי אנוש וחברת הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, מונתה בנוסף על תפקידה לתפקיד יו"ר דירקטוריון לאומי בריטניה, בתוקף מיום 15 במאי 2023.

מר **אבי פולק**, מונה לתפקיד ראש חטיבת תפעול ושירות, כחבר הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 16 במאי 2023.

מר **רון בן חיים**, מונה לתפקיד מנכ"ל לאומי פרטנרס, החל מיום 1 באפריל 2023.

עו"ד **שלי בינהרון**, מונתה לתפקיד מזכירת הבנק, ראש מערך מזכירות הבנק והקבוצה, החל מיום 27 בספטמבר 2023.

פרישות

רו"ח **רון אגסי**, ראש החטיבה העסקית וחבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו ב-14 בפברואר 2023, לאחר כ-6 שנות עבודה בלאומי.

עו"ד **מור פינגרר**, יועצת משפטית ראשית, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי, מזכירת הבנק והקבוצה וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה ב-14 בפברואר 2023, לאחר כשנתיים בלאומי.

מר **אבי אורטל**, מנכ"ל לאומי פרטנרס, סיים את תפקידו ביום 31 במרס 2023, לאחר כ-4 שנות עבודה בקבוצת לאומי.

מר **שמוליק ארבל**, ראש החטיבה הבנקאית וחבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו ב-15 במאי 2023, לאחר 28 שנות עבודה בלאומי.

מבנה ארגוני

הסכם קיבוצי בנושא זכויות עובדים

ביום 16 באפריל 2023 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2023-2026.

למידע נוסף ראה [ביאור 8.א.](#) ודיווח מיידי מיום 16 באפריל 2023.

הנפקת כתבי אופציה

לפרטים אודות הנפקת כתבי אופציה ראה [ביאור 8.ב.](#)

ניהול המשאב האנושי בתקופת מלחמת "חרבות ברזל"

הבנק פועל על בסיס התקנות וההנחיות שמפורסמות על ידי גורמי ממשלה, וכן נוקט בשורה של צעדים נוספים על מנת לאפשר המשכיות עסקית בעת הזו.

כלל זה, הרחבת מתווה העבודה ההיברידית הקיים בבנק מעבר ליום בשבוע ובהתאמה לצרכים העסקיים והארגוניים.

כמו כן, על מנת לתמוך ולחזק את המשאב האנושי הוקם מוקד ייעודי לפניות עובדים (טלפוני ובווטסאפ) לטובת דיווח והתייעצות על צורך, תפעולי, רגשי או סוציאלי.

הסכמים מהותיים

לפרטים בנוגע להסכמים מהותיים ראה [ביאור 16](#) ופרק [הסכמים מהותיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022](#).

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו – ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. חלק מההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר פורסמו לאחר מועד החתימה על הדוח הכספי לשנת 2022, אשר השפעתן על הבנק עשויה להיות משמעותית.

לתיאור של הוראות שפורסמו בתקופת הדוח לפני מועד החתימה על הדוח הכספי לשנת 2022 ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד לשנת 2022](#).

הוראות הפיקוח על הבנקים

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 461 – פעילות תאגיד בנקאי כברוקר דילר וקובץ שו"ת ליישום ההוראה

ביום 19 ביולי 2023 פורסמה ההוראה שמטרתה הסדרה של פעילות התאגידים הבנקאיים בתחום התיווך הפיננסי בנושא של קבלת הוראות וביצוע פעולות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים עבור לקוחות, בדרך של מסחר לחשבונם העצמי (פעילות ברוקר דילר). להלן עיקרי ההוראה: קביעת מבנה ארגוני, מדיניות ונהלים לביצוע עסקאות ולבקרה עליהן ולמניעת ניגודי עניינים; אימוץ קוד התנהגות לפעילות ביושרה, הוגנות ומקצועיות לטובת האינטרסים של הלקוחות, לרבות מתן מידע הנוגע לעסקה; התאמת הפעילות של הלקוחות בניירות ערך ובמכשירים פיננסיים לרמת הידע או הניסיון שלהם; קביעת נהלים לביצוע הוגן ומהיר של הוראות לקוחות; נקיטה בכל האמצעים הסבירים על מנת להשיג את התוצאה המיטבית עבור הלקוחות; הטמעת מערכות מידע להגנה מפני סיכונים תפעוליים וסיכוני סייבר; שמירת תיעוד ופיתוח כלי ניטור ובקרה.

תחילת ההוראה שמונה עשר חודשים ממועד פרסומה.

ההוראה מחייבת ביצוע התאמות בתהליכי העבודה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 – נהלים למתן הלוואות לדיור

בהמשך למפורט בפרק [חקיקה ורגולציה בדוח ממשל תאגיד לשנת 2022](#), ביום 19 ביולי 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון נוסף להוראה במסגרתו עודכן תהליך ביצוע פירעון מוקדם של הלוואה לדיור, לרבות באמצעות הלוואה מתאגיד בנקאי או מלווה מוסדי אחר (מחזור הלוואה).

תחילתו של העדכון חמישה עשר חודשים מיום פרסומו (לאחר דחיה של שלושה חודשים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה)).

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 – ניהול סיכוני אשראי

ביום 7 בנובמבר 2023 פורסם תיקון להוראה ביחס לחשיפת אשראי משמעותית המחייבת, בין היתר, חוות דעת כתובה של פונקציית ניהול הסיכונים בבנק, ועודכנה הגדרת המונח "חשיפת אשראי משמעותית", כך שקריטריון הסף למעורבות מנהל הסיכונים בבנק בחשיפת אשראי יעמוד על 50 מיליון ש"ח או 1% מהון רוברד 1 של הבנק (לפי הנמוך) (במקום 25 מיליון ש"ח טרם התיקון). הבנק רשאי לקבוע את הסף על 25 מיליון ש"ח (כפי שהיה טרם התיקון), גם אם הוא עולה על 1% מהון רוברד 1 של הבנק. התיקון נכנס לתוקף עם פרסומו.

טיוטת ביטול הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 354 – אימות חשבונות של לקוחות

בטיוטה שפורסמה ביום 13 בנובמבר 2023 מוצע לבטל את ההוראה, הקובעת את נהלי הביצוע של משלוח דפי החשבונות של לקוחות במסגרת אימות חשבונות, כחלק מתהליכי הבקרה הפנימית, כיוון שתוכן ההוראה כבר אינו רלוונטי – תהליכי הבקרה הפנימית מוסדרים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 309 "בקורות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי", ובנוסף אמצעי הבקרה העומדים כיום לרשות הלקוחות בנוגע לחשבונותיהם כוללים מגוון כלים וערוצים המאפשרים קבלת מידע עדכני אודות הפעילות בחשבון.

הוראות מתחום הצרכנות הבנקאית

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023

במסגרת החוק, שפורסם ביום 7 ביוני 2023, תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ונקבע כי: (א) על התאגיד הבנקאי ליידע את הלקוח במסגרת תעריפוני העמלות, כי הוא רשאי לגבות סכומים או שיעורים נמוכים יותר מהסכומים או השיעורים הנקובים בהם; (ב) תאגיד בנקאי לא יגבה מלקוחותיו עמלה בסכום או בשיעור העולים על הקבוע בתעריפוני העמלות; (ג) במקרה בו הוסכם עם לקוח כי תגבה ממנו עמלה נמוכה מהנקוב בתעריפון – אין לגבות מהלקוח עמלה גבוהה מהמוסכם; (ד) אין לגבות מלקוח עמלה, אלא בעד שירות שניתן בפועל ללקוח.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 422 - פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול חשבון

ביום 29 במרס 2023, פורסם תיקון להוראה לפיו הובהר, כי הואיל וחשבון עובר ושב הוא חשבון חיוני, באמצעותו מנהל לקוח את רוב פעילותו הפיננסית (ולכן על תאגיד בנקאי לאפשר לכל לקוח לפתוח, לכל הפחות, חשבון עובר ושב ביתרת זכות ולנהל, ובלבד שלא קיימת סיבה סבירה לאי מתן שירות ("סירוב סביר") – בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח)), אין לקבוע כללים גורפים לחסימת פעילות של לקוח בחשבון, ולמנוע אמצעי תשלום בסיסיים או ביצוע פעולות בחשבון, רק בשל השתייכותו של החשבון או של הלקוח לסוג מסוים של חשבונות או של לקוחות, וכי יש לבחון כל בקשה לגופה, תוך הפעלת שיקול דעת. בנוסף הורחבה ההוראה כך שתחול לא רק על חשבונות ביתרת זכות אלא גם על חשבונות ביתרת חובה שאינם חורגים ממסגרת האשראי המאושרת. כמו כן, הורחבו שירותי התשלום הבסיסיים שנקבעו בהוראה על מנת לאפשר ללקוח להתנהל כלכלית באופן יעיל ונוח. תחילתו של התיקון חמישה עשר חודשים מיום פרסומו (לאחר דחיה של שלושה חודשים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חברות ברזל" (הוראת שעה))."

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 501 - ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות

ביום 29 במרס 2023 פורסמה ההוראה שקובעת עקרונות למתן שירות ותמיכה ללקוחות הנותנים ביטוי לתפיסת "הלקוח במרכז", ומחייבת את הבנקים לקיים תקשורת יעילה ואחריות עם לקוחותיהם ולתת להם שירות ותמיכה מקצועיים, אפקטיביים וזמינים בערוצי השירות השונים, תוך התייחסות לצרכי הלקוחות, למאפייניהם ולמורכבות המוצרים הפיננסיים. בין היתר קובעת ההוראה חובות בתחום הממשל התאגידי לפיהם הדירקטוריון והנהלה הבכירה נדרשים לקבוע אסטרטגיה ומדיניות למתן שירות ותמיכה ללקוחות ולקדם תרבות ארגונית, תשתיות תפעוליות, מנגנוני בקרה ותהליכי עבודה שישפרו את איכות וזמינות השירות והתמיכה הניתנים ללקוחות. ההוראה כוללת עקרונות למתן שירות ותמיכה ללקוחות, כמפורט להלן: (1) מערך שירות ותמיכה מיטבי – יש להבטיח מתן שירות ההולם את צרכי הלקוחות, במגוון ערוצים, בשפה פשוטה, מכבדת וברורה ובאופן מקצועי, זמין, מהיר ומועיל; (2) קידום תקשורת מועילה בין התאגיד הבנקאי והלקוח במסגרת מתן השירות והתמיכה; (3) מניעת חסמים בשירות, נזק או הטעיה; (4) זמינות ואיכות לאורך כל תקופת ההתקשרות; (5) שירות ותמיכה מותאמים ללקוחות; (6) מתן שירות נאות ואיכותי במגוון ערוצים.

בנוסף נקבע שיש לפרסם אמנת שירות והסכם תנאי שירות. ההוראה כוללת תיקון עקיף להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 401 "מי פתיחה של משרדי התאגידים הבנקאיים" במסגרתו נקבע כי תאגיד בנקאי לא ימנע מלקוחות להיכנס לסניף ולקבל שירות גם ללא שתואם תור מראש. עוד נקבע שיש לפרסם ממוצע של זמני המתנה ומענה בפועל בהתייחס לשירותים ולערוצי השירות המפורטים באמנת השירות ובהשוואה לרמות השירות אליהם התחייב התאגיד הבנקאי באמנת השירות. ההוראה תכנס לתוקף ביום 26 ביוני 2024 (לאחר דחיה של שלושה חודשים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חברות ברזל" (הוראת שעה)). פרסום המידע על מועדי ואופן מתן השירותים נכנס לתוקף ביום 29 ביוני 2023 והקביעה כי אין למנוע כניסה לסניף וקבלת שירות כמתואר לעיל נכנסה לתוקף באופן מיידי. פרסום ממוצע זמני המתנה והמענה בפועל יכנסו לתוקף שנתיים מפרסום ההוראה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 434 - תנאי "היוותרות בחיים" וטיפול בהתחייבויות קיימות בפטירה

התיקון מיום 13 ביוני 2023 קובע הוראות שונות להגברת רמת המודעות של שותפים בחשבון לקיומו של תנאי היוותרות בחיים ולמשמעויותיו, ולהקלה על הנותר בחיים לפעול בחשבון במקרה של פטירת שותף, ובין היתר: (1) בהסכם לפתיחת חשבון משותף, על התאגיד הבנקאי להציע ללקוחותיו תנאי של "היוותרות בחיים" ולהציגו באופן ברור ובולט. בסמוך לתנאי "היוותרות בחיים", יכלול הסבר על משמעותו; (2) במקרה של שינוי זכויות החתימה בחשבון המשותף על הבנק ליידע את השותפים אודות תחולת תנאי "היוותרות בחיים" בחשבון ועל אפשרותם לשנות את בחירתם; (3) אם הצטרף שותף לחשבון, נדרש הבנק לקבל מהשותפים את בחירתם העדכנית לעניין תחולת תנאי "היוותרות בחיים"; (4) נקבעו תהליכים אשר נועדו לאפשר לשותפים שנותרו בחיים לפעול להסדרת חיובים קיימים באמצעי התשלום שהונפקו לשימוש השותף שנפטר. תחילתו של התיקון חמישה עשר חודשים מיום פרסומו. בתוך תשעה חודשים ממועד פרסום התיקון על הבנק לפנות באופן חד פעמי אל כל בעלי החשבונות המשותפים הקיימים, שלא בחרו שהתנאי יחול לגביהם, על מנת להסב את תשומת ליבם לנושא ולברר את צרכיהם (לאחר דחיה של שלושה חודשים במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חברות ברזל" (הוראת שעה))."

טיוטת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 - בנקאות בתקשורת

במסגרת הטיטה שפורסמה ביום 5 ביולי 2023 מוצע לתקן את סעיף 29 להוראה כך שניתן יהיה לפנות לכלל הלקוחות באמצעות מסרונים, לרבות מסרון קולי, וזאת ללא צורך בכריתית הסכם בנקאות בתקשורת, לשם משלוח הודעות בנושאים הבאים: (1) עידוד לקוחות עם יתרת עובר ושב חיובית מעל רף מסוים, שייקבע על ידי התאגיד הבנקאי, להסגרת כספים המוחזקים בחשבון העובר ושב לאפיקים נושאי ריבית כדאיים יותר או לאפיקים שיקטינו את סך תשלומי הריבית שהם משלמים; (2) סיוע של התאגיד הבנקאי לנוטלי משכנתא הנמצאים או הצפויים להיקלע לקשיים.

ההוראות האמורות מתחום הצרכנות הבנקאית, והטיוטות, אם יתקבלו, מחייבות ביצוע התאמות בתהליכי העבודה, ככל הנדרש.

הבנק פועל במטרה לעדכן תהליכים אלה.

יוזמות בתחום הגברת התחרות

בהמשך למפורט בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד לשנת 2022, להלן פירוט הוראות בתחום זה, אשר פורסמו לאחר מועד החתימה על הדוח השנתי לשנת 2022. הוראות אלה צפויות להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל.

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 במסגרת החוק, שפורסם ביום 7 ביוני 2023, בוצעו התיקונים הבאים:

- (1) נקבע כי ההוראה בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, המחייבת בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב לצמצם את מסגרות האשראי בכרטיסי האשראי שהנפיק ללקוחותיו, תבוטל לאחר 31 בינואר 2024. הרחבה בנושא זה ראה בפרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגיד לשנת 2022](#).
- (2) נקבע כי ההוראה בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, לפיה בנק בעל היקף פעילות רחב המנפיק כרטיסי חיוב רשאי לפנות ללקוח בעניין חידוש כרטיס אשראי רק בתוך 45 ימי העבודה שלפני המועד לסיום חוזה כרטיס האשראי (למעט במקרים המנויים בהוראה), תבוטל לאחר 31 במאי 2025.
- (3) תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, כך שהחל מיום 1 בספטמבר 2023, תאגיד בנקאי המסרב לפתוח חשבון לגוף פיננסי ולחברת תשלומים, ימסור על כך הודעה מנומקת למפקח על הבנקים. בהמשך ביום 7 בספטמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים את טיוטת הוראת ניהול בנקאי מספר 424 שנועדה להסדיר את הדרישות החלות על תאגיד בנקאי אגב פתיחה וניהול חשבון לגופים כאמור הנותנים שירותים פיננסיים חוץ בנקאיים. בין היתר קובעת ההוראה, חובת הנמקה וגילוי להם נדרש התאגיד הבנקאי במקרה של סירוב לפתיחת חשבון או עיכוב בפתיחת חשבון, וכן את מתכונת הדיווח לפיקוח על הבנקים אודות סירוב או עיכוב כאמור.
- (4) תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, כך שהחל מיום 1 בספטמבר 2023, במסגרת הסכם ההתקשרות שבין התאגיד הבנקאי לבין הלקוח שלטובתו מונפק כרטיס החיוב, תחול הוראה לפיה התאגיד הבנקאי יאפשר לגוף פיננסי העוסק בתפעול הנפקה של כרטיסי חיוב שמנפיק התאגיד הבנקאי, לבקש ולקבל את הסכמת הלקוח לעשות שימוש במידע אודות הלקוח שהגיע לידי אגב ביצוע הנפקה או תפעול הנפקה, לשם מתן שירותים פיננסיים ללקוח. תאגיד בנקאי לא ימנע מהגוף המתפעל במעשה או במחדל, לקבל את הסכמת הלקוח כאמור.
- (5) תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, באופן המחייב את הבנקים לשלוח לכל לקוח, בתחילת כל חודש קלנדרי, הודעה המפרטת את הסכומים הכוללים של העמלות ושל הריביות שגבה הבנק מהלקוח בחודש שהסתיים (סכומים כאמור שנגבו בעבור הלוואה לדיור יפורטו בהודעה נפרדת). התיקון ייכנס לתוקף: לגבי עמלות - החל מיום 1 בינואר 2024, ולגבי ריביות והלוואה לדיור - החל מיום 2 ביוני 2024. ביום 20 באוגוסט 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת, הכוללת הוראות לעניין דרכי מסירת ההודעה האמורה ללקוח. ביום 20 בנובמבר 2023 פורסם תזכיר חוק אשר נועד לדחות את מועד הכניסה לתוקף של התיקון ביחס להודעות לגבי עמלות ליום 1 באפריל 2023 בעקבות מלחמת "חרבות ברזל".
- (6) פורסם החוק להסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023. החוק מטפל בשני עניינים עיקריים: (א) רישוי שירותי תשלום - הסדרת העיסוק בשירותי תשלום הניתנים על ידי גופים חוץ-בנקאיים, (ב) ייזום תשלומים - הסדרת פעילות ייזום תשלומים, לרבות היבטי רישוי והיבטי הגנות צרכניות של שירותי הייזום. הסדרת תחום שירותי התשלום נועדה לייצר דרישות אחידות לגופים העוסקים במתן שירותי תשלום, לעודד את התחרות בתחום שירותי התשלום בישראל ולאפשר כניסה של שחקנים חדשים לשוק. תחילתו של החוק שנה מיום פרסומו למעט בנושאים מסוימים כמפורט בפרק י"ב לחוק.

הודעת הממונה על התחרות ביחס לאפשרות שתיקבע כי חמשת הקבוצות הבנקאיות הגדולות הן קבוצות ריכוז

ביום 29 ביוני 2023 הודיעה רשות התחרות, כי במסגרת בדיקה שהיא עורכת מול הבנקים, הממונה על התחרות החליטה לפתוח בהליך היועצות עם נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים (בהתאם לחוק) ביחס לאפשרות לקבוע כי חמשת הבנקים הגדולים הם קבוצת ריכוז ולתת להם הוראות בתחום הפיקדונות וניהול יתרות עו"ש כמפורט להלן: (1) איסורים על קשירה בין פיקדון לבין קבלת שירותים בנקאיים אחרים; (2) הטלת חובה על הבנקים לקבל פיקדון מחברות תשלומים חוץ בנקאיות שיבקשו לפעול כ"מאגדי פיקדונות"; (3) הפחתת חסמים בהעברת פיקדונות בנפרד מיתר הסל הבנקאי (פיקדונות "פריקים"); (4) הוראות המחייבות את הבנקים להציג מידע השוואתי רלוונטי ללקוחות ב"דחיפה".

בהודעה הובהר כי בדיקות הממונה טרם הושלמו. ככל שהממונה אכן תחליט להכריז על קבוצת ריכוז ולתת הוראות, יתקיים שימוע לעניין ההכרזה ולעניין ההוראות.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 473 - הפצת כרטיסי אשראי של מנפיקים הקשורים עם תאגיד בנקאי בהסכם הפצה

סעיף 17 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 קובע, כי בעת פנייה של לקוח לתאגיד בנקאי בבקשה להתקשר עמו בחוזה כרטיס אשראי, או בעת פנייה של תאגיד בנקאי ללקוח בהצעה להתקשרות כאמור, על התאגיד הבנקאי להפיץ את כרטיסי האשראי של המנפיקים הקשורים עמו בהסכם הפצה. הסעיף מסמך את המפקח על הבנקים לקבוע הוראות בדבר הסכם הפצה בין התאגידים הבנקאיים לבין המנפיקים האחרים. בהוראה מיום 29 ביוני 2023 נקבעו הוראות לעניין תהליכי הפצת כרטיסי אשראי כאמור, בין היתר, בנושאים הבאים: (א) אופן ההפצה; (ב) הפרטים שהתאגיד הבנקאי מחויב להציג ללקוח; (ג) הנחיות לעניין סירוב בלתי סביר להתקשר עם מנפיק בהסכם הפצה.

תזכיר חוק קרנות כספיות (תיקוני חקיקה), התשפ"ג-2023

ביום 30 ביולי 2023 פורסם תזכיר החוק המציע לתקן את חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וכן את חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, במטרה לאפשר השקת קרנות כספיות חדשות בעלות מאפיינים דומים יותר למאפייני הפיקדונות הכספיים (קרן בסיכון נמוך, תשואה צפויה מוערכת מראש ומועדים קבועים). ערוצי ההפצה של קרנות אלה יורחבו, כך שניתן יהיה להפיץ לא רק על ידי יועץ השקעות או משווק השקעות, באופן שיגדיל את נגישותן לכלל הציבור. מהלך זה עתיד, בין היתר, להגביר את התחרות במוצרי "שוק הכסף" (שוק של מוצרים נזילים קצרי טווח, עד שנה, בעלי סיכון אשראי נמוך), ולעודד כניסתם של שחקנים חדשים לתחום תיווך ההשקעות. בהמשך ביום 30 באוגוסט 2023 פרסמה רשות ניירות ערך הצעה לטיטת הוראה בדבר יעוץ השקעות או שיווק השקעות בנוגע לקרן כספית, וכן הצעה לטיטת הוראה למנהלי הקרנות והנאמנים בדבר תנאים שיחולו ביחס לקרן כספית כאמור.

צעדים רגולטוריים עקב מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה על האוכלוסייה, המשק והכלכלה בישראל, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, ובהם התאמות, הקלות ודחיות מועדים בהוראות רגולטוריות שונות, במטרה להבטיח המשכיות עסקית ומתן שירותים רציף על ידי המערכת הבנקאית, בהתאמה למגבלות המצב הביטחוני, וכן לצורך הענקת הסיוע הנדרש ללקוחות המערכת הבנקאית, תוך רגישות מוגברת לצורכי הלקוחות והקשיים עמם הם מתמודדים. כמו כן אושרו בחקיקה הסדרים שונים שנועדו לתת מענה לצרכי המשק, אוכלוסיות מסוימות והציבור בעקבות המלחמה ולחלקם יש השפעה על פעילות הבנק. להלן עיקרי הצעדים האמורים:

הוראות הפיקוח על הבנקים

פעילות סניפי המערכת הבנקאית לאור המצב הביטחוני

בהתאם להודעה מיום 8 באוקטובר 2023 רשאית המערכת הבנקאית לפעול במתכונת מצומצמת מבחינת קבלת קהל: סגירת מערך הסניפים בטווח של עד 40 ק"מ מרצועת עזה; פתיחת סניפים במתכונת מצומצמת של סניפי גרעין בטווח של 40-80 ק"מ; שינוי שעות פעילות הסניפים, ככל שהנסיבות מחייבות זאת.

שימוש לרעה בכרטיסי אשראי ופרטי חשבון בנק של נפגעי המצב הביטחוני

בהודעה מיום 11 באוקטובר 2023 נמסר כי הוקם בפיקוח צוות מיוחד לטיפול בשימוש לרעה בכרטיסי אשראי ופרטי חשבון בנק, בשיתוף גורמי הממשלה והביטחון הרלוונטיים. הצוות הגדיר את אופן הטיפול במקרים הבאים: (1) כאשר מבוצעות פניות על ידי בני משפחה לבנק הספציפי על מנת להקפיא את הפעילות בחשבון - יש לפעול להקפאת חשבון, תוך הפעלת ניהול סיכונים נדרש וקיום תהליך זיהוי מהיר ומתאם למצב; (2) כאשר לא ידוע היכן מנוהלת פעילות פיננסית של מי שנפגע - הציבור מתבקש לפנות במידת הצורך למוקד הפניות של הפיקוח.

דגשי הפיקוח על הבנקים למערכת הבנקאית בעקבות מלחמת "חרבות הברזל"

במכתב מיום 12 באוקטובר 2023 הובהר כי על הבנקים לנהוג ברגישות מוגברת בממשק עם הלקוחות בעקבות המצב הביטחוני המורכב, ליזום הקלות ככל הניתן ללקוחות הנמצאים במצוקה, לשמור על רציפות במתן שירותים באופן הולם ומקצועי ולנהל את מכלול הסיכונים הפיננסיים הייחודיים לתקופה זו. במכתב נכללו הנחיות לעניין זמינות ורציפות השירותים הבנקאיים, טיפול ומענה לפניית לקוחות על רקע המלחמה, הקלה בנטל וסיוע ללקוחות בעמידה בהתחייבויות, הקלות ביחס להגבלות וסליקת שיקים, העתקת סניפים בשעת חירום, היערכות לחלוקת קצבאות מתן שירות טלפוני מיטבי ללקוחות, היערכות להתגברות על ניסיונות ותקיפות סייבר, ותופעות של הונאות, התאמות בתחום ניהול הסיכונים, דיווחים לפיקוח ודיונים בדירקטוריון.

מתווה סיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות הברזל"

ביום 15 באוקטובר 2023 פורסם מתווה רוחבי לתקופה של שלושה חודשים, שאומץ על ידי הבנקים, להקלה על נטל האשראי והעמלות לאוכלוסייה המתגוררת במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה, אוכלוסייה שפונתה מביתה על ידי גורם מדינתי רשמי נכון למועד פרסום המתווה, משרתי המילואים ומגויסי צו 8, ובעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה או לחטופים או לנעדרים ("קבוצת הלקוחות במעגל הראשון"). המתווה מתייחס לדחיית תשלומי הלוואות בשלושה מגזרי פעילות (משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי), פטור מתשלום ריבית על יתרת חובה בחשבון עו"ש עד לסכום של 10,000 ש"ח (יתרת חובה שהינה חלק מהמסגרת המאושרת על ידי הבנק) ופטור מתשלום חלק מהעמלות. לקבוצת הלקוחות במעגל הראשון, ההלוואות יידחו ללא חיוב ריבית, בהתאם לפירוט אופן ביצוע הדחיה במתווה. ביום 8 בנובמבר 2023 פורסמה הודעה על הרחבת קבוצת הלקוחות במעגל הראשון, כך שתכלול גם את האוכלוסייה המתגוררת ביישובי צפון הארץ או בעלי עסק שנמצא ביישובים אלה, אשר פונו על ידי גורם מדינתי רשמי. יתר לקוחות הבנקים ("קבוצת הלקוחות במעגל השני"), יוכלו לדחות את ההלוואות האמורות למשך שלושה חודשים, כאשר התשלומים הנדחים יישאו ריבית שלא תעלה על שיעור הריבית בחוזה ההלוואה והתשלומים יתווספו בסוף תקופת ההלוואה. סוגי ההלוואות לגביהן יחולו ההקלות האמורות מפורטים במתווה. הדחיה תבוצע ללא חיוב בעמלות. בהתאם להנחיה של החשב הכללי ומשרד הבינוי והשיכון, עיקרי המתווה האמור יוחל גם על הלוואות שהועמדו לזכאי משרד השיכון. כן נקבע כי הלוואות שהועמדו באמצעות הקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה הן חלק מההלוואות שניתן לדחות במסגרת המתווה.

דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור

מכתב מיום 18 באוקטובר 2023 הכולל דגשים בדבר אופן היישום של הכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור בדוחות לשנת 2023, וזאת לאור הגמישות אותה על הבנקים לגלות בימים אלה ביחס לפירעון הלוואות, לרבות קביעת הסדרי פירעון חדשים באופן פרטני או גורף. בין היתר דן המכתב בנושאים הבאים: (1) מצב פיגור של חובות יקבע לפי התנאים החוזיים של החוב, כפי שועדכנו בהסדר הפירעון החדש; (2) ביחס לחובות בעייתיים ומחיקות חשבונאיות יש להפעיל שיקול דעת כדי לקבוע אם יש לסווג חובות כחובות בעייתיים. ככלל, הבנק לא נדרש לסווג חובות שעברו ארגון מחדש בשל המלחמה כחובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי; (3) אופן הגילוי הנדרש לציבור.

זיהוי לקוחות חסרי תיעוד רשמי

במכתב מיום 16 באוקטובר 2023 אישר הפיקוח לתאגידים הבנקאיים להפעיל נהלי עבודה פנימיים לזיהוי לקוחות קיימים חסרי תיעוד רשמי. תהליכי הזיהוי ישמשו לצורך מתן שירותים בנקאיים בסיסיים בלבד (משיכה והפקדת מזומנים, הפקדת שיקים, ביטולי שיקים וכרטיסי אשראי, העברות לצד ג' וקבלת מידע), תוך קיום בקורות הולמות והגבלת החשיפה לסיכון.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 בעניין התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה)

ביום 16 באוקטובר 2023, ביום 31 באוקטובר 2023 וביום 21 בנובמבר 2023 פורסמו התאמות, שיעמדו בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2023 (למעט חריגים המפורטים להלן):

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A בנושא "טיפול בתלונות הציבור" – הקלות לעניין טיפול בתלונות הציבור, לרבות אופן מתן התשובה ללקוח, התיעוד הנדרש ופרקי הזמן למתן התשובה.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש" – ניתן לבצע חריגה בסכומים שלא יעלו על: 5000 ש"ח ללקוח שהוא יחיד; 10,000 ש"ח ללקוח שהוא עסק קטן; ו-100,000 ש"ח ללקוח שהוא עסק גדול; מבלי לקבוע מסגרת מוסכמת בכתב בתוך יום עסקים אחד, ובלבד שהמסגרת תוסדר בהקדם האפשרי.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא "בנקאות בתקשורת" – ניתן לשלוח לכלל הלקוחות הודעות בעלות השפעה מהותית שיש דחיפות במסירתן, בערוצי בנקאות בתקשורת, בנוסף למשלוח ההודעות בדרך בה הוסכם עם הלקוח גם אם הלקוחות לא התקשרו עם הבנק בהסכם בנקאות בתקשורת (בתוקף עד ליום 22 בנובמבר 2023). לא ניתן להוסיף להודעות הדחופות הנשלחות לאותם לקוחות, מידע שאינו דחוף, ובכלל זה מידע העוסק בצירוף לקוחות לשירות בנקאות בתקשורת.

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי" - עלייה בשיעור המימון בהלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה מעל רף של 80% הנובעת מריבית שתיצבר עד יום 31 בדצמבר 2023 כתוצאה מ"תקופת גרייס" שניתנה לאחר 7 באוקטובר 2023 לא תובא בחישוב שיעור המימון (בתוקף עד ליום 31 במרס 2024).
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי" - מתן ארכה של שלושה חודשים לעניין החובה לקבל דוח כספי עדכני מלווים.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 360 בנושא "רוטציה וחופשה רציפה" - אם משך הזמן המרבי שהגדיר התאגיד הבנקאי למילוי תפקיד רגיש על ידי מנהל או עובד יפוג עד 31 בדצמבר 2023, התאגיד הבנקאי רשאי להאריך את משך הזמן המרבי עד 31 במרס 2024. בנוסף, ניתנה ארכה לניצול חופשה רציפה עד 30 באפריל 2024. כמו כן נקבעה האפשרות לאשר קיצור חופשת רציפה במקרים המפורטים בהוראה.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיור" - הוארכו המועדים להנפקת הודעת הבנק ללווה על ביטוח מטעם הבנק במקרים בהם הפוליסה שהומצאה אינה עונה על דרישות הבנק - חודש קלנדרי במקום 14 יום; מכתבי כוונות - 8 ימי עסקים במקום 3 ימי עסקים; אישור סילוק - 8 ימי עסקים במקום 5 ימי עסקים; אישור לשעבוד נכס בדרגה שניה - 10 ימים במקום 7 ימים; אישור עקרוני למתן הלוואה לדיור - 8 ימי עסקים במקום 5 ימים עסקים; אישור עקרוני במקרים חריגים של הלוואות מורכבות - 10 ימי עסקים במקום 7 ימי עסקים.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 449 בנושא "פישוט הסכמים ללקוח" - ההוראה המחייבת קיום חובת גילוי נאות באמצעות טופס ייחודי לא תחול ביחס לבקשת לקוח לדחיית תשלומים במסגרת הסכם למתן אשראי, ככל שמדובר בדחיה לפי המתווה לסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חברות ברזל".
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפיקדון ניירות ערך" - דחיה של חודש ימים בדרישה להצגת הנתונים המצטברים מתחילת השנה הקלנדרית ועד 30 בספטמבר 2023 (ניתן להציגם עד ליום 30 בנובמבר 2023).
- כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992 - לא תידרש חתימת לקוח לבקשת לקוח לדחיית תשלומים לפי המתווה לסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חברות ברזל", ובלבד שתתקבל הסכמת הלקוח, לרבות בשיחה טלפונית מתועדת; בהלוואה לדיור של שני לווים או יותר - אם קיים קושי של אחד הלווים לחתום על מסמכי ההלוואה בשל מלחמת "חברות ברזל", לא תידרש חתימתו של אותו לווה על מסמכי ההלוואה, ובלבד שינקטו הליכים מתאימים לזיהוי ותקבל הסכמתו המתועדת.
- הארכה של שלושה חודשים במועדי הכניסה לתוקף של ההוראות הבאות: תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 422 בנושא "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהול חשבון"; תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 434 בנושא "חשבונות משותפים - תנאי ה"היותרות בחיים וטיפול בחיובים קיימים לאחר הפטירה"; תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיור"; הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 501 בנושא "ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות". מועדי התחילה המעודכנים מפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא "דירקטוריון" - הקלות לעניין השתתפות דירקטור בשיבה באמצעות שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים כנוכחות פיזית לצורך עמידה בשיעור חובת ההשתתפות הקבועה בהוראה; הארכת מועדים לאישור פרוטוקול ולהפצת טיוטת מסמך פירוט החלטות.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים" - ניתנה ארכה לסקירה ואישור מסמכי מדיניות ניהול סיכונים עד ליום 31 במרס 2024, בכפוף לקיום דיונים בדירקטוריון ובהנהלה אודות השלכות המצב הביטחוני והכלכלי על מדיניות ניהול הסיכונים ועל פרופיל הסיכונים של התאגיד הבנקאי.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור" - העלאת סכום הטעינה השנתי המקסימלי בכרטיס נטען ל-10,000 ש"ח ואפשרות לטעינה בסכום שלא יעלה על 5,000 ש"ח.

דגשים נוספים לדוחות לציבור לרבעון השלישי של שנת 2023

במכתב מיום 9 בנובמבר 2023, הורה המפקח לתאגידים הבנקאיים לוודא כי דוחותיהם לציבור לרבעון השלישי של שנת 2023 נותנים ביטוי וגילוי נאות להשפעות המלחמה על תוצאות הפעילות, המצב הכספי, הסיכונים אליהם הם חשופים והאופן שבו הם פועלים כדי לנהל סיכונים אלה וכדי לתמוך בצרכים של הלקוחות ושל העובדים. עיקרי הדגשים הינם בנושאים: חישוב הפסדי האשראי הצפויים בדוחות לרבעון השלישי, גילוי נדרש להשפעות מהותיות של המלחמה, כגון התוצאות הכספיות של התאגיד הבנקאי, יחסי ההון, המינוף וכיסוי הנזילות, הסיכונים העיקריים, גילוי על הפעולות העיקריות להתמודדות ולתמיכה בצרכי הלקוחות והעובדים, כולל אומדן ההשפעה הכמותית והסבר לאופן חישוב האומדן, התפתחויות מהותיות בסיכון האשראי, מידע על חובות ששונות תנאיהם וגילוי כמותי למצב החשיפות ולתוצאות תרחישים לסיכונים ריבית ומט"ח.

תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים

במכתב מיום 12 בנובמבר 2023, הורה המפקח לתאגידיים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים וביצוע רכישות עצמיות של מניות על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי הימשכותה והשפעתה על השוק, לאור התנאים החדשים וההשפעות הנלוות לכך; החזקת כריות הונות מספקות להתמודדות עם הסיכונים השונים; המשך סיוע ללקוחות, בין היתר, על ידי מתן אשראי ללקוחות בעלי יכולת החזר כחלק מתמיכה בפעילות הכלכלית במשק וכחלק ממאמצי השיקום והפיתוח לאחר המלחמה.

הוראות מחלקת מערכות תשלומים וסליקה

העלאת תקרת הפקדת שיק בסלולר

בהודעה מיום 19 בנובמבר 2023 הודיעה מחלקת מערכות תשלומים וסליקה בבנק ישראל כי במטרה לסייע למשקי הבית ולבתי עסק להמשיך ולבצע את פעילותם הפיננסית השוטפת גם בתקופת המלחמה ולהרחיב את האפשרויות לביצוע פעולות בנקאיות מרחוק הוחלט על הגדלת מגבלת סכום הפקדת שיק בסלולר מסך של 50,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח.

הוראות הממונה על שיתוף בנתוני אשראי

סימון הערה בדיווח למאגר לאור אירועי מלחמת "חרבות ברזל"

בהודעה מיום 19 באוקטובר 2023, הנחה הממונה על שיתוף נתוני אשראי בבנק ישראל את מקורות המידע המדווחים למאגר, לזהות ולסמן את הנתונים השלייליים שידווחו על רקע המלחמה, על מנת לאפשר ללשכות האשראי ולנותני האשראי להבחין בין מידע שלילי שנוצר לפני המלחמה למידע שלילי שנוצר לאחר שפרצה המלחמה. יישום ההוראה הינו החל מהדיווח לחודש אוקטובר 2023.

תיקון הוראה מספר 201 בנושא דיווח על נתוני אשראי

בתיקון ההוראה מיום 9 בנובמבר 2023 נקבע כי פיגור בתשלום חוב למקור מידע פיננסי ידווח למאגר רק לאחר 60 יום (חלף 30 יום) מהמועד שבו נוצר הסכום שלא שולם. התיקון יחול ביחס לדיווחים עבור חודשים אוקטובר ונובמבר 2023.

התאמה בהוראה מספר 502 בנושא תיקון מידע במערכת נתוני אשראי

בהוראה מיום 6 בנובמבר 2023 קבע הממונה, לגבי סיום טיפול בבקשת לקוח לתיקון מידע, כי במהלך התקופה שבין 1 באוקטובר 2023 ועד 31 בדצמבר 2023, שיעור המקרים החריגים שהטיפול בהם מורכב, בהם רשאי הבנק לתת מענה בתוך 21 יום לא יעלה על 20% (חלף 5%) מסך הפניות לתיקון בחודש קלנדר.

צעדים שפורסמו על ידי גופים נוספים וחקיקה ייעודית

פניית הרשות לאיסור הלבנת הון לסקטור הפיננסי ולציבור בבקשה להגביר את הערנות לניסיונות מימון טרור בצל המלחמה ומצב החירום

בפניה מיום 11 באוקטובר 2023 הבהירה הרשות כי בעת הזו נדרשת היערכות מתאימה ועירנות מירבית מצד הסקטור הפיננסי בכלל והגופים המדווחים בפרט לפעילות פיננסית שמטרתה לממן ולתמוך בפעילות טרור ולסייע לארגוני הטרור חמאס וג'יהאד איסלאמי. הרשות מבקשת להגביר את תשומת הלב ולהקדיש את מלוא המשאבים הנדרשים לצורך ניטור, איתור ודיווח לרשות באופן אפקטיבי ומידי אודות פעילויות הנחזות כבעלות סיכון פוטנציאלי למימון ותמיכה בטרור, וכן אודות כל פעולה או ניסיון לביצוע פעולה המתרחשים בשטח עזה.

נוהל שפרסם הממונה על הליכי חדלות פירעון ביחס לדחיית המועד לתשלום החודשי בגין חודשים אוקטובר-נובמבר ודחיית המועד להגשת דוחות דו-חודשיים

הנוהל מיום 12 באוקטובר 2023 מאפשר דחיית התשלום החודשי שעל חייבים בהליכי חדלות פירעון של יחידים לשלם בחודשים אוקטובר-נובמבר 2023. המועד להשלמת התשלומים יפורסם בהודעת עדכון בתום תקופת מצב החירום.

חוק דחיית מועדים (הוראת שעה - חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023

החוק שפורסם ביום 18 באוקטובר 2023 קובע דחיית מועדים שנקבעו בחוזה, בפסק דין או בתשלום לרשות ציבורית ליחידים ועסקים מאוכלוסיות שונות המפורטים בחוק המושפעים ממצב החירום. יחידים ועסקים אלה יהיו רשאים לבקש לדחות ב-30 יום מועד תשלום שחל ב"תקופה הקובעת" (7 באוקטובר 2023-יום 7 בנובמבר 2023). ביום 7 בנובמבר 2023 פורסם צו המאריך את התקופה הקובעת עד ליום 7 בדצמבר 2023 והקובע כי דחיית התשלומים תהיה ל-60 ימים (במקום 30 ימים) או עד ליום 31 בדצמבר 2023, לפי המוקדם.

עמדת אי אכיפה – ייעוץ פנסיוני על ידי תאגיד בנקאי שלא בסניפי הבנק ללקוחות קיימים בתחום הייעוץ הפנסיוני

ביום 1 בנובמבר 2023 פרסמה רשות שוק ההון עמדת אי אכיפה במסגרתה הובהר כי הרשות לא תנקוט צעדי אכיפה נגד תאגידי בנקאיים אשר ייעוץ פנסיוני באמצעי דיגיטלי או באמצעות הטלפון, ללקוחות קיימים בתחום הייעוץ הפנסיוני, המיועצים בסניפי בנק בהם הפעילות הבנקאית מצומצמת או שאין בהם קבלת קהל וכן לקוחות שהם תושבי יישובים שהתפנו המפורטים בתוספת לחוק דחיית מועדים (הוראת שעה – "חרבות ברזל") (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023. העמדה בתוקף עד תום תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, או עד ליום 1 בינואר 2024, המוקדם מביניהם.

תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשפ"ד-2023

ביום 26 באוקטובר 2023 פורסם תיקון לתקנות שיקים ללא כיסוי, לפיו שיקים שסורבו החל מיום 7 באוקטובר 2023 ועד ליום 31 באוקטובר 2023, ייגרעו ממניין השיקים המסורבים. בנוסף, שיקים שסורבו בחשבון של אוכלוסיות המנויות בתקנות, בתקופה שבין 1 בנובמבר 2023 ועד 30 בנובמבר 2023, ייגרעו גם הם ממניין השיקים המסורבים. הגבלת החשבונות בטלה בהתאם.

חוק הגנה על מענקים מיוחדים (חרבות ברזל), התשפ"ד-2023

החוק, שפורסם ביום 1 בנובמבר 2023, מקנה הגנה מפני העברה, שעבוד או עיקול של מענקים שניתנו בהתאם להחלטות הממשלה ליחידים שפוננו ממקום מגוריהם או בני משפחה של חטופים ונעדרים בגין מלחמת "חרבות ברזל", וכן מאריך את תקופת ההגנה הקבועה בדינים שונים למענק, תגמול או הטבה שמקבלות אוכלוסיות זכאיות שונות בשגרה (ביטוח לאומי, משפחות שכולות, נכים, נכי מלחמה בנאצים, נכי רדיפת הנאצים, ניצולי שואה) למשך 90 יום (חלף 30 יום), אם שולם המענק בתקופת המצב המיוחד בעורף או במהלך 30 ימים לפני תחילת חוק זה. אם תסתיים תקופת המצב המיוחד בעורף לפני תום 90 יום – תחול ההגנה במשך התקופה שמיום התשלום ועד תום 30 יום מסיום תקופת המצב המיוחד בעורף.

חוק הירושה (תיקון מספר 19), התשכ"ה-1965

ביום 7 בנובמבר 2023 פורסם תיקון מס' 19 לחוק הירושה, במסגרתו הוספו לחוק הירושה סעיפים במטרה להקל את הליכי הירושה של מי שמתו במלחמה ולהפחית את הסיכון להיווצרות עיוותים בחלוקת העזבון: הורחבה האפשרות היורש להסתלק מחלק בעזבון לטובת אחרים; נקבע כי לעניין אופן חלוקת זכויות בעזבון במקרה של שניים שמתו כאחד בימים 7 באוקטובר 2023 ו-8 באוקטובר 2023 בפעולות האיבה או המלחמה, יראו אותם כמי שלא ניתן לקבוע מי מהם מת תחילה. כן הוקנתה סמכות לרשם לענייני ירושה או בית המשפט, לפי העניין, לקבוע הסדר חלוקה בין היורשים השונה מההסדר הכללי על מנת למנוע תוצאות לא הוגנות.

ההתאמות השונות נקצבו לתקופות זמן שונות, והן מתעדכנות באופן דינאמי בהתאם לנסיבות המשתנות.

נושאים נוספים

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מספר 4 - הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש) (תיקון), התשפ"ג-2023

בהמשך למפורט בפרק [חוקיה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2022](#), תיקון מספר 4 לחוק קובע מסלול ייעודי לטיפול בחובות של חייבים (תאגידיים ויחידים) שנפגעו ממשבר הקורונה, המאפשר לחייב, בין היתר, להגיע להסדר חוב מוסכם כחלופה להליכי חדלות פירעון מלאים. ביום 21 במרס 2023 הוארך תוקפו של התיקון האמור ב-12 חודשים נוספים, עד ליום 17 במרס 2024.

תקנות הגנת הפרטיות (הוראות לעניין מידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי), התשפ"ג-2023

בהמשך למפורט בפרק [חוקיה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2022](#), התקנות, אשר קובעות הוראות לעניין מידע שהועבר לישראל ממדינה באזור הכלכלי האירופי, פורסמו ברשומות ביום 7 במאי 2023.

חוק פסיקת ריבית והצמדה (תיקון מספר 9), התשפ"ד-2023

התיקון מיום 19 בנובמבר 2023 מעדכן את מנגנוני פסיקת ריבית והצמדה על ידי רשות שיפוטית, ובהתאמה תוקנו עשרות חוקים בהם נעשה שימוש במנגנונים הקבועים בחוק (לרבות בחוק הוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 ובפקודת הבנקאות, 1941). בהתאם לתיקון, הריבית השקלית היא ריבית ברירת המחדל. בנוסף נקבע מנגנון לתשלום דמי פיגורים שיתווספו מדי שלושה חודשים, החל מתום שלושה חודשים ממועד הפירעון, ובמהלך כל תקופת הפיגור בתשלום, כשבעד תקופה של פחות משלושה חודשים כאמור לא יתווספו דמי פיגורים. בנוסף, דמי פיגורים לא יצורפו לקרן העדכנית.

דירוג האשראי

להלן דירוג האשראי והתחזית של המדינה והבנק ליום 29 בנובמבר 2023

טווח קצר	תחזית	טווח ארוך	חברת דירוג	
P-1	negative	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1+	negative	AA-	S&P	
F1+	negative	A+	Fitch	
P-1	negative	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-1	negative	A	S&P	
F1+	negative	A	Fitch	
F1 (xgs)	negative	A-(xgs)	Fitch	
A-1+	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

להלן התפתחות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של הבנק מה-1 בינואר 2023 ועד ליום 29 בנובמבר 2023

ביום 1 בפברואר 2023 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ביום 2 במאי 2023 סוכנות הדירוג Fitch הודיעה על שינוי מתודולוגי בדירוג הקיים של בנקים שונים ברחבי העולם, לרבות הבנקים בישראל כולל בנק לאומי, במסגרתו לצד הותרת הדירוג הקיים, התווסף דירוג שלוקח בחשבון תרחיש של אי תמיכת המדינה לכיסוי פיקדונות הציבור בעת משבר.

ביום 1 באוגוסט 2023 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ביום 2 באוגוסט 2023 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ביום 11 בספטמבר 2023 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ביום 19 באוקטובר 2023 סוכנות הדירוג Fitch הודיעה כי בעקבות הצבת דירוג מדינת ישראל ברשימת מעקב שלילית (RWN), היא מכניסה את דירוג הבנק (ובנקים ישראלים נוספים) לטווח ארוך (A) ולטווח קצר (F1+) לרשימת מעקב שלילית (RWN).

ביום 24 באוקטובר 2023 סוכנות הדירוג Moody's הודיעה כי בעקבות הצבת דירוג מדינת ישראל ברשימת מעקב שלילית, היא מכניסה את דירוג הפיקדונות לטווח ארוך (A2) ולטווח קצר (P-1) של הבנק (ובנקים ישראלים נוספים) ואת דירוג ה-CRR (A1) של הבנק (ובנקים ישראלים נוספים) לרשימת מעקב שלילית.

ביום 31 באוקטובר 2023 סוכנות הדירוג S&P הודיעה כי בעקבות הורדת ה-outlook של מדינת ישראל מיציב לשלילי, הורידה S&P את ה-outlook של הבנק ושל בנקים ישראלים נוספים לשלילי. כמו כן, אישרה S&P את דירוג הבנק לטווח הארוך ברמה של A וכן את דירוג הבנק לטווח קצר ברמה של A-1.

ביום 31 באוקטובר 2023 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ביום 31 באוקטובר 2023 סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2022			2023		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
4.34	3,913	360,724	6.35	6,401	403,487
בישראל					
4.95	75	6,058	8.18	165	8,068
מחוץ לישראל					
4.35	3,988	366,782	6.38	6,566	411,555
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
3.86	12	1,242	4.91	15	1,223
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.86	12	1,242	4.91	15	1,223
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.44	48	13,293	3.68	115	12,495
בישראל					
-	-	146	-	-	157
מחוץ לישראל					
1.43	48	13,439	3.64	115	12,652
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
1.53	506	131,907	4.80	860	71,656
בישראל					
0.90	1	442	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.53	507	132,349	4.80	860	71,656
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
1.48	8	2,158	4.08	29	2,844
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.48	8	2,158	4.08	29	2,844
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
2.15	404	75,068	3.69	1,094	118,599
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.15	404	75,068	3.69	1,094	118,599
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ה)					
1.44	11	3,049	3.61	79	8,749
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.44	11	3,049	3.61	79	8,749
סך הכל					
3.35	4,978	594,087	5.58	8,758	627,278
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
			חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית		
			6,201		
			6,230		
			נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)		
			68,486		
			60,704		
			סך כל הנכסים		
			4,978		
			668,774		
			8,758		
			694,212		
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
4.57	76	6,646	8.02	165	8,225

ראה הערות [בעמוד 268](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2022			2023		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(א)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(א)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
1.72 ^(ג)	1,256	291,964 ^(ג)	4.39	4,260	388,531
בישראל					
1.35 ^(ג)	379	112,292 ^(ג)	3.99	1,177	117,869
לפי דרישה					
1.95	877	179,672	4.56	3,083	270,662
לזמן קצוב					
1.13	3	1,065	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	12	-	-	-
לפי דרישה					
1.14	3	1,053	-	-	-
לזמן קצוב					
1.72 ^(ג)	1,259	293,029 ^(ג)	4.39	4,260	388,531
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
1.68	1	238	2.23	1	179
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.68	1	238	2.23	1	179
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
0.07	3	16,912	0.06	2	14,115
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.07	3	16,912	0.06	2	14,115
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
0.67	11	6,573	2.45	32	5,218
בישראל					
-	-	60	-	-	57
מחוץ לישראל					
0.66	11	6,633	2.43	32	5,275
סך הכל					
ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר					
2.23	16	2,874	5.87	209	14,239
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.23	16	2,874	5.87	209	14,239
סך הכל					
אגרות חוב					
5.50	274	19,945	4.11	319	31,018
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
5.50	274	19,945	4.11	319	31,018
סך הכל					
1.84 ^(ג)	1,564	339,631 ^(ג)	4.26	4,823	453,357
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		245,962 ^(ג)			145,143
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		1,730			1,687
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		31,296			38,465
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(ג)					
	1,564	618,619		4,823	638,652
סך כל ההתחייבויות					
		50,155			55,560
סך כל האמצעים ההוניים					
	1,564	668,774		4,823	694,212
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.51 ^(ג)			1.32		
פער הריבית					
תשואה נטו^(ג) על נכסים נושאי ריבית					
2.27	3,341	587,441	2.44	3,770	619,053
בישראל					
4.39	73	6,646	8.02	165	8,225
מחוץ לישראל					
2.30	3,414	594,087	2.51	3,935	627,278
סך הכל					
1.07	3	1,125	-	-	57
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 268](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – נכסים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2022			2023		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(א)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(א)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(א)					
3.95	10,170	343,524	6.23	18,318	391,785
בישראל					
4.04	369	12,188	7.76	424	7,281
מחוץ לישראל					
3.95	10,539	355,712	6.26	18,742	399,066
סך הכל ^(א)					
אשראי לממשלה					
3.84	33	1,147	4.44	38	1,141
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.84	33	1,147	4.44	38	1,141
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
0.80	91	15,090	4.04	450	14,868
בישראל					
-	-	185	-	-	199
מחוץ לישראל					
0.79	91	15,275	3.98	450	15,067
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.70	681	130,380	4.35	2,876	88,144
בישראל					
0.51	5	1,297	5.13	2	52
מחוץ לישראל					
0.69	686	131,677	4.35	2,878	88,196
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.68	13	2,566	4.41	95	2,875
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.68	13	2,566	4.41	95	2,875
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(א)					
1.54	930	80,341	3.37	2,636	104,278
בישראל					
2.44	27	1,477	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.56	957	81,818	3.37	2,636	104,278
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(א)					
2.11	46	2,906	3.30	154	6,224
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.11	46	2,906	3.30	154	6,224
סך הכל					
2.79	12,365	591,101	5.40	24,993	616,847
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
					6,182
					6,032
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(א)					
					71,568
					61,575
סך כל הנכסים					
					24,993
					694,597
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
3.53	401	15,147	7.54	426	7,532

ראה הערות בעמוד 268.

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2022			2023		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
1.03 ⁽¹⁾	2,052	266,455 ⁽¹⁾	4.07	11,344	371,987
בישראל					
0.58 ⁽¹⁾	478	110,314 ⁽¹⁾	3.78	3,191	112,533
לפי דרישה					
1.34	1,574	156,141	4.19	8,153	259,454
לזמן קצוב					
0.58	18	4,148	-	-	6
מחוץ לישראל					
0.11	2	2,392	-	-	6
לפי דרישה					
1.21	16	1,756	-	-	-
לזמן קצוב					
1.02 ⁽¹⁾	2,070	270,603 ⁽¹⁾	4.07	11,344	371,993
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
0.91	2	292	1.13	2	236
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.91	2	292	1.13	2	236
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
0.06	8	16,966	0.06	7	15,616
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.06	8	16,966	0.06	7	15,616
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
0.30	15	6,574	1.75	79	6,022
בישראל					
-	-	50	-	-	19
מחוץ לישראל					
0.30	15	6,624	1.74	79	6,041
סך הכל					
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר					
1.25	27	2,890	6.15	386	8,375
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.25	27	2,890	6.15	386	8,375
סך הכל					
אגרות חוב					
4.95	805	21,677	4.61	1,028	29,721
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.95	805	21,677	4.61	1,028	29,721
סך הכל					
1.22 ⁽¹⁾	2,927	319,052 ⁽¹⁾	3.96	12,846	431,982
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
			פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית		
			262,396 ⁽¹⁾		
			1,687		
			1,737		
			30,333		
			43,185 ⁽¹⁾		
			התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽¹⁾		
			2,927		
			613,468		
			12,846		
			640,255		
סך כל ההתחייבויות					
סך כל האמצעים ההוניים					
			45,240		
			54,342		
			2,927		
			658,708		
			12,846		
			694,597		
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
פער הריבית					
			1.44		
			1.57 ⁽¹⁾		
תשואה נטו⁽¹⁾ על נכסים נושאי ריבית					
בישראל					
2.10	9,055	575,954	2.56	11,721	609,315
מחוץ לישראל					
3.37	383	15,147	7.54	426	7,532
סך הכל					
2.13	9,438	591,101	2.63	12,147	616,847
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					
0.57	18	4,198	-	-	25

ראה הערות בעמוד 268.

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2022			2023		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(א) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(א) ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
7.05	1,023	58,044	5.69	903	63,522
(5.74)	(344)	23,965	(3.76)	(278)	29,591
1.31			1.93		
מטבע ישראלי לא צמוד					
3.05	3,334	437,729	5.80	6,523	449,777
^(א) (1.17)	(713)	^(א) 243,854	(3.84)	(2,970)	309,700
^(א) 1.88			1.96		
מטבע חוץ					
2.38	545	91,668	4.41	1,167	105,754
^(א) (2.85)	(504)	^(א) 70,687	(5.53)	(1,575)	114,009
^(א) (0.47)			(1.12)		
סך פעילות בישראל					
3.34	4,902	587,441	5.55	8,593	619,053
^(א) (1.84)	(1,561)	^(א) 338,506	(4.26)	(4,823)	453,300
^(א) 1.50			1.29		

ראה הערות [בעמוד 268](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2022			2023		
שיעור הכנסות (הוצאות)	יתרה ממוצעת ^(א) ריבית	הכנסות (הוצאות)	שיעור הכנסות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(א) ריבית	הכנסות (הוצאות)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי צמוד מדד					
8.05	3,377	55,905	6.71	3,095	61,537
(6.50)	(1,108)	22,712	(4.85)	(1,031)	28,317
1.55			1.86		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.32	7,454	427,989	5.48	18,254	444,406
^(א) (0.60)	(1,031)	^(א) 228,070	(3.49)	(7,615)	291,191
^(א) 1.72			1.99		
מטבע חוץ					
1.64	1,133	92,060	4.15	3,218	103,372
^(א) (1.60)	(770)	^(א) 64,072	(4.98)	(4,200)	112,449
^(א) 0.04			(0.83)		
סך פעילות בישראל					
2.77	11,964	575,954	5.38	24,567	609,315
^(א) (1.23)	(2,909)	^(א) 314,854	(3.97)	(12,846)	431,957
^(א) 1.54			1.41		

ראה הערות [בעמוד 268](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2023 לעומת 2022					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
גידול (קיטון) בגלל שינוי נטו		שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי נטו		שינוי נטו
מחיר	כמות	מחיר	כמות	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
8,148	5,892	2,256	2,488	1,810	678
בישראל					
55	341	(286)	90	49	41
מחוץ לישראל					
8,203	6,233	1,970	2,578	1,859	719
סך הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים					
4,455	4,883	(428)	1,203	1,316	(113)
בישראל					
(30)	(8)	(22)	(1)	(1)	-
מחוץ לישראל					
4,425	4,875	(450)	1,202	1,315	(113)
סך הכל					
12,628	11,108	1,520	3,780	3,174	606
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
9,292	6,074	3,218	3,004	1,945	1,059
בישראל					
(18)	(18)	-	(3)	(3)	-
מחוץ לישראל					
9,274	6,056	3,218	3,001	1,942	1,059
סך הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
645	355	290	258	100	158
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
645	355	290	258	100	158
סך הכל					
9,919	6,411	3,508	3,259	2,042	1,217
סך הכל הוצאות הריבית					

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 בסך של (3,418) מיליון ש"ח ובסך (3,469) מיליון ש"ח, בהתאמה, ולתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 - (2,302) מיליון ש"ח ו-(1,007) מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023 בסך 102 מיליון ש"ח ובסך 301 מיליון ש"ח, בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (עמלות לתקופה של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022 בסך 99 מיליון ש"ח ובסך 352 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (י) סווג מחדש. במהלך הרבעון הראשון של 2023 בוצע שינוי סיווג בין פיקדונות נושאי ריבית ואלו שאינם נושאי ריבית. מטעמי השוואתיות, ביצע הבנק התאמה לא מהותית במספרי השוואה. לאמור לא הייתה כל השפעה על הרווח והפסד וההון של הבנק. לפרטים נוספים ראה [ביאור 7](#).

מילון מונחים

מונח	הגדרה
א	
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטיות.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים.
אשראי on call	אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש התחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC	אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למוחלטת.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

הגדרה	מונח
<p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כלא צובר בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה.</p> <p>אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי לא צובר אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.</p> <p>בנוסף, חוב לא צובר ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.</p>	<p>אשראי לא צובר</p>
<p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>	<p>ב באזל 2/באזל 3</p>
<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>	<p>ה הון עצמי רובד 1</p>
<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>	<p>הון פיקוחי</p>
<p>שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי הון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מוכן (point of non viability). בנוסף, במסגרת הון זה נכללים פריטים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>	<p>הון רובד 2</p>
<p>ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p>	<p>החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)</p>

מונח	הגדרה
הסכמי רכש/מכר חוזר (Repurchase agreement or reverse repurchase)	הסכמי ריפוי אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.
הפרשה פרטנית	הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית, למעט הלוואות לדיור (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוויים הרלבנטיים.
הפרשה קבוצתית	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם לא צוברים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות באומדני הבנק ביחס לסבירות הניצול של הפריטים החוץ מאזניים השונים.
חובות	סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לוויים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.
חוב בפיגור	פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.
חוזה אופציה	מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.
חישוב אקטוארי	כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמא, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.

הגדרה	מונח
<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמאות לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד. 	חשיפות חוץ מאזניות
<p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.</p>	חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין
1	
<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>	יחס הלימות ההון
<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>	יחס כיסוי נזילות
<p>יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה הן במאוחד והן בסולו מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.</p>	יחס מימון יציב
<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	יחס מינוף
כ	
<p>כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.</p>	כתבי התחייבות נדחים

מונח	הגדרה
מ מבני איגוח	מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך, מוקמת חברה ייעודית (Entity SPE - Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסויים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranche). המחאת הזכויות כאמור יוצרת מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE היא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.
מודל ההון הכלכלי	הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו.
מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)	נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים ומכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" (Host Contract)). הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.
מניות רדומות	מניות המוחזקות במישרין על ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.
מרווח Bid-Ask	המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפדיון הסופי.
נ נגזר אשראי	חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.
נדבך 1	הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
ניהול נכסים והתחייבויות - ALM	ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.

הגדרה	מונח
<p>נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוז' מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק, משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון. מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.</p>	<p>נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)</p>
	<p>נקודת בסיס - BP</p>
	<p>0</p>
	<p>סיכון אשראי</p>
<p>סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.</p>	
<p>סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומתאמת לצרכיו תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.</p>	<p>סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)</p>
<p>סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.</p>	<p>סיכון נזילות</p>
<p>סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.</p>	<p>סיכון תפעולי</p>
<p>הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.</p>	<p>סיכון שיורי</p>
<p>סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי הצמצום.</p>	<p>סיכונים בסיס</p>
<p>סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.</p>	<p>סיכונים ריבית</p>
<p>סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגיים.</p>	<p>סיכון אסטרטגי</p>
<p>הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.</p>	<p>סיכון מוניטין</p>

מונח	הגדרה
סיכוני שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).
סינדיקציה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
ע	
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות אחרות.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.
ר	
רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.
ש	
שווי הוגן	ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: <ul style="list-style-type: none"> רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבויות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.
שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)	מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

הגדרה	מונח
<p>היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולות הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.</p> <p>התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע; • רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי. 	<p>שיעור התשואה להון</p>
<p>תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.</p> <p>התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח ולהשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.</p> <p>במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שנקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק והאיתנות הפיננסית שלו.</p>	<p>ת תאגיד עזר</p> <p>תהליך הסקירה הפיקוחי SREP - (Supervisory Review Process)</p>
<p>סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.</p>	<p>תכנית הטבה מוגדרת</p>
<p>רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.</p>	<p>תשואה להון</p>
<p>נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.</p>	<p>A ABS - Assets Back Securities (אגרות חוב מגובי נכסים)</p>
<p>כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית.</p>	<p>B BSC - Balanced Score Card</p>
<p>מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.</p>	<p>B.O.T - Build Operate Transfer</p>

מונח	הגדרה
	C
CECL - Current Expected Credit Losses	מודל הפרשות להפסדי אשראי צפויים.
CDO - Collateralized Debt Obligation	אגרות חוב המגובים על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.
CDS - Credit Default Swap	מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
CLO - Collateralized Loan Obligation	איגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.
COSO - Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission	מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.
Cross Border Activity (“פעילות חוצת גבולות”)	מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו’.
CVA - Credit Valuation Adjustment	חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.
	D
DFA - Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act	ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומכיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).
	E
EMIR - European Market Infrastructure Regulation	רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.
	F
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושויכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
FDIC - Federal Deposit Insurance Corporation	התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.
FHLMC - Freddie Mac	סוכנות המסונפת לממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
FNMA - Fannie Mae	חברה ציבורית בחסות ממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
FORWARD (חוזה אקדמה)	חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשוקי הון מאורגנים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

מונח	הגדרה
	FUTURE (חוזת עתידי)
	חוזת בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזת קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזת עתידי זה הוא חוזת סטנדרטי הנסחר בשוקי הון מאורגנים.
	G GNMA – Ginnie Mea
	חברת פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).
	I ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process
	תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצת חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצת בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.
	L LGD – Loss Given Default (שיעור הפסד בהינתן כשל)
	השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.
	LTV (שיעור המימון)
	השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נתן האשראי.
	M MBS – Mortgage Back Securities (אגרות חוב מגובי משכנתאות)
	אגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
	N NIM – Net Interest Margin
	היחס שבין הכנסות ריבית נטו ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית.
	NPL – Non Performing Loan
	אשראי בעייתי שאינו צובר ריבית.
	O OECD
	ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.
	P PD – Probability of Default (כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופת נתונה)
	מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.
	PSU (יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע)
	מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.

מונח	הגדרה
	R
	<p>RORAC (תשואה להון מותאמת סיכון)</p> <p>שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.</p>
	<p>RSU (יחידות מניה חסומות)</p> <p>מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא התממש.</p>
	S
	<p>SBA - Small Business Administration</p> <p>סוכנות ממשלתית אמריקאית לתמיכה בעסקים קטנים בארה"ב.</p>
	<p>SCDO - Synthetic Collateralized Debt Obligation</p> <p>הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.</p>
	<p>SWAP</p> <p>סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.</p>
	V
	<p>VaR - Value at Risk (ערך בסיכון)</p> <p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים השוק בפעילויות שונות.</p>

אינדקס

א

אומדנים חשבונאיים קריטיים 5, 45, 101, 102, 103
איגוח 269, 273
אקטוארי 131, 132, 133, 161, 162, 163, 271, 275
ארגון מחדש של חובות בעייתיים 123

ב

באזל 42, 43, 44, 46, 79, 95, 97, 169, 173, 174, 270, 273
ביטחונות 78, 102, 223
בניינים וציוד 19, 31, 32, 34, 109, 111, 118, 119, 224, 225, 226
בקריות 5, 97, 104, 106, 107, 253, 257, 270

ג

גידור 110, 122, 123, 125, 127, 130, 131, 132, 133, 177, 178, 179, 182,
183, 184, 185, 186

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 6, 110
דוח על השינויים בהון 6, 112, 114, 116
דוח על תזרימי מזומנים 6, 118, 119, 120
דוח רווח והפסד 6, 19, 109
דיבינד 14, 22, 38, 44, 112, 114, 116, 118, 119, 126, 166, 167, 172,
176

ה

הון והלימות ההון 5, 9, 13, 18, 21, 22, 33, 34, 42, 44, 46, 73, 75,
81, 82, 97, 188
הון מניות 112, 114, 116
הון עצמי רובד 1, 12, 22, 42, 43, 44, 45, 46, 166, 169, 170, 171, 172,
270
הון רובד 1 נוסף 43
הון רובד 2 42, 43, 170, 171, 270
הלבנת הון 99, 176, 258, 259
הלוואות לדיור 36, 42, 43, 46, 53, 54, 55, 62, 64, 69, 74, 75,
83, 85, 86, 87, 88, 89, 166, 170, 190, 192, 194, 196, 198, 209,
210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 253,
258, 271
הנפקה 41, 167, 168, 255
הפחתת סיכון אשראי 81, 187, 188
הפרשה לירידת ערך 118, 126
הפרשה למס 12, 23, 24, 49, 201
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 43, 101, 102, 270, 271
התחייבויות בגין הטבות לעובדים 33, 110

ו

ועדת 8, 45, 46, 79, 95, 169, 173, 174, 270, 273

ח

חובות בעייתיים 68, 69, 101, 102, 152, 153, 154
חובות פגומים 169

י

ירידת ערך 18, 19, 23, 24, 29, 30, 37, 102, 103, 118, 139, 246

ל

לקוחות עסקיים 40

מ

מאזן מאוחד 6, 111
מבנה ארגוני 6, 61, 249, 252, 253
מגבלות 65, 66, 67, 73, 74, 75, 76, 79, 81, 90, 91, 96, 188
מגזרי פעילות 5, 16, 25, 48, 53, 54, 55, 56, 121, 190, 192, 194,
196, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 257
מגזרי פעילות - גישת ההנהלה 5, 48, 49, 50, 51, 52, 121, 200,
201, 202, 203, 204
מגזרי פעילות פיקוחיים 5, 53, 54, 55, 56, 121, 190, 192, 194,
196, 198
מדד המחירים לצרכן 10
מדינות זרות 80, 81
מדיניות חשבונאית 5, 45, 101, 102, 103
מדיניות ניהול סיכונים 258
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 171
מוסדות פיננסיים זרים 37, 39, 82, 134, 135, 136, 137, 138, 139,
140, 141, 230, 232, 234, 240, 241
מוסדיים 41, 46, 53, 54, 55, 56, 81, 82, 157, 167, 168, 187, 188,
191, 193, 195, 197, 199
מזומנים ושווי מזומנים 118
מינוף 12, 44, 47, 121, 166, 169, 172, 270, 272
מיסוי 159, 160
מיסים נדחים 118
מכשירי הון 43, 270
ממשלה 9, 100, 119, 256, 260, 262, 263, 264, 265
מסגרות אשראי 34, 222, 257, 272

נ

נזרים 22, 29, 30, 31, 34, 42, 46, 47, 73, 74, 75, 81, 82, 86, 87,
88, 89, 111, 118, 121, 125, 126, 127, 172, 177, 178, 179, 180, 181, 182,
183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 222, 224, 225, 226, 227, 228,
229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 239, 240, 241, 242,
243, 244, 245, 268, 273
נזילות 10, 12, 13, 80, 81, 90, 95, 103, 173, 272
ניירות ערך 14, 15, 17, 18, 34, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 47, 73,
74, 75, 82, 88, 102, 103, 111, 118, 121, 124, 125, 134, 135, 137, 139,
145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 158, 166, 167, 172,
174, 175, 184, 205, 206, 207, 208, 223, 224, 225, 226, 227, 228,
229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 244, 245, 256, 258, 271,
272, 273, 270, 198, 196, 194, 192, 190, 170, 169, 46, 45, 42,
274
נכסים אחרים 111, 118, 160, 162, 184, 224, 225, 226, 262, 264,
268, 269, 273

ס

סייבר 61, 97, 253, 257, 269
סיכון מוניטין 61, 99, 274
סיכון נזילות 95, 274

ר

רגולציה 6, 16, 18, 23, 35, 61, 64, 99, 249, 253, 255, 260
 רואי החשבון המבקרים 6, 104, 108
 רווח למניה 121, 127, 128

ש

שווי הוגן 33, 37, 92, 93, 110, 121, 122, 124, 127, 129, 130, 131, 132,
 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 142, 143, 145, 146, 147, 148, 149,
 150, 161, 180, 181, 183, 184, 188, 214, 215, 216, 227, 228, 229, 230,
 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243,
 244, 245, 268, 275

ת

תגמול 163, 164, 176, 260
 תיאבון הסיכון 60, 61, 62, 63, 69, 76, 86, 90, 101
 תיק בנקאי 92, 93, 94
 תיק למסחר 37, 38, 39
 תשואה להון 21, 23, 24, 158
 תשלום מבוסס מניות 112, 114, 116, 118

סיכון ריבית 90, 91, 92

סיכוני אשראי 5, 18, 21, 28, 35, 36, 39, 46, 61, 62, 76, 85, 86, 89,
 102, 121, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188,
 189, 253, 273

סיכוני שוק 5, 18, 25, 42, 61, 90, 170, 273, 275

סיכונים אחרים 5, 62, 99, 100

סיכונים תפעוליים 5, 61, 97, 98, 253, 273

ע

עמלות 12, 14, 17, 19, 28, 30, 31, 99, 109, 255, 268
 ענפי משק 27, 36, 56, 63, 70, 73, 74, 75, 89

פ

פחת והפחתות 32

פיקדונות הציבור 14, 34, 40, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59,
 88, 111, 121, 125, 157, 190, 192, 194, 196, 198, 202, 203, 204, 224,

225, 226, 227, 228, 229, 261, 263, 265, 268

פנסיה 32, 33, 40, 45, 110, 118, 160, 162, 164, 169, 275

ק

קיצוז נכסים והתחייבויות 188